

HET TWEEDE BOEK DER KRONIEKEN

Het Tweede boek der Kronieken bevat de verdere regering van de koning Salomo, de afval van de tien stammen, en de geschiedenis van het Rijk van Juda tot op de Babylonische ballingschap, waaraan nog is toegevoegd, het Besluit van Cyrus, de koning van Perzië.

Het laat zich als het eerste Boek verdelen in slechts twee delen.

Het Eerste deel (Hoofdstuk 1-9) deelt ons mee, de zegen van Salomo's regering voor zijn volk.

Het Tweede deel (Hoofdstuk .10-36) vermeldt de regering van Salomo's opvolgers over het Rijk van de Twee stammen tot en met de Babylonische ballingschap.

Ook in dit tweede Boek komt het zo helder uit, dat de Schrijver, door de Heilige Geest bezield, de geschiedenis van land en volk, zijn tijdgenoten niet alleen, maar al de eeuwen, tot waarschuwing en vermaning, maar ook tot besturing en vertroosting voorhoudt.

Israël kan en moet het zien, dat, zal het voor een tweede Ballingschap behoed blijven, het de God van de vaders alleen als zijn God heeft te erkennen. Alleen in de zuivere en oprechte dienst van God, de Heere, in het waarnemen van Zijn inzettingen en ordinantiën ligt voor Israël de waarborg van als volk op eigen erve te zullen blijven bestaan.

Bovendien, opdat Israël, door de herinnering aan wat God gedaan heeft en doet, zou worden voorbereid voor de komst van de Messias.

HOOFDSTUK 1

SALOMO'S WIJSHEID EN RIJKDOM

I. Vs. 1-13. In korte trekken wordt ons uit de geschiedenis van Salomo's regering in de eerste plaats mededeling gedaan van het grote offer, dat hij, door de vertegenwoordigers van zijn volk omgeven, aanstonds, in de eerste tijd van zijn heerschappij, te Gibeon bracht. Bij deze gelegenheid openbaarde de Heere zich aan hem 's nachts in de droom en verhoorde niet alleen zijn bede om wijsheid en kennis, maar zei hem nog meer toe dan hij gebeden had, namelijk ook rijkdom en goederen en eer in overvloedige mate. Omdat wij hier slechts met een kort en zakelijk bericht te doen hebben, is de onderhandeling van God met Salomo op een vrije wijze en in korte woorden door de Schrijver van ons Boek teruggegeven, maar daarentegen zet hij uitvoerig, overeenkomstig het plan van zijn werk, de betekenis uiteen, welke de offerplaats te Gibeon uit een godsdienstig oogpunt had. (Vergelijk 1 Koningen .3: 1-15).

1. En Salomo, de zoon van David, werd, nadat hij in het jaar 1015 vóór Christus op de troon was gekomen, versterkt in zijn koninkrijk, door handhaving van strenge gerechtigheid jegens zijn en zijn vaders tegenstanders (1 Koningen .2: 12-46); want de Heere, zijn God, die hem reeds vroeg tot Zijn lieveling verkoren (2 Samuel .12: 25), maar die ook hij van kindsbeen af gezocht en erkend had (1 Koningen .3: 3), was met hem, en maakte hem, in de loop van de tijd, ten hoogste groot, zowel bij zijn onderdanen als bij de omliggende volkeren (1 Kronieken 29: 25).

2. En Salomo sprak, toen zijn vader gestorven was en hij de aanvang van zijn regering met een groot algemeen offerfeest wilde vieren, tot het ganse Israël 1), de voornaamste vertegenwoordigers van de Israëlitische gemeente, tot de oversten van de duizenden en van de honderden (1 Kronieken 12: 1 28: 1), en tot de rechters en ambtlieden (1 Kronieken 26: 29), en tot alle vorsten in gans Israël (1 Kronieken 27: 16 vv.), de hoofden van de vaderen, van de vaderlijke huizen.

1) Gans Israël wordt nader bepaald door de oversten van de duizenden, enz.

3. En zij gingen heen, Salomo en de ganse gemeente, door middel van deze hun vertegenwoordigers met hem, naar de hoogte, die te Gibeon, in de stam Benjamin (Jud 19: 13) was; want daar was, sedert de tijd van koning Saul (1 Samuel 22: 19), de tent van de samenkomst van God, die Mozes, de knecht van de Heere, in de woestijn gemaakt had.

4. (Maar de arke van God, die sedert Eli's tijd zich niet meer in de tabernakel bevond (1 Samuel 7: 1), had David van Kirjath-Jearim opgebracht, ter plaatse, die David voor haar bereid had; want hij had voor haar een tent te Jeruzalem gespannen, naast zijn paleis (1 Kronieken 13: 1 vv. 15: 1-16: 1 vv.))

5. Ook was het koperen altaar, dat Bezaleël, de zoon van Uri, de zoon van Hur, gemaakt had (Exod.31: 1 vv.; 38: 1), aldaar, niet te Jeruzalem maar te Gibeon (vs.3) voor de tabernakel van

de Heere (1Ch 16: 42): Salomo nu en de gemeente bezochten het, om de Heere op dit altaar offers te brengen, terwijl David's offerplaats in de laatste jaren van zijn regering de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet was, (1 Kronieken 21: 26 vv.).

6. En Salomo, met de vertegenwoordigers van de gemeente te Gibeon aangekomen (vs. 3), offerde daar, bracht door middel van de priesters offers, voor het aangezicht van de Heere, op het koperen altaar, dat aan de tent van de samenkomst was 1); en hij offerde daarop duizend brandoffers; en liet zeker bij deze gelegenheid de door hem vervaardigde 72ste Psalm door de Levitische tempelzangers uitvoeren (1Ki 4: 32).

1) Tot tweemaal toe wordt hier gewezen op het koperen altaar, eerst in vs. 5 en nu ook hier. Eerst dat het was te Gibeon, en hier, dat Salomo op dit altaar de offeranden bracht ter heiliging van zijn regering.

Ongetwijfeld heeft de Schrijver de aandacht er op willen vestigen, dat dit offer van Salomo even wettig was en de Heere aangenaam, als dat op de dorsvloer van Arauna van David.

De Schrijver wijst hier zijn lezers er op, hoe Salomo toen geheel in de weg van de Heere was, al was de Ark er niet, ja, dat de Heere hem verscheen, nadat hij zijn offerande op dat altaar had gebracht.

Dit was ongetwijfeld, om zijn tijdgenoten te troosten met het verlies van de Ark, die niet in de tweede tempel aanwezig was.

Toch zou God horen, ook al miste de Ark er.

Waarom Salomo naar Gibeon ging, ja ook, omdat daar nog het nationale heiligdom was, maar evenzeer, omdat Zadok daar Hogepriester was, de Priester, die Salomo getrouw was gebleven, toen Abjathar gemene zaak met Adonia had gemaakt.

7. In diezelfde nacht, die op de offerdag volgde, verscheen God 1) aan Salomo in een droomgezicht; en Hij zei tot hem, terwijl Hij hem opriep, met betrekking tot zijn gebed om een gelukkig en gezegend bestuur zich nader te verklaren, wat hij daaronder wel verstond, en welke gave hij daartoe in het bijzonder voelde nodig te hebben: Begeer wat Ik u geven zal.

1) In 1 Koningen .3 wordt uitvoeriger gewezen op de verschijning van God aan Salomo, hier meer op de godsdienstige zijde van het offer.

De verschijning van God aan Salomo had plaats in een droomgezicht, zie 1 Koningen .3: 5,15.

8. En Salomo zei tot God: Gij hebt aan mijn vader David, de ganse tijd van zijn leven, grote weldadigheid gedaan; en Gij hebt, om de in het bijzonder ook zo genadig hem geschonken belofte (1 Kronieken 17: 11 vv.) aan hem te vervullen, mij koning gemaakt in zijn plaats.

9. Nu, Heere God! laat Uw woord 1) de belofte nog verder waar worden, gedaan aan mijn vader David (1 Koningen .17: 23. 2 Kronieken 6: 17); en bewaar mij in Uw genade daarvoor, dat ik de verdere vervulling ervan door een verkeerd en U ongevallig bestuur zou verhinderen; want Gij hebt mij koning gemaakt over een volk, menigvuldig als het stof van de aarde; er hangt dus zo buitengewoon veel van af, dat ik op de juiste wijze regeer, en vanwege mijn jeugd ben ik van mijzelf des te minder daartoe geschikt, hoe verhevener de koninklijke troon is, die ik bezet, en hoe moeilijker de roeping is, die ik moet vervullen.

1) Men merke hierbij aan: 1e. Dat Gods beloften, de beste drangredenen zijn, om de verhoring van onze gebeden te verlangen. 2e. dat de kinderen van de gelovigen zich dus troosten en opbeuren kunnen met de beloften van het Verbond van de genade, omdat hun ouders hen door de Doop gelegenheid en verplichting gegeven hebben, om het recht op dat Verbond in Christus' naam bij God te zoeken. 3e. dat de beste wijze, om de weldaden van de beloften en voorrechten van Gods Verbond te verkrijgen, bestaat in een gedurig, ernstig en ijverig bidden tot God, om de wijsheid en genade, die ons in staat moet stellen, om de voorwaarden en verplichtingen van dat Verbond, ten onzen aanzien voor God waardig te maken..

10. Geef mij nu wijsheid en wetenschap, dat ik voor het aangezicht van dit Uw volk als een herder (2 Kronieken 11: 2),uitga en inga 1), een hen op goede en niet op valse wegen te leiden; want wie zou, tenzij hij met de nodige gaven daartoe door U werd toegerust, dit Uw groot volk, overeenkomstig Uw geboden kunnen richten en regeren?

1) Uitgaan en ingaan is een uitdrukking, om aan te duiden, het bestuur over het land, zowel naar binnen als naar buiten, in oorlogstijd en in dagen van vrede.

11. Toen zei God tot Salomo: Daarom dat dit in uw hart geweest is, en gij niet begeerd hebt rijkdom, goederen, noch eer, noch de ziel van uw haters, dat Ik hun leven in uw hand zou geven, noch ook vele dingen begeerd hebt, zoals ontelbaar veel anderen in uw plaats zouden gedaan hebben; maar wijsheid en wetenschap voor u begeerd hebt; opdat u Mijn volk juist mocht richten, waarover Ik u koning gemaakt heb:

12. Wat u gebeden hebt, de wijsheid en de wetenschap, is u ook gegeven; daartoe zal Ik u, wat u niet gebeden hebt, namelijk rijkdom, en goederen en eer insgelijks geven, dergelijke andere koningen, die vóór u geweest zijn, gehad hebben, en na u zal dergelijke niet zijn 1).

1) Uit vergelijking met 1 Koningen .3: 11-14 blijkt, dat de conditionele belofte van een lang leven, hier niet vermeld wordt. De reden, waarom niet, is duidelijk omdat Salomo aan de conditie niet heeft voldaan en de belofte derhalve niet is vervuld. Salomo stierf op 60-jarige leeftijd.

13. Alzo kwam Salomo, gesterkt door de Goddelijke belofte en de vervulling daarvan aan zijn hart bereids gewaar wordend, te Jeruzalem, van de hoogte, die te Gibeon 1) is, van voor de tent van de samenkomstweert met degenen, die hem daarheen hadden begeleid (vs. 2 vv.), en richtte ook te Jeruzalem een offerfeest aan; en hij regeerde voortaan over Israël, met

onvergelijkelijke wijsheid en grondige wetenschap, zoals daarvan 1 Koningen .3: 16 vv. een voorbeeld verhaald wordt.

1) Waarom Salomo niet op het altaar bij de tent op Zion, noch op dat in de dorsvloer van Arauna, maar te Gibeon het offer bracht, is o.i. niet twijfelachtig. Niet omdat hij de tent op Zion, of het altaar op Moria niet voor wettig hield, God zelf toch had het altaar op Moria ingewijd en geheiligd door vuur uit de hemel, maar, zoals wij reeds bij vs. 6 aantekenden, omdat Zadok, de hogepriester, de trouwe volgeling en vriend van Salomo, daar priester was en feitelijk, door de afzetting van Abjathar, de dienst bij de tent op Zion vacant was. Eerst dus te Gibeon, waar de eigenlijke standplaats van Zadok was, word het offer gebracht, en later nog eens bij de tent op Zion, ook door tussenkomst van Zadok en zijn medepriesters.

2) Dit en hij regeerde over Israël dient, om het volgende in te leiden.

15. En de koning maakte, door de buitengewone rijkdommen, die hij door handel, scheepvaart enz. zijn land aanbracht, het zilver en het goud in Jeruzalem zo veel te zijn, als stenen op het veld, en de cederen maakte hij te zijn, als wilde vijgenbomen (1Ch 27: 28) die in de laagten zijn, in menigte, zodat men het eerste niet voor metaal van waarde, en deze niet voor kostbaar bouw hout schatte.

17. En zij brachten de koopwaren voor vast staande prijzen op, en voerden een wagen met de daartoe behorende 3 paarden uit van Egypte voor zeshonderd sikkels zilver (945 gld.), en een paard alleen om te rijden voor één honderd en vijftig sikkels (236 1/4 gld.); en zo voerden zij die paarden, wagens, en andere koopwaren, door hun hand uit, voor alle van Salomo afhankelijke koningen van de Hethieten, en voor de hem insgelijks onderworpen koningen van Syrië.

Het is minder Salomo, de onvergelijkelijk wijze, als veelmeer Salomo de onvergelijkelijk heerlijke, theocratische heerser, wiens beeld de gewijde Schrijver van deze Boeken wil tekenen. Laatste eigenschap doet de Heere in MATTHEUS.6: 29, de eerste daarentegen in MATTHEUS.12: 42 op de voorgrond treden..

HOOFDSTUK 2

NOODZAKELIJKE VOORBEREIDSELS VOOR DE BOUW VAN DE TEMPEL

III. Vs. 1-8. Terwijl het bericht thans overgaat tot Salomo's tempelbouw, worden in de eerste plaats de voorbereidselen met betrekking tot de arbeiders en daarna de onderhandelingen met koning Hiram van Tyrus meegedeeld; daarbij wordt ook gesproken van de ontworpen bouw van een paleis; maar in de volgende Hoofdstukken gedenkt de Kroniekschrijver aan deze laatste bouw niet verder, maar houdt alleen die van de tempel in het oog (vgl. 1 Koningen .5: 1-18).

1. Salomo nu dacht, besloot bij zichzelf, allereerst voor de naam van de Heere een huis te bouwen op de berg Moria (Hoofdstuk 3: 1), en daarna ook een huis voor zijn koninkrijk, een koninklijk slot op de berg Zion (1 Koningen .7: 1 vv.).

2. En Salomo telde, zoals wij vs. 17,18 nog uitvoeriger berichten zullen, uit de vreemdelingen, die in het land Israël waren, en die reeds zijn vader David tot arbeiders voor de bouw van de tempel bestemd had (1 Kronieken 22: 2) zeventigduizend lastdragende mannen, en tachtig duizend mannen, die houthouwen zouden in het gebergte, die het hout vellen; en de stenen breken zouden, mitsgaders drie duizend en zes honderd opzieners over hen, in het geheel dus 153.000 man (vs. 17).

3. En Salomo zond boden tot Hiram, de koning van Tyrus, die hem bij zijn komst aan de regering had laten gelukwensen, en van wiens bewijs van vriendschap hij nu voor zijn plannen een nuttig gebruik wilde maken, zeggende 1): Zoals u met mijn vader David gedaan hebt, en hebt hem cederen van de Libanon gezonden, om voor hem een huis te bouwen, om daarin te wonen (1 Kronieken 14: 1), zo doe ook met mij, verleen ook mij dezelfde ondersteuning bij de bouw, die ik mij voorgenomen heb.

1) Wij hebben dus hier de inhoud van hetgeen Salomo mondeling aan Hiram (2 Samuel 5: 11) liet zeggen, terwijl ons in 1 Koningen .5: 3 vv. de inhoud van zijn brief wordt meegedeeld; of omgekeerd, in 1 Koningen .5: 3 vv. vernemen wij het mondeling verzoek van de gezanten, maar hier de woordelijke inhoud van de brief. Op deze wijze wordt ons het verschil duidelijk van de mededeling op beide plaatsen..

Beide berichten vullen in elk geval elkaar aan.

4. Zie, ik zal een huis voor de naam van de Heere, mijn God, bouwen, om Hem te heiligen, om daarin reukwerk van de welriekende specerijen voor Zijn aangezicht aan te steken, en voor de toerichting van het gedurige brood, de twaalf toonbroden en voor de brandoffers 's morgens en 's avonds, en verder op de sabbatten en op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden van de Heere, onze God, dat voor eeuwig is, gedurende de tijd van de wet, in Israël (Exod.30: 7 vv.; 25: 30 Num.28 en 29).

5. En het huis, dat ik zal bouwen, zal groot, zeer aanzienlijk en heerlijk zijn (1Ki 6: 2); want onze God is groter dan alle goden (Exod.15: 11; 18: 11. 2 Samuel .7: 22

6. Maar het is niet mijn bedoeling om Hem een huis te bouwen, welks ruimte Zijn tegenwoordigheid zou omsluiten en op één punt beperken; want wie zou de kracht hebben om voor Hem in deze zin een huis te bouwen, omdat de hemelen, ja de hemel der hemelen, de hemelen in hun wijdsten omvang (De 10: 14), Hem niet in zich begrijpen zouden 1) in Zijn oneindig en boven al het geschapene verheven Wezen (1 Koningen .8: 27)? En wie ben ik dan, dat ik voor Hem een huis zou bouwen ter woning op de wijze, waarop een mens in zijn huis woont, ten ware dan tot een plaats van de aanbidding, om reukwerk voor Zijn aangezicht aan te steken 2), om er naar Zijn geopenbaarde wil te worden gediend? Zo'n huis wens ik te bouwen voor de Heere, onze God.

1) Deze woorden zijn een nadrukkelijke belijdenis van de ware en levende God, die juist tegenover een heiden bij gelegenheid van de bouw van een tempel, die Israël met andere volken schijnbaar gelijkstelde, van groot gewicht waren..

Terwijl Salomo aan Hiram deze waarheid op vriendschappelijke en zedige wijze uit de schat van zijn ware kennis van God meedeelt, zaait hij voor hem het geestelijke en verwerft hij zich zo het recht om het lichamelijke te maaien (1 Koningen .9: 11)..

2) Met deze enkele woorden drukt Salomo de gansen eredienst uit, en in zijn gehele redenering straalt zijn diepe wijsheid door. Hiermee wil hij Hiram doen voelen, dat de God van Israël niet, zoals de afgoden van de heidenen, binnen de ruimte van de tempelgebouwen is besloten, maar dat het tempelgebouw dient, om daarin ter ere van die God, die de hemel van de hemelen niet kan omvatten, de dienst te verrichten.

Salomo spreekt het hier tevens uit, dat hij, de machtige koning van Israël, die de scepter zwaait over alle volken in de omtrek en van wiens wijsheid een bijzonder gerucht uitgaat, zich bij zijn God voelt als een druppel aan de emmer en als een stofje in de weegschaal.

Hij voelt zich als niets tegenover de hoge God.

7. Zo zend mij nu, opdat ik mijn plan ook kan uitvoeren, een wijze man, een kundig werkmeester, om te werken in goud, en in zilver, en in koper, en in ijzer, en in purper en karmozijn het scharlaken rode purper, en hemelsblauw, het hemelsblauw purper, en die weet graveerselen te graveren, snijwerk in hout te vervaardigen tot versiering (1 Koningen .6: 18,23,29) met de wijzen, de in deze kunsten ervaren mannen, die bij mij zijn in Juda en in Jeruzalem, die mijn vader David reeds tot de arbeid beschikt heeft (1 Kronieken 22: 15 vv.), maar nog een overste werkmeester tot hun leiding nodig hebben (Exod.31: 1 vv.).

8. Zend mij ook de bouwstof, cederen, dennen (cypressen "1Ki 5: 8), en alghummimhout (sandelhout "1Ki 10: 11) uit Libanon, want ik weet, dat uw knechten het hout van Libanon weten te houwen; en zie, mijn knechten zullen met uw knechten zijn, om zich door hen te laten onderrichten bij de arbeid van het bomen omhakken.

De heilige Schrijver heeft hier in eens al de drie kostbare houtsoorten samen genoemd, die bij de tempelbouw werden gebruikt, (1 Koningen .10: 12), zonder er opzettelijk bij te vermelden, dat het sandelhout niet van de Libanon kwam..

9. En dat om mij hout in menigte te bereiden; want het huis, dat ik zal bouwen, zal, zoals boven (vs. 5) reeds gezegd is, groot en wonderlijk zijn.

10. En zie, ik zal uw knechten, de houters, die het hout houwen, die bij het vellen en het bewerken van het hout van mijn knechten behulpzaam zijn (vs. 8) twintig duizend Kor (Ex 16: 36) uitgeslagen 1), misschien zoveel als gemalen tarwe, en twintig duizend kor, dus even zo veel gerst geven, daartoe twintig duizend bath, vaten (Ex 29: 40) wijn, en twintig duizend bath, dus even zo veel olie 2).

1) Anderen, zoals Keil, lezen in plaats van Makkoth, slagen, Makkaeth, tot voedsel. In 1 Koningen .5: 11 wordt ook van tarwe tot voedsel gesproken.

2) Hier is opgenoemd wat Salomo aan de Tyrische arbeiders wilde geven; in 1 Koningen .5: 11 5.11 daarentegen is vermeld wat hij aan de koning geven moest ten behoeve van zijn eigen hofhouding, en tot koopprijs voor de van hem gekregen bouwstoffen aan hout en stenen. Beide plaatsen mogen dus niet met elkaar verwisseld en van wederzijdse tegenspraak beschuldigd worden..

Zij, die werklieden in hun dienst hebben, moeten hieruit leren zorg te dragen, niet slechts, dat zij wèl op hun tijd betaald worden, maar tevens, dat ze genoeg krijgen, om voor zich en de hunnen niet alleen het nodige onderhoud, maar ook soms de verkwikking van het leven te mogen genieten..

11. Hiram nu, de koning van Tyrus, antwoordde door schrift schriftelijk aan Salomo zijn antwoord mee, zoals deze ook, buiten de mondelinge boodschap door zijn gezanten, zich schriftelijk tot hem gewend had, en zond insgelijks boden tot Salomo met de last: Daarom dat de Heere, de God van Israël Zijn volk liefheeft, heeft Hij u over hen tot koning gesteld.

Als God het heil van een volk wil, geeft Hij het vrome Overheden, wil hij het echter straffen, dan neemt hij deze weg (Jes.3: 12)..

12. Verder zei Hiram: Geloofd zij de Heere, de God van Israël, die de hemel en de aarde gemaakt heeft (1Ki 5: 7), dat Hij de koning David een wijze zoon, kloek in voorzichtigheid en verstand, gegeven heeft, die een huis voor de Heere en zich zelf een huis voor zijn koninkrijk, een aan zijn hoge waardigheid als koning beantwoordend paleis bouwt (vs. 1)!

13. Zo zend ik nu, ter vervulling van het aan mij gedane verzoek (vs. 7), een wijze man, kloek van verstand, namelijk Hiram Abi 1), d.i. mijn vader of raadgever,

1) "1Ki 7: 14"

14. De zoon van een vrouw, die weduwe was (1 Koningen .7: 14), uit de dochters van Dan, een geboren Danitische, en wiens vader een man geweest is van Tyrus, die zij later gehuwd heeft, nadat zij haar eerste man uit de stam Nafthali door de dood verloren had; die is juist een kunstenaar, zoals u verlangt, want hij weet te werken in goud, en in zilver, in koper, in ijzer, in stenen, en in hout, in purper, in hemelsblauw, en in fijn linnen, en in karmozijn en om alle graveersel te graveren, en om te bedenken alle vernuftige vond, die hem voorgesteld zal worden, met uw wijzen, die u zelf u hebt uitgelezen, en de wijzen van mijn heer, uw vader David, die deze reeds vooruit voor u heeft aangesteld.

15. Zo zend nu mijn heer koning Salomo zijn knechten de tarwe en de gerst, de olie en de wijn, die hij gezegd heeft (vs. 10).

16. En wij zullen hout houwen uit de Libanon, naar al uw nooddrift, en zullen het tot u met vloten, over de zee, tot naar Jafo (1Ki 5: 9) brengen; en u zult het van daar, over land laten ophalen naar Jeruzalem.

17. En Salomo telde al de vreemde mannen, die in het land van Israël van de Kanaänieten overgebleven waren (Hoofdstuk 9: 20 vv.), achtervolgens de telling, of, met de uitkomst van de telling, waarmee zijn vader David die geteld had (1 Kronieken 23: 2); en er werden gevonden honderd drieenvijftig duizend en zeshonderd (153.600) man.

18. En hij maakte uit hen zeventig duizend lastdragers, en tachtig duizend hout- en steenhouwers in het gebergte, mitsgaders drie duizend en zeshonderd opzieners, om het volk te doen arbeiden (vs. 2.)

Deze Kanaänitische, voor loon dienende, slaven zijn wèl te onderscheiden van de 1 Koningen .5: 13 vv. vermelde 30.000 Israëlitische, voor loon dienende, arbeiders (vgl. 1 Koningen .9: 20,21). Laatstgenoemden waren en bleven vrije Israëlieten, die slechts een tijdlang (4 maanden) in dienst van de koning arbeidden, en de overige tijd van het jaar hun eigen huiswerk deden. De Kanaänitische slaven daarentegen waren lijfeigenen op de wijze van de Heloten in Sparta. Over de gezamenlijke arbeiders voor de bouw had Salomo een groot aantal opzieners, die in verschillende klassen verdeeld werden. In de boeken der Koningen worden zij verdeeld in twee rangen: 1e hoofdopzieners, die 550 in getal waren (1 Koningen .9: 23) en 2e onderopzieners, ten getale van 3300 man (1 Koningen .5: 16). De boeken der Kronieken daarentegen scheiden deze 3850 hoofd- en onderopzieners naar hun afstamming in de beide klassen: Kanaänitische opzieners, waarvan er volgens ons vers 3600 waren (namelijk 3300 onderopzieners en 300 hoofdopzieners), en Israëlitische opzieners ten getale van 250, allen hoofdopzieners (Hoofdstuk 8: 10). Gaan wij van de boeken der Kronieken weer terug naar die van de Koningen en letten wij dan op de in 1 Koningen .9: 23 genoemde 550 hoofdopzieners, zo waren 300 van Kanaänitische en slechts 250 van Israëlitische afkomst; de in 1 Koningen .5: 16 vermelde 3300 onderopzieners daarentegen waren uitsluitend Kanaänieten. Hieruit verklaart zich vanzelf, waarom het gezamenlijk bedrag in beide Boeken (1 Koningen .9: 23 en 5: 16) $550 + 3300 = 3850$; (2 Kronieken 2: 18 en 8: 10) $3600 + 250 = 3850$) overeenstemt. Over de voor loon dienende arbeiders, die uit de kinderen van Israël waren gekozen, was, volgens 1 Koningen .5: 14 Adoniram hoofdopziener..

HOOFDSTUK 3

VAN DE BOUW VAN DE TEMPEL

IV. Vs. 1-Hoofdstuk 5- 1. Ook aangaande de tempelbouw is het bericht in ons Boek niet zo uitvoerig, als in de Boeken der Koningen, maar meer in hoofdzaak opgegeven; wanneer wij echter uit laatstgenoemde Boeken reeds een volledig beeld bij ons omdragen van de grootse bouw, die Salomo deed uitvoeren, levert het korte bericht op onze plaats geen moeilijkheden op, om het te verstaan. (Vergelijk 1 Koningen .6: 1-38; 7: 13-51).

1. En Salomo begon, na de genomen voorbereidselen, het huis van de Heere te bouwen te Jeruzalem, en wel op de oostelijk tegenover de berg Zion liggende (Jos 15: 63) berg Moria 1), die zijn vader David, door de verschijning van de Engel (1 Kronieken 22: 15 vv.), gewezen was, als de plaats, waar de tempel gebouwd moest worden; in de plaats, die David voor de toekomstige tempel toebereid had, door het altaar op te richten op de dorsvloer van Ornan 2), de Jebusiet.

1) Behalve in Genesis 22: 2, waar de naam Moria gebruikt wordt van de bergachtige omgeving van Jeruzalem, komt deze naam nog slechts eenmaal in het Oude Testament, en wel meer bepaald van de zuidoostelijke onder de vier heuvels waarop Jeruzalem lag, op onze plaats voor, terwijl tevens door de vingerwijzing op de geschiedenis in 1 Kronieken 22: 15 vv. aangeduid wordt, hoe aldaar de betekenis van de naam (Aangewezen van de Heere) opnieuw bevestigd werd (die aan David gewezen was). In de tijd tot op David lag de berg nog buiten de stad, en was hij met zaadakkers bedekt; in het laatste tiental jaren van deze koning treedt "de dorsvloer van Arauna" op de berg als bijzonder gewichtig op de voorgrond, en toen later Salomo de tempel daar gebouwd en de heuvel met de Zion verbonden had, omvat de laatste naam tevens de tempelberg, zoals in het algemeen de gehele heilige stad. Maar terwijl door de Psalmisten en Profeten dikwijls de gehele heilige stad als woning voor de Heere, of althans de berg Zion, met uitsluiting van de heuvel Moria, onder de naam "Zion" werd verstaan (Psalm 2: 6; 9: 12; 14: 2 enz. Jes.8: 18; 24: 23 Jer.8: 19 enz.) gaf dit aanleiding, dat in de tijd van de Makkabeeën door "Zion" juist de Tempelberg aangeduid werd (1 Makk.4: 37,60; 5: 54; 7: 33; 10: 11)..

2) Salomo volgt dus nadrukkelijk het bevel van zijn vader op en wijkt ook niet af van de aanwijzing van de plaats. Die plaats is door de Heere zelf aangegeven. Vroeger was daar Izaak geofferd, al was ook een ram in zijn plaats genomen, en later had David in zijn eigen plaats en in die van het volk het offer daar gebracht en was dit door de Heere aangenomen. Daar zou dan ook verder de plaats zijn, waar bij de Heere God de verzoening van het volk zou worden gevonden.

HOOFDSTUK 4

VAN DE ZAKEN, DIE BIJ DE TEMPEL BEHOORDEN

1. Hij maakte ook een koperen altaar (1Ki 7: 23) van twintig ellen in zijn lengte, en twintig ellen in zijn breedte, aan zijn voet en tien ellen in zijn hoogte 1).

1) "1Ki 7: 23" en verder de aanmerkingen in dat Hoofdstuk, omtrent de heilige zaken in de tempel.

2. Daartoe maakte hij de gegoten zee, een groot waterbekken (1 Koningen .7: 23); van tien ellen was zij, van haar ene rand tot haar andere rand, rondom rond, van ronde vorm, en van vijf ellen in haar hoogte, en een meetsnoer van dertig ellen omving ze rondom, indien men haar omtrek had willen meten.

3. Hieronder, onder de bovenrand van de zee nu was de gelijkenis van runderen, juister: kolokwinten of naar anderer mening: bloemknoppen (1Ki 7: 24), rondom heen, die omsingelend, tien in één el, omringend de zee rondom; twee rijen van deze runderen, bloemknoppen of kolokwinten, waren in haar gieting gegoten, er dus niet later aangesoldeerd zoals de granaatappelen tegen de pilaren (Hoofdstuk .3: 16).

4. Zij, de gegoten zee, stond op twaalf runderen, die er onder aangebracht waren: drie van de 12 runderen ziende naar het noorden, en drie ziende naar het westen, en drie ziende naar het zuiden, en drie ziende naar het oosten; en de zee was hier boven op; en al hun, der ossen achterdelen waren inwaarts, gekeerd naar het middelpunt van de zee toe.

6. En hij maakte tien wasvaten, met even zo vele stellingen, waardoor zij gedragen werden (1 Koningen .7: 27 vv.) en stelde daarvan vijf ter rechterhand, op de zuidzijde in de voorhof van de priesters (1 Koningen .7: 39), en vijf ter linkerhand op de noordzijde, om daarin te wassen: wat ten brandoffer behoort, het vlees en vet van de offerdieren, staken zij, de priesters, daarin, in het water, dat in die ketels was, waarvan zij zo velen als zij nodig hadden aan de trede van het brandofferaltaar neerzetten, terwijl zij er het vlees en vet van de offerdieren instieten, om het van het bloed te reinigen, voordat het op het altaar verbrand werd; maar de zee (vs. 3 vv.) was bestemd, opdat de priester, vóórdat zij hun priesterlijke werkzaamheden aanvingen, zich daarin zouden wassen.

7. Hij maakte ook tien gouden kandelaren naar hun wijze 1), naar het voorbeeld van de éne Mozaïsche kandelaar (Exod.25: 31 vv.) bearbeid en hij stelde ze in de tempel, in de ruimte van het Heilige, vijf aan de rechterhand, op de zuidzijde, en vijf aan de linkerhand op de noordzijde (1 Koningen .7: 49).

1) Letterlijk staat er: naar hun recht, d.i. in overeenstemming met de wet van Mozes. Zij werden zó gemaakt, als waarop zij recht hadden (Exod.25: 31 vv.). Tien is hier ook weer getal van de volkomenheid.

8. Ook maakte hij tien tafelen, naar het voorbeeld van Mozes van de éne tafel van de toonbroden (Ex.25: 23 vv.), en hij zette ze in de tempel, vijf aan de rechterhand, en vijf aan de linkerhand (1Ki 7: 48); en hij maakte honderd gouden sprengbekkens, schalen om bij het opvangen en sprengen van het bloed van de offerdieren te gebruiken (1 Koningen .7: 50).

9. Verder maakte hij het voorhof van de priesters (1 Koningen .7: 36), en het grote voorhof of buitenvoorhof voor het volk (1Ki 6: 36), mitsgaders de deuren voor het voorhof, die tot dezen buitenvoorhof leidden, en overtoog hun deuren, de deurvleugels, met koper.

9. Verder maakte hij het voorhof van de priesters (1 Koningen .7: 36), en het grote voorhof of buitenvoorhof voor het volk (1Ki 6: 36), mitsgaders de deuren voor het voorhof, die tot dezen buitenvoorhof leidden, en overtoog hun deuren, de deurvleugels, met koper.

10. De zee nu, waarvan welke in vs. 2 vv. sprake was, zette hij in de voorhof van de priesters (vs. 9), aan de rechterzijde aan de zuidzijde van de tempel, naar het oosten naar de oostzijde van de tempel, tegenover het zuiden (1 Koningen .7: 39).

11. Daartoe maakte Hiram, dien de koning van Tyrus hem als werkmeester gezonden had (Hoofdstuk 2: 13 vv.), nadat hij de grotere werken uit koper geëindigd had (1 Koningen .7: 15 vv.), ook de potten, en de schoffelen, en de sprengbekkens (1 Koningen .7: 40): alsoz voléinde Hiram het werk te maken, dat hij voor de koning Salomo aan het huis van God maakte.

12. Namelijk de twee pilaren, en de bollen, en de twee kapitelen op het hoofd van de pilaren; en de twee netten, om de twee bollen van de kapitelen te bedekken, die het hoofd van de pilaren waren;

13. En de vierhonderd granaatappelen tot de twee netten; twee rijen van granaatappelen tot elk net, om de twee bollen van de kapitelen te bedekken, die boven op de pilaren waren (Hoofdstuk 3: 15 vv.; 1 Koningen .7: 15 vv.).

14. Hij maakte ook de stellingen, en wasvaten maakte hij op de stellingen (vs. 6; 1 Koningen .7: 27 vv.).

15. Eén zee en de twaalf runderen daaronder (vs. 2 vv. 1 Koningen .7: 23 vv.).

16. Insgelijks de potten, en de schoffelen en de krauwelen, grote vorken, en al hun (dit woord past bezwaarlijk in de tekst, daarvoor is te lezen: alle andere) vaten (vs. 11; 1 Koningen .7: 40) maakte Hiram Abiu, de werkmeester (1Ki 7: 14), voor de koning Salomo, voor het huis van de Heere, van gepolijst koper.

17. In de vlakte van de Jordaan, aan de westzijde van deze rivier, goot ze de koning, in dichte aarde, tussen Sukkoth, en tussen Zered tha (1Ki 7: 46).

18. En Salomo maakte al deze metalen en koperen vaten in grote menigte; want het gewicht van de daartoe gebruikte kopers werd niet onderzocht (1 Koningen .7: 47).

20. En de tien kandelaren met hun lampen van gesloten goud, om die naar de bepaalde wijze, voorgeschreven in Exod.27: 20 vv. Lev.24: 1 vv., aan te steken, voor de aanspraakplaats, in de ruimte vóór het Heilige der heiligen, d.i. in het Heilige;

1) Werd in 1 Koningen .7: 49 het getal en de plaats, die ze innamen, aangegeven, hier wordt het doel aangeduid, waartoe zij gebruikt moesten worden.

21. En de bloemen, en de lampen (of het bloesemwerk aan de lampen, Exod.25: 33) en de snuiters (Exod.25: 38), van goud; het was het volmaaktste, zuiverste goud¹), dat daartoe gebruikt werd,

1) Hier wordt ook van de versieringen en van de benodigdheden bij de lampen gezegd, dat zij van het volmaaktste goud waren, om duidelijk te doen uitkomen, dat zij niet verguld waren.

22. Mitsgaders de gaffelen ¹), en de sprengbekkens, of, offerkannen, en de rookschalen voor de wierook, en de wierookvaten ²), van gesloten goud; aangaande de ingang van het huis, zijn binnenste deuren, van het heilige der heiligen, en de deuren van, voor aan het huis van de tempel, die uit de voorhof in het heilige voerden, waren van goud, ten minste draaiden zij in gouden duimen (1 Koningen .6: 31,34), terwijl de deuren zelf uit olijfbomen- of cipressenhout gemaakt, en alleen met goud overtrokken waren (Hoofdstuk 3: 7).

1) In het Hebr. Hamzammeroth. Eigenlijk mesjes, gebruikt bij het schoonhouden van de lampen.

2) Beter: de dompers. De LXX vertaalt door: upoyemata. De Vulgata door: vasa, ubi quae emuncta sunt, exstinguantur.

HOOFDSTUK 5

INWIJDING VAN DE TEMPEL AANGEVANGEN

V. Vs. 1-Hoofdstuk 7: 11. Ter inwijding van de nieuw gebouwde tempel, verzamelt Salomo in het 24ste jaar van zijn regering de oudsten en de stamhoofden van zijn volk te Jeruzalem, laat de Bondskist uit de tijdelijke tent op Zion, naar haar plaats in het Heilige der heiligen overbrengen, maar de tot dusver te Gibeon gehouden tabernakel met zijn gereedschappen door de Levieten brengen in de opperzalen van het tempelgebouw. Een wolk waarin de Heerlijkheid van de Heere verschijnt, vervult het huis, als de priesters, na de ark opgericht te hebben, dit verlaten, en hierin vindt Salomo het uitgangspunt voor zijn rede, waarin hij de Heere lof zegt; waarna hij dan zijn hoogst verblijd en godvruchtig hart in een lang gebed uitstort. Nauwelijks heeft hij zijn gebed geëindigd, of er valt vuur van de hemel, dat het offer op het brandoffer-altaar verteert; daarmee is dit tot de rechtmatige offerplaats voor geheel Israël door de Heere gewijd, en nu begint een feest van de tempel-inwijding, dat zeven dagen duurt, en waaraan zich een zevendaags loofhuttenfeest met een achtste dag, als voorgeschreven slotfeest, aansluit. Nu pas wordt het volk door zijn koning weer huiswaarts gezonden (Vergelijk 1 Koningen .8: 1-66).

1. Alzo, gelijk in Hoofdstuk 3: 1-4: 22 verhaald is, werd al het werk volbracht, dat Salomo aan het huis van de Heere maakte. Daarna bracht Salomo de geheiligde dingen van zijn vader David in het nu gereed zijnde huis; en het zilver, en het goud, en al de vaten (1 Kronieken 18: 10 vv.) legde hij onder de schatten van het huis van God (1 Koningen .7: 51).

2. Toen, na 20 jaren, sedert het begin van het bouwen, de tempel geheel gereed was, d.i. in het jaar 991 vóór Christus, vergaderde Salomo de oudsten van Israël, en al de hoofden, de vorsten van de stammen, de oversten van de vaderen, van de vaderlijke huizen (Ex 6: 15), onder de kinderen van Israël, te Jeruzalem, om de ark des verbonds van de Heere op te brengen uit de stad van David, die is Zion, waar zij sedert David's tijd zich bevond (1 Kronieken 15: 3 vv.), naar de nieuwgebouwde tempel op Moria.

3. En alle mannen van Israël, die tot de stam- en geslachtshoofden behoorden, voldeden aan deze oproeping, en verzamelden zich tot de koning op het feest, welks viering nabij was (Hoofdstuk 7: 8), hetwelk was in de zevende maand, de maand Ethanim of Tisri, overeenkomende met onze Oktober (Ex 12: 2).

4. En al de oudsten van Israël kwamen op de achtste dag van deze maand naar de stad van David, op de berg Zion, om tegenwoordig te zijn bij de overbrenging van de Ark naar het tempelgebouw (vs. 2); en de Levieten (1) namen de ark op.

1) Omdat in 1 Koningen .8: 6 staat, dat de Priesters de Ark droegen en in vs. 7 van dit Hoofdstuk dit evenzeer wordt gezegd, zo volgt hieruit, dat we hier onder Levieten hebben te verstaan, de Levitische priesters, dat wil zeggen zulke Levieten, die de Priesterlijke waardigheid bekleedden.

De Levieten, dit is de bedoeling, die Priesters waren, namen de Ark op en zij onder de Levieten, die geen priesters waren, droegen de tabernakel. In vs. 4 is de algemene benaming gebruikt. In vs. 7 wordt nader aangegeven, wie van de Levieten de Ark binnenbrachten.

5. En zij brachten de arke, en de van Gibeon gehaalde tent der samenkomst opwaarts naar de berg Moria, mitsgaders al de heilige vaten, die in de tent waren; deze brachten de priesters en Levieten opwaartsnaar de tempelberg, om ze als heilige overblijfselen te bewaren op de voor hen bepaalde plaats.

6. De koning Salomo nu, en de ganse vergadering van Israël, vertegenwoordigd door de stammen geslachtshoofden, die bij hem vergaderd waren voor de ark, toen men deze uit de tijdelijke tent (1 Kronieken 16: 1) afhaalde, offerden bij hun aankomst in de voorhof van de priesters, op het aldaar opgerichte brandofferaltair, schapen en runderen, die vanwege de menigte niet geteld noch gerekend konden worden; maar de tegenwoordige offers werden nu slechts gereed gemaakt, maar nog niet aangestoken (Hoofdstuk 7: 1).

De heilige Schrijver denkt hierbij tevens aan die offers, die later (Hoofdstuk 7: 4 vv.) dus in het algemeen bij de tempelinwijding werden gebracht..

7. Alzo, nadat dit geschied was, brachten de priesters de ark des verbonds van de Heere, door het voorhuis van de tempel, waarvoor zij die eerst hadden neergezet, en daarna door het Heilige heen tot haar plaats, tot de aanspraakplaats van het huis, het binnenste of achterste deel van de tempel, d.i. tot het heilige, tot onder de vleugelen van de twee cherubs, die Salomo daar had laten oprichten (Hoofdstuk 3: 10 vv.).

8. Want de cherubs spreidden 1) de beide vleugelen over de plaats van de ark; en de cherubs overdekten de in de richting van het noorden tot het zuiden staande ark en haar handbomen van boven.

1) Zeer wel, althans naar mijn oordeel, zegt men, dat de benaming van een schaduw een teken en aanduiding zij van de verborgene en onbegrijpelijk krachtdadige werking van de Heilige Geest, waardoor hij dat stuk van de vruchtbaarmaking zo bedektelijk verricht heeft, dat de wijze en manier daarvan zelfs niet aan de gelukzalige Maagd is bekend geweest; en daarenboven daarmee heeft willen vermanen, dat wij de wijze en manier daarvan niet nieuwsgierig moeten onderzoeken. Waarop schijnt te zien de overschaduwing van de wolk in de Tabernakel des Verbonds en dat de Cherubs de Ark overschaduwden..

9. Daarna schoven zij de handbomen verder uit, dat de hoofden, de uiteinden van de handbomen gezien werden uit de ark, in (1 Koningen 8: 8 staat: uit het heiligdom) vooraan de aanspraakplaats, als men onmiddellijk voor de open deur van het allerheiligste stond, maar buiten, als men verder naar boven in het heilige stond, niet gezien werden (1Ki 8: 8) omdat naar de wetten van het perspectief met de afstand ook de gezichtshoek scherper werd. En zij was daar tot op deze dag, maar werd bij de verwoesting van de tempel met de overige kostbare gereedschappen vernield (Hoofdstuk 36: 19.)

10. Er was niets in de ark zelf, onaangemerkt hetgeen er naast stond (Hebr.9: 4), dan alleen de twee tafelen 1), die Mozes bij Horeb (Ex 33: 6) daarin gedaan had, toen de Heere een verbond maakte met de kinderen van Israël, toen zij uit Egypte uitgetogen waren (Exod.40: 20).

1) "1Ki 8: 9"

11. En het geschiedde toen de priesters uit het heilige uitgingen, om het reukwerk voor het reukoffer te halen, en wel al de priesters zonder uitzondering; (want al de priesters, die gevonden werden, hadden zich geheiligd, naar de bevelen van de wet zich gereinigd en voorbereid door gebeden, wassing van de klederen, onthouding van de huwelijksgemeenschap, ten einde op deze dag de priesterlijke werkzaamheden gemeenschappelijk te verrichten, zonder de in 1 Kronieken 23: 1 vv vermelde verdelingen te houden, volgens welke gewoonlijk slechts een bepaalde klasse van priesters, die juist aan de beurt was, de priesterdienst vervulde. Men deed dit nu gezamenlijk, omdat men aan het feest de hoogste luister wilde bijzetten;

12. En, om ook dit nog aan het in vs. 7 verhaalde toe te voegen, de Levieten, die zangers waren van hen allen 1), van of onder Asaf, van of onder Heman, van of onder Jeduthun, en van hun zonen en van hun broeders; dus al de in 1 Kronieken 24: 2 vv. vermelde zangersfamilies, in fijn linnen, uit byssus geweven opperklederen (1 Koningen .15: 27) gekleed, zongen, terwijl de ark het Heilige der heiligen inging, met cimbalen, en met luiten, en harpen, (1 Kronieken 14: 16 vv.) en stonden in de binnenvoorhof tegen het oosten van het brandofferaltaar, en met hen tot honderdentwintig priesters toe, trompettend met trompetten 2) (1 Kronieken 15: 24).

1) Beter: En de Levieten, de zangers, zij allen, Asaf, Heman en Jeduthun en hun zonen en hun broeders.

2) Beter; Blazend op de trompetten.

13. Het geschiedde dan, toen zij eenparig in volkomen muzikale harmonie, trompetten en zongen, om een eenparige stem te laten horen, prijzend en lovend de Heere (vgl. de hierbij behorende 132ste Psalm); en toen zij de stem, het muziekgeschal, verhieven met trompetten, en met cimbalen, en andere het gezang begeleidende muzikale instrumenten, en toen zij de Heere prezen, toen het volk het Psalmgezag met de lofzegging besloot, dat Hij, de Heere, goed is, dat Zijn weldadigheid is tot in eeuwigheid, dat het gewone antwoord was, dat het in de buiten-voorhof verzamelde volk gaf, op de door de Levieten gezongen liederen (1Ch 23: 31" vgl. Hoofdstuk 7: 3 Ezra 3: 11); dat het huis op hetzelfde ogenblik, dat ook de priesters uit het Heilige kwamen (vs. 11), met een lof, de wolk vervuld werd, namelijk het huis van de Heere.

1) niet een, maar de wolk, omdat hier bedoeld wordt de wolk, die ook in de Tabernakel verscheen en die de Heerlijkheid van de Heere afbeeldde "1Ki 8: 10".

14. En de priesters konden, vanwege die wolk, niet staan, om te dienen; durfden het thans niet wagen om het Heilige weer te betreden, maar konden pas later hun reukoffer brengen; want de in deze wolk verschijnende heerlijkheid van de Heere had het huis van God vervuld, en nam het daardoor op zichtbare wijze voor de Heere in bezit.

HOOFDSTUK 6

INWIJDING VAN DE TEMPEL VOORTGEZET

1. Toen zei Salomo, hoogst verblijd over deze feitelijke verhoring van het in Psalm 132: 8 uitgesproken gebed, zijn aangezicht tempelwaarts wendend: De Heere heeft gezegd, dat Hij in de donkerheid zou wonen, dat Hij Zijn tegenwoordigheid zou te kennen geven door het teken van zo'n wolk (Lev.16: 2); dit woord nu, zie, thans is het vervuld en de Heere is in Zijn Heiligdom.

2. En ik heb (beter: ja, voorwaar! ik heb) U, o Heere! een huis ter woonstede gebouwd, en een vaste plaats tot Uw eeuwige woning, zolang de wet duren zal, en dus heb ik met deze bouw mijn doel op heerlijke wijze bereikt.

3. Daarna wendde de koning zijn aangezicht van de tempel om naar het volk, en zegende, begroette, met een zegenwens, de ganse gemeente van Israël; en de ganse gemeente van Israël stond in de grote voorhof, en ontving zo de zegenwens van haar koning.

4. En hij, van de zegengroet overgaande tot een lofzegging van God, zei verder: Geloofd zij de Heere, de God van Israël, die met Zijn mond tot mijn vader David gesproken heeft (1 Kronieken 17: 4 vv.), en heeft het met Zijn handen, met Zijn machtige wil nu ook Zijn woord vervuld, zeggende:

5. Van die dag af, dat Ik Mijn volk uit Egypteland uitgevoerd heb, heb Ik, nadat het volk van het hun beloofde land bezit genomen had, geen stad verkoren uit alle stammen van Israël, om een huis te bouwen, dat Mijn naam daar zou wezen; en geen man verkoren, om voor altijd en in al zijn nakomelingen, een voorganger te zijn over Mijn volk Israël.

6. Maar Ik heb Jeruzalem verkoren, dat Mijn naam daar zou wezen; en Ik heb David verkoren, dat hij, met alle zijn nakomelingen na hem, over Mijn volk Israël koning wezen zou.

Merk hier op, hoe alles naar Gods bevel moet geschieden, opdat niemand uit eigen inzicht de openbare godsdienst inricht; want Salomo erkent luid, dat de stad Jeruzalem en de persoon van David beide door God verkoren zijn..

Wat Salomo hier zegt komt in deze vorm in 1 Kronieken 17: 4 vv. niet voor, maar is een vrije behandeling van het aldaar gezegde, en van het woord uit 1 Kronieken 11: 2 en de geschiedenis in 1 Kronieken 21: 15-22: 1 ; zie over zo'n vrije behandeling van reeds aangewezen woorden op een latere plaats van de Schrift "Ex 20: 6" (derde afdeling)..

7. Het was ook in het hart van mijn vader David, om een vast stenen huis te bouwen voor de naam van de Heere, de God van Israël, naardien hij terecht inzag, dat een blijvend heiligdom voegde bij het duurzame koningschap over Israël.

8. Maar de Heere zei tot mijn vader David: Omdat dat in uw hart geweest is voor Mijn naam een huis te bouwen, u hebt welgedaan, dat het in uw hart geweest is.

9. Evenwel u zelf zult dat huis niet bouwen, maar uw zoon, die uit uw lenden, d.i. uw vlees en bloed, voortkomen, en na u op uw stoel zitten zal, die zal voor Mijn naam dat huis bouwen (vgl. 1 Kronieken 28: 2 vv.).

10. Zo heeft de Heere Zijn woord bevestigd, feitelijk verwezenlijkt, dat Hij toen gesproken had; want ik ben opgestaan in de plaats van mijn vader David, en ik zit op de troon van Israël, zoals de Heere gesproken heeft; en ik heb een huis gebouwd voor de naam van de Heere, van de God van Israël.

11. En ik heb daar de ark gesteld (Hoofdstuk 5: 2 vv.), waarin het verbond, de twee stenen tafelen met de tien woorden, de wetten van het verbond van de Heere is, dat Hij maakte met de kinderen van Israël.

12. En hij, de koning, stond, na God op deze wijze geloofd te hebben, voor het altaar van de Heere, op het oostelijk daarvan voor hem opgerichte gestoelte, tegenover de ganse gemeente van Israël, die aldus gedeeltelijk achter hem, gedeeltelijk aan zijn rechter- en linkerzijde zich bevond, en hij breidde, terwijl hij met het aangezicht zich tempelwaarts wendde, zijn handen uit naar de hemel, om te bidden;

13. (Want Salomo had een koperen gestoelte gemaakt, en had het gesteld in het midden van de voorhof; zijnde vijf ellen in zijn lengte, en vijf ellen in zijn breedte, en drie ellen in zijn hoogte (1Ki 8: 22); en hij stond daarop, zoals reeds gezegd is, en knielde daarop op zijn knieën voor de ganse gemeente van Israël, en breidde zijn handen uit naar de hemel).

Deze ceremonie is in het bidden gebruikt geweest als teken van de ootmoed van ons hart, waarin wij overtuigd zijn, dat wij voor de Goddelijke Majesteit niet bestaan kunnen.

14. En hij zei: Heere, God van Israël! er is geen God zoals Gij, in de hemel noch op de aarde (Exod.15: 11), houdende het verbond en de weldadigheid, alle genadige verbondsbeloften, aan Uw knechten, die voor Uw aangezicht met hun ganse hart wandelen;

15. Die Uw knecht, mijn vader David, gehouden hebt, wat Gij tot hem gesproken had, dat zijn zoon na hem op zijn stoel zitten en voor Uw naam een huis bouwen zou (vs. 9); want met Uw mond hebt Gij gesproken, en met Uw krachtige hand vervuld, zoals het te dezen dage is.

16. En nu, Heere, God van Israël, houd met dezelfde trouw ook voortaan Uw knecht, mijn vader David, wat Gij tot hem gesproken hebt, zeggende: Geen man zal u van voor Mijn aangezicht afgesneden worden, die zitte op de troon van Israël; alleenlijk zo uw zonen hun weg bewaren, om te wandelen in Mijn wet, d.i. om te geloven en te leven met alle oprechtheid naar het geopenbaarde woord van God, zoals u gewandeld hebt voor Mijn aangezicht.

17. Nu dan, o Heere, God van Israël! laat in het algemeen en in ieder opzicht Uw woord waar worden, wat Gij gesproken hebt tot Uw knecht, tot David, met betrekking tot zijn geslacht en tot zijn volk.

18. Maar waarlijk, ik weet wel, dat Gij niet op zo'n wijze in deze tempel woont, als de mens in zijn huis; want zou ook iemand dwaas genoeg zijn, om zich in te beelden dat God op zo'n beperkte wijze bij de mensen op de aarde wonen zou? Zie, de hemelen, ja de hemel der hemelen (De 10: 4), zouden U, in Uw onmetelijk Wezen niet begrijpen niet bevatten, hoeveel te min dit huis, dat ik gebouwd heb!

19. Maar omdat ik aan de andere zijde ook weet, dat Gij, naar Uw belofte, met Uw tegenwoordigheid aan deze plaats zult wonen, wend U dan nog tot het gebed van Uw knecht, en tot zijn smeking, o Heere, mijn God! om te horen naar het geroep en naar het gebed, dat Uw knecht heden voor Uw aangezicht bidt.

20. Dat Uw ogen in genadige hoede en bewaring, open zijn, dag en nacht, over dit huis, over de plaats, waarvan Gij gezegd, beloofd (1Ki 3: 17) hebt, Uw naam daar te zullen zetten, te maken, dat daar Uw woord geleerd, Uw naam aangeroepen, Uw godsdienst uitgericht en Uw volk tot de heilige oefeningen vergaderd wordt, en door Uw Geest ook krachtig is; en bewijs, dat deze de plaats van Uw bijzondere tegenwoordigheid is, om, reeds heden, te horen naar het gebed, dat Uw knecht bidden zal in deze plaats.

21. Hoor dan naar de smekingen van Uw knecht, en van Uw volk Israël, die, heden en in alle toekomstige dagen in deze plaats zullen bidden; en hoor Gij uit de plaats van Uw eigenlijke en werkelijke woning, namelijk uit de hemel, ja hoor, en vergeef.

22. Wanneer zo, om hier enige gevallen te noemen, waarin men aan deze plaats tot U bidden zal, iemand tegen zijn naaste gezondigd zal hebben, in verdenking zal geraten, dat hij zich aan het goed van een ander vergrepen, of op enigerlei wijze zijn naaste benadeeld zal hebben, en die hem, om zich van die verdenking te zuiveren (Exod.22: 7 vv., 10 vv.), een eed van vloek opgelegd zal hebben, om zichzelf te vervloeken, en de eed van de vloek voor Uw altaar in dit huis komen zal (1Ki 8: 31):

23. Hoor gij dan, wiens Naam daarbij aangeroepen wordt, uit de hemel, en doe, naardat Uw gerechtigheid ten aanzien van zijn eed en de zaak vereist; grijp met uw macht in, en richt Uw knechten, zowel hem, die onder verdenking van de zonde staat, als hem, die de verdenking geuit en op de eed van de vloek aangedrongen heeft; vergeldend de goddeloze, welke van de twee het ook zij, gevend zijn weg op zijn hoofd, en rechtvaardigende de rechtvaardige, die of terecht een aanklacht inleverde, of onschuldig in verdenking kwam, gevende hem naar zijn gerechtigheid, d.i. naar de gerechtigheid van zijn zaak, die hij met de mensen had uit te staan.

24. Wanneer ook, in een ander geval, Uw volk Israël, naar Uw Goddelijke dreiging (Lev.26: 14 vv. Deuteronomium 28: 25), voor het aangezicht van de vijand geslagen zal worden, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben, en de in het land achtergeblevenen zich bekeren en Uw naam belijden, en voor Uw aangezicht in dit huis bidden en smeken zullen;

25. Hoor Gij dan uit de hemel, en vergeef de zonden van uw volk Israël, en breng hen, die in een vreemd land zijn weggevoerd, weer in het land, dat Gij hun en hun vaders gegeven hebt.

26. Als in een derde geval, de hemel gesloten zal zijn, dat er geen regen is, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben (Lev.26: 19 Deuteronomium 28: 24 vv.); en zij in deze plaats bidden, en Uw naam belijden, en van hun zonden zich bekeren zullen, als Gij hen geplaagd zult hebben;

27. Hoor gij dan in de hemel, en vergeef de zonden van Uw knechten, de koningen, en van Uw volk Israël, als Gij hun geleerd zult hebben (of: dat Gij hun leert) de goede weg, waarin zij voortaan wandelen zullen; en geef daarbij ook regen op Uw land, dat Gij Uw volk tot een erfenis gegeven hebt.

28. Als er, in een vierde geval, honger in het land wezen zal, als er pest wezen zal, als er brandkoren of honingdauw, sprinkhanen en kevers wezen zullen, als iemand van zijn, Israël's vijanden in het land van zijn poorten, waarin hij reeds is binnengedrongen, hem belegeren zal, of enige plaag, of enige ziekte wezen zal ter kastijding van het volk (Deuteronomium 28: 22 vv.);

28. Als er, in een vierde geval, honger in het land wezen zal, als er pest wezen zal, als er brandkoren of honingdauw, sprinkhanen en kevers wezen zullen, als iemand van zijn, Israël's vijanden in het land van zijn poorten, waarin hij reeds is binnengedrongen, hem belegeren zal, of enige plaag, of enige ziekte wezen zal ter kastijding van het volk (Deuteronomium 28: 22 vv.);

28. Als er, in een vierde geval, honger in het land wezen zal, als er pest wezen zal, als er brandkoren of honingdauw, sprinkhanen en kevers wezen zullen, als iemand van zijn, Israël's vijanden in het land van zijn poorten, waarin hij reeds is binnengedrongen, hem belegeren zal, of enige plaag, of enige ziekte wezen zal ter kastijding van het volk (Deuteronomium 28: 22 vv.);

29. Alle gebed, alle smeking, die van enig mens, of van al uw volk Israël, hetzij een enkel persoon, of het gehele volk, geschieden zal, als zij erkennen, een ieder zijn plaag en zijn smarte, als straf voor zijn zonde en daarover berouw voelt, en een ieder zijn handen In dit huis uitbreiden zal;

30. Hoor Gij dan uit de hemel, de vaste plaats van uw woning, en vergeef, en geef een ieder naar al zijn wegen, zoals Gij zijn hart kent, of zijn berouw oprecht en ernstig is; want Gij alleen kent het hart van de kinderen van de mensen (Psalm 7: 10).

31. Opdat zij U voortaan vrezen, om te wandelen in uw wegen, al de dagen, die zij leven zullen op het land, dat u onzen vaders gegeven hebt.

32. Zelfs ook in een vijfde geval, aangaande de vreemde, die van uw volk Israël niet zijn zal, maar een heiden, maar uit verre lande, omwille van Uw grote naam, en Uw sterke hand, en Uw uitgestrekte arm, komen zal: als zij komen, en bidden zullen in dit huis;

33. Hoor Gij dan uit de hemel, uit de vaste plaats van Uw woning, en doe naar alles, waarom die vreemde tot U roepen zal, opdat alle volken der aarde Uw naam kennen, zo om U te vrezen, zoals uw volk Israël, als om te weten, dat Uw naam genoemd wordt over dit huis, dat ik gebouwd heb (1Ki 8: 43).

34. Wanneer, in een zesde geval, Uw volk in de strijd tegen zijn vijanden uittrekken zal, door de weg, die Gij hen heenzen zult, in een door U geboden of althans veroorloofde veldtocht, en zullen tot U bidden naar de weg van deze stad, met het aangezicht naar deze stad gekeerd, die Gij verkoren hebt, en naar dit huis, dat ik voor Uw naam gebouwd heb;

35. Hoor dan uit de hemel hun gebed en hun smeking, en voer hun recht uit.

36. Wanneer, in een zevende geval, zij gezondigd zullen hebben tegen U, (want geen mens is er, die niet zondigt), en Gij tegen hen vertoornd zult zijn, en hen leveren zult voor het aangezicht van de vijand, dat degenen, die hen gevangen hebben, hen gevankelijk wegvoeren in een land, dat verre of nabij is (Lev.26: 33 vv. Deuteronomium 28: 49 vv.; 30: 1 vv.);

37. En zij in het land, waar zij gevankelijk weggevoerd zijn, weer aan hun hart brengen zullen, dat zij zich bekeren, en tot U smeken in het land van hun gevangenis, zeggende: Wij hebben gezondigd, verkeerd gedaan, en goddeloos gehandeld (Psalm 106: 6 Dan.9: 5 9.5);

38. En zij zich tot U bekeren, met hun ganse hart, en met hun ganse ziel, in het land van hun gevangenis, waar zij hen gevankelijk weggevoerd hebben, en bidden zullen naar de weg in de richting van hun land, dat Gij hun vaderen gegeven hebt, en naar deze stad, die Gij verkoren hebt, en naar dit huis, dat Ik voor Uw naam gebouwd heb (Dan.6: 10 vv.);

39. Hoor dan uit de hemel, uit de vaste plaats van Uw woning, hun gebed en hun smekingen, en voer hun recht uit, en vergeef Uw volk, wat zij tegen U gezondigd zullen hebben, en geef hun barmhartigheid voor het aangezicht van degenen, die hen gevangen houden, dat zij hen weer in vrijheid stellen.

40. Nu, mijn God! laat toch Uw ogen open en Uw oren opmerkend zijn tot het gebed van deze plaats (vs. 20).

41. En 1) nu, Heere God! maak U op tot Uw rust, Gij en de ark van Uw kracht; laat Uw priesters, Heere God! met heil bekleed worden, en laat Uw gunstgenoten over het goede blij zijn.

1) De inhoud van vs. 41 en 42 komt in 1 Kronieken 8 bij het gebed van Salomo niet voor. Dit bewijst echter volstrekt niet, dat die woorden niet door Salomo zijn uitgesproken, of door de Schrijver van de Kronieken aan het gebed zijn toegevoegd. Integendeel, wat de Schrijver van

de Boeken der Koningen vermeldt, is het eigenlijke gebed het gebed van de inwijding, waarmee de Tempel aan de Heere werd opgedragen.

Wat hier nog aan dit gebed is toegevoegd is de bede, dat de Heere nu in waarheid genoegzame moge nemen in het verrichte werk, het zegel zette op Zijn werk, door Salomo ten einde gebracht. De wens: maak U op tot Uw rust, is geuit in navolging van het gebruik in de woestijn. Toen in de woestijn de Ark werd opgenomen en na volbrachte tocht weer werd neergezet, geschiedde dit met gelijke formule. Salomo spreekt hier dus de wens uit, dat de Heere nu van dit stenen huis gebruik maakt, zoals Hij vroeger gebruik gemaakt heeft van de Tabernakel. Als gevolg daarvan moge Hij dan ook, en dit is verder de bede, de Priesters met heil bekleden en Zijn gunstgenoten het goede doen genieten.

42. O Heere God! wend het aangezicht van Uw gezalfde niet af 1); gedenk de weldadigheden van David, Uw knecht.

1) Wij kunnen en mogen in gebed pleiten, zoals Salomo hier doet, in een gelovig vooruitzicht op en tot Christus, onze Heere..

HOOFDSTUK 7

INWIJDING VAN DE TEMPEL GEËINDIGD

1. Toen nu Salomo voleind had te bidden, en juist zich van zijn knieën (Hoofdstuk 6: 13 6.13) wilde opheffen, zo daalde, zoals vroeger bij het eerste offer van Aäron (Lev.9: 24 9.24), het vuur van de hemel 1), en verteerde het op het brandofferaltaar gereed gemaakte (Hoofdstuk 5: 6) brandoffer en de slachtofferen; en de heerlijkheid van de Heere vervulde het huis.

1) Deze gebeurtenis wordt in 1 Koningen .8: 54 vv. niet vermeld, terwijl hier weggelaten wordt, de mededeling van het zegenen van het volk door Salomo.

Wat nu dit neerdalen van het vuur van de hemel betreft, het is duidelijk, dat de Heere God niet alleen daarmee het brandofferaltaar tot wettige offerplaats heeft willen heiligen, maar ook en bovenal daarmee heeft willen aanduiden, dat, als Israël met zijn offeranden daar kwam, het kon hopen op de genade van die God, die, als de God van het Verbond, tussen de Cherubs troonde. In het vuur van de hemel, dat de offeranden op het altaar verteerde, openbaarde zich de heerlijkheid van de Heere dan ook op zo'n treffende wijze, dat de priesters niet in het huis van de Heere, niet in het Heilige, door de voorhof konden ingaan.

Wij hebben er dan ook wel op te letten, dat de heerlijkheid, hier vermeld, niet een gevolg was van de Wolk in het Heiligdom, maar van het vuur uit de hemel.

In 2 Kronieken 5: 14 wordt gezegd, dat de Priesters niet konden staan, hier dat zij niet konden ingaan. In eerstgenoemde plaats worden zij voorgesteld als te verkeren in het Huis van God, hier als in de voorhof, of daarvoor.

Wij hebben derhalve hier een nadere aanvulling van het bericht in de Boeken der Koningen, een aanvulling, die geheel in overeenstemming is met het doel van de Schrijver van de Kronieken, n.l. om zijn tijdgenoten in de eerste plaats een diepe indruk te geven van de Levitische eredienst als niet alleen heilig, maar ook door God, de Heere, bij de tempelwijding als opnieuw gesanctioneerd.

2. En de priesters konden niet ingaan in het huis van de Heere; want de heerlijkheid van de Heere had het huis van de Heere vervuld.

3. En toen al de kinderen van Israël, waarvoor toch dit teken geschiedde, dat vuur zagen afdalen, en de heerlijkheid van de Heere over het huis, zo bukten zij, evenals Salomo bij het eerste teken in een blijmoedig dankgebed zijn gemoed had ontlast (Hoofdstuk 6: 1 vv. 6.1), bij dit tweede teken met hun aangezichten ter aarde op de vloer, van het voorhof, en aanbaden 1) hun majestueus Zich openbarende en toch zo genadig Zich neerbuigende God, en als nu de koning tot hen kwam en hen zegende en hen vermaande (1 Koningen .8: 55 vv.), namen zij deel aan de openbare godsdienst, en loofden de Heere, dat Hij goed is, en dat Zijn weldadigheid is tot in eeuwigheid.

1) Israël kon hier een blijk van Gods goedkeuring van hun offeranden uit opnemen, en daarom loofden alle tongen onder hen Gods goedheid en weldadigheid. Een lofzang, die nooit te onpas komt en waartoe het onze harten en tongen nooit aan stof, gelegenheid en taal ontbreken kan. Behaagt het God zich als een verterend vuur voor de zondaar hier in de tijd te vertonen, dan kan de wereld uit dit oordeel gerechtigheid leren en Zijn volk zich in Zijn licht verheugen. Israël had ook wel reden, om Gods goedheid te verheerlijken, want het zijn de barmhartigheden van de Heere, dat zij niet, dat wij niet, maar de offeranden in onze plaats verteerd en vernield worden..

4. De koning nu en al het volk offerden hierop die slachtoffers voor het aangezicht van de Heere, die in Hoofdstuk 5: 6 aangeduid en voor het tegenwoordige feest bestemd waren.

5. En de koning Salomo offerde in het geheel op deze eerste en de zes volgende dagen van het feest aan slachtoffer van runderen, tweeëntwintig duizend, en van schapen, honderdentwintig duizend, de offers van de stamvorsten en van het volk laten zich echter niet berekenen, zoals reeds gezegd is. Alzo hebben de koning en het ganse volk het huis van God ingewijd.

6. Ook stonden de priesters in hun wachten 1), zij vervulden bij het feest, het ambt, waartoe de Wet hen verbond, en de Levieten begeleidden het godsdienstige werk met de muzikale instrumenten van de Heere, die de koning David gemaakt had, had laten maken, om de Heere te loven, dat Zijn weldadigheid is in eeuwigheid, op de wijze, als David door hun dienst, met de Psalmen, die zij zongen, Hem prees; en de priesters trompettenden tegen hen over, in bijzondere koren, en gans Israël stond in de buiten-voorhof en woonde de heilige handeling met aandacht bij.

1) In het Hebr. Al-Mischmerotham. Letterlijk: op hun wachtposten. Dat wil zeggen in hun ambten, zoals David hen geordend had.

7. En Salomo heiligde 1) voor het feest van drie dagen, het middelste van de voorhof, dat voor het huis van de Heere was, de ganse ruimte van de voorhof van de priesters tussen het brandoffer-altaar en het tempelhuis; omdat hij daar op vele kleine, tot dat bijzondere doel opgerichte altaren, de brandoffers en het vette van de dankoffers bereid had, verbrandde daarop de brandoffers en het vette van de dankoffers; want het koperen altaar, dat Salomo gemaakt had (Hoofdstuk 4: 1), en voor gewone tijden de enige rechtmatige offerplaats was, kon het brandoffer, en het spijsoffer, en het vette, het dankoffer (Le 3: 5) niet vatten.

1) Beter: En Salomo had geheiligd, omdat dit reeds te voren gedaan was, aler de brandoffers en dankoffers, waarvan in vs. 5 sprake is, werden gebracht. De reden waarom, wordt aan het slot aan dit vers meegedeeld.

8. Salomo hield ook in dezelfde tijd, nadat hij de inwijding van de tempel in de dagen van 8-14 van de maand Ethanim of Tisri voleindigd had, ook het feest namelijk het op de 15-21 Tisri invallende Loofhuttenfeest (Lev.23: 34 vv.), zeven dagenlang, en gans Israël met hem, een zeer grote gemeente, van de ingang, de uiterste noordergrens van het rijk af van Hamath

in Syrië, tot de uiterste zuidergrens, de rivier van Egypte (Num.34: 5,8), de tegenwoordige Wady el Arisch.

9. En op de achtste dag, op de 22sten Tisri, hielden zij een verbodsdag, de in Lev.23: 36 bevolen vergadering, zodat het gehele feest tweemaal zeven dagen duurde; want zij hielden de inwijding van het altaar (vs. 7-11) zeven dagen, en het feest (vs. 8), ook zeven dagen, waarop dan nog als vijftiende dat, het slotfeest volgde, dat in de aanvang van ons vers werd vermeld.

10. Maar op de driëntwintigste dag van de zevende maand van Ethanim of Tisri (Ex 12: 2), liet hij het volk weer huiswaarts gaan tot hun hutten, en zij trokken heen blijde en goedsmoeds over het goede, dat de Heere aan David en Salomo, en Zijn volk Israël gedaan had 1).

1) "1Ki 8: 66"

11. Alzo volbracht Salomo, in de loop van 20 jaren, sedert het 4de jaar van zijn regering (Hoofdstuk 8: 1), het huis van de Heere, en het huis van de koning, van welks bouw in ons Boek niets naders bericht is geworden, maar wel in 1 Koningen .7: 1-12; en al wat in Salomo's hart gekomen was, om in het huis van de Heere en in zijn huis te maken, richtte hij tot Oktober van het jaar 991 vóór Christus, voorspoedig uit.

VI. Vs. 12-22. Nog eenmaal, evenals bij de aanvang van zijn regering te Gibeon, zo ook na volbrachten tempelbouw te Jeruzalem, verschijnt de Heere aan Salomo, verzekert hem van de genadige verhoring van zijn gebed, dat hij bij de inwijding had uitgesproken, terwijl Hij de afzonderlijke beden in het bijzonder antwoord geeft, maar tevens in zeer ernstige, sterke woorden voor afval van Hem waarschuwt, want dan zou hij al de vloeken, daarover in de Wet uitgesproken, op zich laden. (Vergelijk 1 Koningen .9: 1-9)

12. En de Heere verscheen Salomo, of na de eerste dag van de tempelwijding, of na het slotfeest van het feest van de Loofhutten, alzo of na de 8ste of na de 22ste Tisri van genoemd jaar 901 voor Christus zoals Hij hem vóór 23-24 jaren te Gibeon verschenen was (Hoofdstuk 1: 7 vv.),' s nachts in een droom, en Hij zei tot hem: Ik heb uw gebed (Hoofdstuk 6: 14 vv.) verhoord, en heb Mij deze plaats, dit huis, dat gij op Moria Mijn naam gebouwd hebt, verkoren tot een offerhuis (Deuteronomium 12: 5 vv.).

13. Zo Ik de hemel toesluit, dat er geen regen is, of zo Ik de sprinkhanen gebied, het land te verteren, of zo Ik de pest onder mijn volk zend:

14. En Mijn volk, waarover Mijn naam genoemd wordt, zich verootmoedigen en bidden, en Mijn aangezicht zoeken, en zich bekeren van hun boze wegen 1), zo zal Ik uit de hemel horen, en hun zonden vergeven, en hun land genezen.

1) Het antwoord van de Heere is hier een weinig uitvoeriger vermeld, dan in de Boeken der Koningen. De Heere God dreigt eerst met toesluiten van de hemel, zodat er geen regen zou

komen, dan met sprinkhanen en pest. Maar de Heere belooft ook, dat, indien het volk zich tot de Tempel zal begeven, om vergiffenis te smeken en offeranden te brengen, Hij hen weer genadig zal zijn, mits, en hierop valt al de nadruk, indien het volk zich bekeren zal van hun zonden. Hieruit zou het toch blijken, of de offeranden met een waarachtig hart werden gebracht en de belijdenis van schuld oprecht was, of Israël's komen een in waarheid schuldbelijdend terugkeren tot de Heere was. De Heere God doet het hier Salomo voelen, hoe alleen een in de schuld vallen, dat gevolgd wordt door een laten varen van de afgodendienst, bij Hem gewild is. Dit is het dan ook, wat altijd in de dagen van diepe afval door de Profeten op de voorgrond wordt gesteld. In bekering alleen zou redding voor land en volk zijn.

"1Ki 9: 9"

15. Nu zullen Mijn ogen open zijn en Mijn oren opmerkend op het gebed van deze plaats.

22. En men zal zeggen: Omdat zij de Heere, de God van hun vaders, verlaten hebben, die hen uit Egypteland uitgevoerd had, en hebben zich aan andere goden gehouden, en zich voor hen neergebogen, en hen gediend; daarom heeft Hij al dat kwaad over hen gebracht 1).

1) Geen wijze Salomo zelf kon een al te grote voorspoed verdragen. De uitkomst heeft geleerd, hoe de gedreigde vloek en straf heeft moeten stand grijpen, en hoe hij de grond, zowel van Israël's hoogheid als van Israël's val, gelegd heeft..

HOOFDSTUK 8

SALOMO'S GEBOUWDE STEDEN, HEERSCHAPPIJ, OFFERS EN SCHEPEN

VII. Vs. 1-18. Verdere bouwwerken, door Salomo uitgevoerd na de bouw van de tempel en van zijn paleis, bestaande uit de aanleg van magazijnsteden en rustplaatsen voor de handel, en van lusthuizen op de Libanon en te Jeruzalem; zijn arbeiders daarvoor had hij meest genomen uit de overblijfselen van de vroegere Kanaänitische bevolking, terwijl zijn volksgenoten een vrijere stelling tot hem innamen. De heilige Schrijver komt nog eenmaal op de bouw van 's konings paleis en van de tempel terug, om met betrekking tot het eerste op te merken, dat nu ook Salomo's Egyptische gemalin het voor haar bestemde huis betrok, en met betrekking tot de laatsten, dat van nu af de godsdienst op de hoogten ophield, die in het begin van Salomo's regering nog bestond. Na deze opmerking bericht hij ten slotte van de scheepvaart naar Ofir, die Salomo in gemeenschap met de Tyrische koning, van Ezeon-Geber uit, ondernam (Vergelijk 1 Koningen .9: 11-28).

1. Het geschiedde nu ten einde van twintig jaren, van het vierde jaar van zijn regering af gerekend (Hoofdstuk 3: 2), waarin Salomo het huis van de Heere en zijn huis (Hoofdstuk 2: 1) gebouwd had, van 1011-991 vóór Christus.

2. Dat Salomo ook de twintig steden in het landschap Galilea, die Hiram, koning van Tyrus, hem teruggegeven had, nadat Salomo ze voor een geldlening van 120 talenten had afgestaan, maar Hiram ze voor te gering had bevonden (1 Koningen .9: 11 vv.), bouwde, bevestigde, en de kinderen van Israël daar deed wonen, in plaats van de grotendeels Kanaänitische bevolking, die er tot dusver gevonden werd.

3. Daarna toog Salomo naar Hamath-Zoba 1), om deze beide Syrische staten, die reeds van zijn vader David meer of minder afhankelijk waren geweest (1 Koningen .18: 3-11), bij zijn rijk in te lijven, en hij overweldigde ze, hij bevestigde de hoofdstad van beide rijken, de stad Hamath, om de rijken zelf in onderdanigheid te houden.

1) Hamath-Zoba zijn niet twee steden, maar de beide landen, door David schatplichtig gemaakt.

4. En bouwde ook Thadmor in de woestijn, in een vruchtbare oase van de Syrische woestijn gelegen (2 Samuel 8: 6), en al de schatsteden, die hij bouwde in het vroeger vermelde rijk Hamath.

Terwijl Salomo, door de verovering van Hamath-Zoba aan deze noordelijke hoek, aan zijn rijk een verdere uitbreiding gaf, kwam ook de handelsweg in zijn bezit, die van Fenicië naar de Eufraat voerde; en nu stichtte hij, in het belang van een ongestoord handelsverkeer, verscheidene voorraadsteden of bevestigde stations-plaatsen, die de karavanen een veilig rustpunt boden tegen de overvallen van roofzieke woestijnbewoners, de reizigers en hun lastdieren levensonderhoud waarborgden, en voor koopgoederen misschien tot stapelplaats dienden. Zo'n stationsplaats was Thadmor, hij de Grieken en Romeinen Palmyra geheten,

naar de waarschijnlijkste berekeningen onder $34 \frac{1}{3}$ noorder-breedte en $55 \frac{1}{4}$ -57" ooster-lengte gelegen. Door haar gelukkige ligging, als een rijkelijk met water voorziene, door bijzonder gunstig klimaat en vruchtbare bodem uitmuntende oase, midden in de grote woestijn, en zeker ook als verenigingspunt van verscheidene wegen, verkreeg deze stad in de loop van de tijd de betekenis van een hoofd-handelplaats. Of Thadmor oorspronkelijk zelf tot het gebied van Hamath behoorde, of de stichting van deze stad niet pas door Salomo is geschied, maar deze haar slechts uitgebouwd en bevestigd heeft, het een zowel als het ander moet onbeslist blijven. Het is echter opmerkelijk, dat wij slechts behalve op onze plaats en 1 Koningen .9: 18 de stad overigens niet meer vermeld vinden, zo min bij gelegenheid van Syrische en Assyrische invallen, als bij profetische uitspraken over Syrië. Daartoe kan gedeeltelijk de afgezonderde ligging hebben bijgedragen; tevens kan men daarbij bedenken, dat de weg, die naar Thadmor voerde, voor de grotendeels uit ruitelij bestaande Assyrische en Babylonische legers niet bruikbaar was, omdat hij door de woestijn leidde. Bovendien is het maar al te waarschijnlijk, dat Thadmor, evenals in het algemeen het geheel in Syrië verkregen gebied, betrekkelijk slechts korte tijd in het bezit van Israël bleef, later deelde zij het lot van alle voor-Aziatische landen, en was zij achtereenvolgens aan de heerschappij van de Assyriërs, Babyloniërs, Perzen en Macedoniërs onderworpen, totdat zij daarna onder de Seleucieden een van de beroemdste steden van het Oosten werd, en allengs in het bijna uitsluitend bezit geraakte van het handelsverkeer tussen de Eufraatlanden en de Middellandse zee. Lange tijd ontging zij de blikken van de Romeinse veroveraars; toen ten tijde van het tweede Driemanschap, na de slag bij Filippi (in het jaar 42 na Christus), Antonius haar wilde bezoeken, om zich in het bezit van haar schatten te stellen, moest hij onverrichter zake weer aftrekken, want de Palmyrenen hadden zich over de Eufraat weer teruggetrokken en plaatsten daar hun voortreffelijke boogschutters ter hunner bescherming.

Wanneer zij eindelijk een deel van het Romeinse wereldrijk is geworden, laat zich niet nader bepalen; daarentegen zijn er enige bewijzen aanwezig, dat met keizer Hadrianus (van 117-138 na Christus geb.) het tijdvak begint, waarin Palmyra ten slotte een van de eerste steden van het Oosten geworden is, en het voornaamste deel van die grootse gedenktekenen van de bouwkunst ontstaan zijn, waarvan de kolossale ruïnen enig in haar soort kunnen genoemd worden. Met de tweede helft van de derde eeuw na Christus begon de zo dikwijls besproken belangrijke episode uit de geschiedenis van de latere Romeinse keizers. Toen namelijk, na de gevangenneming van keizer Valerianus door de trouweloze Pers Sapore (209 na Christus) tegen het onwaardige bestuur van zijn zoon en opvolger Gallienus bijna in alle provincies de veldheren zelf zich tot Imperatoren (heersers) opwierpen de tijd van de zogenaamde dertig tirannen, 260-270 na Christus en bijna het gehele Oosten voor de Romeinen verloren en de Perzen toegevallen scheen te zijn, toen was het de vorst en veldheer Septimius Odenathus, afstammende uit een van de belangrijkste Palmyreense families, die de overmoedige Sapore krachtige tegenstand bood, hem een bloedige slag leverde, en hem tot aan zijn residentie Ctesiphon teruggedreef. Dus was Odenathus feitelijk heer van het grootste deel van het oosten geworden, eigende zich eerst de konings- en daarna de keizerstitel toe, en regeerde met grote macht en groot verstand, totdat hij in het jaar 267 na Christus door de zoon van zijn broer vermoord werd. Thans greep zijn gade, de moedige en verstandige Zenobia, in de naam van haar nog onmondige zoons de teugels van het bewind, wist niet slechts tegen de Perzen, maar ook tegen Gallienus en zijn opvolger Claudius II zich te handhaven, ja breidde de grenzen van

het Palmyreense rijk over een deel van Klein-Azië, over Mesopotamië en tot in het Arabische gebied uit, en ontrukte door een van haar veldheren zelfs Egypte aan de Romeinse heerschappij.

Maar daarmee had de heerlijkheid van Palmyra ook haar toppunt bereikt, waarvan de stad met één slag weer afdaalde; want toen in het jaar 270 na Christus in de persoon van Domitius Aurelianus weer een frisse kracht de Romeinse keizerstroon besteeg, was onder de vele plannen, die de heerser vormde ook dat, om aan het Palmyreense rijk een einde te maken. Bij Antiochië in Syrië, en later weer bij Emosa geslagen (in het jaar 272 na Christus) moest Zenobia zich naar Palmyra terugtrekken; een poging tot ontvluchting gedurende het beleg mislukte, zij geraakte in handen van Aurelianus, die haar medenam naar Rome ter verheerlijking van zijn triomf. De stad zelf, die zich eerst had overgegeven, maar daarna weer in opstand was geraakt, werd door de Romeinen wel niet verwoest, maar toch zodanig geplunderd en geschonden, dat zij tot een puinhoop moest vervallen. Voor het overige viel aan Zenobia een eervolle, met haar rang overeenkomend, behandeling ten deel; zij bracht haar overige levensdagen gedeeltelijk door in Rome, waar haar een paleis was ingeruimd, deels op een landgoed in de nabijheid van Tibur; door uithuwelijking van meer dan een van haar kinderen kwam zij in nauwe betrekking tot aanzienlijke Romeinse families, en in hoge ouderdom stierf zij. Uitstekende door schoonheid en beschaving, door moed en volharding, door een buitengewoon levendig gestel en door strenge kuisheid is zij een van de meest besproken vrouwen, die de wereldgeschiedenis kent, en die door de Italiaanse dichter Petrascha (overl. 1374 na Christus) in een van zijn liederen bezongen wordt; maar het blijft een nog onbesliste vraag, tot welke godsdienst zij behoorde, of zij het Heidendom aankeefde, waartoe de Arabische stammen behoorden, of tot het Jodendom was overgegaan, of, zoals men ook beweerd heeft, een Christin is geworden. Het eerste is wel het waarschijnlijkst, terwijl het laatste een gissing is zonder enige grond; krachtens een zogenaamde vrijzinnige richting, die zij als vrouw van bijzondere begaafdheid en beschaving huldigde, werd zij de beschermvrouw van de in de geschiedenis onder de Anti-trinitariërs (tegenstanders van de leer van de Drieëenheid) bekende Paulus van Samosate, die pas na haar val ontzet kon worden van zijn ambt als bisschop van Antiochië. Palmyra, dat, door een aardbeving in het jaar 1042 na Christus, haar gehele ondergang vond, is tegenwoordig een ellendig dorp van armzalige lemen hutten, aan de binnenzijde van de hof van de grote zonnentempel, en aan alle zijden omringd door een ontzettend veld van ruïnen, welker pracht en grootte de aanschouwer op het allerzeerst met verbazing vervullen..

5. Ook bouwde hij, Salomo, het hoge Beth-horon, en het neer Beth-horon op de grenzen tussen Benjamin en Efraïm (Joz.16: 3 vv.; 18: 13 vv.; 21: 22) dat door deze versterking vaste steden werden, met muren, deuren en grendelen.

6. Mitsgaders Baälath, in de stam Dan (Joz.19: 44), en al de schatsteden, die Salomo had, en alle wagensteden, en de steden van de ruiters, en wat de begeerte van Salomo begeerd had te bouwen, in Jeruzalem, en in de Libanon, en in het ganse land van zijn heerschappij (1Ki 9: 19).

7. Maar de arbeiders, nodig tot uitvoering van deze bouwwerken, verschaftte hij zich op de volgende wijze: Aangaande al het volk, dat overgebleven was van de Hethieten, en de Amorieten, en de Ferezieten, en de Hevieten, en de Jebusieten, die niet uit Israël, maar van Kanaänitische oorsprong waren;

8. Uit hun kinderen, die na hen in het land overgebleven waren, die de kinderen van Israël niet verdaan hadden (Joz.13: 1 vv. Richteren 1: 21,27 vv.), die bracht Salomo op uitschot, in vroondienst (Hoofdstuk 2: 17 vv.), tot op deze dag.

9. Maar uit de kinderen van Israël, die Salomo (vgl. Lev.25: 39 vv.), niet maakte tot slaven in zijn werk, (want zij waren krijgsliden, en oversten van zijn hoofdliden (in 1 Koningen .9: 22: zijn vorsten en zijn ruiters), en oversten van zijn wagens en zijn ruiters).

10. Uit dezen dan, waren oversten van de bestelden, hoofdopzichters van Israëlitische afkomst, die de koning Salomo had, tweehonderd en vijftig, die over het volk heerschappij hadden, toezicht hielden op de arbeiders, waarbij nog 300 opzichters van Kanaänitische oorsprong en 3300 Kanaänitische onder-opzichters kwamen (2Ch 2: 18).

12. Toen, sinds de tempel gebouwd en ingewijd was, offerde Salomo de Heere brandoffers op het altaar van de Heere, dat hij vóór het voorhuis gebouwd had, en niet meer op de hoogte te Gibeon (Hoofdstuk 1: 2 vv.).

13. Maar ook alle andere offers, zelfs 1) naar de eis van elke dag, offerend, (Lev.23: 37 23.37) de dagelijkse morgen- en avondoffers, naar het gebod van Mozes, verder de offers op de sabbatten, en op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden, drie maal in het jaar: op het feest van de ongezuurde broden, en op het feest van de weken, en op het feest van de loofhutten, werden voortaan niet meer op de hoogten, maar uitsluitend op het brandoffer-altaar in de tempel te Jeruzalem gebracht.

1) In het Hebr. Oebidbar-joom bejoom. Deze uitdrukking is letterlijk gelijk aan het voorschrift in Lev.23: 37 vermelden betekent: Dagelijks op zijn dag, of op elke dag. Beter vertaald is dan ook hier: En wel dagelijks op zijn dag offerend. Met de volgende, naar het gebod van Mozes, vormen deze woorden een verklarende tussenzin. De hoofdzin begint dan met het volgende: op de Sabbatten. De Schrijver leert hier duidelijk, dat, zoals dagelijks, elke dag, de gewone offers op het altaar bij de Tabernakel werden gebracht, dit ook geschiedde op het altaar in de Tempel, dat de Tempeldienst in alles plaats had naar de eisen en inzettingen van God.

14. Hij stelde ook, naar de wijze van 1) zijn vader David (1 Kronieken 24: 1 vv.), de verdelingen van de priesters over hun dienst, en van de Levieten over hun wachten of dienstposten, om God te prijzen (1 Kronieken 25: 1 vv.), en voor de priesters te dienen, naar de eis van elke dag (1 Kronieken 23: 26 vv.); en de portiers in hun verdelingen, aan elke poort (1 Kronieken 26: 1 vv.); want alzo was het gebod van David, de man van God (Nehemia 12: 24).

1) Naar de wijze wil hier zeggen, volgens de wetten door David verordineerd. Salomo volgde in alles de wijze voorschriften en beschikkingen van zijn godvruchtige vader David.

15. En men week niet van het gebod van de koning gebod aan 1)de priesters en de Levieten, aangaande alle zaken, en aangaande de schatten (1 Kronieken 27: 20 vv.).

1) Aan, in de zin van ten opzichte van.

16. Alzo met bevestiging van de regels, die David had ingesteld met betrekking tot de dienst van de priesters en Levieten, werd al het werk van Salomo bereid 1), werd alles volbracht, wat Salomo ten opzichte van de godsdienst te doen had, tot of, van de dag van de grondlegging van het huis van de Heere en tot het volbrengen hiervan, dat het huis van de Heere volmaakt, nu eerst geheel voltooid werd.

1) Nadat de Tempeldienst dus in rechtmatige orde gebracht was, kon er met reden worden gezegd, dat de Tempel volmaakt was geworden, want eigenlijk het godsdienstig werk en niet de plaats, was de zaak, daar het vooral op aankwam, en zo lang dit niet wel geregeld geschiedde, was het huis van de Heere niet voltooid..

Al was Salomo uitstekend en voortreffelijk wijs, in alle natuurlijke kennis, in staatkunde en in zedelijke en goddelijke zaken, in ware vroomheid echter en ijverige godsvrucht was hij verre beneden zijn vader David, zowel als in de gave van de voorspellingen en in verlichting door Gods Geest, omtrent het toekomstend Rijk van de Genade.

17. Toen, na de uit- zowel als de inwendige voltooiing van zijn hoofdwerk, toog Salomo, die thans ook aan andere ondernemingen kon denken, naar Ezeon-Geber, en naar Eloth of Elath (Deuteronomium 2: 7) aan de oever van de Schelfzee, in het land van Edom.

18. En Hiram zond hem, door de hand van zijn knechten, schepen, mitsgaders knechten, kenners van de zee; en zij gingen met Salomo's knechten naar Ofir, en zij haalden van daar vierhonderd en vijftig talenten goud (= 21.205.800 gulden), die zij brachten tot de koning Salomo.

Dit bericht wijkt op meer dan één wijze van dat in 1 Koningen .9: 26 vv. af. Gering is in de eerste plaats de afwijking, dat naar ons verhaal Salomo zelf naar Ezeon-Geber en Eloth ging; want de bouw van de vloot maakt het op zichzelf reeds waarschijnlijk, dat hij beide aan de Elanitische golf dicht bij elkaar gelegen steden bezocht, om de nodige bevelen op de plaats zelf in eigen persoon te geven. Meer bezwaar schijnt daarentegen de opmerking te geven, dat Hiram niet enkel, zoals in 1 Koningen .9: 27 verhaald wordt, zeekundige scheepslieden met de van Ezeon-Geber uitgeleide schepen van Salomo uitzond, die de manschappen van deze in de moesten onderrichten, maar zelfs schepen van Tyrus uit naar Ezeon-Geber zond, die daarop met Salomo's schepen tegelijk uitgeleiden (Hoofdstuk 9: 21); want van Tyrus af kan men alleen te land de Elanitische golf bereiken. Intussen zou het zeer goed kunnen zijn dat de gereedgemaakte schepen in stukken verdeeld en zo naar genoemde havenplaats gebracht zijn, waarvoor menig voorbeeld uit de oudheid (Arrian. Exped. Aled V. p. 329 en VII p. 485 en.

Blanc.: Plutarch vita Anton. p. 948, en. Fref 1620; Thucyd. ben. Pelop. IV. 8) kan bijgebracht worden; of men moet aannemen, dat de uitzending van de Fenicische vloot uit de Perzische zeeboezem geschiedde (De Staten-vertalers zijn van oordeel, dat Hiram bouwmaterialen voor de schepen zond. (G.) Een derde afwijking eindelijk, die van in onze tekst voorkomende 450 talenten gouds, waarvoor 1 Koningen .9: 28 slechts 420 talenten opgeeft, is licht te verklaren uit de verwisseling van de cijferletters: b (= 20) met n (= 50)..

HOOFDSTUK 9

SALOMO, DOOR DE KONINGIN UIT ARABIË MET GESCHENKEN BEDEELD, HEEFT EEN GROOT INKOMEN

VIII. Vs. 1-28. Ten gevolge van de tochten naar Ofir komt het gerucht van Salomo's ongewone mate van wijsheid, ook van de koningin van Scheba in zuidelijk Arabië ter ore (Genesis 10: 7). Met een talrijk gevolg komt zij tot hem, om door een gesprek met hem in raadselspreuken zijn wijsheid te beproeven, en bevindt, dat hier het gerucht nog verre beneden de werkelijkheid is. Terwijl zij hen gelukkig prijst, die bestendig rondom zo'n man zich mogen bevinden, en de Heere looft, die Zijn volk zulk een koning heeft gegeven, vereert zij Salomo met haar meegebrachte geschenken en ontvangt van deze rijke tegengeschenken, waarop zij naar haar vaderland terugkeert. Hieraan knopen zich nadere opgaven vast, aangaande Salomo's rijkdommen en hulpbronnen, de pracht van zijn hofhouding en de heerlijkheid van zijn koningschaps (Vergelijk 1 Koningen .20: 1-29).

1. En toen de koningin van Scheba, van Arabië felix, gelukkig Arabië, het gerucht van de buitengewone wijsheid van Salomo hoorde, kwam zij, om Salomo met raadsels te verzoeken 1), te Jeruzalem, met een zeer zwaar leger, een talrijk gevolg, en kamelen, dragende specerijen en goud in menigte en kostelijk gesteente; en zij kwam tot Salomo, en sprak met hem, al wat in haar hart was, al de raadselspreuken, die zij zich had voorgenomen om hem voor te leggen.

1) "1Ki 10: 1"

2. En Salomo verklaarde haar al haar woorden; en geen ding was er verborgen voor Salomo, dat hij haar niet verklaarde.

3. Als nu de koningin van Scheba zag de wijsheid van Salomo, en het huis, dat hij tot een koninklijk paleis voor zichzelf gebouwd had.

4. En daarenboven de glans van zijn hofhouding, het voedsel van zijn tafel, en het zitten van zijn knechten, en het staan van zijn dienaren, en hun kledingen en zijn schenkers, en hun kledingen, en zijn opgang, waardoor hij uit zijn koninklijk paleis opging in het huis van de Heere, en dat een werk van bijzondere kunst was, zo was in haar geen geest meer.

1) Hier schijnt van die opgang sprake te zijn, die uit het koninklijk paleis op Zion over het Tyropoion naar het tempelgebouw voerde en dit met datgene verbond..

5. En zij zei tot de koning: Het is een waarachtig woord geweest, dat ik in mijn land gehoord heb, van uw zaken en van uw wijsheid.

6. En ik heb hun woorden niet geloofd, totdat ik gekomen ben, en mijn ogen dat gezien hebben; en zie, de helft van de grootheid van uw wijsheid is mij niet aangezegd: u hebt overtroffen het gerucht, dat ik gehoord heb.

7. Welgelukzalig zijn uw mannen, en welgelukzalig uw knechten, die gedurig voor uw aangezicht staan, en uw wijsheid horen.

8. Geloofd zij de Heere, uw God, die behagen in u gehad heeft, om u op zijn troon, de Heere, uw God, tot een koning te zetten 1)! overmits de oorzaak hiervan is, dat uw God Israël bemint om het, het volk Israël, in eeuwigheid op te richten, zo heeft Hij u tot een koning over hen gesteld, om recht en gerechtigheid te doen.

1) Hier zegt de koningin van Scheba veel meer dan in 1 Koningen .10: 9 gemeld werd; zij noemt hier de troon van Israël de troon van de Heere, en erkent dat Salomo de Heere, zijn God tot koning gemaakt was, d.i. hij moest niet alleen op bevel van God als diens onderkoning regeren, maar ook tot lof van de Heere, tot bevordering van de dienst en de vrees van God..

9. En zij gaf de koning, tot bewijs van haar hoge verering, honderdentwintig talenten goud (= 5.654.880 gld.), en specerijen in grote menigte, en kostelijk gesteente; en er was zoals deze specerij, die de koningin van Scheba de koning Salomo gaf, geen geweest er was nooit zoveel specerij naar Jeruzalem gekomen.

10. Verder ook om hieraan een opmerking te verbinden omtrent andere kostbaarheden, die op die tijd te Jeruzalem aankwamen Hurams knechten en Salomo's knechten, die goud brachten uit Ofir, brachten alghummimhout, sandelhout, en edelgesteente.

11. En de koning maakte van dat alghummimhout hoge gangen tot het huis van de Heere, en tot het huis van de koning (1Ki 10: 12) mitsgaders harpen en luiten voor de zangers; desgelijks ook was te voren in het land van Juda niet gezien geweest.

12. En de koning Salomo gaf de koningin van Scheba al haar behagen, wat zij begeerde 1), waarin zij bij het bezichtigen van zijn schatten bijzonder belang stelde, behalve, onaangemerkt zijn tegengeschenk voor hetgeen zij tot de koning gebracht had, zo keerde zij en toog naar haar land, zij en haar knechten.

1) De koningin van Scheba, die van verre uit het gelukkigste land van de wereld tot Salomo komt, hem geschenken brengt en van hem alles verkrijgt, wat zij kon wensen, vertegenwoordigt de koningen, die met hun volken van verre en van nabij tot de enige vredenvorst komen, tot de Koning aller koningen en hem zullen heiligen (Psalm 72: 10 vv. Jes.60: 6). Haar bezoek is een geschiedkundige voorspelling ten opzichte van het ware, eeuwige Vrederijk..

13. Het gewicht nu van het goud om hier weer terug te komen op de scheepvaart naar Ofir en andere hulpbronnen van de rijkdom dat voor Salomo op één jaar inkwam, was zeshonderd zesenzestig talenten goud (35.964.000 gld., of 17.982.000 gld.).

15. Daartoe maakte de koning Salomo, tot een te prachtiger uitrusting van zijn lijfwachten, tweehonderd grotere rondassen van geslagen goud; zes honderd sikkels van geslagen goud (= 4.323 Ned. pd.) liet hij opwegen tot elke rondas.

16. Insgelijks driehonderd kleinere schilden van geslagen goud; drie honderd sikkels goud (= 2.1615 Ned. pd.), liet hij opwegen tot elk schild; en de koning legde ze in het huis van het woud van de Libanon, een afdeling van zijn paleis (1Ki 7: 5).

17. Nog maakte de koning, voor de troonzaal in zijn paleis (1 Koningen .7: 7), een grote elpenbenen troon, en hij overtoog die met louter goud (1Ki 10: 18).

18. En de troon had zes trappen en een voetbank van goud, aan de troon, aan zijn voet vast zijnde, en leuning en aan beide zijden, tot de zitplaats, de zetel, toe, en twee leeuwen als veelbetekenend zinnebeeld van David's huis, stonden bij de leuning.

19. En twaalf leeuwen, als symbool en zinnebeeld van de 12 stammen van Israël, stonden daar aan beide zijden, op de zes trappen: desgelijks zo'n prachtige koningstroon, is in geen koninkrijk van die tijd gemaakt geweest.

20. Ook waren alle drinkvaten van de koning Salomo van goud, en alle vaten van het huis van het woud van de Libanon waren van gesloten fijn goud; het zilver was in de dagen van Salomo niet voor iets geacht, zodat men het ook in het geheel niet voor huisraad van de koninklijke hofhouding gebruikte.

21. Want des konings schepen 1) voeren naar Tarsis, met de knechten van Hiram; eens in drie jaren kwamen de schepen van Tarsis in, heen en terug, brengende goud, en zilver, elpenbeen, en apen, en pauwen.

1) "1Ki 10: 22"

22. Alzo, ten gevolge van deze overrijke hulpbronnen, werd de koning Salomo groter dan alle koningen van de aarde in rijkdom en wijsheid, zoals God hem beloofd had (Hoofdstuk 1: 11 vv.).

23. En alle koningen van de aarde, evenals de koningin van Scheba (vs. 1 vv.), zochten Salomo's aangezicht, om zijn wijsheid te horen, die God in zijn hart gegeven had.

24. En zij brachten, door dezelfde verering als de koningin gedreven, hem een ieder zijn geschenk, zilveren vaten, en gouden vaten, en kleen (Jud 14: 19), harnas (wapenrustingen), en specerijen, in het bijzonder ook echte balsem, zoals later in de tuinen te Jericho en bij Engedi geteeld werd, paarden, en muilezels, muilieren, van elk van jaar tot jaar 1).

1) Dit wil zeggen, dat deze geschenken het karakter verkregen van een jaarlijks inkomen.

25. Ook had Salomo vierduizend paardenstallen, en wagens, en twaalfduizend ruiters; en hij leide ze eensdeels in de wagensteden, en bracht ze anderdeels onder dak bij de koning te Jeruzalem (Hoofdstuk 1: 14).

26. En hij heerste over alle koningen, koninkrijken of landen, van de rivier, de Eufraat in het noordoosten tot aan het land van de Filistijnen in het zuidwesten, en tot aan de landpaal van Egypte in het zuiden (1 Koningen .4: 21).

27. Ook maakte de koning, door de buitengewone rijkdommen, die hij het land toevoerde, het zilver te Jeruzalem te zijn als stenen, die buiten in het veld overal in het rond liggen, en de cederen maakte hij te zijn als de wilde vijgenbomen, sycomoren, die in de laagte, de vlakte langs de zee, zijn, in menigte (Hoofdstuk 1: 15).

28. En zij brachten voor Salomo paarden uit Egypte, en voorwerpen van waarde uit al die landen (1 Koningen 1: 16 vv.).

1) Het is verwonderlijk, hoe zo iets zich snel kan ophopen en ook spoedig weer kan verdwijnen. De mens zou het ook niet kunnen verdragen, wanneer het altijd zo was. Zij zouden dan nog veel meer van God verwijderd en in het schepsel opgaan, zoals het dan ook bij Salomo niet lang goed gegaan is. Hij had wat door zijn vader David was verworven, te genieten, waarvan deze eerst door het kruis had moeten gaan. Daarentegen Salomo is dadelijk in het bezit gekomen. Dit is een zeer groot onderscheid..

IX. Vs. 29-31. Terwijl de afgoderij, waartoe Salomo tengevolge van zijn liefde tot vreemde vrouwen in zijn ouderdom verviel, en insgelijks het goddelijke strafvonnis, dat deswegen over zijn huis kwam (1 Koningen .11: 1-40) wordt overgeslagen, gaat de Schrijver, voor wie Salomo zijn hoofdbetekenis als bouwer van de tempel heeft, haastig over tot het slot van de geschiedenis van deze overigens zo hoog begenadigde koning, terwijl Hij met verwijzing naar andere geschriften, waar meer van hem te lezen is, nog de duur van zijn regering en zijn levenseinde bericht. (Vergelijk 1 Koningen .11: 41-43).

29. Het overige nu van de geschiedenissen van Salomo, van de eerste en van de laatste (1 Kronieken 29: 29), zijn die niet geschreven in de woorden van Nathan, de profeet, en in de profetie van Ahia, de Siloniet, en in de gezichten van Jedi, de ziener, aangaande Jerobeam, de zoon van Nebat? zoals ook in het uit deze drie afzonderlijke geschriften samengestelde geheel: "het boek van de geschiedenissen van Salomo" (1 Koningen .11: 41).

1) Van de laatste levensjaren aan Salomo vermeldt de gewijde Schrijver niets. Niet, om de zonde en de afval van de wijze koning opzettelijk te verzwijgen. De Heilige Geest verzwijgt nergens, waar het moet, de zonden van Gods kinderen. Hij verwijst dan ook naar andere, toen bekende geschriften, waarin van de laatste daden van Salomo is melding gemaakt. De enige reden is omdat voor de Schrijver Salomo's hoge betekenis ligt in de kost lijken Tempelbouw.

30. En Salomo regeerde te Jeruzalem over gans Israël, veertig jaren, van 1015-975 vóór Christus.

31. En Salomo ontsliep met zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad van zijn vader David 1) (1Ki 2: 10); en zijn enige zoon Rehabeam, buiten wie hij slechts nog twee dochters had (1 Koningen .4: 11,15), werd koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 10

SCHEURING VAN HET RIJK, EN AFVAL VAN DE TIEN STAMMEN, DOOR REHABEAM VEROORZAAKT

I. Vs. 1-Hoofdstuk 11: 4. Hebben de Boeken der Kronieken uitsluitend betrekking op de geschiedenis van David en de regenten uit zijn huis, zodat zij de geschiedenis van het rijk van de Tien stammen geheel overslaan, zo moest toch aan het verhaal van Rehabeam's regering evenzeer de vermelding van de onder hem ontstanen afval van de Tien stammen als inleiding voorafgaan, als aan het bericht van David's komst aan de regering in 1 Koningen .12 het verhaal van de dood van Saul en zijn zonen voorafgaat. De geschiedenis van deze afval nu, die tevens een deel van de geschiedenis van Rehabeams regering vormt, wordt uit dezelfde bronnen, waaruit ook de Boeken der Koningen geput hebben, in tamelijke overeenstemming met deze meegedeeld; waarom er ook zaken in voorkomen, die wij nu uit het vroegere bericht kunnen verstaan (Vergelijk 1 Koningen .12: 1-25).

1. En Rehabeam toog, kort nadat hij in het jaar 975 vóór Christus de troon beklommen had, en door Juda en Benjamin zich te Jeruzalem had laten huldigen, naar Sichem, de hoofdstad van de noordelijke stammen; want het ganse Israël, het volk van deze 10 stammen, was te Sichem gekomen om hem daar koning te maken (1Ki 12: 1).

2. Het geschiedde nu, toen Jerobeam, de zoon van Nebat, dat, namelijk Salomo's dood en Rehabeams troonsbeklimming, hoorde, (deze nu was in Egypte, waar hij van het aangezicht van de koning Salomo gevlucht was (1 Koningen .11: 40)), dat Jerobeam uit Egypte tot aan de grenzen van het land terugkeerde, ten einde van daar aanstonds bij de hand te zijn.

3. Want zij, de oudsten en vorsten van de 10 stammen, die dusver in verstandhouding met hem gehandeld hadden, zonden heen naar de plaats van zijn verblijf en lieten hem roepen; zo kwam Jerobeam met het ganse Israël op de ter inhuldiging bestemden dag (vs. 1), en zij spraken tot Rehabeam, zeggende, met bedrieglijke, in de grond althans niet oprecht gemeente woorden:

4. Uw vader heeft ons juk hard gemaakt, ons tot vele opbrengsten gedwongen en door zware vroondiensten gedrukt; nu dan, maak u uw vaders harde dienst, en zijn zwaar juk, dat hij ons opgelegd heeft, lichter, en wij zullen u dienen.

5. En hij zei tot hen: Kom over drie dagen weer tot mij, opdat ik eerst overleg, welk bescheid ik op uw verzoek u geven kan. En het volk ging heen.

6. En de koning Rehabeam hield eerst raad met de oudsten, de oude en ervarene raadslieden, die gestaan hadden voor het aangezicht van zijn vader Salomo, toen hij nog leefde, en die hij thans eershalve nog eenmaal wilde horen, vóórdat hij hen voor altijd losliet, zeggende: Hoe raden jullie, dat men dit volk antwoorden zal?

7. En zij spraken tot hem, zeggende: Indien u dit volk goedertieren, en jegens hen goedwillig wezen zult, en tot hen goede woorden spreken, zo zullen zij te allen dage uw knechten zijn, dan zult gij hun althans voor heden het voorwendsel ontnemen om af te vallen, en voor dergelijke toekomstige gevallen zal er ten gepaste tijd ook wel raad zijn.

8. Maar hij, naar Gods beschikking, (vs. 15), verliet de raad van de oudsten 1), die zij hem geraten hadden; en hij hield raad met de jongelingen, die met hem opgewassen waren, die voor zijn aangezicht stonden, uit welker getal hij zich zijn raadsliden verkozen had, in plaats van de raadsliden van zijn vader.

1) Wij merken op, dat God de Raad van Zijn Wijsheid en Voorzienigheid dikwijls uitvoert door de mensen te verdwazen, en hen over te geven aan hun eigene verkeerde raadslagen en driften; en daar hoeft niets meer ten verderve van iemand gedaan te worden, dan hem over te laten aan zichzelf en aan zijn eigen hoogmoed en waanwijze verbeelding.

9. En hij zei tot hen: Wat raden jullie, dat wij dit volk antwoorden zullen, die tot mij gesproken hebben, zeggende: Maak het juk, dat uw vader ons opgelegd heeft, lichter.

10. En de jongelingen, die met hem opgewassen waren, spraken tot hem, zoals hun overmoed en onverstand het hun ingaf, zeggende: Alzo zult u zeggen tot dat volk, die tot u gesproken hebben, zeggende: Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt, maar maak u het over ons lichter, alzo zult u tot hen spreken: Mijn kleinste vinger zal dikker zijn dan mijn vaders lenden, ik heb de kracht om, als ik wil, u nog veel harder te drukken, dan mijn vader gedaan heeft; en ik wil dit ook.

11. Indien nu mijn vader een zwaar juk op u heeft doen laden, zo zal ik boven uw juk nog daar toedoen; mijn vader heeft u met geselen gekastijd, maar ik zal u met schorpioenen kastijden. (1Ki 12: 11).

12. Zo kwam Jerobeam en al het volk tot Rehabeam op de derde dag, zoals de koning gesproken had, zeggende: Kom weer tot mij op de derde dag (vs. 7).

13. En de koning antwoordde hun hard; want de koning Rehabeam verliet de raad van de oudsten (vs. 7).

14. En hij sprak tot hen naar de raad van de jongelingen, zeggende: Mijn vader heeft uw Juk zwaar gemaakt, maar ik zal nog daarboven toedoen; mijn vader heeft u met geselen gekastijd, maar Ik zal u met schorpioenen kastijden.

Ik ben volstrekt van gevoelen, dat Rehabeam, die niets minder heeft gewild, dan aan de verwijten van de tien stammen tegen zijn vader toe te geven, veeleer juist daardoor is bewogen, om het ruwe antwoord boven het zachtere te verkiezen, omdat hij de bezwaren voor onbillijk hield en kwalijk ontving. Hij wilde dus met dit zijn antwoord zeggen: "Naardien u aangaande de regering van mijn vader over een hard juk klaagt, terwijl hij toch u en uw land

zo gelukkig en rijk gemaakt heeft, als geen land op aarde is, welaan, u zult tot uw welverdiende straf van mij ervaren, wat een hard juk is.

15. Alzo hoorde de koning naar het volk niet, dat hij hun verlichting van hun tegenwoordige lasten zou toezeggen: want deze omwending, deze onbedachtzame en tyrannische handeling van Rehabeam was van God, opdat de Heere Zijn woord bevestigde 1), dat Hij (naar 1 Koningen .11: 29 vv.) door de dienst van de profeet Ahia, de Siloniet, gesproken had tot Jerobeam, de zoon van Nebat.

1) De drukking van de neus brengt bloed voort (Spreuken 30: 33) en een smartend woord doet de toorn oprijzen (Spreuken 15: 1). God laat het echter soms toe, dat de Overheid in haar handelingen dwaalt, opdat de vroegere zonden van Overheid en volk gestraft worden..

1) Hier blijkt juist weer zo treffend, dat Rehabeam's hoogmoed en dwaasheid was naar het Raadsbesluit van God, maar evenzeer dat de koning zelf verantwoordelijk was en bleef voor zijn zonde. De uitkomst doet zien, dat het woord van de Heere door Ahia uitkwam en bevestigd werd, omdat Salomo grotelijks tegen de Heere had overtreden, maar ook dat Rehabeam vanwege zijn eigen dwaasheid zichzelf moest beschuldigen, dat hij de Tien stammen van zich had vervreemd.

16. Toen het ganse Israël zag, dat de koning naar hen niet hoorde, hun wil niet deed, antwoordde het volk de koning, zeggende: Wat deel hebben wij aan David? Ja geen erfenis hebben wij aan de zoon van Isai 1)? dat wij onvoorwaardelijk juist aan dit koningshuis ons verbonden zouden rekenen. Een ieder ga dus naar uw tenten, naar uw huis, O Israël! wij zullen ons wel een andere koning uit ons eigen geslacht weten te verkiezen. Voorzie nu uw huis, o David! want voor ons hebt u voortaan niet meer te zorgen! zo ging het ganse Israël, gehoorzamende aan deze oproeping van hun leidsman, naar zijn tenten 2), en maakte, op een latere volksvergadering te Sichem, Jerobeam tot koning over de 10 stammen (1 Koningen .12: 20).

1) Het is vast en zeker, dat Israël zich door deze woorden zeer bezondigde, niet alleen tegenover David, maar bovenal tegen God. God, hun God, had hun het huis van David tot een erfelijk koningshuis gegeven. David was koning geweest, volgens het Goddelijk recht. God had hen door David en Salomo heerlijke tijden van bloei en welvaart doen beleven, maar ook hun de Tempeldienst geschonken. David had alles gedaan voor de eredienst, opdat Israël gelukkig zou zijn in de onderhouding van de geboden en inzettingen van de Heere. Nu zij dus smadelijk David's eer aantasten, en hem verwerpen, verwerpen zij ook de eredienst, die David had hersteld, en daarom God, de Verbonds-God.

Het is dan ook als een straf van God te beschouwen, dat Jerobeam hun de kalverdienst oplegt. Daarmee wordt feitelijk bewerkstelligd, wat Israël hier uitspreekt.

Israël verlaat hier God en Zijn zuivere dienst. Jerobeam zorgt er straks voor, dat dit ook door daden zichtbaar wordt.

2) Dus maakt God de strafgevolgen van de zonde langdurig en laat die zichtbaar blijven na de dood van de zondaar, om aan te duiden, de boosheid van het misdrijf en mogelijk ook tegelijk de duurzaamheid van de straf. Die tegen God zondigt, benadeelt niet alleen zijn eigen ziel, maar misschien ook zijn nageslacht meer, dan hij dikwijls zou denken..

17. Maar aangaande de kinderen van Israël uit de tien stammen, die in de steden van Juda als vreemdelingen woonden, over die regeerde Rehabeam ook, zowel als over Juda en Benjamin zelf.

1) Juda was geen kiesrijk, zodat de 10 stammen niet verschuldigd waren geweest, om de koning aan te nemen, die de stam Juda had, maar de Heere had zich voorbehouden om de koning aan te wijzen (1 Koningen .17: 15). Het rijk was aan David en zijn nakomelingen door de Heere beloofd, en deze aan David door Nathan medegedeelde belofte (1 Kronieken 17: 11 vv. 17.11) kon aan geen Israëliet onbekend zijn, want David had haar in de laatste vergadering van de rijksstenden herhaald (1 Kronieken 28: 3 vv.). Salomo had haar bij de inwijding van de tempel ten aanhore van het vergaderde volk uitgesproken, en de Heere een vervulling daarvan gebeden (Hoofdstuk 6: 4 vv.). Deze belofte werd ook door David in enige Psalmen (Psalm 18: 50 vv.; 21: 7 vv.; 61: 7 vv.) en zelfs door andere zangers (Psalm 89: 4 vv.; 132: 10 vv.) openlijk geprezen, ja, zij diende tot grondslag van de Messiaanse verwachtingen in Psalm 2 en 110 ; de afval van de 10 stammen was dus een opstand tegen het door God bevestigde koningshuis van David, waarom ook Hosea (Hoofdstuk 8: 4) de Israëlieten verwijt, dat zij koningen gemaakt hadden zonder God, en vorsten hadden aangesteld, die door de Heere niet gekend werden..

18. Toen die vergadering in Sichem zo onstuimig afliep (vs. 16), zond de koning Rehabeam Hadoram, die over de schatting was (1 Koningen .4: 6), naar de opstandelingen om hen te bedwingen, en de kinderen van Israël, door het zien van juist deze man ten hoogste verbitterd, stenigden hem met stenen, dat hij stierf; maar de koning Rehabeam, die thans voor zijn eigen leven vreesde, verkloekte zich, om ijlings op een wagen te klimmen, dat hij naar Jeruzalem vluchtte.

19. Alzo vielen op die dag de Israëlieten van het huis van David af, en deze scheiding heeft voortgeduurd tot op deze dag, waarop deze geschiedenis schriftelijk is opgesteld.

HOOFDSTUK 11

REHABEAMS STRIJDVAARDIGHEID, STEDEN, BEVESTIGING, VROUWEN EN KINDEREN

1. Toen nu Rehabeam te Jeruzalem gekomen was, vergaderde hij het huis van Juda en Benjamin, één honderd en tachtig duizend uitgelezenen, geoefend ten oorlog om tegen Israël te strijden, opdat hij het koninkrijk ook over de 10 stammen, weer aan Rehabeam bracht.

2. Maar het woord van de Heere geschiedde tot Semaja, de man van God, die Rehabeam als profetisch wachter terzijde gesteld was (Hoofdstuk 12: 5,15) zeggende:

3. Zeg tot Rehabeam, de zoon van Salomo, de koning van Juda, en tot het ganse Israël 1) in Juda en Benjamin, ook tot de Israëlieten, die in de steden van Juda wonen (Hoofdstuk 10: 17), zeggende:

1) Tot het ganse Israël. Met deze woorden wordt feitelijk uitgesproken, dat het rijk van de Tien stammen in de ogen van God niet meer tot het ware zaad van Israël, d.i. Jakob, behoorde. Onder Israël hebben wij hier dan ook te verstaan, niet zozeer Juda en Benjamin en degenen van de Tien stammen, die in de steden van Juda woonden, maar de getrouw geblevenen aan de godsdienst van Israël, het Israël, dat zich als een theocratisch volk kende en aan het theocratisch bewind van David's huis zich bleef onderwerpen.

4. Zo zegt de Heere: Gij zult niet optrekken, noch strijden tegen uw broeders; een ieder keert terug tot zijn huis, want deze zaak, deze afval van een groot deel van het volk van David's huis, is van Mij¹⁾, uit een door Mij ten uitvoer gebracht vonnis geschied, en kan met alle menselijke macht niet meer ongedaan worden gemaakt. En zij, tot wie deze vermaning geschied was (vs. 3), hoorden de woorden van de Heere, en zij keerden terug van tegen Jerobeam te trekken, die intussen Israël zich tot koning verkozen had.

1) Had God Rehabeam de zoon van Salomo genoemd (vs 3), hier verzekert de Heere nogmaals, dat deze aan het besluit van God, inzake de scheuring van het Rijk, niets kon veranderen, omdat het reeds door de Almacht van God was uitgevoerd. Rehabeam ontvangt hier dan ook een zijdelingse vermaning, om zich te wachten voor het verlaten van de inzettingen van de Heere.

II. Vs. 5-23. Hierop volgt allereerst een begrip over de voorbereidselen, die Rehabeam tot veiligheid van zijn rijk genomen (vs. 5-12), daarna over de toeneming in macht, die hij op het noordelijk rijk verkregen heeft, doordat de van daar verdreven priesters en Levieten en trouwe vereerders van de Heere uit alle stammen, zich bij het zuidelijk rijk aansloten (vs. 13-17), en hierna over de familiebetrekkingen van de koning (vs. 18-23). Van al deze zaken wordt in de Boeken der Koningen geen verdere mededeling aangetroffen, dan alleen in 1 Koningen .12: 31 en 13: 33 vv., waar in het kort vermeld wordt, wat in ons Hoofdstuk (vs. 12-17) uitvoeriger wordt voorgesteld.

5. Rehabeam nu woonde, nadat hij zich eenmaal in de afscheuring van een nieuw koninkrijk van het vroegere Israël in het geheel, had leren berusten, in stilheid te Jeruzalem, zonder een nieuwe poging te doen, tot herkrijging van het afgefallen gebied, en hij bouwde, alleen, om voor verdere vermindering van zijn macht zich te hoeden, steden, die bijzonder tegen uitwendige vijanden moesten beschermd worden, tot vastigheden in Juda, het land van zijn heerschappij.

6. Hij bouwde nu Bethlehem (Ru 1: 22) en Etham, thans Urtas, zuidelijk van Bethlehem (1 Samuel 9: 5), en Thekoa (2 Samuel 2: 1).

7. En Beth-Zur (2 Samuel 2: 1) en Socho, het tegenwoordige Shuweikeh, 3 geografische mijlen zuidwestelijk van Jeruzalem (vergel. Hoofdstuk 28: 18), en Adullam (1 Samuel 22: 1).

8. En Gath, de stad van de Filistijnen (Jos 13: 3), waarvan de koning sedert David's tijd (1 Kronieken 18: 1) aan het rijk van Juda onderworpen was (Hoofdstuk 9: 26), en Maresa (Joz.15: 44 vv. 2 Kronieken 14: 9). en Zif (Joz.15: 55. 1 Samuel .23: 14 vv.; 26: 2 vv.

9. En Adoraïm, in 1 Makk.13: 20 Adir geheten, thans Dura, een van de grootste dorpen in het district Hebron, 1 mijl zuidwestelijk van deze stad en Lachis (Joz.10: 3), in de vlakte van Juda, en Azéka (Joz.15: 35) zuidwestelijk van Jeruzalem.

10. En Zora, of Zarea, in het stamgebied Dan (Joz.19: 41 Richteren 13: 2), en Al lonin hetzelfde stamgebied (Joz.19: 42), en Hebron, zuidelijk van Jeruzalem (2 Samuel 2: 1), die in deze tijd in Juda en in Benjamin, het zuidelijke rijk, de vaste steden waren 1).

1) Vatten wij nu de geografische ligging van de 15 steden in het oog, zo lagen zij deels in het zuiden van Jeruzalem aan de straat, die over Hebron naar Ber-Séba en Egypte voerde, deels aan de westelijke hellingen van het gebergte van Juda, aan de over Beit-Dschibrin naar Gaza voerende weg en slechts enige noordelijk van de weg naar de Filistijnse vlakte heen; maar geen enkele naar het noorden, om het rijk tegen invallen van die zijde te beschermen..

Rehabeam nam dus wel voorzorgen tegen invallen van de zijde van de Egyptenaren, maar scheen geen vrees te hebben voor invallen van het rijk van de Tien stammen. Wellicht dat dan ook deze steden meer versterkt zijn na de inval van de Egyptische koning.

11. En hij, Rehabeam sterkte deze vastigheden, zoals gezegd is (vs. 5), en leide oversten, eigene bevelhebbers daarin, en schatten van spijs, en olie en wijn, voor het geval van een belegering.

12. En in elke stad van de zo even genoemde vijftien steden bracht hij rondassen en spiesen bijeen, ter verdediging tegen vijandelijke aanvallen, en sterkte ze gans zeer; zo was Juda en Benjamin, na de afval van de overige stammen (Hoofdstuk 10: 17) van hem 1), onder zijn bestuur.

1) De tuchtigende hand van de Heere hand werd niet vruchteloos door Rehabeam gevoeld; de afval van de Tien stammen, waarin hij de tuchting van de Heere moest erkennen, bracht hem op andere gedachten, die hij aanvankelijk had. Hij bezon zich ten goede en er volgde nu een gelukkige tijd van 3 jaren, waarin de koning met zijn volk in David's en Salomo's wegen wandelde. Van zijn vorige overmoed tegen het volk horen wij niets meer; veeleer zocht hij de welvaart en de veiligheid van het volk. Van zijn vader had hij lust tot bouwen geërfd: maar hij bouwde geen kostbare paleizen, maar legde vestingen tot veiligheid van het land aan, stichtte naar het zuiden en westen een gordel van 15 sterke burchten, om tegen alle gevaren toegerust te zijn; hij kende Egypte wel, en wist van waar zijn rijk voornamelijk gevaar te duchten had. Daarom probeerde hij tegen alles gewapend te wezen..

13. Daartoe de priester en de Levieten, die in het ganse Israël, het noordelijke rijk, waren, stelden zich bij hem uit al hun landpalen.

14. Want de Levieten verlieten hun voorsteden en hun bezitting (Num.35: 1 vv. Joz 21: 20 vv.), en kwamen in Juda en in Jeruzalem; want Jerobeam en zijn zonen, of opvolgers in zijn rijk, die allen in zijn wegen wandelden, hadden hen verstoten, van het priesterschap de Heere te mogen bedienen, omdat zij niet wilden weten van de afgodische eredienst, die deze koning instelde (1Ki 12: 31).

15. En hij had zich, zoals in 1 Koningen 12: 31 verhaald wordt, priesters gesteld voor de hoogten, en voor de duivels, de Demonendienst, want dit was in de grond de genoemde valse godsdienst (Le 17: 7), en voor de beide kalveren 1), die hij gemaakt had.

1) Voor de duivels en voor de kalveren, is nadere uitlegging van: voor de hoogten. In zijn wezen was de kalverdienst demonisch, wat de vorm betreft waren het kalverenbeelden. Hier wordt de dienst, door Jerobeam ingesteld, getekend naar zijn diepste wezen, tegenover de Goddelijke dienst in Jeruzalem's tempel. Al wat van God aftrekt is demonisch.

16. Na die priesters en Levieten kwamen ook uit alle stammen van Israël te Jeruzalem, niet weinigen van degenen, die hun hart begaven om de Heere, de God van Israël, te zoeken en zij zetten er zich zelfs met hun woning neer opdat zij de Heere, de God hun vaderen, offerande deden 1) (vgl. Hoofdstuk 15: 9; 30: 11).

1) Al wat voor onze zielen best is, is altijd het verkiezenswaardigste; en wij moeten de voordelen van de Godsdienst altijd boven onze uitwendige geneugten en gemakken stellen. Want waar de getrouwe Priesterschaar van de Heere is, daar behoort ook zijn getrouw volk te wezen..

17. Alzo sterkten 1) zij het koninkrijk van Juda, en bekrachtigden Rehabeam, de zoon van Salomo, drie jaren, totdat deze verhuizingen ten gevolge van Rehabeams afval (Hoofdstuk 12: 1) ophielden; maar vroeger vonden zij in menigte plaats; want drie jaren, van 975 tot 972 voor Christus, wandelden zij, de koning met zijn volk, in de weg van David en Salomo.

1) De heilige geschiedenis noemt zo'n toevloed uit Israël een versterking van het koninkrijk van Juda; indien in het schone dal Siddim tien rechtvaardigen een vurige muur rondom vijf steden met haar bewoners geweest zouden zijn (Genesis 18: 32) hoe zou dan ook een toevloed van trouwe knechten van de Heere niet een zegen zijn voor een klein geworden rijk? En Juda mocht zich wel herinneren, wat zijn vorige koning gezegd had (Spreuken 15: 16): Beter is weinig met de vrees van de Heere, dan een grote schat en onrust daarbij..

Dit versterken moet gezocht worden in hun gezindheid. Door hun Godsvrucht en gebed brachten zij een zegen over het volk. Om het geloof moesten zij vluchten uit het Rijk van de Tien stammen en waar Juda hun nu een wijk- en woonplaats schonk, daar genoot het volk de stille, geestelijke vruchten ervan.

18. En Rehabeam nam zich, niet eerst thans, maar zeker reeds vroeger, nog vóóordat hij aan de regering kwam, benevens Mahalath, de dochter van Jerimoth, de zoon van David, van een van zijn bijvrouwen (1 Kronieken 3: 9) ter vrouwe Abihail, de dochter van Eliab, de eerstgeboren zoon van Isai 1) en broeder van koning David (1 Kronieken 2: 13).

1) Als het voegwoord en in de Hoogduitse vertaling vóór de naam Abihail juist is (de Septuaginta heeft het ook, maar in de tegenwoordige Hebreeuwse tekst staat het niet), dan kan het vers ook aldus vertaald worden: En Rehabeam nam tot vrouw Mahalath de dochter van Jerimoth, de zoon van David en van Abihail, de dochter van Eliab, de zoon van Isai, zodat slechts van een vrouw sprake zou zijn, wier moeder zowel als wier vader wordt opgegeven; uit vs. 19 en 20 te oordelen, schijnt deze opvatting de meest juiste..

20. En na haar nam hij Maächa, de kleindochter (1Ki 15: 2) van Absalom; deze baarde hem Abia, en Attai, en Ziza, en Selomith.

21. En Rehabeam had Maächa, Absaloms dochter, die door bijzondere schoonheid uitmuntte, liever dan al zijn vrouwen en zijn bijwijven; want hij had, naardien hij van het derde jaar van zijn regering af een talrijke harem onderhield achttien vrouwen genomen, en zestig bijwijven; en hij gewon achtentwintig zonen en zestig dochters.

22. En Rehabeam stelde Abia, de zoon van Maächa, uit voorliefde tot haar en zeker ook op haar aandrijven, zonder aan Gods verbod in Deuteronomium 21: 15 vv. te denken, tot een hoofd, om een overste te zijn onder zijn broeders; want het was om hem koning, tot zijn opvolger op de koningstroon te maken, zoals deze dan ook later hem werkelijk in de regering opvolgde (Hoofdstuk 13: 1 vv.).

23. En hij handelde verstandig 1), probeerde de achtergezette zonen van zijn eerste vrouw op andere wijze schadeloos te stellen, opdat zij zijn bepaling omtrent de erfopvolging zich zouden laten gevallen; zodat hij van al zijn zonen, door alle landen van Juda en Benjamin, in alle vaste steden, waarvan in vs. 5 vv. gesproken is, verspreidde, en tot bevelhebbers ervan benoemde. Hierdoor leefden zij afgescheiden van elkaar, en hoopte hij onderlingen twist te voorkomen; die hij voedsel, levensonderhoud ter bestrijding van een schitterende hofhouding

gaf in overvloed; en hij begeerde 2) voor hen de veelheid van vrouwen, om hen in ieder opzicht tevreden te stellen (Hoofdstuk 21: 2 vv.).

1) Hij zorgde dus daarvoor, dat de zonen, door verplaatsing, in de vaste steden van het land, als commandanten daarvan, van elkaar werden gescheiden, tevens echter door rijkelijk levensonderhoud en een aanzienlijk aantal vrouwen, dat zij de gewenste middelen hadden tot een vorstelijk leven, om hen tevreden te stellen, opdat zij niet naar de kroon, die hij Abia had toegedacht, zouden haken..

Begeerde, in zoverre het in zijn macht stond, om zijn zonen vrouwen te geven.

HOOFDSTUK 12

REHABEAM DOOR SISAK OVERVALLEN

III. Vs. 1-16. Nadat Rehabeam zich in zijn heerschappij bevestigd heeft, wordt hij overmoedig en gerust, valt van de Heere af, en laat toe dat alle gruwelen van de heidense afgodendienst in zijn rijk de overhand nemen; daarvoor voort nu weldra Gods strafgericht, in een vijandelijke inval van de Egyptische koning Sisak, die hem al zijn vestingen ontnemt en ook tegen Jeruzalem optrekt. Wel verootmoedigt zich de koning met zijn oversten voor de Heere, En deze kastijdt slechts met mate en wil hem niet ten uiterste toe verderven, zodat het met een plundering van de schatten en een tijdelijke schatting-betaling afloopt, maar Rehabeam richt ook thans zijn hart niet om de Heere te zoeken en sterft als iemand, die in zijn leven geweest is als een bedrieglijke boog (Hosea 7: 16) (Vergelijk 1 Koningen .14: 21-31).

1. Het geschiedde nu, toen Rehabeam het koninkrijk bevestigd had, en hij sterk geworden was, dat hij in het jaar 971 vóór Christus, de wet van de Heere verliet 1), deels door het vertrouwen op zijn sterke kastelen en de bloeiende toestand van zijn rijk gerust geworden, deels door de nadelige invloed van de koningin-moeder Naäma (vs. 13) en zijn lievelingsgade Maächa (Hoofdstuk 11: 20 vv.); en gans Israël met hem, want er werden hoogten gemaakt, beelden en bossen op allen hogen heuvel en onder elke groene boom opgericht en schandjongens geduld in het land (1 Koningen .14: 23 vv.).

1) Rehabeam, evenals Jeschurun, vet en machtig geworden zijnde, zijn Rijk bevestigd ziende, zijn troon verzekerd en niets, zo hij dacht, van buiten voor hem of de zijnen te vrezen hebbend, sloeg de verzenen tegen de prikkels, en vergat zijn God, menend nu veilig en sterk genoeg te zijn en de godsdienst niet meer nodig te hebben. Zo bederft de voorspoed de dwazen, en het zijn sterke benen, die de weelde kunnen dragen. Als het de mens wèl gaat naar het vlees, en zij dan geen gevaar meer te vrezen hebben, zijn ze dikwijls maar al te gereed, om tot de algoede God te zeggen: Wijk van ons, want aan de kennis van Uw wegen hebben wij geen lust..

Met nadruk wordt hier door de gewijde Schrijver op de voorgrond gesteld, dat de zonde van afgoderij is een verlaten van de wet van de Heere en een verachten van de ordinantiën van God, en dat daarom, als straks de koning van Egypte als tuchtroede van God optreedt, dit in het allernauwste verband staat met het verlaten van de Wet. Had de Heere aan David beloofd, dat zijn geslacht erfelijk op de troon zou zitten: Hij had ook gewaarschuwd, dat, indien Zijn kinderen Zijn Wet zouden verlaten, Hij hen met de roede zou bezoeken. En hierop juist wordt nu de aandacht gevestigd: God getrouw, zowel in het volbrengen van Zijn beloften, als in het uitvoeren van zijn oordelen.

2. Daarom liet de straf daarvoor zich ook niet lang wachten en geschiedde het, in het vijfde jaar van de koning Rehabeam (970 vóór Christus), dat Sisak, de koning van Egypte, tegen Jeruzalem optoog 1), (want zij hadden overtreden tegen de Heere),

1) "1Ki 14: 26"

3. Met duizend en tweehonderd wagens, en met zestigduizend ruiters, en van het volk was geen getal, dat met hem kwam uit Egypte, Libiërs, het land van Leabim (Genesis 10: 13), Suchieten, uit de bergstreek aan de westkust van de Arabische golf, en Moren uit Ethiopië.

4. En hij nam de vaste steden in, die Juda had (Hoofdstuk 11: 5 vv.), en hij kwam tot Jeruzalem toe, de hoofdstad van het gehele land.

5. Toen, in de tijd van de uiterste nood, toen eigen wil en macht geheel te kort schoten, kwam Semaja, de profeet (1Ki 19: 21), tot Rehabeam en de oversten van Juda, die, terwijl zij vroeger in de vestingen als bevelhebbers hadden gestaan (Hoofdstuk 11: 11 11.11), nu te Jeruzalem verzameld waren, uit oorzaak van Sisak, en hij zei tot hen: Alzo zegt de Heere: Gij hebt Mij verlaten, daarom heb Ik u ook verlaten en overgegeven in de hand van Sisak.

6. Toen verootmoedigden zich de oversten van Israël of Judaen de koning, en zij zeiden: De Heere is rechtvaardig

1) in alles, wat Hij over ons gebracht heeft, want wij zijn goddeloos geweest (Nehemia 9: 33).

1) Hiermee erkent nu de koning en zijn oudsten het recht van God, om hen te straffen, terwijl zij tevens zich verootmoedigen voor de Heere God. Deze woorden behelzen dan ook een belijdenis van zonde en schuld, al was het geen ware belijdenis, zoals vroeger bij David.

Echter waar God een belijdenis van schuld ziet, waar de Heere ziet een erkenning van Zijn rechtvaardigheid, daar wil Hij zich, ook nog voor het uitwendige, als de Genadige en Barmhartige openbaren.

7. Toen nu de Heere zag, dat zij zich verootmoedigden, kwam het woord van de Heere andermaal tot Semaja, zeggende: Zij hebben zich verootmoedigd, Ik zal hen niet verderven, niet gans uitroeien, zoals zij wel verdiend hebben; maar Ik zal hun in kort ontkoming (Ezra 9: 8) geven, dat Mijn grimmigheid 1) over Jeruzalem door de hand van Sisak niet uitgegoten zal worden 2) in volle stromen als een zondvloed.

1) Grimmigheid uitgieten van de zijde van God is hetzelfde als vernietigen. De Heere belooft hier, dat Hij Zijn grimmigheid niet zal uitgieten. Wel zullen Jeruzalem en Juda gekastijd worden, maar slechts voor een korte tijd. De Heere zal hen in kort ontkoming geven.

2) Merk op dat zij, die Gods rechtvaardigheid in het straffen erkennen, Zijn goedertierenheid ook zullen ondervinden. Zij, die zich in oprechtheid van het hart vernederen, zullen genade vinden in Zijn ogen en geholpen worden ter bekwamer tijd. Indien wij onze zielen verootmoedigen onder de krachtige en vernederende hand van God, zo heeft zijn straf haar uitwerking bereikt, en zij zal óf geheel weggenomen, óf veranderd en verzacht worden..

8. Maar zij zullen hem enige tijd en in zekere maat tot knechten zijn, doordat zij zich een felle plundering moeten laten welgevalen (vs. 9); opdat zij onderkennen het verschil tussen Mijn dienst, die met oprechtheid en gehoorzaamheid gepaard moet gaan, en tussen de dienst van de

heidense koninkrijken van de omliggende landen 1), aan welker dwingelandij Ik hen overgeef, die van Mijn geboden afwijken.

1) God deelt, ook na betoond berouw, soms de tijdelijke straffen uit, opdat men tot nadenken komt en voorzichtiger wordt (2 Samuel .12: 13 vv.).

Waar Juda met Rehabeam de Wet van de Heere hadden verlaten, daar hadden zij feitelijk de Heere de dienst opgezegd, Hem als Opperheerser verworpen. Daarom zouden zij dan ook, opdat zij voor het vervolg gewaarschuwd zouden zijn, voor een korte tijd het onderscheid moeten proeven tussen de heerlijke en zachte dienst van de Heere en de harde dienst van de wereld. Dit is het, wat de Heere hier tot Semaja zegt, en daarmee staat ook in verband het wegnemen van de gouden schilden door Sisak. Die gouden schilden waren teken en bewijs van de koninklijke dienst van de Heere, bewijs hoe goed en heerlijk de koning en volk het hadden onder hun Opperheer, de Koning der koningen. Die schilden worden weggenomen en in plaats daarvan komen de koperen schilden, als bewijs, hoe arm en ellendig een volk en een koning is, die zijn God verlaat.

9. Zo, overeenkomstig dit doel van de Heere dat Semaja insgelijks aan de koning en zijn oversten verkondigde, toog Sisak, de koning van Egypte, op tegen Jeruzalem; en hij veroverde de stad en nam de schatten van het huis van de Heere, en de schatten van het huis van de koning weg; hij nam alles weg wat in beide schathuizen aanwezig was; hij nam ook al de gouden schilden weg, die Salomo voor zijn trawanten (Hoofdstuk 9: 15 vv.) gemaakt had.

10. En de koning Rehabeam maakte later, toen Sisak, na een jaarlijkse schatting opgelegd te hebben, van Jeruzalem was weggetrokken, in plaats van die, koperen schilden; en hij beval die ter bewaring onder de hand van de oversten van de trawanten, die de deur van het huis van de koning bewaarden, in het portaal van het koninklijk paleis de wacht hadden (1 Koningen .14: 27).

11. En het geschiedde, zo wanneer de koning in het huis van de Heere ging, of in een openbare optocht verscheen, dat de trawanten kwamen en die droegen, terwijl zij voor hem heengingen, en die, naar het gebruik, terug brachten in van de trawanten wachtkamer.

12. En toen hij zich verootmoedigde (vs. 6),keerde de toorn van de Heere van hem af, opdat Hij, niettegenstaande deze zware nederlaag, die hij geleden had, nochtans hem niet ten uiterste toe verloor (vgl. Psalm 89); ook waren in Juda nog goede dingen, het zuivere woord van God en de ware godsdienst, daarenboven de levende prediking door de profeten en een aantal van ware godvrezenden.

Vanwege de vaste grondslagen, waarop de dienst van de Heere bij het bestaan van de wettige theocratische besturen (het wettig koningschap, het wettig priesterdom en het wettig heiligdom) in de Staat had, waren er, om ze weer in haar rechten te herstellen, geen bloedige revoluties (omwentelingen) nodig, maar slechts herhaalde reformaties (vernieuwingen); de strijd bewoog zich dus meer op het gebied van de geest, maar werd daarom juist meer doortastend en door ontwikkelingsvormen rijker. Hoe daardoor ook de stelling van het

profetendom in het rijk van Juda een andere werd, dan in het rijk van Israël, is in "1Ki 19: 21" uiteengezet..

Hier wijst de Heere God door Zijn Woord er op, dat Hij nog ten goede Zijn aangezicht doet lichten, wanneer Hij goede dingen aanschouwt, dat wil zeggen wanneer Hij nog ziet getrouwe prediking en een leven naar Zijn wil bij de gelovigen. Zou God Sodom gespaard hebben, om tien rechtvaardigen in het midden van die stad, zo ook ziet Hij nog met een oog van verschoning neer op land en volk, om het ware zaad van Israël.

13. Zo, vanwege deze genadige verschoning van God, versterkte zich de koning Rehabeam in Jeruzalem, herstelde zich weer van zijn nederlaag, en regeerde nog een lange tijd na Sisak's aftocht; want Rehabeam was eenenveertig jaren oud, toen hij koning werd, en hij regeerde zeventien jaren, van 975-957 voor Christus, in Jeruzalem, de stad, die de Heere uit alle stammen van Israël verkoren had, om Zijn naam daar te zetten (Hoofdstuk 6: 6,20); hem was alzo, niettegenstaande de onder hem plaats hebbende scheuring van het rijk, nog altijd grote genade geschonken; en de naam van zijn moeder was Naäma, een Ammonitische.

14. En dit is de hoofdinhoud van het oordeel, dat geveld moet worden over zijn regering, niettegenstaande deze aanvankelijk in goede geest werd gevoerd (Hoofdstuk 11: 17); hij deed dat kwaad was 1), omdat hij zijn hart niet met standvastigheid daarop richtte, om de Heere te zoeken 2), want niet slechts volgde op die drie goede jaren een tijd van zware afval (vs. 1), maar ook, na de vernedering door Sisak (vs. 2 vv.), verachtte hij Gods goedertierenheid, lankmoedigheid en verdraagzaamheid, die hem in zijn verlossing en nieuwe bekrachtiging ten deel viel (vs. 7 vv.).

1) Het is vrij zeker, dat de Schrijver wil wijzen op het grote verband, dat er bestaat tussen het kwaad doen van Rehabeam en de opvoeding en verkeerde leiding, die hij van zijn Ammonitische moeder had ontvangen en ontving, om te waarschuwen tegen de vermenging van geloof en ongeloof.

2) Dit is de slechte gewoonte van vele mensen: als de nood aanwezig is, willen zij zich verbeteren, maar nauwelijks is de nood voorbij, of zij gaan in hun zonde voort en gaan van kwaad tot erger (Jes.26: 15).

15. De geschiedenissen nu van Rehabeam, de eerste en de laatste, die dus zijn ganse regering omvatten, zijn die niet geschreven in de woorden van Semaja, de profeet, en Iddo, de ziener (1Ch 29: 30), verhalende daar de geslachtsregister: bevinden zich daartoe niet ook de strijd van Rehabeam en Jerobeam, die zij, zij het ook niet in openlijke veldslag, dan toch in bestendige wederzijdse bestrijding met elkaar voerden, in al hun dagen?

16. En Rehabeam ontsliep, kort vóór de Abib van het jaar 957 voor Christus, met zijn vaderen, en werd begraven in de stad van David (1Ki 2: 10); en zijn zoon Abia, van zijn lievelingsgemalin Maächa (Hoofdstuk 11: 20 vv.) werd koning in zijn plaats.

HOOFDSTUK 13

OORLOG TEGEN EN OVERWINNING OP JEROBEAM, KONING VAN ISRAËL, DOOR ABIA, KONING VAN JUDA

I. Vs. 1-20. Onder Abia, de tweede koning van Juda, sedert de afval van de Tien stammen, slaat de vijandige verhouding van de beide rijken tot een openlijke strijd over. Terwijl nu de beide legers in de landstreek van Bethel tegenover elkaar liggen, houdt Abia, van de berg Zemaraiim een wijs berekende aanspraak, vol theocratisch vernuft tot de kinderen van Israël, Jerobeam wil het gevaar, dat hem dreigt, als zijn manschappen de moed mochten verliezen, afwenden door een aanval van voren en van achteren, maar de Heere is met Juda en verleent aan dezen een schitterende overwinning ten gevolge waarvan Abia drie steden van het noordelijke rijk bij het zijne inlijft, waaronder ook Bethel, de hoofdzetel van de Israëlitische kalverdienst.

1. In het achttiende jaar van de koning Jerobeam van Israël's d.i. in het jaar 957 vóór Christus, zo werd Abia koning over Juda (2 Kronieken 12: 16).

2. Hij regeerde drie jaren, tot 955, te Jeruzalem, en de naam van zijn moeder was Michaja, of Maächa (Hoofdstuk 11: 20 vv.), de dochter van Thamar, de dochter van Absalom en van Uriël, van Gibeä; welke van de drie plaatsen van deze naam (Jud 19: 13) bedoeld is, blijft onzeker, en er was, nadat reeds tussen Rehabeam en Jerobeam de verhouding wederzijds vijandig was (Hoofdstuk 12: 15) nu een meer openbare strijd tussen Abia van het rijk Juda, en tussen Jerobeam van het rijk Israël.

Het laat zich bijna niet uitwijzen, van welke zijde de eerste aanval kwam, of koning Abia zijn oud recht op het afgefallen rijk met een oorlog wilde doen gelden dan of de moedige Jerobeam zijn rijk met wapengeweld heeft willen uitbreiden.

Voor de eerste opvatting pleit, dat het in vs. 3 eerst van Abia heet: "hij bond de strijd aan; " voor de laatste daarentegen moeten wij ons verklaren, om hetgeen Abia in vs. 8 zegt, en deze opvatting is des te waarschijnlijker, omdat de Heere aan Abia's wapens de overwinning geeft, hetgeen bezwaarlijk zou geschied zijn, indien deze de strijd hervat had, die zijn vader was verboden (Hoofdstuk 11: 1-4)..

3. En Abia bond de strijd aan met een leger van strijdbare helden, vierhonderd duizend uitgelezen mannen; en Jerobeam stelde tegen hem de slagorde, met acht honderd duizend uitgelezen mannen, kloeke helden 1).

1) Het getal van de krijgers van Jerobeam komt overeen met dat, dat Joab bij de door David bevolen volkstelling in Israël vond, het getal van de strijders van Abia was 100.000 man minder als Joab in Juda had geteld (2 Samuel .24: 9)..

4. En Abia maakte, toen de vijandelijke legers tegenover elkaar lagen, zich op van boven de berg Zemaraïm 1), die is in het gebergte van Efraïm, om van daar een aanspraak tot die van Israël te houden (vgl. Richteren 9: 7); en hij zei: Hoor mij toe, Jerobeam en gans Israël!

1) In Joz.19: 22 werd een stad met de naam Zemaraïm opgegeven, die enige uitleggers houden voor het tegenwoordige es Sumrah, zuidelijk van de weg tussen Jericho en Jeruzalem, vóórdat men aan en Dem komt; zij wordt daar naast Bethel en andere plaatsen dier landstreek opgegeven; Het is dus waarschijnlijker, dat ook deze in de nabijheid van Bethel, maar iets zuidelijker van daar, gelegen heeft. De berg Zemaraïm zou dan die zijn, waarop de stad lag; Abia had, toen hij met zijn leger daar gelegerd was, daarmee de grenzen van zijn rijk reeds overschreden. Over de taal waarin hij zijn rede houdt "1Ki 15: 8".

5. Staat het u niet toe te weten, dat de Heere, de God van Israël, het koninkrijk over Israël, overeenkomstig de belofte in 1 Kronieken 17: 11 vv. aan David gegeven heeft, tot in eeuwigheid, hem en zijn zonen, met een zoutverbond 1), op de wijze van een zoutverbond, d.i. vast en onvergankelijk?

1) "Le 2: 13" en Num.18: 19

Abia stelt hier eerst, en wel terecht, de opstand van Jerobeam en de Tien stammen voor als een opstand tegen de Heere, de God van Israël. Vervolgens, dat hij het Goddelijk recht (jus divinum) aan zijn zijde had, kennelijk met het doel, om bij de Tien stammen moedeloosheid te verwekken, moedeloosheid voortspruitende uit de overtuiging, een grote zondige daad te hebben verricht.

6. Evenwel is Jerobeam, de zoon van Nebat, de knecht (1 Koningen .11: 11) van Salomo, de zoon van David, opgestaan en heeft gerebelleerd tegen zijn rechtmatige heer (1 Koningen .11: 26).

7. Daartoe hebben zich later (Hoofdstuk 10: 1 vv.) ijdele mannen (Richteren 9: 4), kinderen van Belial (De 13: 13), tot hem vergaderd, en hebben zich sterk gemaakt tegen mijn vader Rehabeam, de zoon van Salomo, toen Rehabeam jong 1) was en teder, blode en toegevend van hart, dat hij zich tegen hen niet kon versterken 2).

1) In het Hebr. ren (Naär). Dit wil hier niet zozeer zeggen, jong, maar veeleer, onervaren. Rehabeam was toen toch een man van 41 jaar.

2) Met deze voorstelling van zaken, die met de waarheid niet geheel overeenkomt, of althans Rehabeams onbezonnen en overmoedig gedrag in een zachter licht plaatst, wil Abia Jerobeams handelwijze nog hatelijker doen voorkomen dan zij op zichzelf reeds was..

8. En nu, u denkt, terwijl u in uw vijandschap nog verder gaat en met geweld van wapenen ons aangrijpt, u te versterken tegen het koninkrijk van de Heere, dat in de hand is van de zonen van David, die de Heere trouw zijn gebleven, en u meent dat zo'n voornemen niet zonder gelukkige uitkomst kan blijven; maar hoor mij, u bent wel een grote menigte, maar u

vergeet zo geheel daarbij, dat u de Heere niet in uw midden hebt, maar u hebt in plaats van Hem gouden kalveren bij u, die u Jerobeam tot goden gemaakt heeft. 1) (1 Koningen .12: 26 vv.).

1) Hiermee wijst Abia op het ijdele niet alleen, maar bovenal op het verderf aanbrengende van de gouden kalveren. Juist die gouden kalveren zullen het zijn, bedoelde hij, die U de nederlaag zullen bezorgen, omdat zij u tot een beroering zullen zijn, zoals Achan dit vroeger geweest is in de dagen van Jozua.

9. Ja, zo weinig hebt u de God van Israël met en vóór u, dat u weleer vanwege de grove belediging, door u Hem aangedaan, Hem tegen u hebt. Hebt u niet de priesters van de Heere, de zonen van Aäron, en de Levieten uitgedreven, en hebt u priesters gemaakt, zoals de heidense volken van de omliggende landen (Hoofdstuk 11: 13 vv.)? Een ieder die, uit welke stam dan ook (1 Koningen .12: 31), komt en lust heeft om zijn hand te vullen, met een jong rund en zeven rammen, de in de wet (Exod.29: 1 vv.), voorgeschreven wijdingsplechtigheid van de priesters aan zich te laten voltrekken, die wordt priester van degenen, die geen goden zijn, van de gouden kalveren (vs. 8).

10. Maar ons aangaande, de Heere is onze God, en wij hebben Hem niet verlaten, maar houden tot op dit uur vast aan Zijn rechten en instellingen; en met ons zijn de priesters, die de Heere dienen, die zijn de zonen van Aäron, en de Levieten zijn bij ons in het werk, verrichten nog de hun door de Heere opgedragen dienst.

11. En zo geschiedt bij ons nog wat in Exod.29: 38 vv. is voorgeschreven: zij steken aan voor de Heere brandoffers, op elke morgen en op elke avond; ook hebben wij, zoals het zijn moet (Exod.30: 7), reukwerk van welriekende specerijen, nevens, volgens Lev.24: 5 vv., de toerichting van het brood op de reine met goud overtrokken tafel; en in ons heiligdom hebben wij bovendien de gouden kandelaar en zijn lampen, om die op elke avond te doen branden (Lev.24: 1 vv.); want wij nemen waar de wacht van de Heere, onze God, de rechten, in Mozes wet bevolen, godsdienst; maar u hebt Hem, de Heere, verlaten, daarom heeft Hij ook u verlaten (Hoofdstuk 24: 20).

12. Daarom zie, God 1) is daarentegen met ons aan de spits van ons leger, in plaats van de beide gouden kalveren, onder welker bescherming gij uitgetogen zijt (vs. 8), en zijn priesters met de trompetten van het geklank 2) in hun hand, de twee zilveren alarmtrompetten, die ons in gedachtenis voor God brengen, maar onze vijanden de gewisse nederlaag voorspellen (Num.10: 1 vv.; 31: 8), om tegen u alarm-geklank te maken, waaruit u dus reeds had kunnen afleiden, wat uw lot zal zijn; o kinderen van Israël! laat u nog op de juiste tijd waarschuwen, strijd niet tegen de Heere, de God van uw vaders 3), want u zult geen voorspoed hebben.

1) In de grondtekst komt het duidelijk uit, dat Abia hier de Heere God stelt tegenover de gouden kalveren van Jerobeam. Eigenlijk staat er toch: De God, d.i. de enige en ware God, die zich aan Israël heeft geopenbaard en boven de Cherubs troont. Wat de Tien stammen aanbidden, zijn eigenlijk dregoden, omdat de Heere in het tweede gebod uitdrukkelijk de beeldendienst heeft verboden.

2) In Sam.10: 9 worden deze trompetten genoemd: ter gedachtenis voor het aangezicht van uw God en wordt daar beloofd, dat de Israëlieten bij het geklank van die trompetten verlost zullen worden van de vijanden. Hierop doelt Abia, om daarmee aan Israël te betuigen, dat hij alles voor heeft en zij alles tegen zich hebben, omdat zij de Heere, hun God, hebben verlaten.

3) De God van uw vaders. Abia wijst er Israël op, dat zijn God ook hun God nog wil zijn, al hebben zij het Verbond verbroken, dat daarom in een terugkeren tot die God alleen hun heil is. Hij vermaant niet, om zich onder zijn heerschappij te stellen, maar hij waarschuwt tegen het strijden tegen de Heere, wetend, dat als zij weer terugkeren tot die God, zij ook weer behoefte zullen voelen aan een theocratische regering van het huis van David, onder Gods opperheerschappij.

13. Maar, terwijl Abia nog aldus sprak, maakte Jerobeam met grote slimheid gebruik van diens achteloosheid en deed een achterlage omwenden, en liet een aantal van zijn troepen heimelijk die van Juda als achterlage omtrekken, om van achter hen te komen; en deze krijgslist lukte hem ook volkomen, want zo waren zij, de onder Jerobeams aanvoering achtergebleven vijandelijke troepen voor het aangezicht van Juda, noordwaarts, en de achterlage, zuidwaarts, van achter hen.

14. Toen nu Juda, nadat Abia zijn rede geëindigd had, omzag, de vijand, die hem aangreep, tegemoet liep, zie, zo hadden zij de strijd voor en achter, zij bemerkten op eenmaal dat zij van twee zijden werden aangevallen; en zij, die van Juda, in gevaar verkerende van geheel uitgeroeid te worden, riepen tot de Heere 1), en de priesters, die zij bij zich hadden, trompetten met de trompetten 2), opdat aan hun gedacht werd voor het aangezicht van de Heere, hun God (Num.10: 9).

1) De koning van Juda vertrouwde op de Heere, en dit was ook de grote troost en steun van de zijnen. Dit deed hen, met de krachtige hulp van de Heere, ook een volstreckte overwinning behalen, ondanks hun ongelijkheid van macht, wat het getal betreft, want de Heere kan door weinigen zelfs doen zegepralen. Het gebed van het geloof is een krachtig, veel vermogend gebed, want met en door het gebed overwinnen we zelfs de hel..

2) Dit deden zij, om het volk aan te moedigen, maar ook, om de Heere aan Zijn belofte indachtig te maken, Zijn belofte voor te houden. Het had dus een tweërlei doel, namelijk om het geloof te versterken en om te smeken om hulp en redding van de Heere. Zij geloofden, dat God hen werkelijk zou verhoren en Zijn belofte zeker zou vervullen, en hun geloof zou niet worden beschaamd.

15. En de mannen van Juda, thans moedig zich in de strijd begevend, omdat men zich verzekerd hield van Gods bijstand, maakten een alarmgeschrei¹⁾; en het geschiedde, toen de mannen van Juda een alarmgeschrei maakten, dat God Jerobeam en het ganse Israël sloeg voor Abia en Juda (Jud 20: 35).

1) Dit alarmgeschrei was de uiting van het geloof van het volk. Het was het Amen op het trompetgeschal van de priesters.

Waar dan ook God de overwinning gaf, geschiedde dit op het ootmoedig geloof van de mannen van Juda.

16. En de kinderen van Israël vluchtten voor het aangezicht van Juda; en God gaf hen in hun, in Juda's hand.

18. Zo werden de kinderen van Israël vernederd in die tijd, zodat hun macht voor het tegenwoordige geheel verbroken was; maar de kinderen van Juda, die vroeger aanmerkelijk zwakker waren dan hen (vs. 3), werden machtig, omdat zij op de Heere, de God van hun vaders, gesteund hadden.

19. En Abia jaagde de vluchtenden Jerobeam achterna, en nam van hem de op de zuidergrens van zijn rijk gelegen steden, Bethel (Joz.16: 2. 1 Koningen .12: 29), met haar onderhorige plaatsen, en Jesana, naar de ligging niet nader bekend, met haar onderhorige plaatsen, en Efron 1), met haar onderhorige plaatsen.

1) Deze plaats verschilt natuurlijk van Efron in Gilead (1 Makk.5: 46 vv. de weg tussen Astaroth-Karnaïm en de Jordaan, waarschijnlijk op de plaats van de tegenwoordige bergvesting Kulat er Rubbud in een bergpas lag; maar evenmin kan de stad aan de zuidwestelijke grens van het stamgebied van Efraïm op het gebergte Efron (Joz.15: 9) gezocht worden. Wij hebben veeleer te denken aan het in Joz.18: 23 en 1 Samuel .13: 17 vermelde Ofra, dat Robinson op de plaats van het tegenwoordige Taiyibeh meende gevonden te hebben, maar zeker iets verder naar het zuiden, in de landstreek waar Michmas en Beth-aven lag en één is met het in Joh.11: 54 vermelde Efraïm..

20. En Jerobeam behield geen kracht meer in de dagen van Abia, die hij van nu af nog leefde; pas de derde koning in het rijk van Israël, Baësa, lukte het om die steden te herwinnen (1 Koningen .15: 17); maar de Heere sloeg hem, Jerobeam, dat hij sedert die nederlaag (vs. 15 vv.) aan een ongeneeslijke ziekte voortkwijnde, en twee jaren na Abia's dood, d.i. in het jaar 953 voor Christus stierf.

II. Vs. 22-Hoofdstuk 14: 1. Uit de overige tijd van Abia's regering, een tijd van bijna drie jaren, wordt nu nog het getal van zijn vrouwen en kinderen meegedeeld, maar met betrekking tot de gezindheid, waarin hij zijn bestuur voerde, wordt naar een Profetisch geschrift verwezen, en daarna wordt zijn dood, de plaats van zijn begrafenis, en de naam van zijn opvolgers vermeld (Vergelijk 1 Koningen .15: 1-8).

21. Zo versterkte zich Abia, ten gevolge van deze overwinning van Israël, die hij met de hulp van de Heere behaald had, hoewel zijn toespraak tot Jerobeam en Israël meer van staatkundige slimheid dan van innerlijke oprechtheid getuigde; en hij nam zich nu bij de vrouwen, die hij reeds had, nog andere, zodat hij in het geheel veertien vrouwen had, en gewon tweentwintig zonen en zestien dochters 1), en geloofde daardoor zijn troon zeer vast gesteld te hebben, zonder te bedenken, hoe spoedig zijn leven een einde kon nemen.

1) Dit wil niet zeggen, dat Abia, na de overwinning op Jerobeam, zich nog zo vele vrouwen nam, maar dat hij bij zijn vrouwen, die hij reeds had vóór zijn troonsbestijging en vóór zijn overwinning nog zo vele nam, dat hij tot het in dit vers genoemde getal kwam. Dit wordt hier vooral gemeld, om de tegenstelling tussen hem de zoon van David, en Jerobeam, die geen kracht behield en wiens huis ten ondergang bestemd was, te doen uitkomen.

22. Het overige nu van de geschiedenissen van Abia, zo zijn wegen als zijn woorden, hoe hij wandelde in al de zonden van zijn vader Rehabeam, en zijn hart niet volkomen was voor de Heere, zijn God (1 Koningen .15: 3), zijn beschreven in de historie van de profeet Iddo (1Ch 29: 30".

HOOFDSTUK 14

ASA ROEIT DE AFGODERIJ UIT EN ZEGEVIERT OP DE MOREN

I. Vs. 1-15. Van Asa's 41-jarige regeringstijd wordt ons eerst het eerste tiental jaren als een uitwendig vreedzaam en inwendig loffelijk tijdperk geschilderd; want hij; neemt weg wat van de afgoderij onder zijn voorgangers is ingeslopen, legt vaste steden aan en versterkt zijn krijgslager. Van welke vrome gezindheid hij was, bewijst hij, als in het 11de jaar van zijn regering de Egyptische koning Zerah met een ontzaglijk leger hem aanvalt; hij neemt zijn toevlucht tot de Heere in het gelovig gebed, behaalt nu ook een glansrijke overwinning en brengt rijken buit mee van het slagveld. (Vergelijk 1 Koningen .15: 9-16).

1. Zo ontsliep Abia reeds in het jaar 955 vóór Christus, het derde van zijn regering, met zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad van David (1Ki 2: 10); en zijn zoon Asa werd koning in zijn plaats. In zijn dagen was ten gevolge van de vermelde zegepraal over Israël (Hoofdstuk 13: 15 vv.), het land tien jaren stil, tot 945 voor Christus, welke jaren van vrede toen deels tot herstel van de ware godsdienst, deels tot verzekering van het rijk, door het bouwen van nieuwe vestingen, werd gebruikt (vs. 2 vv.).

2. En Asa deed, reeds gedurende de eerst tien jaren van zijn regering, maar met nog meer beslistheid in de volgende vijf jaren, toen de profeet Azaria hem terzijde stond (Hoofdstuk 15: 1 vv.), dat goed en dat recht was in de ogen van de Heere, zijn God, want vóór alle dingen zette hij de moeder van zijn vader, Maächa, af, van het ambt als koningin (Hoofdstuk 15: 16).

3. Want hij nam, nadat hij eenmaal met de wijze van bestuur van zijn beide voorgangers gebroken had, de altaren van de vreemden 1), waarop men de afgoden geofferd had, en de hoogten 2) weg, en brak de voor Baäl opgerichte beelden, en hieuw de bossen, de zullen van Aschera (De 16: 21) af.

1) Altaren van de vreemden zijn altaren van heidense afgoden.

2) Onder de hoogten hebben wij te verstaan, de plaatsen, die tegen de Wet in, gebruikt werden, om daarop te offeren aan de Heere. Hieruit blijkt dus, dat het wel in de bedoeling én van Asa én later van zijn zoon Josafath heeft gelegen, om ook die onwettige hoogten weg te nemen, maar dat zij niet van het volk gedaan hebben kunnen krijgen, om hun bevelen in deze te gehoorzamen. Vandaar dan dat we in 1 Koningen .14: 14 lezen, dat de hoogten wel niet werden weggenomen. Niet, omdat Asa het niet bevolen had maar wegens de tegenstand of de onwilligheid van het volk.

4. En hij zei tot Juda, bij gelegenheid van een volksvergadering gelijk aan die, die hij 10 jaren later bijeenriep (Hoofdstuk 15: 9 vv.), dat zij de Heere, de God van hun vaderen, zoeken, en dat zij de wet en het gebod doen zouden, om Hem, de Heere, alleen te dienen (Deuteronomium 6: 13; 10: 20).

5. Hij nam ook weg uit alle steden van Juda, zoals vroeger uit Jeruzalem, de hoogten van Baäl en de zonnebeelden ¹⁾, die zich op de altaren daar bevonden (Hoofdstuk 34: 4): en het koninkrijk was voor hem stil, hij genoot gedurende de eerste 19 jaren van zijn heerschappij een ongestoorden vrede, welke rustige tijd hij niet beter meende te kunnen besteden dan tot het herstel van de ware godsdienst.

1) Zonnebeelden zijn de beelden bij de altaren van Baäl opgericht en hem gewijd als de zonnegod. Men ziet het, dat Asa weer, na David en Salomo, in zijn eerste jaren, Juda niet alleen op zuivere theocratische wijze wil regeren, maar ook een ware reformatie beoogde, opdat de Heere weer in gunst op Zijn volk zou kunnen neerzien. Hij wil, dat zijn onderdanen de Heere zouden dienen en vrezen naar Zijn wet en Zijn geboden (vs. 4). Op dit laatste valt hier al de nadruk.

6. Daartoe bouwde hij, gedurende deze tijd, om zijn land ook naar buiten te bevestigen, omdat hem uit Egypte een nieuwe inval dreigde, zoals ten tijde van Rehabeam (Hoofdstuk 12: 2 vv.) vaste steden in Juda (vgl. Hoofdstuk 11: 5 vv): want het land was stil, en er was geen oorlog in die jaren tegen hem, omdat de Heere hem rust gaf.

7. Want hij zei, op een vergadering van zijn rijksstenden, die hij bijeenriep, toen hij deze bouwwerken voornemens was te beginnen, tot Juda: Laat ons deze steden, die ik u opgenoemd heb, bouwen, en muren daarom trekken, en torens, deuren en grendels op en aan de muren aanbrengen, terwijl het land nog is voor ons aangezicht, terwijl wij ons nog vrij daarin bewegen kunnen en vestingen daarin kunnen aanleggen naar welgevallen; want wij hebben de Heere, onze God, gezocht (vs. 4), wij hebben Hem gezocht, en Hij heeft ons voor enige tijd rondom heen rust gegeven ¹⁾; er kon echter makkelijk een strijd op volgen, en hebben wij eerst de vijand in het land, dan is het te laat voor bouwen. Zo, terwijl de rijksstenden zijn voornemen ondersteunden en hem bij de uitvoering krachtig hielpen, bouwden zij en hadden hierin voorspoed, omdat geen enkele hinderpaal hen hierbij trof.

1) Asa erkende deze gift van de Vader van de lichten, en zo moeten wij ook dankbaar erkennen, de rust en de vrede, naar ziel en lichaam, of ten aanzien van onze huisgezinnen, en die van ons land, waarmee God ons zegenen mocht. De koning erkende deze rust als een gevolg van het zoeken, dienen en eren van God. Men weet bij bevinding, hoe goed het zij, de Heere te zoeken, omdat het ons de aangenaamste in- en uitwendige rust bezorgt, omdat in tegendeel het zoeken van de wereld met gedurige onrust, moeilijkheid, kwelling en verdriet gepaard gaat..

8. Asa nu had een leger van driehonderd duizend uit Juda, rondas en spiesdragend, en tweehonderd en tachtig duizend uit Benjamin, het schild dragend en de boog spannend (1 Kronieken 8: 40): al dezen, tezamen 580.000 man, waren kloeke helden.

9. En Zerah, de tweede koning van de 22ste dynastie, opvolger van Sisak, bij Manetha Osorchon I geheten (1Ki 3: 1), de Moor een Ethiopiër van geboorte, kwam in het jaar 944 vóór Christus tegen hen, de in vs. 8 beschreven leger van het rijk van Juda uit, met een leger, dat uit krijgers van alle volken van het ontzaglijke rijk, uit Egypte, Ethiopië en Lybië

(Hoofdstuk 16: 8) samengesteld was, en een getal van duizend maal duizend 1) man bedroeg, en driehonderd wagens; en hij kwam tot Maresa toe, een van de door Rehabeam tegen Egypte aangelegde vestingen (Hoofdstuk 11: 8), zuidelijk van Eleutheropolis.

1) Duizend maal duizend is een uitdrukking, om een onnoemelijk groot aantal aan te duiden, waar van de juiste opgave niet gegeven kan worden.

Wat Zerah betreft, velen houden hem voor dezelfde, die bij Manetha Osorchon I genoemd wordt, terwijl anderen, zoals de bekende Egyptoloog Brugsch beweert, dat hij niet een Egyptisch, maar een Moors koning geweest is, die Egypte zegevierend is doorgetrokken.

10. Toen toog Asa tegen hem uit; en zij, de wederzijdse legers, stelden de slagorde in het dal Zefatha bij Maresa, in de schone opene dalvlakte, die van Eleutheropolis tot naar Maresa zich uitstrekt.

11. En Asa, toen hij de slag beginnen zou, riep tot de Heere, zijn God, die hij tot dusver zo ijverig gediend had, en zei: Heere! het is niets bij U (1 Samuel 14: 6 te helpen, hetzij de machtige, hetzij de krachteloze 1): help ons, o Heere, onze God! want wij steunen op U, en in Uw naam

2) zijn wij gekomen tegen deze menigte (Hoofdstuk 20: 12); o Heere! Gij zijt onze God, laat de sterfelijke mens tegen U niets vermogen; daarom vrezen wij ook niet, ofschoon wij veel zwakker zijn dan onze vijanden, indien Gij slechts met en voor ons strijdt.

1) Anderen, zoals Keil, vertalen: Niemand is nevens u, om te helpen tussen een machtige en een onmachtige. De zin is dan deze, dat het alleen God is, die de machteloze, de weinig vermogende tegen de sterkere de overwinning kan geven. Asa spreekt het hier daarom uit, dat hij al zijn hoop gezet heeft op de Heere, maar vraagt ook om diens machtige bescherming en hulp.

2) In Uw Naam, wil hier niet zeggen, op Uw bevel, maar, in vertrouwen, dat Gij het als uw zaak zult beschouwen, rekenend op Uw bijstand en Uw hulp. De koning van Juda zegt het hier uitdrukkelijk, dat hij de oorlog tegen de Moren beschouwt als een oorlog van de Heere en vast gelooft, dat God hem en zijn volk niet aan hun lot zal overlaten.

12. En de Heere, zo'n gelovig, vertrouwend gebed ter ere van Zijn naam verhorend, plaagde 1) de Moren, sloeg hen als het ware met eigen hand (2 Kronieken 13: 15), voor het aangezicht van Asa en voor het aangezicht van Juda; en de Moren vluchtten, niettegenstaande hun grote overmacht.

1) In het Hebr. Wajiggoof. Het werkwoord kan wel betekenen, met een plaag bezoeken, zoals Exod. 7: 25; 8: 2, maar als het in een kriegsbericht gebruikt wordt, betekent het verslaan, op de vlucht slaan, en zo moet dan hier ook vertaald worden: De Heere sloeg de Moren op de vlucht. Door Asa op zijn smeken hulp te verlenen, Zijn Goddelijke bijstand te schenken, moesten de Moren de vlucht nemen. Daarom wordt ook in vs. 13 het leger van Juda het leger

van de Heere genoemd, als er staat: "Want zij waren verbroken voor de Heere en voor Zijn leger."

13. Asa nu en het krijgsvolk, dat met hem was, joeg hen na tot Gerar toe, de Filistijnse stad in het uiterste zuiden van het land (Genesis20: 1); en zo velen vielen er van de Moren, de strijders van de Ethiopische koning (vs. 9), dat er voor hen geen hervatting was, dat zij zich niet meer in slagorde konden stellen; want zij waren verbroken voor de Heere en voor Zijn leger, de kinderen van Juda, die Hij zelf tot de zegepraal leidde; en zij, de kinderen van Juda, droegen zeer veel door, buit, daarvan.

14. En zij, Asa met het volk, dat bij hem was (vs. 13), sloegen alle steden rondom Gerar, welks Filistijnse bewoners zich bij het leger van Zerah hadden aangesloten; want de verschrikking 1) van de Heere was over hen, dat zij in het geheel geen tegenweer durfden bieden; en zij, de kinderen van Juda, beroofden al de steden daar, omdat veel door in deze was.

1) De verschrikking van de Heere wil zeggen, de vrees voor zijn Almacht, waardoor zij, niettegenstaande hun talrijk leger, het niet konden winnen van de kleine legermacht van Juda.

15. En zij sloegen ook de tenten van het vee, de Nomadenstammen in de zuidelijk van Gerar gelegen woestijn, en voerden, als buit, weg schapen in menigte, en kamelen; en kwamen, van daar terugkerend, weer te Jeruzalem.

HOOFDSTUK 15

ASA ZET ZIJN HERVORMING VOORT

II. Vs. 1-19. De profeet Azaria komt de zegevierende, uit de slag terugkerende, koning voor de poorten van Jeruzalem tegemoet, sterkt hem in het gelovig vertrouwen op God, die thans zo wonderbaar geholpen heeft en ook verder helpen zou, maar waarschuwt ook voor een tijd van afval, met heen wijzing op vroegere tijden. De vermaning van de profeet, om met het aangevangen werk van de hervorming voort te gaan, volgt Asa in de eerstvolgende vier jaren getrouw op, en hij laat bij een plechtige vergadering in de derde maand van het 15de jaar van zijn regering, geheel Juda en Benjamin naast degenen, die uit de stammen van het noordelijk rijk overgekomen zijn, zich verbinden om zich aan de Heere te houden.

1. Toen het zegevierend terugkerende leger (Hoofdstuk 14: 15) de stad naderde, kwam de Geest van God op Azaria, de zoon van Oded, in Jeruzalem (1Ki 19: 21).

2. En hij ging uit, Asa tegen, en hij zei tot hem: Hoor mij Asa, en gans Juda, en Benjamin! De Heere is thans met jullie, terwijl u met Hem bent; en a) als u ook verder Hem zoekt, Hij zal ook verder door u gevonden worden b), maar als u Hem verlaat, Hij zal u verlaten.

a) 1 Kronieken 28: 9. 2 Kronieken 33: 12. MATTHEUS.7: 7 b) 2 Kronieken 24: 20

3. a) Israël nu is vele dagen geweest zonder de ware God, en zonder een lerende priester, en zonder de wet, namelijk in de tijd van de Richteren.

a) Hosea 3: 4

4. Maar toen zij daarna, nadat zij tot erkenning van hun afval gekomen waren, zich in hun nood bekeerden tot de Heere, de God van Israël, en Hem zochten, werd Hij door hen gevonden (Deuteronomium 4: 29 vv. Jer.29: 13 vv.).

5. En in die tijden was er geen vrede voor degene, die uitging, en degene, die inkwam, omdat van alle zijden gevaar dreigde; maar vele beroerten waren toen over al de inwoners van die landen. (MATTHEUS.24: 16 vv.);

6. Dat volk tegen volk, en stad tegen stad in stukken gestoten werden; want God had hen met alle angst verschrikt.

Sommige uitleggers, waaronder Luther, de Septuaginta, de Vulgata en de Rabijnen vatten deze verzen 3-6 op als een voorspelling van de Toekomst, en passen haar toe of op de Babylonische gevangenschap, of op de tegenwoordige toestand van het Joodse volk. Vs. 5 en 6) kunnen alleen op de tegenwoordige verstrooiing van de Joden zien, en hun vervulling is gedeeltelijk nog aanstaande. Zij, die deze verzen als profetie opvatten, en alsdan als oudste voorspelling, dat onder grote wereldberoeringen de uiterlijke heerlijkheid van Gods volk geheel zou ondergaan en slechts een kleine kerk zou blijven, die het loon van haar trouw tot

een betere tijd zou overbrengen zij beschouwen haar tevens als de grondslag van Christus' aankondiging van Jeruzalems verwoesting en van het eindgericht (MATTHEUS.24 en Luk.21). Asa, die van nu af tot een ongoddelijke, wereldse staatslist de toevlucht nam (Hoofdstuk 16: 2 vv.) en daarin door Ahas gevolgd werd (1Ch 15: 15), zodat de vernietiging van het rijk daarvan het slot was, is in zijn gedrag een voorbeeld van het ongeloof van de Joden ten tijde van Christus en de afval van de laatste tijd..

Anderen zoals Vitranga (de Synag. vet. pag. 335 sqq), zijn van gevoelen, dat hier geschetst werden de treurige tijden van de Richteren tot op de dagen van de hervorming onder Samuel. Met deze uitlegging verenigen wij ons.

7. Daarom, zo voer Azaria nu zijn waarschuwende stem tot Asa, en gans Juda en Benjamin, voort, wees u sterk, en laat, terwijl u zo ernstig bent begonnen, met de Heere, uw God, te zoeken en Zijn juiste dienst te herstellen, uw handen niet verslappen, want er is loon naar uw werk¹⁾ zodat, heeft de Heere u een grote overwinning op Zerah en zijn leger doen behalen, Hij ook verder met u zal zijn.

1) Men merke hier op: 1e. dat Gods werk gewillig, met liefde, ijver, trouw en standvastige vlijt, maar tevens welbedacht en na voorgaand overleg geschieden moest, opdat men niet verflauwde; 2e. dat dit werk in ons en anderen opgewekt en aangezet moet worden, door de vaste hoop en het vooruitzicht, dat wij er niets bij verliezen zullen, maar dat het eenmaal zijn eigen loon en prijs zal opleveren. De kroon is aan het eind opgehangen, en buiten dat vinden de oprechte betrachters van Gods wetten dit vergoed in hun goed geweten en in de zielenrust en vrede van het gemoed..

8. Toen nu Asa deze woorden hoorde, en de profetie van de profeet Azaria, de zoon van Oded, sterkte hij zich, naar de vermaning van de profeten (vs. 7), en hij deed, teruggekeerd naar Jeruzalem, nog bondiger dan tot dusver geschied was (Hoofdstuk 14: 3-5), weg de verfoeiselen van de onder zijn beide voorgangers ingeslopen afgodsdienst, uit het ganse land van Juda en Benjamin, en uit de steden, die hij (of juist: zijn vader Abia, Hoofdstuk 13: 19) van of, op het gebergte Efraïm (Bethel, Jesana en Efron) genomen had, en vernieuwde het altaar van de Heere, dat voor het voorhuis van de Heere was, namelijk het brandofferaltair in het voorhof van de priesters (Hoofdstuk 8: 12).

9. En hij vergaderde, toen hij binnen een tijdsverloop van 2-4 jaren ¹⁾ deze reiniging had volbracht en het Pinksterfeest nabij was (Le 23: 22), ten behoeve van een uitdrukkelijke vernieuwing van het verbond met de Heere, het ganse Juda en Benjamin in zijn oudsten en vertegenwoordigers, en de vreemdelingen met hen uit Efraïm en Manasse, en uit Simeon, uit de Tien stammen van het noordelijk rijk en uit de stam Simeon, die eigenlijk tot Juda behoorde, van welken echter vele onderhorigen hun woonplaats in genoemd rijk hadden opgeslagen (Hoofdstuk 34: 6); want uit Israël, het noordelijke rijk, dat zich ten onrechte deze naam toegeëigend had (1Ki 18: 35),vielen, nadat reeds in Rehabeams tijd uit alle stammen van Israël, zij die hun hart gaven om naar de Heere, de God van Israël, te vragen, naar Jeruzalem gekomen waren (Hoofdstuk 11: 16 vv.), zij ook nu tot hem in menigte, uit

hetzelfde verlangen naar gemeenschap met het ware Israël, toen zij zagen, dat de Heere, zijn God, met hem was.

1) Anderen menen, dat de strijd met Zerah (Hoofdstuk 14: 9 vv.), vier jaren duurde, waaruit zich dan de tijdsopgave in vs. 10 gemakkelijker verklaart, maar die mening heeft overigens weinig waarschijnlijkheid.

10. En zij vergaderden zich te Jeruzalem, in de derde maand, die van Sivan, overeenkomende met onze maand Juni (Ex 12: 2), in het vijftiende jaar van het koninkrijk van Asa, d.i. in het jaar 940 vóór Christus

11. En zij offerden de Heere op die dag, van de door, die zij 3-4 jaren daarvoor mee huiswaarts gebracht hadden van de krijgstoet tegen de Moren en de Nomadenstammen in de zuidelijk van Gerar gelegene woestijn (Hoofdstuk 14: 13 vv.) zeventienhonderd runderen en zeventienhonderd schapen.

12. En zij a) traden opnieuw in een verbond met de Heere, dat door het afgodische streven van de voorafgegane jaren zo schandelijk verbroken was, en beloofden, dat zij de Heere, de God van hun vaders, zoeken zouden met hun ganse hart en met hun ganse ziel.

a) Joz.24: 15 Nehemia 10: 29

13. En al wie de Heere, de God van Israël, niet zou zoeken, maar vreemde goden na wandelen, zou overeenkomstig het Goddelijk voorschrift (Deuteronomium 17: 2) gedood worden, van de kleine tot de grote, en van de man tot de vrouw toe.

14. En zij zwoeren de Heere met luider stem, terwijl het heilige feest met luidklinkende muziek vergezeld ging, en met gejuich, desgelijks met trompetten en met bazuinen.

15. En gans Juda was verblijd over deze eed, vanwege de heilzame gevolgen, dat hij zou hebben, indien hij gehouden werd, en dat te doen was toch hun ernstig voornemen; want zij hadden met hun ganse hart gezworen, en met hun ganse wil Hem, de Heere, gezocht, en Hij werd dan ook inderdaad door hen gevonden; en de Heere gaf hun, zoals reeds sedert 14 jaren zo ook nog in het lopende jaar 940 voor Christus (vs. 19), rust rondom heen 1), terwijl in het rijk van Israël reeds in het jaar 952 Baäsa Nadab, de zoon van Jerobeam, ombracht en zichzelf op de troon geplaatst had (1 Koningen .15: 25 vv.).

1) Dit wordt opzettelijk gemeld als blijk van de welgevallen van de Heere, omtrent het vernieuwen van het Verbond en het wegdoen van alle vreemde goden. Het is de bevestiging van het woord van de Heere, dat indien zij Hem zouden zoeken, Hij door hen gevonden zou worden.

16. Aangaande ook Maächa 1), de grootmoeder van de koning Asa (Hoofdstuk 11: 20 vv.; 13: 2), hij zette haar, in de aanvang van zijn reformatische werkzaamheid (Hoofdstuk 14: 2), af, dat zij geen koningin was, omdat zij een afgrijselijke afgod in een bos gemaakt had; ook

roeide Asa haar afgrijselijke afgod uit, en verbrijzelde en verbrandde hem aan de beek Kidron, bij Jeruzalem.

1) "1Ki 15: 13"

17. De hoogten, de op verschillende plaatsen van het land op hoogten opgerichte altaren, waarop men wel de Heere offer bracht, maar daarmee toch het gebod in Deuteronomium 12: 1 vv. overtrad, werden wel niet weggenomen uit Israël, maar dit komt niet zozeer ten laste van de koning als wel van het volk; het hart van Asa nochtans was daaromtrent volkomen al zijn dagen, zodat, indien hij zijn bedoelingen tot het volk had kunnen doen doordringen, die hoogten ook wel gevallen zouden zijn.

18. En hij bracht in het huis van God de geheiligde dingen van zijn vader, de voorwerpen, die zijn vader in de strijd met Jerobeam buit gemaakt (Hoofdstuk 13: 16 vv.) en aan de Heere toegewijd, maar tot vermeerdering van de koninklijke schatten aangewend en niet bij de tempelschat afgeleverd had, en zijn eigen geheiligde dingen, zijn aan de Moren ontnomen door (Hoofdstuk 14: 13), namelijk zilver, en goud, en vaten.

19. En er was, na de gelukkige afloop van de strijd tegen Zerah (Hoofdstuk 14: 9 vv.), geen oorlog meer, maar rust rondom heen (vs. 15) tot in het vijfendertigste jaar, sedert de scheiding van de beide rijken (Hoofdstuk 10: 19), d.i. tot in het vijftiende jaar van het koninkrijk van Asa (940 voor Christus).

Indien hier en in Hoofdstuk 16: 1 de Schrijver van de Kronieken de jaren telt naar de scheiding van de beide rijken, hetgeen hij toch anders nooit doet, zo spruit dit zeker hieruit voort, dat in de bron, waaruit hij put, aldus gerekend was. De uitdrukking: het koninkrijk van Asa is dus als een verkorting op te vatten van de volledige zin: dat koninkrijk, waarin Asa regeerde, d.i. het koninkrijk Juda. Omdat Rehabeam 17 en Abia 3 jaren geregeerd heeft, moet men van het getal 35 hier en van het getal 36 in Hoofdstuk 16: 1 twintig jaren aftrekken, indien men het juiste regeringsjaar van Asa vinden wil..

HOOFDSTUK 16

ASA'S DRIEVOUDIGE ZONDEVAL

III. Vs. 1-14. Met het 17de regeringsjaar komt bij Asa een keerpunt in zijn gedrag, een keerpunt ten kwade: als de gelijktijdige koning van het noordelijke rijk Baësa hem beoorloogt, en door de versterking van Rama hem de verbinding met het Noorden wil afsnijden, koopt hij zich de bijstand van de Syriër, Benhadad, door middel van de schat van de tempel en van het huis van de koning. Benhadad valt nu wel in Baësa's gebied en noodzaakt deze daarvoor om de versterking van Rama op te geven, zodat Asa met de achtergelatene bouwstoffen twee andere steden versterken en de verbindingswegen naar het Noorden in veiligheid kan brengen; maar wat een groot voordeel de verbintenis met Benhadad hem ook schijnt te hebben aangebracht, hij heeft er toch dwaas aan gedaan en nog veel grotere voordelen uit de hand gegeven, om daarvoor voor de toekomst ellende in te oogsten, omdat hij niet de Heere tot zijn bondgenoot verkozen heeft. De ziener Hanani, die hem zijn zonde en dwaasheid voor ogen houdt, wordt door Asa in het gevangenhuis gezet. Ook aan andere rechtvaardigen vergrijpt Asa zich; daardoor wordt hij met zware ziekte aan de voeten, in de beide laatste jaren van zijn regering bezocht; als hij daarop sterft, valt hem een bijzonder eervolle begrafenis ten deel (Vergelijk 1 Kronieken 15: 16-24).

1. In het zesendertigste jaar 1) van het koninkrijk Juda, of in het 16de jaar van de regering van Asa, d.i. 939 jaar voor Christus, toog Baësa, de sedert 952 regerende derde koning van het rijk van Israël op tegen Juda, om Jerobeam's ondernemingen (Hoofdstuk 13: 2) voort te zetten, en, nadat hij de door Abia aan het noordelijk rijk ontnomene en tot hiertoe in het bezit van Asa gebleven steden (Hoofdstuk 13: 19; 15: 8) op de laatsten heroverd had, bouwde hij het 2 ½ uur noordelijk van Jeruzalem gelegen (1 Samuel 1: 1) Rama tot een vesting, opdat hij niemand toeliet uit te gaan en in te komen tot Asa, de koning van Juda, aan het zuidelijk rijk de verbindingswegen met het noorden afsneed, en dergelijke overschrijdingen als nu reeds tweemaal waren voorgekomen (Hoofdstuk 11: 16; 15: 9) voor het vervolg verhinderde.

1) De oudere uitleggers nemen meestal aan, dat het 35ste jaar (Hoofdstuk 15: 19), te rekenen is vanaf het ontstaan van het rijk van Juda, en omdat Asa in het 20ste jaar van het rijk van Juda koning is geworden, en de inval van Baësa in het 16ste jaar van zijn regering gevolgd is en tot het 15de jaar van zijn regering het land rust heeft genoten. Dit komt geheel met de daadzaak overeen, maar daarmee laat zich niet de opgave rechtvaardigen: in het 36ste jaar van het koninkrijk van Asa. Er blijft hier niets over als een schrijffout aan te nemen, zodat door een afschrijver de letters l (30) en y (10) verwisseld zijn, waardoor uit 15 en 16 de getallen 35 en 36 zijn ontstaan. Met deze verandering zijn alle zwarigheden opgeheven, en de opgaven van de Kronieken, omtrent Asa's regering, met elkaar in overeenstemming..

2. Toen bracht Asa, in plaats van de Heere om Zijn hulp aan te roepen, zoals hij in de oorlog tegen de Moren gedaan had (Hoofdstuk 14: 11), het zilver en het goud voort uit de schatten van het huis van de Heere en van het huis van de koning, en zond met dit geschenk boden tot Benhadad de IIde (1Ki 11: 25), de koning van Syrië, die te Damascus woonde, zeggende:

3. Er is, er zij even zo'n verbond tussen mij, en tussen u, en (zoals er een verbond geweest is) tussen mijn vader en tussen uw vader; zie ik zend u daarom zilver en goud, ga heen, maak uw verbond teniet met Baësa, de koning van Israël, en dwing hem door een vijandelijke inval in zijn land, dat hij van tegen mij aftrekt 1).

1) "1Ki 15: 19"

4. En Benhadad hoorde naar de koning Asa, ging tot het voorgeslagen bondgenootschap over, en zond de oversten van de legers, die hij had, tegen de steden van Israël, en zij sloegen Ijon (1 Koningen .15: 20), noordelijk van de zee Merom, en Dan, het vroegere Laïs, en Abel-Maïm, of Abel-Beth-Maächa (2 Samuel .20: 14), en alle schatsteden van Nafthali 1).

1) In 1 Koningen .15: 20 lezen wij: "en het ganse Cinneroth met het ganse land van Nafthali." Waarschijnlijk is de naam Cinneroth in onbruik geraakt en heeft daarom de Schrijver hier melding maakt van de schatsteden, of magazijnen van Nafthali.

"1Ki 9: 19"

5. En het geschiedde toen Baësa zulks hoorde, en daaruit begreep, dat zijn rijk in groot gevaar kwam, dat hij afliet van Rama te bouwen, en zijn werk staakte, om, van zijne residentie Thirza uit, het verdere voortdringen van de Syriërs te beletten.

6. Toen nam de koning Asa gans Juda, en zij droegen weg de stenen van Rama, en het hout daarvan, waarmee Baësa gebouwd had, waarmee hij de stad tot een vesting had willen inrichten; en hij bouwde daarmee Geba, 3/4 uur noordoostelijk, en Mizpa, 1 1/2 uur zuidwestelijk van Rama, tot vestingen, omdat hij aldus de wegen, die van Jeruzalem naar het noorden voerden, van beide zijden in veiligheid kon stellen.

7. En in dezelfde tijd, toen Asa meende, dat hij door de verbintenis met Benhadad het welzijn van zijn land bevorderd had, kwam de ziener Hanani (1Ki 19: 21), tot Asa, de koning van Juda, en hij zei tot hem: Omdat u gesteund hebt op de koning van Syrië, en niet gesteund hebt op de Heere, uw God, hebt u zich zeer bezondigd, te meer omdat u zelf vroeger (Hoofdstuk 14: 11) bekend hebt, dat het bij de Heere niets is te helpen, hetzij de machtige, hetzij de krachteloze; daarom is het leger van de koning van Syrië, dat evengoed in uw handen gevallen zou zijn als dat van Baësa, indien u zich op God verlaten had, uit uw hand ontkomen 1), maar dit leger zal nog later zeer gevaarlijk worden voor uw rijk (Hoofdstuk 28: 5 vv.).

1) De ziener Hanani spreekt niet van de koning van Israël, maar van die van Syrië en wel van deze in vijandelijke zin. Hij zegt aan de koning van Juda, dat, indien deze op de Heere had vertrouwd, hij niet alleen Baësa had geslagen, maar ook de koning van Syrië, indien deze, en dit ligt hierin als stellig opgesloten zich met Baësa tegen Juda had verbonden. Het betekenisvolle in deze bestraffing ligt hierin, dat waar nu Benhadad voor veel geld tot een ongewenst bondgenoot was gemaakt, deze door het vertrouwen op de Heere tot een overwonnen vazal gemaakt had kunnen worden.

8. Maar waarom hebt u zich op de Heere, uw God, niet verlaten, alsof Hij niet machtig zou zijn, om u tegen Baësa en zijn bondgenoot, de koning van Syrië te helpen? Waren niet de Moren en de Libiërs, die onder Zerah tegen u optrokken (Hoofdstuk 14: 9 vv.), een groot leger met zeer vele wagens en ruiters? Toen u nochtans op de Heere steunde, heeft Hij hen in uw hand gegeven 2), evenzo zou Hij ook thans uw vertrouwen beloond hebben, indien u zich op Hem verlaten had.

1) Wagens en ruiters. Bij de wagens horen, zoals vanzelf spreekt, berijders van de paarden, maar de Ziener voegt de ruiters er nog eens opzettelijk bij, om de krijgsmacht van de vijanden in al haar omvang te schetsen.

2) Inderdaad, de vele bevindingen, die wij hebben van Gods goedheid moesten ons altoos met vertrouwen tot Hem onze toevlucht doen nemen, want verzaken wij Hem, na meermalen Zijn gunst ondervonden te hebben, zo verzwaren wij grotelijks onze schuld en verdienen Zijn hoogste ongenade..

9. Want de Heere aangaande a), Zijn ogen doorlopen de ganse aarde, zweven als het ware overal rond, om, waar ergens een gelegenheid zich opdoet tot verheerlijking van Zijn grote Naam, zich sterk te bewijzen aan degenen, welker hart volkomen is tot Hem 1); u heeft hierin zottelijk gedaan, namelijk dat u Zijn hulp niet ingeroepen, maar vlees tot uw arm gekozen hebt (Jer.17: 5); want van nu af zullen daarom, in plaats van het tegenwoordige vreedzame en gezegende bestuur, oorlogen tegen u zijn 2).

a) Job 34: 21 Spreuken 5: 21; 15: 3 Jer.16: 17; 32: 19

1) De Heere wordt hier voorgesteld als degene, die, als de Alwetende, bekend is met de noden en behoeften van degenen, die Hem vrezen, maar die ook als de Almachtige en Goedertierene erop wacht, om hen te helpen en te ondersteunen.

2) Van verdere oorlogen, die Asa in de overige 25 jaren van zijn regering heeft moeten voeren, wordt niets bericht; de woorden betreffen dus Asa zelf meer ten opzichte van de onvrede in zijn rijk, die de latere tijd van zijn regering van de vroegeren onderscheidt, maar bovendien geraakte onder zijn naaste opvolgers het rijk van Juda in volkomen afhankelijkheid van het rijk van Israël (1Ki 15: 24) en onder Achaz werd Juda door Israël en Syrië zelfs zeer in de engte gebracht (2 Koningen .16: 5 vv.)..

Met deze woorden kondigt de Profeet aan Asa geen eigenlijke oorlogen aan, maar spreekt slechts in het algemeen de gedachte uit, dat Asa door zijn ongoddelijke politiek het rijk in plaats van vrede, slechts strijd zou bezorgen. De waarheid van deze uitspraak is door de geschiedenis bevestigd, hoewel zij van oorlogen, die nog onder Asa uitgebroken zouden zijn, niets bevat..

10. Maar Asa werd toornig tegen de ziener Hanani, en leide hem in het gevangenhuis in het huis van de blok 1); want hij was hierover, dat hij hem zijn zonde en dwaasheid had voorgehouden 2), tegen hem ontsteld, verbitterd; daartoe, daarenboven onderdrukte, tuchtigde

Asa enigen uit het volk in dezelfde tijd 3), die evenals de profeet over 's konings handelwijze in de oorlog tegen Baësa (vs. 2 vv.) ontevreden waren en zijn gedrag tegen Hanani afkeurden.

1) Gevangenisstraf komt, zoals wij bij Deuteronomium 25: 3 opmerkten, in de Mozaïsche wet niet voor (in Lev.14: 12 en Num.15: 34 is slechts van bewaring tot op de beslissing sprake), ofschoon zij de Israëlieten uit Egypte wel bekend was (Genesis39: 23; 40: 3); hier hebben wij het eerste geval, waar zij echter niet ten gevolge van een gerechtelijk vonnis wordt toegepast, maar in dienst van de willekeur van een heerser tegen een vrijmoedige profeet staat. De gevangenen nu, zoals zij sedert de ons niet nader bekende tijd van haar invoering voorkomen, bevinden zich in de poort (Jer.20: 2), of in de wachthuizen bij de paleizen van de koningen (Jer.32: 2), of in de huizen van de oversten van de lijfwacht (Genesis39: 20 vv. Jer.37: 15,20), en bestonden gedeeltelijk uit diepe, watervrije, maar slijkerige groeven op de pleinen van deze gebouwen en in onderaardse gewelven (Jer.37: 16). De gevangenen werden met ketenen geboeid (2 Samuel .3: 34 Jer.40: 1), ook wel in de blok en halsband gelegd (Jer.20: 2; 29: 26) waaronder wij ons een straftuig moeten voorstellen, dat uit twee houten bestond, waartussen armen en voeten van de gevangenen kruiselings werden gelegd en ook de hals werd geperst.

2) Asa's opvliedendheid, die zijn boos geweten verried, duldde geen tegenspraak; omdat hij het woord van de Heere niet meer wilde verdragen, moest de brenger ervan zijn vrijmoedigheid met de toorn van de koning boeten..

Al de leden van een gemeente, zowel de armen als de voornamen, ja de aanzienlijksten op de wereld, zijn hun leraars gehoorzaamheid verschuldigd; want evenals de hooggeplaatsten in de wereld onder God staan en Gods dienaars zijn (Rom.13: 1) en daarom ook aan God gehoorzaamheid verschuldigd zijn, is zulks dan ook het geval, wanneer Hij hun Zijn wil door Zijn dienaars en predikers laat voorstellen. Dus, al moeten zij in andere stukken bevelen geven aan de predikers, God heeft wederom door zijn dienaars aan hen bevelen te geven, en deze hebben ze in Gods naam te herinneren. En om dit goed in acht te nemen, moeten overheidspersonen hun God en Zijn dienaren gehoorzamen niet alleen in hetgeen hun leven aangaat, in zover zij ook mensen zijn, maar ook in hun ambt en in hun regeringszaken, in zover het het geweten aangaat.

3) Duidelijk straalt in deze harde handelwijze van Asa tegenover het volk door, dat velen, door de woorden van de Ziener, en de handelwijze van de koning, inzake het bondgenootschap met de koning van Syrië, af keurden en nog veel meer de harde behandeling, de Ziener aangedaan.

11. En zie, de geschiedenissen van Asa, de eerste met de laatste (Hoofdstuk 12: 15), zie, zij zijn beschreven in het boek van de koningen van Juda en Israël (1Ch 29: 30).

12. Asa nu werd tot straf voor hetgeen hij 23 jaren daarvoor de ziener Hanani had aangedaan (vs. 10), in het negenendertigste jaar van zijn koninkrijk (916 vóór Christus) ziek aan zijn voeten; tot op het hoogste toe was zijn ziekte, zodat hij zeer zware smarten moest uitstaan; daartoe ook zocht hij, nadat hij met zijn hart zich eenmaal van God had afgekeerd, de Heere

niet in zijn ziekte, maar de medicijnmeesters, alsof hun kunst zonder de zegen van de Heere hem baten zou.

13. Alzo, terwijl de ziekte eindelijk op de dood uitliep, ontsliep Asa met zijn vaderen, en hij stierf in het eenenveertigste jaar van zijn regering (914 voor Christus).

14. En zij begroeven hem in zijn graf, dat hij voor zich gegraven had, had laten uithouwen, in de stad van David (1Ki 2: 10), en legden hem, vóórdát men hem in zijn graf wilde bergen, op het bed, dat hij gevuld had met specerijen, en dat van verscheidene soorten, naar apothekerskunst toebereid; en zij brandden over hem een gans grote branding, verbrandden bij zijn begrafenis allerlei specerijen in bijzonder grote hoeveelheid (2 Samuel 3: 31).

HOOFDSTUK 17

JOSAFAT IS BIJ ZIJN GODSVRUCHT GELUKKIG

I. Vs. 1-19. Na Asa's dood bestijgt zijn zoon Josafat de troon van zijn vaderen, zorgt voor de veiligheid van het rijk naar buiten, door vermeerdering van de vestingen en versterking van de krijgsmacht, maar zoekt voor alles de ware godsdienst onder zijn volk te bevorderen, door, nog grondiger dan Asa dit vóór hem deed, allen onwettige eredienst in het land te bestrijden en een eigen commissie te benoemen, die ter verspreiding van de kennis van de Mozaïsche wet, de steden van Juda moet doortrekken. Bij deze godvruchtige werkzaamheden komt de Heere hem te hulp, door hem tot een krachtige mogendheid te maken, die achting aferste, de naburige volken tot ontzag noopte, en hem dien ten gevolge een langdurige vredestdijd deed genieten (Vergelijk 1 Koningen .22: 41-47).

1. En zijn zoon, de zoon van de in het jaar 914 voor Christus, gestorven Asa (Hoofdstuk 16: 13 vv.), en van diens vrouw Asuba (1 Koningen .22: 42), Josafat, d.i. de Heere is richter, werd in het 35ste jaar van zijn ouderdom koning in zijn plaats, en hij sterkte zich tegen het rijk van Israëel, waarin sedert 918 voor Christus Achab regeerde, omdat hij vrezen moest, dat deze zou beproeven, om de door Abia aan het noordelijke rijk eenmaal ontnomen (Hoofdstuk 13: 19) en door Asa behouden steden (Hoofdstuk 15: 8) te heroveren en opnieuw aan het rijk van Juda het vrije verkeer met het noorden af te snijden, zoals Baësa had willen doen (Hoofdstuk 16: 1 vv.).

2. En hij leide, om tegen dergelijke pogingen bijtijds gewapend te zijn, krijgsvolk in alle vaste steden van Juda, en hij leide bezettingen (1 Kronieken 11: 16) in het land van Juda, en in de steden van Efraïm, die zijn vader Asa ingenomen had (Hoofdstuk 15: 8 vv.; 13: 19 13.19): Bethel, Jesana en Efron met de daarvan afhankelijke kleinere plaatsen.

3. En de Heere was met Josafat, zodat zijn plan werd volvoerd, en de koning van het noordelijk rijk zijn heerschappij niet kon uitbreiden; want hij wandelde in de vorige wegen 1) zijn vader David, die door diens opvolgers meest waren verlaten, en zocht de Baäls 2), de afgoden van de Kanaänitische volksstammen, niet, om er zijn hart aan te hangen en wilde ook nergens afgodische handelingen in het land dulden (1 Koningen .22: 47), waartoe vooral de laatste regeringstijd van zijn vaders Asa (Hoofdstuk 16: 1 vv.) hem zo makkelijk hadden kunnen verleiden.

1) In de vorige wegen, of, in de vroegere wegen. Dit ziet op de eerste regeringsjaren van koning David vóór zijn zonde met Bathseba en Uria, dus vóórdat David in grote zonden was gevallen en waarom de Heere hem tegen kwam met Zijn oordelen. De Heere was met Josafat en deed Zijn vriendelijk aangezicht over hem lichten.

1) Onder de Baäls hebben wij alle afgoden en allen afgodendienst te verstaan.

4. Maar hij zocht de God van zijn vader David, aan wiens voorbeeld als dat van een echt vorst hij zich hield, en wandelde in Zijn geboden, in die van David's God, en niet naar het doen van het toenmaals tot afgodendienst vervallen (1 Koningen .16: 29 vv.)Israël 1).

1) Hier is Israël, het rijk van de Tien stammen, in tegenstelling tot het rijk van Juda. De Schrijver wil zeggen, niet alleen, dat hij zich niet voor valse goden neerboog en dus niet zondigde tegen het 1ste gebod, maar ook wilde hij niets weten van de kalverdienst en daarom niet van de zonde tegen het 2de gebod. Bovendien, dat, al was Josafat verzwagerd aan het huis van Achab, al knoopte hij met dit huis vriendschapsbetrekkingen aan, hij toch van hun zonde vrij bleef.

5. En de Heere bevestigde het koninkrijk in zijn hand, zodat Zijn volk hem met trouw en liefde aanhing, en gans Juda gaven Josafat vrijwillige geschenken, behalve nog de gewone in de koninklijke schatkist vloeiende opbrengsten, en hij had rijkdom en eer in menigte 1) MATTHEUS.6: 33. 1 Tim.4: 8).

1) In dit vers komt uit niet alleen, dat de koning wandelde in de wegen van zijn vader David, maar ook, dat de Heere nu Zijn beloften van rijkdom en ere aan hem, als de getrouwe nazaat van David, vervulde. Hij deelde in de gunst van God en in de liefde van het volk.

6. En zijn hart verhief zich 1) in de wegen van de Heere, hem viel bij de wandel in de wegen van de Heere ook de vreugde van het hart en de standvastigheid van de wil ten deel, om een geheel zuiveren en met de wet overeenkomende godsdienst in het land weer te herstellen; en hij nam verder (1 Samuel 10: 3), nog beslissender en grondiger dan zijn vader Asa dit gedaan had, die later zijn ijver weer liet varen (Hoofdstuk 14: 2 vv.; 17: 1 vv.), de hoogten en de bossen uit Juda weg (1Ki 3: 2), maar kon bij het volk met zijn hervorming niet geheel zijn doel bereiken (Hoofdstuk 20: 33).

1) In de regel wordt het hart verheffen gebruikt voor hoogmoedig worden, maar hier moet het worden opgevat in de zin van, vast en sterk en krachtig worden in de dienst van de Heere, zodat hij niet alleen vrij bleef van de afgoden- en beeldendienst, maar ook uitroeide, wat met die dienst in verband stond, n.l. de hoogten en de bossen.

7. In het derde jaar nu van zijn regering, d.i. omstreeks het jaar 911 voor Christus, zeker dezelfde tijd, dat in het rijk van Israël de 3 ½ jarige droogte begon, die de profeet Elia had aangekondigd (1 Koningen .17: 1 vv.), zond hij 1), door dit strafgericht in het naburige land des te meer gedreven om de kennis van de Goddelijke wet, die bij zijn volk ook maar al te zeer ontbrak, uit te breiden, tot zijn vorsten, vijf aanzienlijke mannen uit de lekenstand, namelijk tot Ben-chail, en tot Obadja, en tot Zacharja, en tot Nethaneël, en tot Michaja, opdat men Gods woord en rechten zou leren in de steden van Juda.

1) De zending van deze mannen was een bezoeken van de kerken, die tot een lofwaardig voorbeeld door geheel zijn rijk ontstond. De Levieten en Priesters werden gedeputeerd, opdat zij zouden onderwijzen de vorsten, opdat zij, door hun gezag en aanzien, het volk op hun plicht zouden wijzen en het met de ernstige wil van de koning bekend zouden maken.

Het is duidelijk, dat niet alleen de godsdienstige, maar ook de burgerlijke wetten, door de Heere ingesteld en verordend, weer onder het volk werden onderwezen.

8. En met hen de negen Levieten, Semaja en Nethanja, en Zebadja, en Asaël en Semiramoth, en Jonathan, en Adonia, en Tobia, en Tob-Adonia, de Levieten, en met hen de beide priesters Elisama en Joram.

9. En zij, deze zestien als commissie door Josafat uitgezonden mannen, leerden in Juda, en het wetboek van de Heere, zoals het in de 5 Boeken van Mozes is neergelegd, was bij hen, en zij gingen rondom in alle steden van Juda, en leerden onder het volk.

1) Dit is het eerste voorbeeld van een wettig georganiseerd godsdienstig volksonderricht, dat in de Heilige Schrift voorkomt. Tot dusver was het ook meer door de in de Wet nauwkeurig bepaalde instellingen en gebruiken van het leven, door de onmiddellijke aanschouwing van Gods grote daden en de wandel van Zijn knechten, dan door het woord van een eigenlijke prediking of samenhangende voordracht, in de juiste verhouding tot God en in een kring van godsdienstige voorstellingen gebracht, die het van alle heidenen wezenlijk onderscheidde. Deze eenvoudige middelen waren thans niet meer voldoende, nu de vreemde godsdienst zijn invloed al meer en meer deed gelden en de beschaving van het verstand al meer en meer noodzakelijk bleek te zijn. Daarom was Josafats onderneming om door een commissie de steden van Juda te doen rondreizen en door onderwijs de kennis van de wet in het land te verbreiden, een in de juiste tijd ondernomen handeling. Zonder twijfel moesten de vijf lekenbroeders daarbij de uitwendige zaken bezorgende, de meeste mensen bijeenroepen om hun de wil het het doel van de koning bekend te maken, terwijl de Levieten en priesters de Wet voorlezen en uitlegden. Later na zijn terugkeer uit de mislukte veldtocht tegen de Syriërs en na zijn redding uit ogenschijnlijk levensgevaar probeerde Josafat deze instelling te bevestigen door zijn koninkrijk in persoon door te trekken (Hoofdstuk 19: 4); en dat in de volgende tijd zulks door de vrome koningen onder Juda's vorsten telkens herhaald werd, ja zich daaruit zogenaamde stiften of godsdienstige verzamelplaatsen, het voorbeeld van de na de Ballingschap duurzaam gestichte synagogen ontwikkelden, daarvan kan in de woorden van de kort na de verwoesting van Jeruzalem en de Tempel (2Ki 25: 21) vervaardigde 74ste Psalm: "zij hebben al Gods vergaderplaatsen in het land verbrand," (vs. 8) een aanwijzing liggen. Hierdoor zo schijnt het ons toe lukte het eindelijk de koning Hizkia, de dienst van de hoogten, waaraan het volk zozeer verkleefd was (1Ki 15: 14), te verwijderen (2 Koningen .18: 4), omdat zij op andere wijze bevrediging vonden voor de behoefte, die aan die hoogtendienst ten grondslag lag..

10. God wilde Josafats ondernemingen tot bevestiging van zijn rijk (vs. 1 vv.) en tot bevordering van godsdienstige kennis in zijn land (vs. 7 vv.), zegenen en hem voor laatstgenoemde arbeid een vreedzame regering verlenen. En het geschiedde daarom, dat door Zijn bijzondere inwerking een verschrikking van de Heere kwam over alle koninkrijken van de landen, die rondom Juda waren, zowel over het rijk van Israël in het noorden, als over de Ammonieten, Moabieten en Edomieten in het oosten en zuidoosten, dat zij niet streden tegen Josafat.

11. En enige van de Filistijnen, in het westen van het rijk, die de koningen Nadab en Ela aan het rijk van Israël de stad Gibbethon in de stam Dan ontnomen hadden, zonder dat deze haar hun weer ontnemen konden (1 Koningen .15: 27; 16: 16 vv), brachten zij, ten minste enige steden van hun gebied, inzonderheid voorzeker Gath met de daaraan onderhorige plaatsen, Josafat geschenken met het opgelegde geld 1), ook brachten hem de Arabieren, Arabische nomaden-stammen, wellicht door Asa na de overwinning van Zerah schatplichtig gemaakt, in het zuiden en zuidoosten, als jaarlijkse schatting van hun zijde, klein vee, zeventuizend en zeventienhonderd rammen, en zeventuizend en zeventienhonderd bokken²⁾, de eerste van de schaaps- en de andere van de geitenkudden.

1) In het Hebr. Kèsēf massa. Beter: zilver, een last, in de zin van, zo veel zilver als zij konden dragen, als een teken van vriendschap. Het was geen cijns, die opgebracht moest worden, zoals de Vulgata het heeft opgevat, die de woorden vertaalt door: vectigal argenteo. In die betekenis komt dit woord in de Heilige Schrift niet voor.

2) God zelf had zo'n invloed op de geesten van de naburige vorsten, en regeerde hen dus door Zijn wil en wenk, dat zij allen eerbied en vrees voor Josafat betoonden..

13. En hij had veel werk in de steden van Juda, die hij versterkt en met troepen bezet had (vs. 1 vv.; vgl. Hoofdstuk 11: 11), en krijgslieden, kloeke helden in Jeruzalem tot zijn lijfwacht.

14. Dit nu is hun telling, het getal van deze te Jeruzalem gehouden krijgslieden, die naar de huizen van hun vaders ingedeeld waren. Wij beginnen met de namen van degenen, die in Juda waren oversten van duizenden, bekleedden de opperbevelhebbersplaats hij iedere duizend man uit de stam Juda: Adna de overste van alle drie, en met hem waren driehonderd duizend kloeke helden.

15. Naast hem nu was de overste Johanan, die de tweede rang innam; en met hem waren, onder zijn bevel stonden tweehonderd en tachtig duizend man.

16. En naast hem, de derde rang innemend, was Amasia, de zoon van Zichri, die zich vrijwillig de Heere overgegeven had 1); en met hem waren tweehonderd duizend kloeke helden.

1) Wat deze eervolle aanduiding: "die zich vrijwillig de Heere overgegeven had" betekenen moet, laat zich niet meer met juistheid zeggen. Misschien was hij, even als Ithai, de Gethiet (2 Samuel .15: 19 vv.) van geboorte een buitenlander, die echter in het geloof aan de Heere de God van Israël, zich ten dienste van Josafat gesteld had..

17. En over de krijgslieden uit de stam Benjamin was Eljada, een kloek held; en met hem tweehonderd duizend, die met boog en schild gewapend waren, zoals dan ook van oudsher de Beniaminiten zowel als goede boogschutters uitmuntten (1 Kronieken 8: 40; 12: 2), als geoefend waren in het gebruik van de slinger (Jud 19: 22).

18. En naast hem, als de tweede opperbevelhebber van deze afdeling, was Jozabad, en met hem waren honderdentachtig duizend, ten strijde toegerust, zwaargewapenden.

19. Deze, te zamen 1.160.000 man vormend, 780.000 uit de stam Juda en 380.000 man uit de stam Benjamin, waren in de dienst van de koning als zijn lijfwacht; behalve nog mee te rekenen degenen, die de koning als bezetting in de vele vaste steden, in de vestingen door gans Juda gezet had.

HOOFDSTUK 18

JOSAFAT'S TOCHT MET ACHAB TEGEN DE SYRIËRS

II. Vs. 1-34. Bij een bezoek, dat Josafat in zijn 17de regeringsjaar aan koning Achab in diens hoofdstad Samaria brengt, laat hij zich door dezen overhalen tot een gemeenschappelijke veldtocht tegen de stad Ramoth in Gilead, om haar aan Benhadad II, koning der Syriërs, weer te ontnemen. Ofschoon hij vooraf het woord van de Heere begeert, en ook uit de mond van de profeet Micha het woord van de waarheid in tegenstelling van het leugenwoord van Achab's profeten verneemt, vervult hij nochtans de belofte, die hij aan de schoonvader van zijn zoon gegeven had en trekt mee in de strijd; maar hoewel hij in koninklijke kleding aan de strijd deelneemt, en daardoor de aandacht van de vijanden trekt, terwijl Achab zich vermomd heeft om alle gevaar te ontgaan, zo wordt de laatste toch door een dodelijk schot getroffen, en komt de eerste door Gods beschermende handen, die zich over hem uitbreiden, in welstand uit de strijd. (Vergelijk 1 Koningen .22: 1-40).

1. Josafat nu had, zoals in het vorige hoofdstuk uitvoeriger verhaald is, rijkdom en eer in overvloed; en hij verzwagerde zich, in het 9de jaar van zijn regering, d.i. in het jaar 905 vóór Christus aan Achab 1), de koning van het rijk van Israël, terwijl hij diens dochter Athalia voor zijn zoon Joram tot vrouw nam.

1) Beide zindelen van dit vers vormen een tegenstelling, in deze zin, dat aan de ene zijde wordt gemeld de rijkdom en eer en het aanzien van de koning van Juda, en aan de andere zijde, zijn zich verzwageren aan de koning van Israël, iets wat volstrekt niet had behoeft, om de luister van zijn huis te vergroten. De Schrijver stelt die laatste daad voor in het licht van zijn roem en eer, die hij bezat, als om daardoor te doen uitkomen, dat het voor Josafat een grote zonde was, om zich met het goddeloze huis van Omri te verzwageren. Waar God, de Heere, Josafat zulke talrijke voorrechten had gegeven, daar had hij niet mogen treden in zo nauwe vriendschapsbetrekking met Achab.

2. En ten einde van enige jaren 1), d.i. omstreeks 8 jaren, nadat de verzwagering geschied was, of 937 voor Christus, toog hij, Josafat, af tot Achab naar Samaria, om hem opnieuw van zijn vriendschap te verzekeren (1Ki 22: 2), en Achab, die zo'n bezoek thans juist zeer gelegen kwam, omdat hij voor de plannen, waarvan hij zwanger ging, de bijstand van Juda's machtige koning zo goed gebruiken kon, slachtte tot een feestelijk onthaal schapen en runderen voor hem in menigte, en voor het volk, dat met hem was; en hij porde 2) bij gelegenheid van een vergadering met de groten van zijn rijk, waaraan hij Josafat liet deelnemen (1 Koningen .22: 3 vv.), en waarop hij nu ook uitsprak, wat hij eigenlijk in het schild voerde, hem aan, door allerlei verleidelijke voorstellingen, om met hem op te trekken naar Ramoth in Gilead, om deze stad, die de koning Benhadad in Syrië, niettegenstaande de bepalingen van de met hem gesloten vrede (1 Koningen .20: 34) niet teruggegeven had, hem met wapengeweld af te nemen.

1) De woorden in de grondtekst zeggen alleen: aan het einde van jaren, zonder het getal van de jaren nader aan te geven. De vergelijking met 1 Koningen .22: 1 vv. gelijk ook met de overige geschiedkundige opgaven leidt tot de berekening van 8 jaar..

2) Eigenlijk staat er verlokken. Het woord in de grondtekst wordt immer in de slechte betekenis van het woord gebruikt (Deuteronomium 13: 7). Achab zette Josafat aan tot het kwaad, om met hem tegen Ramoth in Gilead op te trekken.

3. Want Achab, de koning van Israël, zei bij dit gesprek tot Josafat, de koning van Juda, zult u met mij gaan naar Ramoth, in Gilead? En hij, Josafat, des te meer daartoe bereid, omdat het hier de herovering van een vrijstad (Joz.20: 8) betrof, zei tot hem: Zo zal ik zijn, zoals u bent, en zoals uw volk is, zal mijn volk zijn, en wij zullen met u zijn in deze strijd.

4. Verder zei Josafat, die, godvruchtig van zin, niet aanstonds op eigen hand handelen, maar vooraf de toestemming van de Heere zich verzekeren wilde tot de koning van Israël:

1) Vraag toch als heden naar het woord van de Heere, uit de mond van een van Zijn profeten, of wij de tocht zullen onder-nemen of niet.

a) 1 Samuel .23: 2. 2 Samuel .2: 1

5. Toen vergaderde de koning van Israël de profeten, die hij ter opluistering van de kalverdienst (1Ki 19: 21) aan zijn hof hield, vierhonderd mannen; en hij zei tot hen: Zullen wij tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik het nalaten? En zij, wel wetend welk antwoord de koning graag hoorde, en geen tijd van bedenken nodig hebbende om het woord van de Heere te vragen, zeiden eenstemmig: Trek op, want God zal hen in de hand van de koning geven 1).

1) Een leugengeest kan vierhonderd valse profeten doen opstaan en zich van hen bedienen, om Achab te misleiden. De duivel wordt een moordenaar door een leugenaar te zijn, en vernielt de mens door hem te bedriegen. Terecht wordt hij een mensenmoordenaar vanaf het begin genoemd..

6. Maar Josafat, wie met recht dit antwoord zeer verdacht voorkwam, zei tot Achab: Is hier niet, behalve degenen, die u hebt laten komen, nog een profeet van de Heere, dat wij van hem vragen mochten, ook hem horen, wat deze, naar de hem geschonken openbaring van de Heere van ons plan zegt?

7. Toen zei de koning van Israël tot Josafat: Er is nog één man hier, om door hem de Heere te vragen, die daartoe de gave van de profetie zeker bezit, maar ik haat hem, want hij profeteert over mij niets goeds, maar altijd 1) kwaad 2); deze is Micha, de zoon van Jimla (1Ki 22: 8). En Josafat zei: De koning moet niet zo spreken, maar juist deze profeet laten komen.

1) Altijd, letterlijk en beter: alle zijn dagen, d.i. al de dagen, die hij als Profeet van de Heere is opgetreden. In 1 Koningen .22 ontbreekt deze bijvoeging. Micha was een zeer getrouw prediker, die niet anders dan het ongenoegen van de Heere op de boze wegen van de koning

kon aankondigen. Dit kon Achab niet verdragen en daarom belijdt hij het, zonder enige terughouding dat hij de profeet van de Heere haat.

2) Eigenwillige mensen staan vast op hun plannen; niettemin roepen zij God aan, dat Zijn wil geschiede, hetgeen echter in hun gedachten niets anders betekent, dan dat God Zijn wil naar de hun schikt.

8. Toen riep de koning van Israël een kamerling, en hij zei: Haal haastig Micha, de zoon van Jimla: uit zijn gevangenis (vs. 25 vv.).

9. Achab, de koning van Israël nu, en Josafat, de koning van Juda, zaten, terwijl de kamerling naar Micha's gevangenis ging, elk op zijn troon, op de voor hen gereed gemaakte zetel, bekleed met hun prachtige klederen, en zij zaten op het effen gemaakte plein, aan de deur van de poort van Samaria, waar de gehele handeling plaats had; en al de profeten, die Achab had laten komen (vs. 5), profeteerden in hun tegenwoordigheid.

10. En Zedekia, de zoon van Kenaäna, een van deze 400 profeten, had zich, om de profetie van hem en zijn metgezellen ook zinnebeeldig voor te stellen, ijzeren hoornen gemaakt, en hij zei: Zo zegt de Heere: Met deze zult u de Syriërs stoten, totdat u hen gans verdaan zult hebben (1Ki 22: 11).

11. En al de profeten profeteerden zo, zeggende: Trek op naar Ramoth in Gilead, en u zult voorspoedig zijn, want de Heere zal hen in de hand van de koning geven.

12. De bode nu, die heengegaan was, om Micha te roepen (vs. 8), sprak tot hem op de weg, zeggende: Zie, de woorden van de profeten zijn, uit één mond, goed tot de koning; dat nu toch uw woord is, zoals van één uit hen, en spreek het goede.

13. Maar Micha zei: Zo waarachtig als de Heere leeft, hetgeen mijn God zeggen zal, dat zal ik spreken, al moet ik ook met mijn woord alleen staan, en al kan ik ook de koning niets goeds profeteren!

14. Toen hij tot de koning gekomen was, zei de koning tot hem: Micha! zullen wij naar Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik het nalaten? En hij zei: Trek op, en jullie zullen voorspoedig zijn, want zij zullen in uw hand gegeven worden (1Ki 22: 15).

15. En de koning, die zeer goed verstond dat Micha slechts schertsenderwijze aldus gesproken had, zei tot hem: Tot hoe vele reizen zal ik u bezweren, opdat u tot mij niet spreekt dan de waarheid, in de naam van de Heere?

16. En hij zei, terwijl hij thans zich beslist uitdrukte en de hele afloop van de door de koning bedoelde onderneming in een profetisch gezicht voorstelde: Ik zag het ganse Israël verstrooid op de bergen, zoals schapen, die geen herder hebben (1Ki 22: 17); en de Heere zei: Deze hebben geen heer; een ieder keert weer naar zijn huis in vrede.

17. Toen zei de koning van Israël in volle toorn tot Josafat, van wie hij vreesde, dat deze door Micha's woord zich mocht laten afschrikken van de onderneming: Heb ik tot u niet gezegd (vs. 7): Hij zal over mij niets goeds, maar kwaad profeteren?

18. Verder zei hij, Micha: Daarom, omdat Achab zich niet ontziet, om mijn woord aan persoonlijke vijandschap tegen hem toe te schrijven, hoort het woord van de Heere: Ik zag de Heere zittend op Zijn troon, en al het hemelse leger, staande aan Zijn rechter- en Zijn linkerhand (1Ki 22: 22).

19. En de Heere zei: Wie zal Achab, de koning van Israël, overreden, dat hij optrekt, en valt te Ramoth in Gilead? Daarna zei hij: Deze zegt aldus en die zegt also.

20. Toen kwam een a) geest voort, en stond voor het aangezicht van de Heere en zei: Ik zal hem overreden. En de Heere zei tot hem: Waarmee?

a) Job 1: 6

21. En hij zei: Ik zal uitgaan, en een leugengeest zijn in de mond van al zijn profeten. En Hij zei: Gij zult overreden, en zult ook vermogen; ga uit en doe also 1).

1) Gij zult overreden, zegt de Heere. Waarom? Omdat God het hart van Achab kent. Achab wil van geen ongelukkige afloop weten. Hij heeft zich verbonden met Josafat, vertrouwt op de macht van zijn leger en op de hulptroepen van Josafat. Bovendien, Achab is als het ware door God losgelaten, en door Hem besloten, om in de strijd het loon van zijn zonden te vinden. Wel zal hem nog in Micha's profetie een laatste waarschuwing bereiken, maar deze waarschuwing geldt in de grond van de zaak meer Josafat dan Achab. Diens hart is verhard, zijn oren zijn toegestopt en, als mestkalveren ter slachting, zullen hij en zijn volk hun dood op het slagveld tegemoet gaan.

22. Nu dan a), zie, opdat u erkent, hoe het met de vermeende vriendschap van uw profeten in waarheid gesteld is, de Heere heeft een leugengeest in de mond van deze profeten gegeven, en de Heere heeft kwaad over u gesproken.

a) Job 12: 16,20 Jes.19: 14 Ezechiël.14: 9

23. Toen Micha aldus sprak, trad Zedekia, de zoon van Kenaäna, waarvan vs. 10 gesproken is, toe, en a)sloeg Micha op het kinnebakken, en hij zei op honende en spottende wijze: Door wat weg is de Geest van de Heere van mij doorgedaan, om u aan te spreken?

a) Jer.20: 2 Mark.14: 65 Hand.23: 2

24. En Micha zei: Zie, u zult het zien aan die dag, als alles also komt, zoals ik gezegd heb, en u uit angst voor de verantwoording, welke wegens uw leugenachtige voorspelling u treffen zal, zult gaan van kamer in kamer om u te versteken.

25. De koning van Israël nu zei: Neem Micha, en breng hem weer tot Amon, de overste van de stad, en tot Joas, de zoon van de koning in de gevangenis, die onder hun bewaring staat;

26. En jullie zullen tot hen zeggen ten opzichte van de verdere behandeling van hun gevangenen: Zo zegt de koning: Zet deze in het gevangenhuis, en voedt hem met brood van de bedruktheid en met water van de bedruktheid, totdat ik met vrede terugkom, om dan later het vonnis over hem te vellen.

27. En Micha zei: Indien u enigszins met vrede wederkomt, zo heeft de Heere door mij niet gesproken. Verder zei hij, terwijl hij naar zijn gevangenis teruggebracht werd: Hoor, gij volken al te gader! (1Ch 22: 8).

28. Alzo, zonder zich door Micha's woord enigszins van de onderneming te laten afhouden, toog de koning van Israël, en Josafat, de koning van Juda, terwijl deze zijn leger uit Juda liet aanrukken, op naar Ramoth in Gilead.

29. En de koning van Israël, die toch een geheime vrees, dat Micha's woord aan hem vervuld werd, niet van zich verwijderen kon, zei tot Josafat: Als ik mij versted, verkleed heb, zal ik met andere dan mijn koninklijke kleren, in de strijd komen; opdat de vijandelijke pijlen zich niet allen op mij richten; maar gij, trek uw kleren aan, want u hoeft voor uw leven geen bijzonder gevaar te duchten. Alzo verstedde zich de koning van Israël, en zij kwamen in de strijd.

30. De koning nu van Syrië had geboden aan de oversten van de wagens, die hij had, zeggende: Jullie zullen niet strijden tegen kleinen noch groten, maar tegen de koning van Israël alleen.

31. Het geschiedde dan, toen de oversten van de wagens Josafat zagen, dat zij zeiden, omdat hij koninklijke kleding droeg: Die is de koning van Israël, en togen rondom hem, omringden hem van alle zijden, om tegen hem te strijden; maar Josafat riep, toen hij zich zo in de engte gebracht zag, om hulp, en de Heere hielp hem, en God wendde hen, zijn vervolgers, van hem af 1).

1) Deze laatste woorden ontbreken in 1 Koningen .22: 22 en vullen zo de mededeling in genoemde plaats aan. Op het ootmoedig noodgeschrei van de koning van Juda antwoordt God. Josafat ontvangt een waarschuwing, maar de Heere geeft hem niet over in de handen van zijn vijanden.

32. Want het geschiedde, toen de oversten van de wagens zagen, dat het de koning van Israël niet was, dat zij van achter hem afkeerden.

33. Toen spande een man, een van de gewone krijgsliden, die van het bevel (vs. 30) niets wist, misschien de later genoemde veldheer Naäman (1Ki 22: 34), de boog in zijn eenvoudigheid, en schoot de koning van Israël tussen de gespen en tussen het pantsier, waar van de eersten onder het pantsier zich bevonden tot bescherming van het onderlijf (1Ki 22:

34). Toen zei hij tot de voerman van zijn wagens: Keer uw hand, rijd terug, en voer mij uit het leger, want ik ben verwond.

34. En de strijd nam op die dag toe, beide partijen streden steeds heviger, omdat Achab's dodelijke verwonding aan beide zijden nog onbekend was, en de koning van Israël, al zijn krachten inspannend, nadat hij de pijl met snelheid uit de wond had getrokken, deed zich met de wagen staande houden 1) tegenover de Syriërs, tot de avond toe, en verborg met opzet de stand van zaken; en hij stierf eerst ter tijd, als de zon onderging, waarna het Israëlitisch leger zich verstrooide en de strijd met de Syriërs de volgende dag niet hervatte (1 Koningen .22: 36).

1) Letterlijk: hij hield zich opgericht staande, of, hij deed stelling houden. Hij wilde de diepe wond verbergen voor zijn vijanden. Zoveel kracht had hij nog, dat hij het tot de avond kon uithouden, maar eindelijk moest hij bezwijken onder de straffende hand van God.

HOOFDSTUK 19

JOSAFAT DOOR JEHU BESTRAFT, REGELT DE KERKELIJKE ZAKEN EN HET WERELDLIJK BESTUUR

III. Vs. 1-11. Josafat, die onverwijd uit de veldtocht te Jeruzalem terugkeert, wordt door de profeet Jehu bestraft, omdat hij de goddeloze geholpen en zich niet gevoegd heeft bij degenen, die de Heere vrezen, en tevens onmiddellijk opgewekt om, uit dankbaarheid voor de ondervonden buitengewone hulp van God, nu diens werk ook met nieuwe ijver te doen. Dit doet Josafat dan ook inderdaad, hij reist zelf in het land rond, om zijn volk terug te brengen tot de Heere, hun God, hij stelt overal een met Gods wet overeenkomstige rechtspleging in, en richt in Jeruzalem een oppergerechtshof op, ter beslissing van moeilijke rechtszaken.

1. En Josafat, de koning van Juda, die de Heere uit het grote gevaar, dat zijn leven gedurende de strijd dreigde, zo kennelijk gered had (Hoofdstuk 18: 31), keerde met vrede, in gezondheid en zonder letsel ontvangen te hebben, zoals Micha's profetie dit voorspeld had (Hoofdstuk 18: 16), weer naar zijn huis te Jeruzalem.

2. En Jehu, de zoon van de profeet Hanani, die eenmaal door Asa in het gevangenhuis was geworpen (Hoofdstuk 16: 7 vv.), de ziener (1 Samuel .9: 9) 1) gingdoor bijzondere leiding van Gods Geest uit, toen Josafat met zijn krijgslieden de poorten van de stad naderde, hem tegen tot voor de poort, waardoor hij moest intrekken

2) en zei tot de koning Josafat 3): Zou u, zoals u bij uw gemeenschappelijk met Achab ondernomen krijgstoht gedaan hebt, de goddeloze helpen in zijn zaak, waarvan u toch wist, dat zij streed met de wil van de Heere (Hoofdstuk 18: 16 vv.), en die de Heere haten liefhebben, u in zo'n nauwe verbintenis met hen inlaten, als door u geschied is ten opzichte van het Israëlitische koningshuis (1Ki 19: 21)? Nu is daarom over u van het aangezicht van de Heere grote toornigheid 4), zoals u zelf daaruit kunt zien, dat u ter nauwernood ontkomen bent aan hetzelfde lot, dat koning Achab getroffen heeft.

1) In 1 Koningen .16: 1 vv. zien wij deze profeet in het rijk van Israël werkzaam onder Baësa; waarschijnlijk was hij daarheen verdreven, toen koning Asa zijn vader in de gevangenis wierp en van daar kwam Jehu weer naar het rijk van Juda terug, toen zijn roeping voor Israël vervuld was..

2) Was Josafat eerst mee gegaan naar Samaria ter begrafenis van Achab (1 Koningen .22: 37), dan zou het door de noordpoort zijn geweest, dat hij in Jeruzalem was teruggekomen. Wij nemen echter met de Engelse Bijbelverklaring aan, dat hij meteen, na de beslissende slag bij Ramoth, de weg naar Jeruzalem insloeg, om God voor zijn wondervolle redding te danken en zich van de nauwe verbintenis met het Israëlitische koningshuis enigszins los te maken; in dit geval is hij over de Jordaan en de stad Jericho teruggekomen, en dus van het Oosten Jeruzalem binnengetrokken..

3) God zwijgt niet als Zijn kinderen zich misgaan, maar volgt hen met Zijn wet- en strafprediking op de voet, om het hun onder het oog te brengen, opdat zij zich bekeren en belijdenis van hun kwaad doen (2 Samuel .12: 1 vv.).

4) Josafat had reeds de kastijdende hand van God ervaren toen hij in de slag tegen de Syriërs in levensgevaar verkeerde. Later heeft hij het nog meer ondervonden in de mislukte scheepvaart naar Ofir, terwijl ook in zijn familie hij dit ondervond (Hoofdstuk 21 en 22).

3. Evenwel ook goede dingen zijn bij u gevonden, die de Heere niet voorbijzien en u niet ontnemen wil, indien u zich voortaan met telkens meerdere beslistheid aan dat goede houdt; want u heeft de bossen, de Aschera-hoogten, uit het land weggedaan, en uw hart gericht, om God te zoeken (Hoofdstuk 17: 3 vv.).

4. Josafat nu, door de vermaning van de profeten (vs. 2) tot bezinning gebracht, woonde, bleef wonen te Jeruzalem zonder zich in de eerste tijd weer met het rijk van Israël in te laten; en hij toog, zoals 14 jaar daarvoor (Hoofdstuk 17: 7 vv.), wederom 1) uit door het volk, van Berséba, de uiterste zuidergrens af tot het gebergte van Efraïm, waarover de noordergrens van het rijk van Juda liep, en deed hen, de kinderen van Juda in zo ver bij hen de afgoderij opnieuw was binnengeslopen, terugkeren tot de Heere, de God van hun vaderen.

1) Dit wederom slaat terug op zijn handelingen in Hoofdstuk 17 vermeld. Was hij toen zijn hervormingswerk begonnen, hij zette het nu voort, aangemoedigd door het woord van goedkeuring, uit de mond van de profeet, ontvangen. Josafat was een waarlijk godvrezend vorst, die wel zijn zwakke ogenblikken had, maar die toch over het algemeen genomen het toonde, dat het de lust en de keuze van zijn hart was, om de God van de vaderen te vrezen en te eren.

Had hij vroeger de eredienst weer in al zijn zuiverheid hersteld, nu doet hij dit ten opzichte van de rechtspleging.

5. En hij stelde, naardien de door David ingestelde rechtspleging (1 Kronieken 27: 29 vv.) in de loop van de tijden zeer verwaarloosd was, richters in het land, in alle vaste steden van Juda, van stad tot stad, zoals de Wet (Deuteronomium 16: 18) dit voorschreef.

6. En hij zei tot de richters, hun Mozes woord (Deuteronomium 16: 19 vv.), op het hart drukkend: Zie, wat u doet, want u houdt het gericht niet de mens, niet krachtens hun opdracht, en om u door hun wil te laten besturen, maar de Heere; en Hij is op onzichtbare wijze bij u tegenwoordig in de zaak van het gericht.

7. Nu dan, de verschrikking van de Heere zal op jullie zijn, opdat u geen onrechtvaardig vonnis velt; neem waar en doe het, wat uw ambt u voorschrijft, zodanig, dat u het voor God kunt verantwoorden a); Want bij de Heere, onze God is geen onrecht b), noch aanneming van personen, noch ontvanging van geschenken 1) (Exod.23: 7 vv. Deuteronomium 10: 17 vv.).

a) Deuteronomium 32: 4 Rom.9: 14

b) Job.34: 19 Hand.10: 34 Rom.2: 11 Gal.2: 6 Efeze 6: 9 Kol.3: 25. 1 Petrus .1: 17

1) De koning gebruikte wijders drie beweegredenen, allen van het Opperwezen ontleend, om hun tot de getrouwheid in hun bediening te verplichten. 1e. Dat zij hun ambten van Hem hadden ontvangen, en dat zij dus Zijn dienaren waren; zij waren door Hem ingesteld, om ten Zijnen behoeve te handelen; hun werk was Gods eer en de belangen van Zijn Koninkrijk onder de mensen te bevorderen. 2e. Dat Gods oog en toezicht over hen open en waakzaam was; Hij is bij U in de zaken van het gericht. Hij neemt acht op alles, wat u doet en Hij zal U ter verantwoording roepen, als u kwalijk doet. 3e. Dat Hij, als de Opperrechter van hemel en aarde, het grootste voorbeeld van rechtvaardigheid is van alle Rechters en Overheden. Want bij Hem is geen onrecht. Hij ziet de persoon niet aan; Hij laat zich niet omkopen en neemt geen geschenken aan..

8. Daartoe stelde Josafat, nadat hij met de mannen uit zijn gevolg van de reis door het land teruggekeerd was naar de hoofdstad, ook hier te Jeruzalem, zoals in de afzonderlijke steden van het land (vs 5), enige van de Levieten, en van de priesters, en enige van de hoofden van de huizen van de vaders van Israël, over het gericht van de Heere ter rechtuitspraak in zaken van de godsdienst, en over rechtsgeschillen 1) in het burgerlijke of wereldlijke, als zij weer te Jeruzalem, de plaats van het heiligdom, gekomen waren 2), waar genoemde rechters, als oppergerechtshof (Deuteronomium 17: 8 vv.) hun verblijf zouden houden.

1) Hieruit blijkt, dat Josafat een Oppergerechtshof te Jeruzalem instelde, waarbij men appelleren kon van alle vonnissen van de lagere rechtbanken en waardoor ter laatste instantie werd recht gewezen, of waarbij geschillen werden behandeld, die door de rechtbanken in de steden niet beslist konden worden.

Josafat neemt hier, zoals David vroeger, tot grondslag, wat Mozes had verordend op raad van zijn schoonvader.

2) Dit ziet niet op die Opperrechters, maar op Josafat en zijn gevolg, van wie in vs. 4 gezegd wordt, dat zij waren uitgetogen.

9. En hij gebod hun, de opperrechters, zeggende: Doe alzo, zoals ik u meteen nader zal opgeven (vs. 10), in de vrees van de Heere, met getrouwheid en met een volkomen hart. 1)

1) In het Hebr. Mlv bblb (Belebab schaleem), eigenlijk met een eerlijk hart. De Vulgata vertaalt: corde integro. De bedoeling is, in alle rechtschapenheid en eerlijkheid, zoals het eerlijke rechters betaamt. Wat zij moesten doen, wordt in het volgende vers aangegeven.

10. En 1) in elk geschil, dat van uw broeders, die in hun steden wonen en van de ondergerechtshoven (vs. 5-7) aldaar geen beslissing kunnen krijgen, omdat de zaak voor deze te moeilijk is (De 16: 18) tot u zal komen; gebracht zal worden: tussen bloed en bloed, als het de vraag is, hoe een moord of doodslag moet worden beschouwd, en welke van de in Exod.21: 12 vv. vermelde straffen toegepast moet worden, tussen wet en gebod, of wanneer men het oneens is omtrent de juiste uitlegging van bepaalde wetten, en tussen inzettingen en

rechten, of wanneer bij een rechtszaak verschil van inzichten heerst, en het moet uitgemaakt worden, naar welke beschouwing het moet uitgesproken worden, Zo vermaan hen, geef hun het nodige onderricht (De 17: 8), dat zij niet, door valse behandeling van de rechtzaak, schuldig worden aan de Heere, en ten gevolge daarvan een grote toornigheid over u en over uw broederen zal zijn. Doe also, neemt deze u zo even genoemde ambtsplichten in de vrees van de Heere getrouw waar (vs. 9), en u zult niet schuldig worden.

1) En in; beter: Namelijk. De koning noemt nu de verschillende gevallen op, waarin het Oppergerechtshof te beslissen heeft. Zoals Mozes beval, de zaken, die voor de gewone rechters te moeilijk waren, tot hem te brengen, opdat hij ze zou beslechten, zo geeft Josafat aan de Opperrechter dezelfde macht. Het Oppergerechtshof met de Hogepriester en een koninklijk beambte aan het hoofd, zou dan voortaan doen, wat de koning en hogepriester tot dusver hadden gedaan.

11. En zie, Amarja, de hogepriester (1 Kronieken 6: 11), is over u in alle zaak van de Heere, die de godsdienst betreffen; en anderszijds is Zebadja, de zoon van Ismaël, de vorst van het huis van Juda, de overste over u in alle zaak van de koning, die het burgerlijke en staats-beheer betreffen; ook zijn de ambtlieden, de Levieten, voor uw aangezicht, om u tot gerechtsdienaars, schrijvers en verdere ambtenaren te dienen; wees dus sterk en doe het, neem het u opgedragen ambt onbezorgd waar, alsof u ook in staat bent het uit te voeren; en de Heere zal met de goede, met ieder van u, die het goed meent en met een oprecht hart de zaak aangrijpt zijn om hem bekwaam en geschikt te maken (De 17: 9).

Aldus ging de koning recht en gerechtigheid ter harte; zijn bezoek in Samaria en de uitslag van dien ongelukkigen slag (Hoofdstuk 18) had den koning op nieuw tot de Heere en tot het ware heil zijns volks teruggebracht. Zal deze ijver blijven, ook nu Achab dood is?.

Vergelijk Hoofdstuk 20: 35 vv. en 2 Koningen .3: 1 vv., welke beide afdelingen in geschiedkundige tijdsorde zich hierbij aansluiten.

HOOFDSTUK 20

JOSAFATS OVERWINNING OP DE AMMONIETEN EN MOABIETEN

IV. Vs. 1-30. In een van de laatste jaren van zijn regering beleeft Josafat nog een inval van de Ammonieten, Moabieten, Edomieten en verschillende volkstammen van de Syrisch-Arabische woestijn in zijn land, die niets anders bedoelen, dan zich in Palestina te vestigen, en de kinderen van Israël aldaar uit te roeien, zoals deze eenmaal de Kanaänieten verdreven hadden. In de uiterste nood want de vijanden hebben hun voornemen zeer geheim weten te houden, zodat Josafat er eerst van hoort, als zij reeds in het land zijn, wendt zich de vrome koning met zijn volk, bij een in de tempel te Jeruzalem gehouden algemenen boete- en bededag, tot de Heere, en ontvangt daar door de mond van een profetische man uit de kinderen van Asaf, de troostrijke belofte, dat de Heere voor hem strijden zal, en hij met zijn leger niets hoeft te doen, dan Gods hulp te aanschouwen en de buit van de vijanden naar huis te brengen. Zo geschiedt het ook de andere dag; want terwijl de kinderen van Juda, voorafgegaan door de Levitische zangers uittrekken naar de hun gewezen woestijn Jeruël, waar zij de vijanden zouden aantreffen, vallen deze elkaar, tengevolge van een Goddelijke werking, waardoor zij elkaar voor verraders houden, wederzijds aan, en hun legerplaats wordt een groot lijkenveld. Drie dagen lang heeft Josafat met de zijnen genoeg werk met de inzameling van de buit, maar op de vierde dag brengt hij de Heere zijn dankoffers eerst in het Lofdal nabij het slagveld, en daarop in de tempel te Jeruzalem. In de Boeken der Koningen, die juist over Josafat zeer kort handelen, wordt deze schone geschiedenis niet gevonden; maar er zijn drie Psalmen, die op deze merkwaardige gebeurtenis gedicht zijn.

1. Het geschiedde nu hierna, omstreeks het jaar 891 voor Christus, het laatste van Josafats eigen regering, twee jaren vóór zijn dood (2 Koningen 8: 16), dat de kinderen van Moab en de kinderen van Ammon, en met hen anderen, benevens de Ammonieten 1), kwamen tegen Josafat ten strijde, en vielen, om de zuidspits van de Dode zee trekkende, van Edom uit in het rijk van Juda.

1) Gewoonlijk verklaart men deze uitdrukking aldus: "Volken die van Ammon af of aan de andere zijde van de Ammonieten wonen," en denkt daarbij aan de in Psalm 83: 7 vv. genoemde volksstammen van Woest Arabië en het aangrenzende Syrië. Anderen denken hier aan het volk van de Meunieten op het gebergte Seir (Hoofdstuk 26: 7)..

2. Toen kwamen er uit de streek, die aan de vijandelijke inval het eerst blootstond, mannen, die Josafat boodschapten, zeggende: Daar komt een grote menigte tegen u van de andere zijde van de Dode Zee, uit Syrië 1); en zie zij Hazezon-Thamar, hetwelk is Engedi (1 Samuel 23: 14).

1) Hier berust waarschijnlijk de lezing van de grondtekst op een schrijffout; want wat Starke in zijn Synopse van een aan de Dode Zee gelegen Syrië zegt, is louter eigen uitvinding. In plaats van Mram moeten wij òf Mdqm (van het Oosten) òf Mdam (van Edom) lezen. Wil men juister de lezing van de tekst behouden, zo moet men uitleggen: van de andere zijde van de Dode Zee, van de andere zijde van Syrië en daaronder de gehele landstreek verstaan, die in

het Noorden door Syrië, in het Zuiden door de Dode-Zee begrensd was, dus de grote Syrisch-Arabische woestijn..

De lezing van Edom is de meest waarschijnlijke. De vertaler heeft dan d in r bij vergissing veranderd.

3. Josafat nu, buiten staat zijnde om in de tegenwoordige toestand, nu de vijand reeds midden in het land was, vóórdát men van zijn aankomst iets bemerkt had, zijn krijgsmacht snel genoeg bijeen te brengen, ten einde tegen de grote menigte van de met elkaar verbonden horden slechts enigermate opgewassen te zijn, vreesde zeer, en wel wetend, dat het in de oorlog in het algemeen niet op de menigte en dapperheid van het leger aankomt, maar op de bijstand van de Heere, stelde hij zijn aangezicht¹⁾, vatte hij het godvruchtig, besluit op om de hulp van de Heere te zoeken; en redding uit de grote nood af te smeken, en hij riep een vasten (Le 16: 31) uit, in gans Judas en liet tevens afkondigen, dat in de tempel te Jeruzalem een plechtige samenkomst tot het gebed plaats zou grijpen.

1) Zij, die de Heere willen zoeken, zodat zij Hem vinden, en Zijn gunst mogen smaken, moeten zich met standvastigheid van besluit stellen, om Hem te zoeken en bestendig en onverwrikt daarmee voortvaren, volhardende in dat werk met een oprecht oogmerk en met de uiterste kracht van lichaam en ziel..

4. En Juda, het volk te Jeruzalem, werd vergaderd in de tempel op de bepaalde dag, om de hulp van de Heere te zoeken; ook kwamen zij uit alle steden van Juda in groot getal, om de Heere te zoeken.

5. En Josafat stond in de gemeente van Juda en Jeruzalem, in het huis van de Heere, voor het nieuwe voorhof, voor de buitenste voorhof ¹⁾, waarin het volk vergaderd was, zodat hij tegenover hen stond.

1) De buitenste voorhof was, zoals wij in Hoofdstuk 4: 9 hoorden, reeds door Salomo aangelegd en van koperen vleugeldeuren, zeker ook volgens Davids voorbeeld (1 Kronieken 28: 12) met cellen enz. voorzien; later had men het, zoals uit ons vers blijkt, òf verwijld òf nieuw gebouwd, en dat kan hoofdzakelijk door Josafat geschied zijn, waarom hij ook de nieuwe voorhof heet. Anderen verstaan daaronder de binnen- of priestervoorhof, terwijl Josafat's vader het brandofferaltair had laten vernieuwen (Hoofdstuk 15: 8); daarom zou Josafat op de koninklijke zetel gegaan (1 Koningen .8: 22) en daar zijn gebed gedaan hebben..

6. En hij zei, zijn handen naar de hemel uitbreidend (Hoofdstuk 6: 12; 32: 20): O Heere, God van onze vaders! Zijt Gij niet die God in de hemel? ja, Gij zijt de Heerser over alle koninkrijken der heidenen (2 Koningen .19: 15); en a)in Uw hand is kracht en sterkte (1 Kronieken 29: 12) zodat niemand het tegen U stellen kan ¹⁾ (Hoofdstuk 14: 11).

a) Matth.6: 13

1) O Heere, God van onze vaders. In de eerste plaats wijst Josafat de Heere op de Bondsbetrekking, die er bestaat tussen God, de Heere, en Zijn volk Israël, en in de tweede plaats op Zijn Almacht en kracht, waardoor Hij in staat is aan Zijn volk de overwinning te geven.

7. Hebt gij niet, onze God! de inwoners van dit land van voor het aangezicht van Uw volk Israël verdreven; en dat land, naar Uw genadige belofte (Genesis 12: 7; 13: 15; 15: 18 vv.), aan het zaad van Abraham, Uw liefhebber, tot in eeuwigheid gegeven?

8. Zij nu hebben sedert daarin gewoond, en zij hebben U later daarin een heiligdom gebouwd voor Uw naam (Hoofdstuk 6: 5,6) zeggende bij de inwijding daarvan (Hoofdstuk 6: 28 vv.):

9. a) Indien over ons enig kwaad komt, het zwaard van het oordeel, of pestilentie, of honger, wij zullen, terwijl wij ons in de voorhof verzamelen, voor dit, het eigenlijke tempelhuis, en voor UW aangezicht staan, omdat Uw naam in dit huis is 1); en wij zullen uit onze benauwdheid tot U roepen, en Gij zult verhoren en verlossen.

a) 1 Koningen 8: 33,34,35 enz. 2 Kronieken 6: 28; 7: 13

1) In deze weinige woorden wordt de bede van Salomo, bij de inwijding van de Tempel uitgesproken, kort samengevat, en waar de koning weet, dat God, na het gebed, de Tempel met Zijn heerlijkheid heeft vervuld, daar neemt hij de vrijmoedigheid, om in kinderlijk geloof het uit te spreken, dat de Heere horen en verlossen zou. Met zijn vasten (vs. 3) heeft de koning het erkend, dat hij alle redding en hulp onwaardig was, maar in deze bede legt hij vrijmoedig de noden van het volk voor het aangezicht van zijn God en smeekt om uitredding en verlossing, niet wijzende op eigen deugden, maar Gode er bij bepalende, dat Hij nog immer in de zeer nauwe betrekking tot het volk staat als de God van het Verbond.

10. En nu, zie de kinderen van Ammon, en de kinderen van Moab, en die Meunieten (vs. 1) van het gebergte Seir 1), waardoor, door wier land Gij Israël niet toeliet te trekken, toen zij uit Egypteland togen, maar zij weken van hen, en verdeldgen hen niet (Deuteronomium 2: 1 vv.).

1) Hierdoor wordt bevestigd de mening, dat onder de Ammonieten in vs. 1 verstaan moeten worden de Meunieten, die juist op het gebergte van Seir woonden. Ammonieten is in het Hebr. in vs. 1 Mynwmeh, Meunieten is de vertaling van Mynwmh. Men ziet, dat het verschil slechts betreft de vertaling van twee letters.

Josafat legt nu voor de Heere de stand van de zaken bloot, wijst er op, hoe Israël deze volken niet omwille van het bloedverwantschap mocht verdelen, maar hoe nu deze van dat voorrecht misbruik maken, om het volk, het eigendom van de Heere, het Bondvolk te benauwen.

11. Zij gedenken deze bewezen vriendschap en verschoning niet. Zie dan, zij vergelden het ons, doen ons kwaad voor goed, komende om ons uit Uw erfenis, die Gij ons te erven gegeven hebt, te verdrijven.

12. O, onze God! zult Gij geen recht tegen hen oefenen, ons niet recht doen tegenover hen? Want in ons is geen kracht tegen deze grote menigte, die tegen ons komt 1), zodat wij ons zelf geen recht zouden kunnen verschaffen, en wij weten niet, wat wij doen zullen 2), wij zijn geheel radeloos bij het bewustzijn van onze zwakheid; maar onze ogen zijn op U, wij verwachten alleen van Uw hand hulp.

1) Hier belijdt de koning zijn onmacht niet alleen, maar bovenal zijn afhankelijkheid van de God van de vaders, belijdt dat hij en zijn volk niets kunnen tegen dit volk. Hij roept de Almacht van God in, om hen te helpen. Daarin zal hij dan ook vrijheid zien, om tegen deze, aan het volk Israël verwante, volkeren op te trekken. Waarlijk, Josafat is hier zeer gering in eigen ogen, toont zich diep afhankelijk van zijn God en bewijst ook daarmee, dat hij wandelde in de voetstappen van zijn vader David.

2) Hoewel wij het niet met zekerheid durven vaststellen, zo ligt toch in deze uitdrukking, in verband met vs. 17, waar de Heere zegt, dat zij niet te strijden zullen hebben, dat er bij Josafat een vrees is gevestigd, om tegen de Ammonieten te strijden, omdat de Heere dit vroeger aan Israël had verboden. Is dit zo, dan vinden wij bij hem een grote mate van teerheid van consciëntie ten opzichte van de geboden van de Heere.

13. En gans Juda stond, terwijl de koning aldus bad, voor het aangezicht van de Heere, in de voorhof van de tempel met het aangezicht naar het heiligdom gekeerd, ook hun kinderen, hun vrouwen en hun zonen; en zij baden op deze wijze zeer indrukwekkend, ofschoon dan ook zonder woorden, dat hun kinderen en vrouwen niet weggevoerd, hun steden niet verwoest, hun heiligdom niet verontreinigd en zij door de Heidenen niet geschonden zouden worden.

14. Toen kwam de Geest van de Heere, als Geest van de profetie, in het midden van de gemeente, toen deze nog biddend in de tempel vertoefde, op Jahaziël 1), de zoon van Zecharja, de zoon van Benaja, de zoon van Jehiël, de zoon van Matthanja, misschien enerlei met Nethanja (1 Kronieken 25: 2,12), de Leviet, uit de zonen van Asaf (1 Kronieken 15: 17 vv.).

1) Deze Jahaziël uit de kinderen van Asaf, die hier aldus spreekt, is allerwaarschijnlijkst ook vervaardiger van de 83ste Psalm, want deze heeft, zo als duidelijk is, op geen andere dan onze geschiedenis betrekking, en werd waarschijnlijk ook bij de hier beschreven openbare godsdienst gezongen; misschien is deze Psalm eerst uit de geest van de profetische dichter geboren in het ogenblik, toen de muziek van de Levieten begon, om de Heere, de God van Israël, te loven en onder groot geroep ten hemel klom (vs. 29); en werd dit lied als tekst aan de muziek toegevoegd. Van Graaf van Zinzendorf, de stichter van de Broedergemeente, weten wij, dat hij vele van zijn liederen, en wel vele van zijn schoonste juist in de bijeenkomsten van de gemeente improviseerde; de gedachten stroomden hem bij zo'n gelegenheid toe, zoals bij een vat waarvan men de spon opent, en die liederen waren de ontlasting van zijn hart. Waarom nu zou het bij de man van God in onze tekst niet op een dergelijke wijze zijn toegegaan, waar hij door Gods Geest werd aangegrepen? In het algemeen toch is de wijze, waarop een prediking, een lied, een Psalm, een profetie ontvangen en geboren wordt, nog in zo menig ander opzicht een geheim..

15. En hij zei: Merk op, geheel Juda en gij, inwoners van Jeruzalem, en gij koning Josafat, wat mij de Geest geeft uit te spreken. Alzo zegt de Heere tot jullie a): Vrees niet, en wordt niet ontzet vanwege deze grote menigte, waar tegenover u volstrekt al te zwak bent; want de strijd is niet van u, maar van God 1), en bij Hem is geen onderscheid om te helpen, hetzij de machtige, hetzij de krachteloze (Hoofdstuk 14: 11).

a) Exod.14: 13

1) De strijd wordt hier genoemd een strijd van God, niet alleen omdat God ervoor zorgen zou, dat de vijanden verslagen zouden worden, maar bovenal omdat het de eer van God gold en de trouw van Zijn Verbond.

Want die vijanden waren het niet om een strijd te doen, om Israël schatplichtig te maken, maar om Israël te vernietigen, om Kanaän in bezit te nemen en daarin te gaan wonen. Het zak en pak, have en goed, waren zij opgetrokken, zoals blijkt uit vs. 25. Zij hadden hun eigen woonplaats voorgoed verlaten, om het land Kanaän te veroveren. Dit kon niet, dit mocht niet, om de eed aan Abraham gedaan en om het grote doel, wat God met Zijn volk voor had. Het was hier als het ware de strijd tussen licht en duister, tussen Satan en God. Hadden de Ammonieten hun doel bereikt, dan waren de plannen van God mislukt, en dit zou, dit kon niet geschieden. Daarom was het een strijd, niet van Israël, maar van God zelf.

16. Trek morgen tot hen af naar de woestijn Engedi (1 Samuel 23: 14); zie, zij komen op, zoals ik in de Geest heden reeds zie, als was het tegenwoordig, bij de opgang van Ziz, van de kustzoom van de Dode zee langs de bergweg Husâsa, die in een Wady uitloopt, en u zult hen vinden in het einde van het dal, in genoemde Wady, voor aan de woestijn van Jeruël, waarin hij uitloopt, zuidoostelijk van de woestijn Thekoa.

17. Maar er zal van uw zijde geen strijd nodig zijn. Want u zult in deze strijd niet te strijden hebben, maar zoals reeds gezegd is in vs. 15, de Heere zal het doen. Stel uzelf, sta als toeschouwer, en zie het heil 1), de wonderbare hulp van de Heere met u, o Juda en Jeruzalem! vrees niet en ontzet u niet, gaat morgen uit, hun tegen, want de Heere zal met u wezen.

1) Wat hun hier verzekerd wordt is dit, dat zij niet de werktuigen zouden zijn in Gods hand, maar enkel aanschouwers van het heil van de Heere. God zelf zou op verwonderlijke wijze de vijanden, die Zijn vijanden waren, in een enkel ogenblik vernietigen.

18. Toen neigde zich Josafat 1), in overweldigend dankgevoel voor de juist vernomen troostrijke belofte met het aangezicht ter aarde; en gans Juda en de inwoners van Jeruzalem vielen, van gelijk gevoel doordrongen, neer voor het aangezicht van de Heere, op de vloer van de voorhof (Hoofdstuk 7: 3), aanbiddende de Heere 2).

1) Dit zich neigen was de openbaring van het geloof. Hij sprak daarmee zijn geloof en ongeschokt vertrouwen in het woord van de Heere uit. Zijn gebed was een gebed van geloof geweest. De Heere had verhoord, had het gebed van het geloof gehoord en nu is het Josafat,

alsof hij reeds de heerlijke vrucht van de overwinning ziet. Het voorbeeld van de koning wordt door het volk gevolgd..

2) Een levend en werkzaam geloof kan God danken voor het schenken van een belofte, die nog on vervuld is, wel wetend, dat Gods verbonden zo goed als gerede penningen zijn.

19. En de Levieten uit de kinderen van de Kahathieten, en uit de kinderen van de Korahieten, dus de beide zangers-afdelingen Heman en Asaf (1 Kronieken 6: 33-43) stonden op, als was de overwinning reeds verkregen (zoals dan ook de 83ste Psalm, die Jahaziël hun voorzegde, en die zij met hun muziek begeleidden, inderdaad een triomflied nog vóór de strijd is), om de Heere, de God van Israël, met luider stem ten hoogste te prijzen.

20. En zij, geheel Juda en de inwoners van Jeruzalem, maakten zich op de eerstvolgende dag, overeenkomstig de eis van de Profeten (vs. 16) ' s morgens vroeg op, en togen uit van Jeruzalem naar de 3-4 uur zuidelijk gelegen woestijn van Thekoa (2 Samuel 2: 1) niet ten strijde, maar om ooggetuigen te zijn van het heil van de Heere, die met hen was (vs. 17); en toen zij uittogen, aan de westpoort van de stad zich vermeldden ten uittocht, stond Josafat in de poort en zei: Hoor mij, o Juda en gij inwoners van Jeruzalem! geloof in de Heere, uw God! zo zult u bevestigd worden; geloof in Zijn profeten (vs. 14 v.), en u zult voorspoedig zijn 1).

1) Deze is alleen de ware heldenmoed, die het geloof iemand inboezemt, en niets kan in hartdrukkende en kommervolle tijden het gemoed meer versterken, bevestigen en opbeuren, dan een vast geloof in de macht, belofte en barmhartigheden van God. Zo'n ziel, die op de Heere vertrouwt, is wel bevestigd, en geniet een volkomen inwendige rust, vrede en blijdschap. In onze geestelijke strijd is het ook het geloof alleen, dat de wereld overwint en al onze voorspoed en ons geluk uitmaakt..

21. Hij nu beraadslaagde zich met het volk, vermaande nog met meer andere woorden tot gelovig vertrouwen, en hij stelde de Heere zangers, bestelde de zangers van de Heere, de Levitische muzikanten, die de heilige Majesteit prijzen zouden 1), op weg naar de woestijn voor de toegerusten, de krijgers uit Juda en Jeruzalem, uitgaande en zeggende: Looft de Heere, want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid, aldus met Psalmen en lofgezangen en geestelijke liefelijke liederen de Heere prijzend.

1) In het Hebr. Oomehallim lehadrath-kodesch. Beter: om te zingen in heilige sieraad, d.i. op feestelijke, plechtige wijze versierd, getooid in feestklederen. In Psalm 110: 3 komt een verwante uitdrukking voor en wordt daar ook vertaald door, in heilig sieraad. De koning liet dus de heilige zangers, de zangers van de Heere, aantreden, als ging het niet tot een strijd, maar tot een heilige, feestelijke samenkomst. Een zo sterke geloofsoefening werd er bij de vrome Josafat gevonden. Die feestelijk getooide heilige zangers waren voor het volk tevens tot steun en sterkte, opdat zij niet zouden wankelen in het geloof.

22. Ter tijd nu, toen zij op deze wijze aanhieven met een vreugdegeroep en lofzang, en nu de 3-4 uren lange weg op de woestijn aan afleggende a) stelde intussen daarbuiten, in het leger van de vijanden, de Heere achterlagen 1) tegen de kinderen van Ammon, Moab, en die van

het gebergte Seïr, die tegen Juda gekomen waren, om Israël van hun erfenis te beroven, en zij werden geslagen.

a) 1 Samuel .14: 20

1) Wie waren deze achterlagen? Letterlijk staat er, belagers, d.i. dezulken, die achter heg en struik liggen en loeren, om op onverhoedse wijze aan te vallen (insidiatores). Zoals ook onder vs. 23 door Dächsel is aangetekend, houden sommigen hen voor Engelen, die op bijzondere wijze door God werden gebruikt, om in het leger verwarring te brengen. Maar dan zou het opzettelijk zijn vermeld, zoals bij de vernietiging van het Assyrische leger. Wij hebben hen voor mensen te houden en niet voor Engelen, en dan komt het ons het waarschijnlijkst voor, dat zij, evenals de Meunieten, bewoners waren van het gebergte van Seïr, die onverwachts op de achterhoede van het verbonden leger aanvielen, na zich eerst verscholen te hebben. Het is daarom, dat de Ammonieten en Moabieten het er voor hielden, dat de Meunieten het zelf waren, of dat dezen het met de andere bewoners van Seïr's gebergte hielden, zodat zij hen voor verraders hielden.

Wie het echter ook zijn geweest, dit is wel zeker, dat God daardoor het vijandelijk leger geheel in verwarring van zinnen bracht, zoals het Midianitische leger ten tijde van Gideon, zodat de een de ander versloeg en men elkaar voor vijanden aanzag.

Het was Gods hand, die de vijand met zijn eigen zwaard versloeg en alzo voor Zijn volk Israël de zege bewerkte.

23. Want de kinderen van Ammon en Moab stonden op tegen de inwoners van het gebergte Seïr, tegen de Meunieten (vs. 1), die de achterlaag vormden, omdat zij hen voor niets anders dan voor verraders hielden, om te verbannen en te verdelgen; en toen zij met de inwoners van Seïr een einde gemaakt hadden, hielpen zij de een de ander ten verderve, in wantrouwen tegen elkaar stredden thans de Ammonieten tegen de Moabieten en deze tegen gene.

Anderen houden voor deze achterlagen, door God gezonden Engelenmachten (vgl. 2 Koningen .6: 16 vv), die in het leger van de vijandelijke volken verwarring aanrichtten, zodat deze gelijk in vs. 23 verhaald wordt, elkaar versloegen, eerst de Ammonieten en Moabieten, die aan het gebergte Seïr, en daarna de Ammonieten de Moabieten, en de Moabieten de Ammonieten. De reden van dit wonderbaar goddelijk ingrijpen is, dat het hier niet een gewone vijandelijke inval in het land van Juda betreft, maar een inval met het doel om de kinderen van Israël in hun eigen land te vernietigen, en dit land voor zichzelf in bezit te nemen (vgl. vs. 11 met Psalm 83: 5,13). Allerwaarschijnlijkst was onder de stammen van Woest Arabië tot op Syrië een dergelijke beweging, als later, maar in groter omvang en uitgebreidheid, ten tijde van de volksverhuizing, zij wilden hun woeste steppen met het vruchtbare Palestina verruilen, en beproefden wat later hun nakomelingen in de Middeleeuwen lukte; want toen trokken de Arabieren van de woestijn zolang over Palestina, totdat zij de inwoners geheel verdrongen. Daarom waren, zoals blijkt uit de grote buit, welken die van Juda behaalden (vs. 25), de vijanden met have en goed, met pak en zak uitgetogen, en hadden zij om het doel van van hun inval te verbergen (vgl. vs. 2 met Psalm 83: 4) de

ongewone weg van de Dode Zee heen gekozen en op deze weg de bewoners van het gebergte Seir met zich verenigd. Hier moest de Heere te hulp komen om Zijn erfenis, het volk Israël niet te laten verderven..

24. Toen nu Juda, nadat dit voorgevallen was, tot de wachttorenen, de berghoogte, van waar men de woestijn kan overzien (1 Samuel 7: 5) in de woestijn gekomen was, wendden zij zich naar de menigte, konden zij met een oogopslag de gehele streek overzien, waar de grote menigte gelegerd was (vs. 12); en zie, het waren dode lichamen, liggende op de aarde, en wel in zo'n grote menigte, dat het scheen (Hoofdstuk 14: 13), alsof niemand was ontkomen.

25. Josafat nu en zijn krijgsvolk kwamen in de woestijn Jeruël (vs. 16) af, om hun buit te roven, in beslag te nemen, en zij vonden bij hen in menigte, zowel have en dode lichamen, als kostelijk gereedschap, en namen voor zich weg, totdat zij niet meer dragen konden; en zij roofden de buit drie dagen, want diens was veel, waarom zij daarmee ook niet spoedig gereed waren.

26. En op de vierde dag vergaderden zij zich in het dal van Beracha, dal des lofs, want daar loofden zij de Heere voor Zijn wonderbare redding 1); daarom noemden zij de naam die plaats, het dal van Beracha, tot op deze dag.

1) Aan de weg tussen Bethlehem en Hebron, omstreeks 2 uren van eerstgenoemde stad verwijderd. ligt een plaats Bereikut met een Wady van dezelfde naam (2 Samuel 2: 1); daar, dus iets noordwestelijk van het slagveld, begaf Josafat zich met zijn volk om de straat recht op Jeruzalem aan, al was 't alleen om de vele bagage te bereiken, maar allereerst om een plechtig dankuur te houden. Wanneer nu de profeet Joël (Hoofdstuk 3: 8,16) de plaats van de grote goddelijke beslissing, waarvan hij spreekt, het dal Josafat noemt, zweeft hem daarbij duidelijk de, ten tijde van Josafat bewerkte en in onze afdeling verhaalde, vernietiging van Juda's vijanden, door Gods wonderbaar ingrijpen, als voorbeeld van het laatste gericht voor de aandacht, en hij gebruikt deze uitdrukking te liever, omdat het woord Josafat tevens betekent: "De Heere is rechter." Omdat nu echter het door de profeet genoemde deel ongetwijfeld in de onmiddellijke nabijheid van Jeruzalem gezocht moet worden (Zach.14: 3 vv.), heeft men niet slechts sinds de 14de eeuw het bovendee van het dal Kedron met de naam van "Dal van Josafat" aangeduid (Jos 15: 63), maar ook het in ons vers vermelde "Lofdal", daarheen verplaatst, het eerste is zeer juist, het laatste is echter minder te rechtvaardigen.

2) Ook hier laat het voor het doel van de feestviering vervaardigde lied zich terug vinden in de 47ste Psalm. Niet slechts heet hij uitdrukkelijk een Psalm van de kinderen van Korach en juist deze worden onder de toenmaals gebruikte zangers in vs. 17 van ons Hoofdstuk uitdrukkelijk opgenoemd, maar wij vinden ook voor de woorden in Psalm 47: 6 een zeer passende gelegenheid in de voor ons liggende woorden: "Uit het Lofdal hield God na volbrachte verlossing als 't ware zijn hemelvaart: zoals het leger in de heilige stad, also keerde de legeraanvoerder naar de hemel terug." Omdat echter de Psalm juist door dit woord in vs. 6 een profetie op Christus hemelvaart wordt, en deze op de Olijfberg heeft plaats gehad, bevat de overlevering, dat het Lofdal een en hetzelfde is met het dal van Josafat aan de voet

van de Olijfberg een zeer diepe gedachte, ofschoon die opvatting uit een geschiedkundig oogpunt weinig waarschijnlijk heeft..

27. Daarna, na de godsdienstoefening verricht te hebben, keerden alle mannen van Juda en Jeruzalem terug, en Josafat in de voorspits van hen, om, over de weg noordelijk van het Lofdal, wederom met blijdschap tot Jeruzalem te komen 1), zoals zij in plechtige optocht 4 dagen vroeger uitgetrokken waren (vs. 21); want de Heere had hen verblijd over hun vijanden, door de even gemakkelijke als aan buit rijke overwinning, die Hij hun over hen geschonken had.

1) Met blijde moed waren zij uitgetrokken, lovend de Heere, wetend dat de Heere hun de overwinning zou geven, in blijde dankbaarheid keren zij terug. Zoals zij met de Heere begonnen waren, zo wensten zij ook in Hem te eindigen.

28. En zij kwamen te Jeruzalem met luiten, en met harpen, en met trompetten, en begaven zich bij hun aankomst in de stad meteen tot het huis van de Heere, om aldaar nogmaals een dankstond te houden.

Bij deze tweede godsdienstige plechtigheid is de 48ste Psalm gebruikt. In het 8ste vers van deze Psalm word de Almacht van de Heere, waarmee Hij de vijanden vernietigd heeft, gelijk gesteld met die, welke Hij in het vernielen van de schepen van Tarsis ten toon spreidde en dat is een duidelijke zinspeling op het Goddelijk gericht, dat Josafat omstreeks 5 jaren vroeger voor zichzelf had ondervonden, toen hij zich met Ahazia van Israël verbond tot vernieuwing van de handelsscheepvaart naar Ofir (vs. 35 vv.); in vs. 18 daarentegen wordt teruggezien op de eerste vergadering in de tempel, vóórdat men tegen de vijanden uittrok, dus op de gevoelens, waarmee de harten bij het begin van onze geschiedenis (vs. 5 vv.) vervuld waren..

29. En er kwam een verschrikking van God (Hoofdstuk 17: 10) over alle koninkrijken van die omliggende landen, toen zij hoorden, dat de Heere tegen de vijanden van Israël gestreden had 1).

1) Dus zag ook het gehele land zich van alle angst en kommer voor invallen van vreemden beveiligd en God schonk hun ook en rondom de liefelijke vrede; en als Hij de rust schenkt, wie zou dan beroerten durven verwekken?.

30. Alzo, omdat geen volk zo spoedig weer iets vijandigs zou wagen te ondernemen, was het koninkrijk van Josafat stil gedurende de twee jaren, die hij daarna nog onder mederegentschap van zijn zoon Joram in Juda regeerde; en zijn God gaf hem rust rondom heen (Hoofdstuk 14: 6; 15: 15).

V. Vs. 31-37. Ten besluite van de tot zuiver uitvoerig medegedeelde geschiedenis van Josafat, volgt hier een overzicht van de tijd hoelang, en een kenschetsing van de geest, waarin hij geregeerd heeft; maar daarna een mededeling bij wijze van bijvoegsel, aangaande de poging, die Josafat tot herstelling van de handel met Ofir in gemeenschap met Ahazia van Israël

ondernomen heeft, maar door Gods ongunst schipbreuk leed (Vergelijk 1 Koningen .22: 41-51).

31. Zo regeerde Josafat, om hier weer het verhaal in Hoofdstuk 17: 1 voort te zetten, over Juda; hij was vijfendertig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde vijfentwintig jaar (van 914-889 voor Christus) te Jeruzalem; en de naam van zijn moeder was Azuba, een dochter van Silhi (1Ki 22: 42).

32. En hij wandelde in de weg van zijn vader Asa, gedurende diens eerste regeringsjaren (Hoofdstuk 14: 2-15: 39), en hij week, anders dan deze (Hoofdstuk 16: 1 vv.), tot aan zijn einde daarvan niet af, doende dat recht was in de ogen van de Heere.

33. Evenwel werden de hoogten niet weggenomen, waarvan echter de schuld niet aan hem, maar wel aan de hardnekkige tegenstand van het volks lag; want het volk had nog zijn hart niet geschikt tot de God van hun vadersen 1), om zich met volkomen oprechtheid aan Zijn wet te verbinden (1 Koningen .15: 14).

1) Hier wordt de reden aangegeven, waarom de hoogten niet werden weggenomen. De schuld lag niet bij de koning, maar bij het volk.

34. Het overige nu van de geschiedenissen van Josafat, de eerste en de laatste (1 Kronieken 29: 29), zie, die zijn geschreven in de geschiedenissen van Jehu, de zoon van Hanani, die men hem optekenen deed in het boek van de koningen van Israël (1Ch 29: 30).

35. Maar hierna, in geschiedkundige tijdsorde kort na hetgeen in Hoofdstuk 19 is verhaald, dus in het 17de of 18de jaar van zijn regering, vergezelschapte zich Josafat, de koning van Juda, met Ahazia, de koning van Israël, die n.l. Ahazia, handelde goddeloos in zijn doen (1 Koningen .22: 52 vv.).

37. Maar Eliëzer, de zoon van Dodava, van Maresa (Joz.15: 44), profeteerde tegen Josafat, zeggende: Omdat u zich met Ahazia vergezelschapt hebt, heeft de Heere uw werken verscheurd. Alzo werden de schepen bij hun uittocht uit de haven door een hevige stormwind verbroken, dat zij niet naar Tarsis konden gaan; een later door Ahazia voorgeslagen verzoek, om het werk opnieuw te doen, sloeg Josafat echter beslist af (1 Koningen .22: 50).

HOOFDSTUK 21

JORAM'S BROEDERMOORD, AFGODERIJ, STRAF EN ELLENDIGE DOOD

I. Vs. 1-10. Josafats zoon Joram die hem opvolgt, heeft niet de aard van zijn vader; maar wel die van zijn van Achab's huis afstammende vrouw Athalia. Nauwelijks heeft hij zich in zijn regering bevestigd, of hij brengt zijn broeders om, en maakt zich meester van hun goederen; daarop vinden alle gruwelen en afgrijseligheden van de afgoderij, zoals destijds in het rijk van Israël in zwang waren, ook in het rijk van Juda ingang. Maar ook Gods strafgerichten nemen reeds een aanvang, want Edom dat reeds lang op afval van Juda bedacht was geweest, schudt het juk af en terwijl Joram de afval met zijn krijgsmacht wil onderdrukken, wordt hij in het gebergte van Seir zo volkomen ingesloten, dat hij alleen door een uitval 's nachts, zich en zijn volk kan redden. Daarna maakt ook Libna zich onafhankelijk (Vergelijk 2 Koningen .8: 16-22).

1. Daarna ontsliep Josafat met zijn vaderen in het jaar 889 voor Christus, en werd begraven bij zijne vaderen in de stad van David (1Ki 2: 10); en zijn eerstgeboren zoon Joram, die hij reeds in het jaar 897 en bij vernieuwing in 891 tot mederegent had aangenomen (1Ki 22: 29), werd koning in zijn plaats.

2. En hij had zes broeders, Josafats zonen, geheten Azarja, en Jehiël, en Zacharja, en Azarjahu, en MICHAËL, en Sefatja; deze allen waren zonen van Josafat, de koning van Israël 1).

1) Israël betekent hier, zoals op enige andere plaatsen (Hoofdstuk 12: 6; 28: 19,27) niet het noordelijke, maar het zuidelijke rijk.

3. En hun vader Josafat had hun vele gaven gegeven van zilver, en van goud en van kostelijkheden, met vaste steden in Juda, waarover hij hen tot commandanten benoemde, zoals Rehabeam met zijn zonen gedaan had (Hoofdstuk 11: 22 vv.); maar het koninkrijk gaf hij aan Joram, omdat hij de eerstgeborene was (Deuteronomium 21: 17), en bijzonder om het rijk van Israël was er hem veel aan gelegen, om hem de troonopvolging te verzekeren.

4. Toen Joram tot het koninkrijk van zijn vader opgekomen was, aan de regering gekomen was, en zich daarin versterkt had, zo doodde hij al zijn broeders met het zwaard, omdat hij van hen gevaar dachtte 1), mitsgaders ook enige van de vorsten van Israël, die hun zijde gekozen hadden.

1) Volgens vs. 13 waren deze broeders beter en bij het volk meer geliefd dan Joram, van wiens heerszuchtige, door en door heidensgezinde gemalin Athalia men het ergste vreesde. Reeds bij Josafats leven kan zich een verzet bij het volk tegen diens goed bedoelde, maar geheel mislukte politiek, om zich met het koningshuis in Israël te vermaagschappen, geopenbaard hebben. Josafat trachtte dit verzet daardoor te overwinnen, dat hij Joram tweemaal tot mederegent aannam, omdat hij dit mederegentschap tevens als een goede leerschool voor zijn zoon kan hebben aangezien; maar toen hij gestorven was, sloeg Joram de

weg van de Fenicische koningen in (2 Samuel 5: 11" en "2Ki 10: 36), en ruimde zijne mededingers uit de weg, terwijl hij daardoor tevens hun schatten kon bemachtigen..

5. Tweeendertig jaar was Joram oud, toen hij koning werd, en hij regeerde, als men de beide jaren van zijn tweede mederegentchap van 891-889 meerekent, acht jaren te Jeruzalem, tot 984 voor Christus.

6. En hij wandelde in de weg van de koningen van Israël, zo als het huis van Achab deed, dat Baäl en Astarte diende; want hij had Athalia, de dochter van Achab (1Ki 19: 21) tot een vrouw; en hij deed dat kwaad was in de ogen van de Heere, want ook in Jeruzalem verhief zich onder hem een Baälstempel, terwijl de tempel van de Heere in verval raakte (Hoofdstuk 23: 17 vv.; 24: 5).

7. Maar de Heere wilde, ofschoon Hij ook, zoals wij later zien zullen, Joram voor zijn afval zwaar tuchtigde, nochtans het huis van David, dat in deze Joram zich zo zwaar tegen Hem bezondigde, niet verderven, geheel vernietigen (vgl. Hoofdstuk 22: 10 vv.), en wel omwille van het verbond, dat Hij met David gemaakt had (1 Kronieken 17: 7 vv.), en zoals Hij gezegd had, hem en zijn zonen te allen dage een lamp te zullen geven (Psalm 132: 17) zo deed Hij ook (Hoofdstuk 23: 1 vv.).

8. Wat echter de tuchtigingen betreft, die Joram troffen, het zijn in de eerste plaats deze: In zijn dagen vielen de tot dusver van het rijk van Juda afhankelijk geweest zijnde (1Ki 22: 47)Edomieten af van onder het gebied van Juda, en zij maakten over zich een zelfstandige koning.

9. Daarom, om de afgevallenen opnieuw aan zich te onderwerpen, toog Joram voort met zijn oversten naar de Edomitische stad Zair (2 Koningen .8: 21), en al de krijgswagens met hem; maar hij was daar geheel door de vijand ingesloten, en hij maakte zich, om door de vijand heen te slaan en althans zijn leven te redden ' s nachts op, en sloeg de Edomieten, die rondom hem waren, en de oversten van de wagens.

10. Evenwel, omdat hij slechts met moeite zijn eigen nederlaag ontkwam en zijn veldtocht dus mislukte, vielen de Edomieten af van onder het gebied van Juda, tot op deze dag, want al stonden zij ook onder Amazia, Uzzia en Jotham een tijd lang weer onder Juda's schatplichtigheid, wierpen zij toch het juk onder Achaz voor altijd af (Ge 27: 40); toen in dezelfde tijd, dat hij door de Filistijnen en Arabieren in het nauw gebracht werd (vs. 16 vv.), viel Libna (Jos 10: 29) af van onder zijn gebied; want hij had de Heere, de God van zijn vaders, verlaten, daarom verliet de Heere ook hem, en gaf hem over in de macht van zijn vijanden.

II. Vs. 11-20. Terwijl de Boeken der Koningen anders niets naders uit Jorams regerings- en levensgeschiedenis berichten, maar wel op de schriftelijke bronnen wijzen, verhaalt onze afdeling van een schrijven van de reeds in de hemel opgenomen profeet Elia, dat Joram, toen hij in zijn afgodische handel volhardde, ter hand kwam en hem met grote plagen, zowel omtrent zijn volk, zijn vrouwen en kinderen en al zijn have, als omtrent zijn eigen lichaam

bedreigt, en daarna wordt meegedeeld, hoe deze profetie niet slechts in haar eerste maar ook in haar tweede deel vervuld is; want eerstgenoemd strafgericht werd voltrokken door de met elkaar verbonden Filistijnen en Arabieren, door middel van een inval in het land, en laatstgenoemd oordeel was een ontzettende ziekte in de ingewanden, waaraan de koning na 2 jaar, onder grote smart, stierf (Vergelijk 2 Koningen .8: 23,24).

11. Ook maakte hij, ter uitoefening van de Fenicische afgodsdienst, hoogten op de bergen van Juda, en vertoonde daarbij op het schandelijkst zijn afval van de Heere (vs. 10); en hij deed door de oprichting van een Baälstempel in zijn hoofdstad de inwoners van Jeruzalem hoereren, ja, hij dreef zijn volk in geheel Juda daartoe, dat het vreemde goden diende.

12. Zo kwam, terwijl hij aldus te werk ging en daardoor nog zwaardere oordelen van God, dan die hem reeds getroffen hadden (vs. 9 vv.), veroorzaakte, een waarschuwend schrift 1) tot hem van de profeet Elia 2), uit het rijk van Israël (1 Koningen .17: 1-2 Koningen .2: 18), zeggende: Alzo zegt de Heere, de God van uw vader David: Omdat u in de wegen van uw vader Josafat (Hoofdstuk 17: 3 vv.; 19: 4 vv.), en in de wegen van Asa, de vroegere koning van Juda (2 Kronieken 14: 2 vv.; 15: 8 vv.); niet gewandeld hebt;

1) Ofschoon in 2 Koningen .2: 1 vv. de tijd van Elia's opneming ten hemel niet uitdrukkelijk is opgegeven, zo blijkt toch uit de hele samenhang, dat deze opneming omstreeks het jaar 896 vóór Christus geschied is; met die uitleggers die omwille van het hier vermelde geschrift aannemen, dat Elia in het jaar 887, het negende van de Israëlitische en het tweede van de Judese koning Joram (1Ki 12: 24) nog op aarde geweest moet zijn, kunnen wij des te minder instemmen, naardien de Goddelijke bedreiging juist daardoor, dat de brief van een niet op aarde levende profeet kwam, een veel diepere indruk op onze Joram moest maken en hem des te gemakkelijker tot de erkenning brengen moest, dat de Heere de levende God is, die zijn adem en al zijn wegen in Zijn hand had en hem doorzag en al zijn doen wist. Maar omgekeerd lag juist hierin een des te grotere verzoeking tot ongeloof. Joram en zijn hovelingen konden het nu gemakkelijk onder elkaar eens worden, dat dit geschrift niet van de Thisbieter was, maar slechts het maaksel van de een of anderen dweepzieke profetenzoon, die de koning met de naam van de gevreesde Elia verschrikken wilde..

Over die brief van Elia is niet weinig geschreven. Zijn er, die menen, dat de profeet van God hem uit de hemel heeft gezonden, dit gevoelen is ten enenmale te verwerpen, vooral in verband met het antwoord van Abraham aan de rijke man in de welbekende gelijkenis van de Heere. Anderen zijn van gevoelen, dat Elia nog leefde, maar, omdat de tijd van zijn hemelvaart aanstaande was, zelf geen tijd meer hebbend om persoonlijk aan het hof te verschijnen, door middel van dit geschrift aan Joram de Raad van de Heere heeft geopenbaard. Dit is mogelijk, maar niet waarschijnlijk. Wij voor ons verenigen ons met hen, die van mening zijn, dat de Heere God aan Elia vóór zijn heengaan heeft geopenbaard, wat er met Joram, de aanverwant van het huis van Achab, zou geschieden. Zoals de Heere hem het ontzettend einde van Achab's huis in het rijk van Israël had geopenbaard, zo ook van dat, voor zover het in Juda was overgeplant. Maar zoals de profeet de zalving van Hazaël en Jehu had overgedragen aan Elisa, zo zal hij ook hem hebben opgedragen, om, tot waarschuwing, de koning van Juda die lastbrief te bezorgen.

2) Wij mogen met het volste recht aannemen, dat een schriftelijk woord van de geweldige man, die de Heere in zijn strijd met de Baälsdienst onder Achab en Ahazia door vuur uit de hemel als zijn profeet had bevestigd, veel meer geschikt was, om op Joram en diens, in de voetstappen van haar moeder Izébel wandelende, gemalin Athalia indruk te maken, dan een woord van Eliza, of van een andere profeet, die niet met de Geest en de kracht van Elia was toegerust..

13. Maar hebt gewandeld in de weg van de koningen van Israël, en hebt Juda en de inwoners van Jeruzalem doen hoereren (Ex 34: 16), achtervolgens het hoereren van het huis van Achab (vs. 6 en 11); en ook uw broeders, de zonen van uw vaders huis, gedood hebt (vs. 2 vv.), die beter waren dan u.

14. Zie, de Heere zal u plagen met een grote plaag aan uw volk, en aan uw kinderen, en aan uw vrouwen, en aan al uw have (vs. 17).

15. U zult ook, voor uw eigen persoon, in grote ziekten zijn, door de ziekte van uw ingewanden, totdat uw ingewanden uitgaan uit uw lijf, vanwege de ziekte, jaar op jaar, d.i. na verloop van twee jaren.

Wat de inhoud van dit profetisch geschrift zelf aanbelangt, zo merken wij het volgende op: In zijn volk moest Joram allereerst geplaagd worden; want hij had tegen zijn volk gezondigd, omdat hij het deed zondigen, en het volk had de plaag verdiend, omdat het in zijn broedervolk gezien had, hoe God de misdaad van het ongeloof en afval straft, en zich toch door Joram tot ongeloof en afval liet verleiden. Nog feller moest Joram geplaagd worden in zijn kinderen tot wreking van de bloedschuld, die hij op zich geladen had door de vermoording van de kinderen van zijn vader, zijn broeders; en zijn kinderen, die in zijn wegen wandelden, verdienden de plaag. Nog feller werd die plaag voor hem, toen zij hem zijn vrouwen ontroofde en er hem voor strafte, dat hij, David's, Asa's, en Josafat's zoon, de koning van Juda, zich in het huwelijk begeven had met Achab's dochter, de schandelijke Athalia, die even afgodisch en bloeddorstig was als haar moeder Izébel. Nog feller trof hem, de gierige en hebzuchtige, de plaag, toen zij hem zijn schatten ontnam, en er zich zo over wreekte dat hij zich van de schatten van zijn broeders had meester gemaakt en zoveel aan afgoden- en duivelsdienst te koste gelegd had. Maar op het allerfelst werd hij geplaagd, toen zij hem in de ingewanden (de zetel van het erbarmen en medelijden, waartoe hij zich niet liet bewegen, toen hij zijn broeders en de oversten van Israël vermoorde), een ziekte veroorzaakte, die hem twee jaren zwaar deed lijden en na verloop van deze twee jaren in de hevigste smarten doodde..

16. Zo verwekte de Heere ter vervulling van het eerste deel van de voorspelling (vs. 14), tegen Joram, omdat deze, niettegenstaande deze zo nadrukkelijke vermaning, zich niet bekeerde van zijn boze wegen, de geest van de Filistijnen aan de westkust van het land, en van de Arabieren, die aan de zijde van de Moren, van de in het zuiden wonende Arabische stammen zijn.

17. Die beiden met elkaar verenigd togen op in Juda en braken daarin, veroverden de steden van het land en voerden alle have weg, die in het huis van de koning gevonden werd, zelfs ook zijn kinderen en zijn vrouwen, uitgenomen de goddeloze Athalia, die de Heere voor een later gericht spaarde (Hoofdstuk 23: 15); zodat hem van zijn kinderen geen zoon overgelaten werd dan Joahaz of Ahazia (Hoofdstuk 22: 1 vv.), de kleinste, de jongste van zijn zonen en een dochter, Joseba of Josabath (Hoofdstuk 22: 11).

1) In het Hebr. Hanimtsa lebeeth-hamèlek. De Staten-vertaling vertaalt door: die in het huis van de koning gevonden werd, in navolging van de Septuaginta en de Vulgata. Dan moest er echter staan, niet Lebeeth, maar Bebeeth. Nu moet vertaald worden: die door het huis van de koning in eigendom bezeten werd. Huis van de koning is dan niet het paleis, waarin de koning woonde, maar het koninklijk gezin, de koninklijke familie. En nu weten we, dat de koninklijke familie vele bezittingen had buiten Jeruzalem, in korenvelden en wijngaarden bestaande (1 Kronieken 26: 27 vv.). Die bezittingen worden hier bedoeld. Wat sommigen vaststellen, dat de vijandelijke volken Jeruzalem hadden ingenomen, is te verwerpen en strijdt met Hoofdstuk 22: 1. Als toch de vijanden Jeruzalem hadden ingenomen, zouden ze niet alleen het koninklijk paleis, maar ook de tempel hebben geplunderd, zoals altijd in zulke gevallen geschiedde.

Alles pleit er voor, dat wat hier plaats had, geschiedde buiten Jeruzalem, dus ook, dat zijn oudere zonen met hem in het leger waren, en zijn vrouwen, behalve Athalia, ook gevolgd waren, zoals meermalen in het Oosten pleegt te geschieden.

18. En nadat dit alles tot zijn bekering evenmin iets hielp, plaagde hem de Heere ter vervulling van het tweede deel van de profetie (vs. 15), in zijn ingewand met een ziekte, waar geen genezen aan was.

19. Dit geschiedde van jaar tot jaar 1), zodat, (liever: totdat), wanneer de tijd van het einde van de twee jaren uitging, zijn ingewanden met, d.i. gedurende of ten gevolge van de ziekte uitgingen, dat hij stierf van boze ziekten, onder ontzettende smarten; en zijn volk maakte hem bij zijn begrafenis, geen branding, als de branding van zijn vaderen zoals men zijn vaderen gedaan had (Hoofdstuk 16: 14 Jer.34: 5).

1) Letterlijk: van dagen tot dagen.

Truzen (Sitten, Gebr. und. krankh. van de alten Hebraeer, S.212 f.) is van mening, dat zijn ziekte een hevige darmziekte geweest is, bestaande in een ontsteking van het zenuwvlies van de dikke darmen, waardoor juist het afsterven en de afschilfering van het slijmvlies bewerkt wordt, dat dan dikwijls in pijpvormige gestalte afgaat, zodat de darmen uit het lichaam schijnen te vallen."

20. Hij was tweeeëndertig jaar oud, toen hij, zoals reeds in vs. 5 gezegd is, koning werd, en regeerde acht jaren te Jeruzalem; en hij ging heen zonder begeerd te zijn 1); en zij begroeven hem in de stad van David op de berg Zion, maar niet in de graven van de koningen (1Ki 2: 10).

1) Niemand wenste hem weer, men beklagde hem niet in zijn sterven, die men zelfs in zijn leven niet geacht en bemind had, men wenste slechts, dat Jeruzalem nooit groter verlies onderging..

HOOFDSTUK 22

AHAZIA'S ONDERGANG. ATHALIA'S MOORD

I. Vs. 1-9. Van Ahazia is nauwelijks iets te berichten, dat hij als koning gedaan heeft; hij was integendeel zo geheel in de macht van zijn moeder Athalia, en deze wist hem zo volkomen met raadslieden uit haar vaders huis te omringen, dat Achabs en Izébel's geest thans uitsluitend in de heilige stad heersten. Maar zeer spoedig moest het verderf, dat over Achab's huis besloten was, ook het koningshuis in Juda treffen; Ahazia valt door de hand van dezelfde Jehu, die ook aan het koninklijke huis in Israël een einde maakt (Vergelijk 2 Koningen .8: 25-10: 17 8.25-10.17).

1. En de inwoners van Jeruzalem maakten Ahazia, zijn kleinste zoon, koning in zijn plaats; want een stroopbende, die met de Arabieren bij gelegenheid van de Hoofdstuk 21: 16 vv. vermelde inval in Juda, in het leger gekomen was 1), d.i. met een wilde aanval het Israëlitische leger overrompelde, had al de eersten, de oudere zonen van Joram, Hoofdstuk 21: 17) gedood. Ahazia dan, de jongste alleen nog overgebleven zoon van Joram, de koning van Juda, regeerde.

1) Hieruit blijkt duidelijk, dat die zonen niet in Jeruzalem, maar in het leger zijn gedood. Wellicht zijn zij eerst gevangen genomen en daarna gedood. Sommigen hebben uit de eerste woorden van dit vers de slotsom opgemaakt, dat reeds toen Athalia zich van de regering heeft willen meester maken, maar o.i. ten onrechte.

2. Tweeenveertig, of liever: tweentwintig (2Ki 8: 26) jaar was Ahazia oud, toen hij in het jaar 883 voor Christus koning werd, en hij regeerde één jaar te Jeruzalem; en de naam van zijn moeder was Athalia, een kleindochter van Omri, de koning, met wie een eigenlijk afgodisch geslacht op de troon van Israël kwam (1 Koningen .16: 23 vv.).

3. Hij wandelde ook, evenals zijn vader Joram (Hoofdstuk 21: 6), in de wegen van het huis van Achab; want zijn moeder, Achabs en Izébels gelijkgezinde dochter, was zijn raadgeefster, om goddeloos te handelen.

4. En hij deed dat kwaad was in de ogen van de Heere, zoals het huis van Achab; want zij, de hem verwante medeleden van dit huis, waren zijn raadgevers, na de dood van zijn vader, en oefenden alle invloed op hem uit, hem ten verderve, Zij voerden de afgodsdienst van het noordelijke rijk in, en wikkelden hem zo mee in het verderf van het daar regerende koninklijke huis (vs. 8 vv.).

5. Hij wandelde ook in hun raad, omdat hij een zeer zwak, onzelfstandig karakter had, en toog nog in hetzelfde jaar, dat hij aan de regering gekomen was, heen met Joram, de zoon van Achab, de toenmalige koning van Israël, tot de strijd tegen Hazaël, de koning van Syrië, bij Ramoth in Gilead om de stad de Syriërs weer te ontnemen, hetgeen dan ook lukte; en de Syriërs sloegen, wonden Joram in de strijd.

6. En hij Joram keerde, met achterlating van zijn leger in Ramoth, van daar weer om zich te laten genezen te Jizreël, zijn zomerresidentie (1Ki 21: 1), want hij had, gelijk boven is opgemerkt, wonden, die men hem bij Rama of Ramoth geslagen had, toen hij streed tegen Hazaël, de koning van Syrië; en Azarja, de zoon van Joram, de koning van Juda, kwam, kort daarna insgelijks van Ramoth af om Joram, de zoon van Achab, te Jizreël te bezien, te bezoeken, want hij was ziek, hij lag ziek aan zijn wonden.

7. De vertreding 1) nu van Ahazia was van God, de rechtvaardige rechter, die de zonde van de mensen pleegt te straffen door middel van hun eigen besluiten, dat hij tot Joram kwam; want toen hij gekomen was, toog hij later, zoals in 2 Koningen .9 uitvoeriger te lezen is, met Joram uit tot Jehu, de zoon van Nimsi, die de Heere, door een leerling van Elisa tot koning over Israël gezalfd had, om het huis van Achab uit te roeien.

1) Letterlijk: Het neer getreden worden d.i. de ondergang van Ahazia. De schrijver gaat met stilzwijgen voorbij, de roeping van Jehu tot wraakzwaard over het huis van Achab, omdat niet over de geschiedenis van het huis van Israël, maar wel over die van het huis van Juda wordt gehandeld. Dat Ahazia Joram bezoekt, stelt de Schrijver als een leiding van God voor, opdat niet alleen Joram van Israël, maar ook Ahazia gedood zou worden, toen het huis van Achab vernietigd werd.

8. Zo geschiedde het toen Jehu, nadat Joram van Israël gedood, maar Ahazia van Juda naar Megiddo ontkomen was, oordeel uitvoerde tegen het huis van Achab, en na uitroeiing van Izébel en van de prinsen uit het Israëlitische koningshuis ook naar Samaria kwam (2 Koningen .10: 12 vv.), dat hij op de weg daarheen bij een, op 1 uur zuidelijk van Dothan gelegen herdershuis de vorsten van Juda en de zonen van de broeders van Ahazia, die Ahazia dienden, hoge ambten aan zijn hof bekleedden, tezamen 42 man, vond en die doodde, door zijn krijgslieden liet neerhouwen.

9. Daarna, toen hij in Samaria aangekomen was, zocht hij Ahazia, van wie hij wist, dat hij van Megiddo derwaarts gevlucht was, en zij kregen hem, vonden hem ook werkelijk (want hij was verstoken in Samaria), en zij brachten hem tot Jehu, en zij doodden hem 1), maar zorgden, dat zijn lichaam op een koninklijke wagen overgebracht werd naar Jeruzalem (2 Koningen .9: 28), en begroeven hem aldaar in zijn graf met zijn vaderen in de stad van David (1Ki 2: 10); want zij zeiden, terwijl zij, niettegenstaande zijn eigen onwaardigheid, nochtans voor zo'n eerlijke begrafenis zorgden: Hij is de zoon van Josafat 2), die de Heere met zijn ganse hart gezocht heeft. Zo had het huis van Ahazia, omdat zijn broeders vroeger reeds omgekomen waren (vs. 6), maar zijn zonen nog minderjarig waren, niemand, die kracht behield tot het koninkrijk, die aanstonds de regering had kunnen overnemen.

1) Uit 2 Koningen .9: 27 blijkt, dat Ahazia nog uit Samaria wist te ontkomen, maar op zijn vlucht door Jehu en zijn dienaren werd achterhaald en van hen een dodelijke wond ontving, zodat hij wel Megiddo nog bereikte, maar daar stierf, en van uit die plaats naar Jeruzalem werd gebracht, om nog een eervolle begrafenis te mogen genieten.

"2Ki 9: 27"

2) Die vrome vorst wordt dus nog lang na zijn dood met alle eer en roem herdacht en uit hoogachting voor zijn naam zelfs aan zijn onwaardig verbasterd nakroost nog eer bewezen..

De omstandigheid, dat in ons bericht eerst het doden van de broeders en daarna de dood van Ahazia wordt vermeld, terwijl in 2 Koningen .9: 27 vv. de moord op de broeders volgde op de dood van Ahazia levert geen zakelijk verschil op, omdat het korte bericht van de Kronieken niet chronologisch, maar zakelijk is aangelegd en de dood van Ahazia slechts daarom het laatst vermeld wordt, om daaraan, wat verder in Juda voorviel, vast te knopen..

II. Vs. 10-12. Op het bericht van de dood van haar zoon, zeker ter zelfde tijd, dat diens lijk naar Jeruzalem overgebracht en eervol begraven wordt, brengt Athalia al het koninklijke zaad om, en brengt troon en kroon van het rijk van Juda aan zich. Maar de hand van de Heere heeft onder het bloedbad David's huis, waaraan de belofte behoort, ten minste in zover bewaard, dat de jongste van Ahazia's zonen, de zuigeling Joas, door de listigheid van zijn stiefzuster Josabath en de trouw van haar echtgenoot, de hogepriester Jojada, gered kon worden (Vergelijk 2 Koningen .11: 1-3).

10. Toen 1) Athalia, de moeder van Ahazia (vs. 2) zag, dat haar zoon dood was, maakte zij zich op, en bracht al het koninklijke zaad van het huis van Juda om, behalve de zonen van Ahazia ook alle andere nog voorhanden mannelijke leden van het koninklijke huis.

1) "2Ki 11: 1-4"

11. Maar Josabath of Joseba, de dochter van de koning Joram, (2Ki 8: 26) nam Joas de jongste, nog in het eerste levensjaar verkerende zoon van Ahazia, en stal hem uit het midden van de koningszonen, die gedood werden (juister: die gedood zouden worden), en zette hem en zijn voedster in een slaapkamer, in de beddenkamer van het koninklijk paleis; zo verborg hem Josabath, de dochter van de koning Joram, de huisvrouw van de toenmalige hogepriester Jojada (want zij was de zuster van Ahazia en stond zo met het koninklijk huis in onmiddellijke betrekking), voor Athalia, dat zij hem niet doodde, en bracht hem daartoe over naar de woning van haar echtgenoot bij de tempel.

12. En hij was bij hen, bij Jojada en zijn vrouw, verstoken in het huis van God zes jaren, en Athalia regeerde zolang over het land van 883-877 voor Christus.

HOOFDSTUK 23

JOJADA ZALFT JOAS TOT KONING. ATHALIA WORDT GEDOOD. BAÄL VERWOEST

I. Vs. 1-21. Nadat Athalia zes jaren geregeerd heeft, en de jonge prins nu het 7de levensjaar is ingetreden, neemt de Hoge priester zijn maatregelen, om met behulp van vijf krijgsoversten, op wier trouw hij zich verlaten kan, en door de dienst van de Levieten, de rechtmatige koning op de troon te plaatsen, maar de tirannieke heerseres ervan af te werpen. De eigenaardigheid van de Hebreeuwse geschiedbeschrijving en in het bijzonder ook de wijze van voorstelling van ons Boek, laat bij de eerste oogopslag een verschil vermoeden tussen ons bericht en dat in de Boeken der Koningen; bij nader inzicht in de bedoeling van de heilige Schrijvers, op beide plaatsen, ontwaren wij echter volkomen overeenstemming, met dit onderscheid slechts, dat wij nu in het eerste en dan in het laatste nauwkeuriger uitdrukkingen vinden (Vergelijk 2 Koningen .11: 4-21).

1. Maar in het zevende jaar (877 voor Christus) versterkte zich Jojada, nam in vertrouwen op de bijstand van de Heere een kloek besluit, en nam de oversten van de honderden, vijf krijgsoversten, Azarja, de zoon van Jeroham, en Ismaël, de zoon van Johanan, en Azarja, de zoon van Obed, en Maäseja, de zoon van Adaja, en Elisafat, de zoon van Zichri, met zich in een verbond, ten doel hebbend om Athalia van de troon af te werpen en er de jonge prins op te zetten.

2. Die togen om in Juda, en vergaderden de Levieten uit alle steden van Juda, en de hoofden van de vaderen van Israël, de hoofden van de vaderlijke huizen in het zuidelijke rijk, en zij kwamen op de bepaalde dag naar Jeruzalem.

3. En die ganse gemeente maakte, toen zij in de tempel vergaderd was, een verbond, in het huis van God, met de koning, met betrekking tot de jeugdige Joas, van wiens redding Jojada hun verhaalde, en wiens recht op de troon zij erkenden; en hij, Jojada, zei tot hen, terwijl hij hun de geredde toonde en in koninklijk gewaad voorstelde: Zie, de zoon van de koning zal koning zijn a), zoals de Heere van de zonen van David gesproken heeft 1), maar tegen het Goddelijk bevel heeft over ons tot heden een vrouw, en nog wel een afgodendienares geheerst.

a) 2 Samuel .7: 13. 2 Kronieken 21: 7

1) Hiermee wijst Jojada op het goddelijk recht, volgens hetwelk Joas en niet Athalia aan het hoofd van de regering moest staan. Wanneer wij de geschiedenis van Joas' troonsbeschrijving hier met die in het 2de Boek van de Koningen vermeld vergelijken, zien wij, dat hier meer uitvoerig wordt gewezen op het aandeel van de Levieten en de Priesters in deze zaak, of liever, dat hier meer wordt ontwikkeld, dat de Priesters en de Levieten het waren, die de wacht hielden, onder het bestuur van de Oversten van de lijfwacht, die in vs. 1 met namen worden genoemd. Beide berichten vullen bij nauwgezette beschouwing elkaar aan.

4. Daarop de Levieten zijn bevelen tot uitvoering van het beoogde werk mededelend, voer hij voort: Dit is de zaak, die u doen zult: een derde deel van u, die op de Sabbat ingaan, van de priesters en van de Levieten (1Ch 24: 19) zullen tot portiers van de dorpels zijn, aan de poort van de ingang voor de trawanten (2 Koningen .11: 6).

5. En een derde deel zal zijn aan het huis van de koning (juister: op het huis van de koning aan), opdat niemand van daar de tempel indringt: en een derde deel aan de Fundamentpoort of poort Schalleket (1Ch 26: 16); en al het volk zal in de buitenvoorhoven zijn van het huis van de Heere.

6. Maar dat niemand komt in het huis van de Heere, doordringt tot de binnenvoorhof, dan de priesters en de Levieten, die dienen; die zullen ingaan, want zij zijn heilig, daartoe geheiligd; maar al het volk zal de wacht van de Heere waarnemen 1), het wettige voorschrift in acht nemen, dat hun het betreden van de tempel ontzegt.

1) Waar zo'n hoogstgewichtige zaak door de Priesterschaar zou worden uitgevoerd, n.l. om aan de wettige zoon van de koning naar goddelijk recht de troon te verzekeren, daar moest het volk zich ook genegen en bereid tonen, om al de ordinantiën van God, ook in zake van Zijn heiligdom, waar te nemen.

7. De Levieten nu, die op de Sabbat afgewisseld werden, zullen de koning rondom omsingelen, en wel in 2 afdelingen, om twee rijen om hem te vormen, een ieder met zijn wapens in zijn hand; en die tot het huis inkomt, zal gedood worden; maar jullie moeten bij de koning zijn, als hij inkomt en uitgaat.

8. En de Levieten en gans Juda, daaronder voornamelijk de vijf oversten, onder wier aanvoering de drie afdelingen van de in functie tredende (vs. 4 vv.), en de twee afdelingen van de afgeloste Levieten (vs. 7) stonden, deden naar alles, wat de priester Jojada geboden had, en zij namen een ieder zijn mannen, die op de Sabbat inkwamen met degenen, die op de Sabbat uitgingen, want de priester Jojada had aan de verdelingen, dergenen, wier tempeldienst op de sabbat eigenlijk geëindigd was (vs. 7) geen verlof gegeven om van daar te gaan, maar hield hen nog in dienst voor het doel, dat hij had.

9. Verder gaf de priester Jojada aan de vijf oversten van de honderden, aan wie hij de leiding van het werk had opgedragen, de spiesen en de rondassen, en de schilden, die van de koning David geweest waren, die in het huis van God waren, ter afdeling onder hun manschappen uit de Levieten.

10. En hij stelde al het volk, dat als het ware de trawanten des jongen konings vormen zou, namelijk de beide afdelingen van de afgeloste Levieten, en een ieder met zijn geweer in zijn hand, van de rechterzijde van het huis tot de linkerzijde van het huis, naar het altaar en naar het huis, bij de koning rondom (2 Koningen .11: 11).

11. Toen, terwijl de die afdelingen van de in dienst tredenden (vs. 4 vv.) hun posten aan de beide westerdeuren van de tempel en op het koninklijke paleis aan betrokken, brachten zij de

zoon van de koning voort, en zetten hem de kroon op, en gaven hem de getuigenis 1), het afschrift van de wet (Deuteronomium 17: 18 vv.) en zij maakten hem koning; en Jojada en zijn zonen 2) zalfden hem, en zeiden: De koning leve!

1) Zij, die het woord Eduth hier door getuigenis vertaald, afleiden van de Hebreeuwse wortel Adah, hetwelk kleden, versieren betekent, onderstellen, dat dit een koninklijk sieraad geweest is, wat de Hogepriester de koning omhing, terwijl hij hem de kroon opzette, denkende zij, dat dit een armsieraad geweest is, of een soort van bracelet. Maar anderen leiden uit Deuteronomium 17: 18 met meer waarschijnlijkheid af, dat een afschrift van de wet van de Heere, bij wijze van perkamenten rol, de koning in handen werd gegeven, als een getuigenis van Gods wil en de plicht van de vorst en zijn onderdanen, zo jegens God als omtrent anderen.

In Job 31: 35b-36 lezen we: "Dat mijn tegenpartij een boek schrijft. Zou ik het niet op mijn schouders dragen? Ik zou het op mij binden als een kroon." Het was een gewoonte bij de Oosterlingen een boek of geschrift van zeer groot gewicht, of een brief van een in hoogheid gezeten persoon eerst op het hoofd te leggen, voordat men het las. Hier staat dan ook, dat zij de kroon namen en het getuigenis en dit op Joas' hoofd plaatsten. Zij leiden dus met de kroon ook het getuigenis op hem.

Gaven hem is toevoeging van de Staten-vertalers.

2) Zijn zonen moet hier in de geestelijke en niet in de natuurlijke zin van het woord worden opgevat. Wel kunnen er van zijn zonen bij geweest zijn, maar de bedoeling is, de geheiligde Priesters in het algemeen.

12. Toen nu Athalia van uit het koninklijk paleis op Zion hoorde de stem van het volk, dat toeliep en de koning roemde, zegende, hem geluk wenste (vs. 11), kwam zij tot het volk in het huis van de Heere om te zien wat daar voorviel.

13. En zij zag toe, en zie, de koning stond bij zijn pilaar, aan de ingang op de standplaats van de koning en de oversten en de trompetten waren bij de koning; en al het volk van het land was blij, en blies met trompetten, en de zangers waren er met muzikale instrumenten en gaven te kennen, dat men lofzingen zou; toen verscheurde Athalia haar kleren, en zij riep: Verraad, verraad!

14. Maar de priester Jojada bracht, uit de binnenvoorhof, waar hij zich in de omgeving van de koning bevond, de oversten van de honderden, die over het leger van de Levieten gesteld waren, uit, en zei tot hen: Breng ze uit tot buiten de ordeningen naar de hof van het koninklijk paleis op Zion, en die haar volgt, zal met het zwaard gedood worden; want de priester had gezegd: Gij zult ze in het huis van de Heere niet doden, om het heiligdom niet te ontheiligen.

15. En zij leidden de handen aan haar, om haar naar de aangeduide plaats te brengen; en zij ging naar de ingang van de Paardenpoort, naar het huis van de koning (2 Koningen .11: 16); en zij doodden ze daar.

16. En Jojada maakte hierop, nu de heerszuchtige vrouw uit de weg geruimd was, een verbond tussen zich, als vertegenwoordiger van de Heere, en tussen al het volk, en tussen de koning, dat zij de Heere tot een volk zouden zijn.

17. Daarna ging al het volk, om het gesloten verbond meteen te bekrachtigen met de daad, in het huis van Baäl, en braken dat af; en zijn altaren en zijn beelden verbraken zij, en Matthan, de priester van Baäl a), sloegen zij dood voor de altaren (2 Koningen .11: 18).

a) Deuteronomium 13: 9

18. Jojada nu, er op bedacht zijnde, dat de geregelde priester- en Levietendienst bij de eredienst weer ingesteld werd, bestelde de ambten in het huis van de Heere, onder de hand van de Levitische priesters, die David in het huis van de Heere afgedeeld had, om de brandoffers van de Heere te offeren, zoals in de a) wet van Mozes geschreven is, met blijdschap en met gezang, naar de instelling van David.

a) Lev.1: 3

19. En hij, ook het ambt van de deurwachters herstellend, stelde de portiers aan de poorten van het huis van de Heere, opdat niemand, in enig ding onrein zijnde, inkwam 1).

1) Het is duidelijk, dat onder de regering van Joram, Ahazia en Athalia de regeling van de dienst van de Priesters en Levieten in het ongereede was geraakt. Jojada regelt nu alles zo als het door David was verordend.

20. En hij nam de oversten van de honderden, en de machtigen, en die heerschappij hadden onder het volk, volgens 2 Koningen .11: 19 de lijfwachten en trawanten, en al het volk van het land, en bracht de koning van het huis van de Heere af, en zij kwamen door het midden van de Hoge poort in het huis van de koning, waardoor men, van de Tempelberg komend, het koninklijk paleis binnentrad; en zij zetten de koning op de troon van het koninkrijk, om hem aldaar opnieuw te huldigen.

21. En al het volk van het land was blij, en de stad werd stil, zodat zelfs de koninklijke lijfwacht geen hinderpaal in de weg legde, zo min vóór- als nadat zij Athalia met het zwaard gedood hadden, zoals in vs. 15 verhaald is.

HOOFDSTUK 24

JOAS' LOFFELIJKE DADEN, AFGODERIJ, STRAF EN DOOD

II. Vs. 1-16. Zolang de hogepriester Jojada leeft en de jonge koning als getrouw raadsman terzijde staat (en dit was minstens 30 jaar het geval) heeft deze het bestuur op een voor God welgevallige en voor het volk heilzame wijze gevoerd. Vóór alles was het Joas' streven, om de verwaarloosde en zeer beschadigde Tempel te herstellen; en ofschoon zijn eerste maatregelen met dit doel zonder goed gevolg blijven, laat hij zich daardoor niet ontmoedigen, maar grijpt de zaak van een andere zijde aan, en behalve de eigenlijke herstelling van de Tempels, gelukt hem ook een vernieuwing van het tempelgereedschap. Als later Jojada sterft, eren koning en volk de zo getrouwe en verdienstelijke hogepriester nog in de dood daardoor, dat zij zijn lijk in de koninklijke begraafplaats op Zion bijzetten (Vergelijk 2 Koningen .12: 1-16).

1. Joas was zeven jaren oud, toen hij koning werd (Hoofdstuk 23: 2), en hij regeerde veertig jaar, van 877-838 voor Christus te Jeruzalem; en de naam van zijn moeder was Zibjaof Zibea, van Berséba.

2. En Joas deed, dat juist was in de ogen van de Heere, al de dagen van de priester Jojada; want deze spoorde hem aan tot al wat goed was; maar na diens dood oefenden de oversten in Juda een snode invloed op de koning uit (vs. 17 vv.).

3. En Jojada nam voor hem twee vrouwen; en hij gewon zonen en dochters (zie vs. 27).

4. Het geschiedde nu hierna, nog gedurende de tijd, dat Jojada de koning leidde, dat het in het hart van Joas was, het huis van de Heere te vernieuwen, dat, bijzonder onder Joram, Ahazia en Athalia, zeer beschadigd was geworden (vs. 7);

5. Zo vergaderde hij de priesters en de Levieten, en zei tot hen: Trek uit tot de steden van Juda, en vergader geld van het ganse Israël, terwijl u het volk herinnert aan de wettelijke diensten, die het aan het heiligdom moet verlenen, en die tot dusver zo slecht zijn volbracht, en zeg hun, dat dit geld is om het huis van uw God te beteren van jaar tot jaar; en jullie, haast tot deze zaak; maar de Levieten haastten niet, maar de zaak bleef rusten tot in het 23ste jaar van Joas.

6. En de koning riep Jojada, het hoofd van de priesters, en zei tot hem: Waarom hebt u geen onderzoek gedaan bij de Levieten, dat zij uit Juda en uit Jeruzalem inbrengen zouden de schatting van Mozes, de knecht van de Heere en van de gemeente van Israël, voor de tent van de getuigenis 1) (Exod.30: 12 vv.)?

1) Het is zeer goed mogelijk, dat zij, die enkel de gedaante van de godzaligheid hebben, echter in het uitwendig personen van Godsdienstpleging dezen overtreffen, die de kracht van de godsvrucht waarlijk bezitten. Zo betoonde Joas zich zorgvuldiger en ijveriger in het herstellen en vernieuwen van de tempels, dan Jojada zelf, die hij zijn slaphed en nalatigheid

hierin verweet. Maar het valt makkelijker stenen tempels te bouwen, dan zijn lichaam en ziel tot een tempel te maken voor God en zijn Geest..

7. Want toen Athalia goddeloos handelde, hadden haar zonen het huis van God opengebroken, ja zelfs alle geheiligde dingen van het huis van de Heere besteed aan de Baäl; daarom was het hoog nodig, dat deze schatting met de andere diensten van de tempel met nadruk van het volk werden gegeven.

8. En de koning gebood, en zij maakten een kist, en stelden die buiten aan de poort van het huis van de Heere (zie 2 Koningen .12: 9).

Volgens 2 Koningen .12 had de koning de priesters bevolen om een deel van hun inkomsten tot verbetering van de tempel te besteden, en zij hadden dit niet geweigerd; maar de zaak werd niet uitgevoerd, omdat het afzonderlijke inkomende geld van de priesters onopgemerkt weer uitgegeven werd, en de dagelijkse behoeften voor de tempel en voor hun levensonderhoud geen overschot toelieten en hun overige inkomsten door een onder de vroegere afgodische regeringen in zwang gekomen gewoonte en door de ook nu nog voortdurende dienst van de hoogten zuinig waren. Daarom plaatste de koning onder vrijwillige toestemming van de priesters, een kist met het dubbele doel om 1. op deze wijze de inkomsten in de door de koning bepaalde gevallen van hun overige inkomsten af te zonderen, 2. om daardoor de inkomsten veel ruimer te doen vloeien..

9. En men deed uitroep in Juda en in Jeruzalem, dat men de Heere inbrengen zou de schatting van Mozes, de knecht van God, over Israël in de woestijn.

10. Toen verblijdden zich alle oversten en al het volk, zoals eenmaal onder Mozes (Exod.35: 20 vv.; 26: 5 vv.), en zij brachten in, en wierpen in de kist, totdat men voleind had.

11. Het geschiedde nu in de tijd, toen hij de kist, naar het bevel van de koning, door de hand van de Levieten, inbracht, en als zij zagen dat er veel geld was, dat de schrijver van de koning kwam, en de bestelde van de hoofdpriester, en de kist leeg maakten, en die opnamen, en die, nadat zij het geld in de buidel gebonden en op deze wijze geteld hadden, terugbrachten aan haar plaats; zo deden zij van dag tot dag, en verzamelden geld in menigte;

12. Dat de koning en Jojada gaven aan degenen, die het werk van de dienst van het huis van de Heere verzorgden, en wel op hun woord van trouw, zonder dat zij van hen overlegging van rekening eisten; en zij huurden bouwers en timmerlieden, om het huis van de Heere te vernieuwen, mitsgaders ook werkmeesters in ijzer en koper, om het huis van de Heere te beteren.

13. Zo deden de verzorgers van het werk, dat de betering van het werk door hun hand toenam; en zij herstelden het huis van God in zijn gestaltenis en maakten het vast.

14. Toen zij nu de nodige herstelling van het huis, die in de eerste plaats vereist werd, voleind hadden, brachten zij voor de koning en Jojada het overige van het geld, waarvan hij vaten

maakte voor het huis van de Heere, vaten om te dienen en te offeren, en rookschalen, en gouden en zilveren vaten: en zij koning en volk, offerden gedurig brandoffers in het huis van de Heere, al de dagen van Jojada, omdat nu weer een geregelde godsdienst kon worden gehouden.

15. En Jojada, de hogepriester, werd oud en zat van dagen, en stierf, omstreeks het jaar 847 voor Christus; hij was honderdendertig jaren oud, toen hij stierf.

16. En zij begroeven hem, als bewijs van bijzondere hoogachting (1Ki 2: 10) in de stad van David, bij de koningen: want hij had goed gedaan in Israël, zowel aan God en zijn huis¹⁾).

1) Deze mededeling ontbreekt in 2 Koningen .12, maar is echter voor de verdere geschiedenis van Joas, om deze goed te verstaan, van zeer veel gewicht. Met de dood van de grijze Hogepriester trad een keerpunt in in de regering van Joas. Jojada had Joas het leven en de troon gered en het rijk voor het Davidisch koningshuis, waarbij de belofte berustte, behouden. Hij had de afgodendienst, die door verzwagering met het koningshuis van Achab in Juda was overgeplant, afgeschaft en de dienst van de Heere hersteld. Daarom werd hij bij zijn dood door begraving van zijn lijk in de stad van David nevens de koning geëerd..

Jojada had welgedaan aan God, niet omdat zijn, of ieders goedheid, of alles wat de gehele wereld van de gelovigen tezamen voor goed kan doen, zich uitstrekken kan tot Hem, die de Goedheid en Heerlijkheid zelf is, maar omdat hij welgedaan had aan Gods huis, aan de Tempel en aan de dienst, aldaar aan God toegeheiligd..

III. Vs. 17-27. Nauwelijks is Jojada dood, of de oversten in Juda komen tot Joas, en weten hem door hun pluimstrijkende voorstellingen te bewegen om de afgodendienst, die door de ijver van genoemde trouwe hogepriester was verwijderd, opnieuw in zijn land in te voeren: en als nu de Heere Zijn profeten zendt, en koning en volk tot terugkeer van deze verderfelijke weg laat vermanen, nemen zij dit niet ter harte, maar bovendien wordt zelfs Zacharia, een nakomeling van Jojada, met goedkeuring van de konings tussen tempel en altaar gestenigd. Wat hij stervend uitroept: "De Heere zal het zien en zoeken." wordt kort daarna vervuld: want de Syriërs met geringe macht tegen Juda en Jeruzalem opgetrokken verslaan nochtans het veel sterker leger van Joas, omdat de Heere van hem en zijn volk geweken is. De in de strijd zelf zwaar gewonde koning kan de aftocht van de vijand slechts met zware offers kopen, en vindt later een geweldadige dood door de hand van twee van zijn hofbeambten, en wordt, ofschoon wel in de stad van David, toch niet in de graven van de koningen ter aarde besteld. (Vgl 2 Koningen .12: 17-21).

17. Maar na de dood van Jojada, die door zijn groot aanzien bij koning en volk hen tot dusver in bedwang gehouden had, kwamen de vorsten van Juda, en bogen zich neer voor de koning ¹⁾, zij verzekerden hem van hun dienstwilligheid, wensten hem geluk met de meerdere vrijheid, die hem door de dood van de stijven oude ten deel viel, en baden hem om godsdienst- en gewetensvrijheid, opdat, zoals zij zich uitdrukten, een ieder zijn God kon dienen, die hij wilde; toen hoorde de koning naar hen ²⁾, voldeed aan hun verzoek door

vrijheid te geven tot de dienst van de Sidonische goden, zoals in de dagen van Joram, Ahazia en Athalia in gebruik was geweest.

1) Wat zij hebben gezegd, wordt ons niet gemeld, maar uit het verband van de zin is het duidelijk genoeg op te maken. De ontuchtige en overspelige dienst van de afgoden, die onder Jozada was onderdrukt, maar niet uitgeroeid uit de harten van de groten en van de onderdanen trok hen meer aan, dan de eenvoudige dienst van de Heere. Daarom hebben zij, door de koning te vleien, tevens verlof gevraagd, om weer afgodsbeelden en zulen op te richten en naast de dienst van de Heere de dienst van de afgoden in te voeren.

Helaas Joas, in wie het bloed van de afgodische grootmoeder werkte, stond hun verzoek toe en haalde daarmee een streep door zijn gunstig verleden.

2) Wie had kunnen denken, dat de duivel Joas zo spoedig onder zijn macht zou hebben, Joas, die zo vele en heerlijke bewijzen van een godvruchtig gemoed had gegeven en van kindsbeen af in de wet van de Heere was opgevoed? Wat doet hem echter vallen? Geen tegenspoed, geen aanvechting of ongeluk, maar de vleitaal van zijn vorsten. Zo zijn het dan niet honger, niet ellende, of armoede, of ziekte of boeien en gevangenis, of vuur en zwaard enz., die ons zo gemakkelijk van God aftrekken, maar rijkdom en eer en aanzien, wellust en goede dagen zijn meestal de aanleiding en oorzaak van onze val.

18. Zo verlieten zij, niet slechts de oversten maar ook het door hun boos voorbeeld verleide volk, het huis van de Heere 1), de God van hun vaders, en dienden de bossen (Ascheren, "De 16: 21) en de afgoden; toen was een grote toorn van God over Juda en Jeruzalem, om deze schuld.

1) Het huis van de Heere verlaten is een sterkere uitdrukking, om daarmee de grote zonde van het volk aan te duiden. Het is om daarmee te verkondigen, dat zij de dienst van de Heere God geheel op zij zetten, zich er niet meer om bekommerden en nu de Aschera's en de Baäls gingen dienen. In de tempel toch alleen werd de Heere naar Zijn wetten en ordinantiën gediend.

19. Maar Hij 1) zond, om de gerichten van Zijn toorn van hen af te wenden, profeten onder hen met de dringende vermaningen, om hen tot de Heere te doen wederkeren van hun afgoderij; die door de Heere gezonden profeten betuigden tegen hen, wezen hen aan, hoe zij met hun goddeloze handelingen zich Gods straf op de hals zouden laden, maar zij neigden de oren niet, en bleven in hun afval volharden.

1) De Heere laat Zijn volk nog niet varen. Hij zendt nog profeten, niet één, maar meerdere, om hen van de afgoderij te doen wederkeren, omdat Hij gedenkt aan het Verbond. Hij heeft nog geen vonnis over hen uitgesproken, zoals dit later geschied zou. Hij houdt hen nog voor, dat alleen in terugkeren tot Hem behoudenis van land en volk is gelegen. Maar...zij neigden hun oren niet.

20. En de Geest van God toog met bijzondere ijver en moed om te getuigen (Richteren 6: 35) Zacharia aan, de zoon van Jojada, de nu ontslagen hogepriester (vs. 15 vv.), die, namelijk Zacharia, boven het volk 1) stond, en uit de binnen- iets hoger gelegen priestervoorhof tot het in de buitenvoorhof verzamelde volk sprak, en hij zei tot hen: Zo zegt God: Waarom overtreedt u de geboden van de Heere? Daarom zult u niet voorspoedig zijn, maar u in het verderf storten; omdat u de Heere verlaten hebt, zal Hij u verlaten (Hoofdstuk 12: 5; 15: 2).

1) Boven het volk is hier in plaatselijke zin te verstaan, zoals blijkt uit vs. 21. Hij stond in de iets hoger gelegen priestervoorhof en zag zo neer op het volk, dat in de buitenvoorhof stond. Want hoewel de grote menigte zich van het huis van de Heere had afgekeerd, waren er ook nog, die Godsdienst en afgodsdienst met elkaar wilden verenigen.

21. En zij, de oversten met het volk, maakten een verbintenis, samenzwering, tegen hem 1), die met zulke en vele andere woorden tegen hen betuigde, en a) stenigden hem met stenen, door het gebod van de koning, of met machtiging van de koning, tot wie zij zich vooraf gewend hadden, om van hem machtiging te verkrijgen, hem te doden, in de voorhof van het huis van de Heere, in de voorhof van de priesters, dat zij binnendrongen, en waar zij in de ruimte tussen het brandofferaltaar en het tempelhuis, de misdaad pleegden.

a) MATTHEUS.23: 35

1) Deze moord ging dus niet rechtstreeks uit van de koning, maar van de Oversten van het volk, van die vorsten, waarvan in vs. 17 sprake is. Deze maakten een samenzwering tegen hem en zullen de koning hebben voorgepreveld, dat Zacharia zich aan gekwetste majesteit had schuldig gemaakt, omdat toch de koning verlof tot de afgodendienst had gegeven. En de zwakke koning heeft niet de moed, om de Rijksgroten te weerstaan, maar verleent machtiging, om de getrouwe profeet te doden.

Reeds nu zien wij, wat later nog duidelijker blijkt, een strijd ontstaan tussen de Rijksgroten en de getrouwe Priesters en Profeten. Bij Hizkia en andere vorsten komt dat ook zeer duidelijk uit.

Maar al ging de moord niet rechtstreeks uit van de koning, zij wordt hem toch in de eerste plaats toegerekend, omdat hij haar had kunnen en ook moeten verhinderen. En in de profeet werd de Heere God op het diepst beledigd, die deze gezonden had uit Liefde, om het afvallige volk van de zonde af te manen. Het is dan ook daarom, dat de stervende Zacharia zich op de rechtvaardigheid Gods beroept, als hij vóór zijn dood uitroept: "De Heere zal het zien en zoeken."

22. Zo gedacht de koning Joas, toen hij het bevel of althans het verlof tot steniging van Zacharia gaf, niet van de weldadigheid, die zijn, Zacharia's vader, Jojada, aan hem gedaan had, die zijn leven redde, de troon voor hem bewaarde, en tot een voor God welgevallige regering hem opleidde en bijstond (Hoofdstuk 22: 10-24: 3); maar doodde, met de allersnoodste ondankbaarheid, zijn zoon 1), die, Zacharias, toen hij stierf, zei: De Heere zal het zien (1 Kronieken 12: 17 Psalm 13: 4) en zoeken 2), mijn bloed van uw handen eisen.

1) Deze moord, aan Zacharia gepleegd, is de laatste profetenmoord, waarvan ons de geschiedboeken van het Oude Testament berichten, en de herinnering aan deze misdaad leefde in het bewustzijn van Israël als herinnering aan een van de zwaarste nationale zonden, tot in de laatste tijden voort; daarom is het hoogst waarschijnlijk dat in de woorden van de Heren, MATTHEUS.23: 35 Luk.11: 51 deze Zacharia bedoeld is, en alzo Jezus met de moord van Abel, waarvan ons de eerste bladzijden van het Oude Testament melden, de moord van Zacharia wilde verbinden, die op de laatste bladzijden van het Oude Testament bericht is. In de Hebreeuwse Bijbel staan de Boeken der Kronieken geheel aan het einde (De 18: 22). Maar omdat de in MATTHEUS.23: 35 vermelde Zacharia uitdrukkelijk een zoon van Barechja heet, terwijl hij naar ons vers een zoon van Jojada was, zo moet men of met Luther aannemen, dat Jojada ook nog de andere naam Barechja voerde, of dat Jojada eigenlijk de grootvader, Barachja daarentegen de vader geweest is, (daarvoor pleit in het bijzonder ook de omstandigheid, dat Jojada in de ouderdom van 130 jaren stierf, maar Zacharia pas in latere tijd, door de Geest Gods aangetogen, als profeet optrad), of dat de woorden: "Zoon van Barechja," die in Luk.11: 51 ontbreken, alleen een bijvoeging van de afschrijvers geweest zijn, en door verwisseling van onze Zacharia met de profeet van deze naam ontstaan zijn, wiens vader zeker Barechja (vgl. Zach.1: 1) heette. Zo'n toevoeging konden de afschrijvers te meer voor nodig houden, omdat meer dan 20 bijbelse personen de naam Zacharia dragen: (2 Koningen .14: 29; 18: 2 Jes.8: 2 Zach.1: 1 Ezra 8: 3,11,16; 10: 26 Nehemia 8: 4; 11: 4,5,12. 1 Kronieken 5: 7; 9: 21,37; 15: 18,24; 24: 25; 26: 2,11; 27: 21. 2 Kronieken 17: 7; 20: 14; 21: 2; 24: 20; 26: 5; 29: 13; 34: 12; 35: 8: 5) en met betrekking tot de laatstgenoemde Zacharia, de vader van Johannes de Doper, reeds vroeg verspreid werd, dat hij door Herodes in de voorhof van de tempel vermoord was. Van de vier graftekenen, die aan de voet van de Olijfberg met elkaar in verband staan, is het zuidelijkste, een uit de rots gehouwen Monolieth (afzonderlijke steen), dat van Zacharia. Door de noordelijke rotswand, die het grafteken omsluit, voert een verborgen gang naar het graf van Jakobus, dat door een deurtje de toegang verleent aan drie daar achter liggende grafkelders. Deze plaats zou tevens het toevluchtsoord van de Apostel Jakobus geweest zijn in de tijd tussen de dood en de opstanding van Jezus..

2) Let eens op de profetische voorspellingen van de stervende martelaar, omtrent de wraak van de Hemel over zijn moordenaars, die hij minder wenste dan voorzag. Hij zal, wil hij zeggen, mijn bloed van de handen van de moordenaars en van degene eisen, die het hun gebod. Dit zou het gedurig geroep zijn van het onschuldig vergoten bloed, evenals Abel's bloed tegen Kaïn riep. De wraak moet God bevolen zijn, die bloed voor bloed kan en zal eisen, want Hij is rechtvaardig. Dit dierbaar bloed werd tegenwoordig gerekend in en onder de oordelen, die deze afvallige koning Joas straks daarna overkwamen..

23. Daarom 1) geschiedde het met de omgang van het jaar, sinds Zacharia's steniging, wiens laatste woord (vs. 22) nog vers in 't geheugen lag, dat de legerkracht van Syrië langs de kust van de Middellandse zee, tegen hem optoog uit het rijk van Israël, welks koning Joahas volkomen door hen geslagen was (2 Koningen .13: 3,7), en zij kwamen, nadat zij de stad van de Filistijnen, Gath, hadden ingenomen, tot Juda en in de nabijheid van Jeruzalem, en verdorvenin verscheidene veldslagen uit het volk al de vorsten van het volk, die nu de rechtvaardige straf voor hun verleiding van de koning (vs. 17 en 21) vonden; en zij zonden al

hun door, de bij hun lijken gevonden buit tot de koning Hasaël van Damascus, die de strijd niet in eigen persoon voerde, maar zijn veldheren in het land had achtergelaten.

1) Met dit daarom wordt wat nu volgt, van vs. 23 tot 25, in het nauwste verband gebracht met de moord op Zacharia gepleegd, versterkt door het volgende, met de omloop van het jaar, dat wil zeggen nadat nog nauwelijks een jaar verstreken was na de moord.

24. Hoewel de legerkracht van Syrië wel met betrekkelijk weinige mannen kwam, terwijl Joas hem machtige legerscharen tegen zond, evenwel gaf de Heere in hun, van de Syriërs, hand een zegevierende legerkracht van grote menigte, die hij met al zijn krijgslieden niet kon weerstaan; omdat zij de Heere, de God van hun vaders, verlaten hadden: also voerden zij, de Syriërs, de oordelen uit tegen Joas, want zij brachten hem zware wonden toe en noodzaakten hem, om hun aftocht van Jeruzalem met uitlevering van de tempelschatten te kopen.

25. En toen zij van hem getogen waren, (want zij lieten hem in het huis Millo, het kasteel van de vroegere Davidsburg, waarheen hij voor zijn veiligheid gevlucht was, in grote ziekten vanwege de ontvangen wonden achter), maakten 1-2 jaar later, zijn knechten, twee van zijn, in onmiddellijke dienst bij hem staande, hofbeambten, om het bloed van de zonen 1) van de priester Jojada, waarvan Zacharia, die vs. 20 vv. vermeld is, een verbintenis of samenzwering tegen hem, en zij sloegen hem dood op zijn bed, dat hij stierf (2Ki 12: 21); en zij begroeven hem in de stad van David, maar zij begroeven hem niet in de graven van de koningen (1Ki 2: 10).

1) Zonen is hier een zogenaamd retorisch meervoud, om in het oog te doen vallen, dat Joas zich aan Jojada en zijn kinderen had vergrepen en daarmee een zware bloedschuld op zich had geladen.

26. Deze nu zijn, die een verbintenis tegen hem maakten: Zabad, of juister, Josacar, de zoon van Simeath, de Ammonitische, en Jozabad, de zoon van Simrith, de Moabitische.

27. Aangaande nu zijn zonen, hoe zij heetten, en wat zij gedaan en ondervonden hebben, en de grootheid van de last hem opgelegd, de menigte van de profetische uitspraken tegen hem, en het gebouw van het huis van God, dat door bijeengebrachte schatting (vs. 4 vv.) verbeterd was, zie, zij zijn geschreven in de historie van het boek der Koningen (1Ch 29: 30); en zijn zoon Amazia werd koning in zijn plaats.

HOOFDSTUK 25

REGERING VAN AMAZIA, DE KONING VAN JUDA

I. Vs. 1-13. Amazia's regering begon, evenals die van zijn vader Joas, eerst zeer voortreffelijk, naardien hij de dienst van God herstelt, en ook bij de straf op de moordenaars, de wet van de Heere tot richtsnoer neemt. Hij is een krijgszuchtig man en denkt er aan om ter gelegener tijd de onder Joram van Juda afgefallen Edomieten weer aan zijn rijk te onderwerpen. Daartoe heeft hij uit zijn land een leger van 300.000 man bijeen gebracht en neemt hij bovendien 100.000 man uit Israël in soldij. Maar als een man van God hem daarop vermaant om die soldaten te laten gaan, omdat de Heere niet met Israël is, laat hij de honderd talenten zilver, waarvoor hij hen in dienst heeft genomen, gewillig varen, trekt met zijn eigen volk getroost ten strijde, en keert met een grote overwinning op Edom naar huis, maar intussen vallen de weggezonden soldaten uit Efraïm in zijn land, en richtten daar veel schade aan (Vergelijk 2 Koningen .14: 1-7).

1. Amazia, vijftientwintig jaren oud zijnde, werd koning, en regeerde negenentwintig jaren van 839-810 voor Christus te Jeruzalem; en de naam van zijn moeder was Joaddan van Jeruzalem.

2. En hij deed dat juist was in de ogen van de Heere, maar niet met een volkomen hart, want later viel hij, zoals zijn vader Joas, van de Heere af (vs. 14 vv.).

3. Het geschiedde nu, toen het koninkrijk aan hem gesterkt was, dat hij zijn knechten, de hofbeambten Zabad en Jozabad (Hoofdstuk 24: 25 vv.), die de koning, zijn vader, geslagen hadden, doodde.

4. Maar hun kinderen doodde hij niet, maar hij deed, zoals in de wet, a) in het vijfde boek van Mozes (Hoofdstuk 24: 16) geschreven is, waar de Heere geboden heeft, zeggende: De vaders zullen niet sterven om de kinderen, en de kinderen zullen niet sterven om de vaders; maar een ieder zal om zijn zonde sterven.

a) 2 Koningen .14: 6 Jer.31: 30 Ezechiël.10: 20

5. En toen Amazia in het jaar 826 voor Christus zich uitrustte tot de strijd tegen de, onder Joram, van het rijk van Juda afgefallen Edomieten (Hoofdstuk 21: 8 vv.), zo vergaderde hij, Juda en stelde hen, naar de huizen van de vaders, tot oversten van duizenden en tot oversten van honderden, zodat de onderhorigen van de afzonderlijke vaderhuizen bijzondere afdelingen onder de oversten van duizenden en van honderden vormden, door gans Juda en Benjamin, overeenkomstig de oud-Israëlitische indeling; en hij monsterde hen, van twintig jaren oud en daarboven, en vond hen, omdat het rijk eerst sinds Joram zeer verzwakt was geworden, niet meer dan driehonderd duizend uitgelezenen, uittrekkende in het leger, handelend spies en rondas, terwijl de krijgsmacht van Josafat veel groter geweest was (Hoofdstuk 17: 14 vv.).

6. Daartoe huurde hij uit Israël, het noordelijke rijk, honderd duizend kloeke helden voor honderd talenten zilver (432.000 gld. "Ex 30: 13).

7. Maar er kwam, vóórdat hij ten strijde uittoog, een man van God (2Ki 19: 21) tot hem, zeggende: O koning! laat het leger van Israël, dat u in Israël gehuurd hebt, met u niet gaan, want de Heere is niet met Israël, met alle kinderen van Efraïm, omdat zij Hem verlaten hebben en de beelden dienen (2 Koningen .13: 10 vv.).

8. Maar als u met uw huurtroepen gaat, doe het alleen, wees sterk ten strijde 1), maar God zal u doen vallen voor de vijand, want in God is kracht om te helpen en om te doen vallen.

1) Dit is ironisch gezegd ter waarschuwing, om de koning goed te doen voelen, dat hij dan in eigen kracht moest strijden en niet op de hulp van God heeft te rekenen. De profeet heeft het hem duidelijk gezegd, dat de Heere niet is met Israël (vs. 7), met de kinderen van Efraïm (dit laatste is er ter onderscheiding van de andere Israëlieten, de stammen van Juda en Benjamin, bijgevoegd). Wil de koning dus wel gaan met die huurtroepen, dan mag hij wel zijn uiterste best doen, en het eens beproeven, of hij het tegen God kan uithouden, die in dit geval voor hem een tegenstander en worstelaar zal zijn.

Amazia begrijpt wat de profeet zegt, maar heeft nog bezwaren ten opzichte van de soldij aan honderd talenten, waarop de profeet hem gerust stelt met de verzekering, dat de Heere meer dan die som heeft voor degene, die Zijn Woord gehoorzaamt.

9. En Amazia zei tot de man van God: Maar wat zal men doen met de honderd talenten, die ik aan de benden van Israël gegeven heb? Die kan ik toch niet terugvorderen, als ik de soldaten wegzend, maar moet die er bij inboeten? En de man Gods zei: De Heere heeft meer dan dit, om u te geven¹), en kan u dit tijdelijk verlies rijkelijk vergoeden.

1) Wat zijn honderd talenten, wil hij zeggen, tussen u en Hem? Hij heeft middelen en wegen, om deze geringe schade te vergoeden; en het is te laag voor zo groot een koning als u bent, om van dit weinige geld te spreken. Merk hier op, dat een vast geloof in Gods algenoegzaamheid, om ons in onze plicht te ondersteunen, en ons alle de verliezen en middelen te vergoeden, die wij lijden mochten in het betrachten van Zijn eer en dienst, ja, om ons des te overvloediger in het vervolg te zegenen, in staat zij, om zijn last licht en zijn juk gemakkelijk te maken. Op God te vertrouwen is immers niet anders, dan ten volle bereidvaardig te zijn, om niet alleen iets, maar alles, wat wij bezitten te willen wagen voor Hem en in Zijn dienst; steunend op Zijn goedheid, als de beste veiligheid, die wij kunnen hebben en als het zekerste onderpand, dat wij niets bij hem, of in Zijn zaak verliezen zullen, en dat, zo we te eniger tijd iets van het onze hierdoor moeten missen, Zijn liefde het om door vriendelijkheid of goedertierenheid in het vervolg weer alles rijkelijk vergelden zal. Niemand moet dan mopperen, al verloor hij in de dienst van zijn Heere alles, wat hij bezat, want God kan en zal hem veel meer dan dit in de plaats schenken. Hij is rechtvaardig, hij is goed, Hij is de allermildste Betaalheer..

10. Toen scheidde Amazia, in gelovige gehoorzaamheid aan het woord van de Heere, die af van zijn eigen leger, te weten de benden, die uit Efraïm tot hem gekomen waren, en liet hen gaan met het bevel, dat zij naar hun plaats, naar hun vaderland gingen; daarom ontstak vanwege de ontvangen hoon hun toorn zeer tegen Juda, en zij keerden weer tot hun plaats in de landstreek van Samaria in hittigheid van de toorn, maar vielen van daar later rovend en plunderend in het rijk van Juda (vs. 13).

11. Amazia nu sterkte zich, greep in vertrouwen op God, die hij gehoorzaam geweest was, goede moed, dat hij ook met de verminderde strijdkrachten de zege verwerven zou, en leidde zijn volk uit, en toog in het Zoutdal, zuidelijk van de Dode Zee (Ge 19: 29) en sloeg van de kinderen van Seïr tienduizend, die dood op het slagveld bleven.

12. Daartoe vingen de kinderen van Juda tienduizend anderen levend, en brachten ze op de hoogte van de steenrots, en stootte hen van de spits van de steenrots af, dat zij allen barstten, en namen daarop Sela, de hoofdstad van de Edomieten in, die Amazia, uit dankbaarheid voor de hem door de Heere verleende zege "Jaktheël" noemde.

13. Maar de mannen van de benden, die Amazia had doen wederkeren, dat zij met hem in de strijd niet zouden trekken (vs. 10), die deden gedurende zijn verblijf in Edom, een inval in de steden van Juda, van Samaria af, van waar zij uittogen, tot Beth-Horon toe 1) (Jos 10: 10), en sloegen van hen, van de inwoners van deze steden, drieduizend, en roofden veel door weg.

1) Van Samaria af tot Beth-Horon toe. Dit is niet anders te verstaan dan aldus, dat de huurtroepen uit Israël, in Samaria samengetrokken, als oorspronkelijk tot de troepen van Joas behorend, vanwege het terugzenden in toorn ontstoken, weer in Samaria gekomen, niet meteen werden ontbonden, maar zich hebben opgemaakt, om, terwijl Amazia in het land van de Edomieten vertoefde, de grenssteden aan te vallen en tot Beth-Horon rovende en moordende zijn voortgetrokken. Samaria is hier dus genoemd als de plaats, waar de rooftocht beraamd en van waar die uitgevoerd werd.

II. Vs. 14-24. Een gevaarlijke buit is door Amazia uit de strijd tegen de Edomieten naar huis gebracht, het zijn de goden van de kinderen van Seïr, die hij zich voortaan tot zijn goden verkiest. Bovendien is Hij tengevolge van zijn overwinning overmoedig geworden, en roept hij koning Joas van Israël tot de oorlog tegen hem op. Zo min hij de vermaning van de man van God, die eerstgenoemde dwaasheid hem voor ogen hield, in acht neemt, zo min laat hij zich waarschuwen door het antwoord, dat hij, op zijn eis, van Joas ontvangt; het komt tussen beide koningen tot een slag bij Beth-Sémes, die voor Amazia zo ongelukkig uitvalt, dat hij zelf in gevangenschap geraakt, de muren van zijn hoofdstad moet afbreken en zijn troon niet kan behouden, dan tegen uitlevering van al de schatten van de tempel en van het koninklijke huis en tegen het geven van gijzelaars (Vergelijk 2 Koningen .14: 9-14).

14. Het geschiedde nu, nadat Amazia van het slaan van de Edomieten gekomen was (vs. 11 vv.), en dat hij, tegen het uitdrukkelijk verbod (Deuteronomium 7: 25 vv.), de door hem buit gemaakte goden van de kinderen van Seïr, afgodsbeelden van Milkom (1Ki 11: 7) naar

Jeruzalem meegebracht had, dat hij die zich tot goden stelde, en zich voor deze neerboog, en die rookte 1).

1) Wat hem daartoe bewoog was dezelfde reden, die de Romeinen later geregeld tot dergelijke handelwijze dreef; door de dienst van de Edomitische goden, wilde hij hen met zijn oppermacht verzoenen en zo het volk aan zich in onderdanigheid houden. Een zwaar vergrijp voor een dienaar van God, die als zodanig vanzelf de nietigheid van die goden had moeten geloven, maar nu vooral, na de nederlaag van de Edomieten, volstrekt had moeten erkennen..

Dan was de Romeinse veldheer K. Fabius Maximus wijzer dan Amazia, want toen hij Tarente veroverd had en hem gevraagd werd, wat hij met de goden van die plaats wilde doen, gaf hij ten antwoord: "Men laat de Tarentijnen hun vertoornde goden! Wat voor dwaasheid zou het toch zijn enige bescherming te verwachten van hen, die zichzelf niet kunnen redden?"

15. Toen ontstak de toorn van de Heere tegen Amazia en Hij, de Heere, zond om hem van zijn valse wegen te bekeren, opdat hij met Zijn strafgerichten niet zou behoeven te komen, tot hem een profeet, zeker een andere, dan die in vs. 7 vv. vermeld wordt, die zei tot hem: Waarom hebt u de goden van dat volk van Seïr gezocht, die hun volk niet gered hebben uit uw hand 1), en wier onmacht en nietigheid u daardoor voldoende hebt leren kennen?

1) Hiermee stelt de Heere, door Zijn profeet, het dwaze en diep zondige voor van deze daad van Amazia. Want mocht het al politieke wijsheid heten, om op die wijze de Edomieten met zich te verzoenen, het was en bleef toch een zondige dwaasheid, omdat Amazia zeer goed had ondervonden, dat die afgoden zelfs niet hun eigen dienaren hadden kunnen redden.

16. En het geschiedde, toen hij, de profeet, tot hem, de koning sprak, dat hij hem, de profeet, zei: Heeft men, of hebben wij de koning een wijze raadgever, u tot raadgever van de koning gesteld? hebt u roeping om mij dit verwijt te doen? houd op om u in mijn zaken te mengen; waarom zouden zij u slaan? Of noodzaakt u mij, om u door mijn trawanten te laten tuchtigen? Toen hield de profeet op, met hem verder Gods Woord toe te spreken (MATTHEUS.7: 6), en zei: Ik merk, dat God besloten heeft u te verderven, omdat u dit gedaan, de goden van de kinderen van Seïr u tot goden gesteld hebt, en nu ook naar mijn raad 1) niet gehoord hebt, waardoor de reeds ontstoken toorn van God zeker geheel op u zal neerdalen.

1) De profeet noemt zijn vermaning een raad, omdat de koning hem een ongewilde raadgever heeft genoemd. Kennelijk heeft de koning gezinspeeld op het gebeurde met Zacharia, in de dagen van zijn vader Joas. De profeet vat dit zeer wel, maar houdt zich niet in. Hij waarschuwt de koning nog eens, een waarschuwing, waarin Amazia tevens zijn vonnis kan horen.

17. En Amazia, de koning van Juda, vatte na overleg met de oudsten van zijn volk het besluit op, om ten eerste het noordelijke rijk vanwege de inval van die huursoldaten (vs 13) te tuchtigen, maar tevens om ook een poging te doen, ten einde dat rijk opnieuw onder het huis van David te brengen; hij werd dus te rade, dat hij zond tot Joas; de zoon van Joahaz, de zoon

van Jehu, de toenmalige koning van Israël (2 Koningen 14: 10 vv.), om te zeggen: Kom, laat ons elanders aangezicht zien, laat ons elkaar in de strijd beproeven.

18. Maar Joas, de koning van Israël, zond tot Amazia, de koning van Juda, om op die stoute eis hem tot antwoord te zeggen: De distel, die op de Libanon is, zond tot de ceder, die op de Libanon is, om te zeggen: Geef uw dochter mijn zoon als vrouwe; maar het gedierte van het veld, dat op de Libanon is, ging voorbij, en vertrad de distel (2Ki 14: 10).

19. U zegt, hierin gelijk aan de overmoedigen, naar hoge dingen trachtend, doornstruik: Zie, u hebt de Edomieten geslagen (vs. 11 vv.); daarom heeft uw hart u verheven, om te roemen; u wilt ook roem op mij verwerven, terwijl u zich inbeeldt, dat de zege u niet kan ontgaan: Nu, blijf in uw huis, opdat het u niet gaat als de doornstruik en u vertreden wordt; waarom zou u door moedwilligen oorlog u in het kwaad mengen, dat u vallen zou, u en Juda met u, want welke andere uitslag kan het hebben?

20. Maar Amazia hoorde niet, hij nam de waarschuwing niet ter harte en zag van de strijd niet af; want het was van God 1), die naar een rechtvaardig oordeel in dit opzicht hem en zijn volk met blindheid sloeg, opdat Hij hen in hun hand, die van Israël gave, overmits zij de goden van de Edomieten gezocht en de vermaning van de profeten veracht hadden (vs. 14 vv.).

21. Zo toog, omdat Amazia zich werkelijk ten oorlog uitrustte, Joas, de koning van Israël, met zijn leger van Samaria op, en hij en Amazia, de koning van Juda, zagen elanders aangezichten, streden met elkaar te Beth-Sémes, dat in Juda, 3 mijlen westelijk van Jeruzalem (Joz.15: 10) is, en wel noordelijk van Beth-Sémes, in een uitgestrekt dal.

1) Ook hier wijst de Schrijver op het Goddelijk Raadsbesluit. Amazia had zich van de Heere afgekeerd, had zich neergebogen voor Edom's afgoden. Het is daarom, dat Gods Raadsbesluit in zake de bestraffing en kastijding wordt uitgevoerd, wat Hij reeds aan David had bekend gemaakt. Amazia had niet willen overreed worden door de Heere en nu gaf de Heere hem over aan de gevaarlijke overleggingen van zijn eigen hart.

"2Ki 14: 8"

22. En Juda werd, vanwege Gods toorn, die op hem rustte, geslagen voor het aangezicht van Israël, en zij vluchtten een ieder in zijn tenten.

23. En Joas, de koning van Israël, greep Amazia, de koning van Juda, de zoon van Joas, de zoon van Joahaz, te Beth-Sémes; en hij bracht hem op zijn verdere tocht te Jeruzalem als gevangene, en hij brak aan de muur van Jeruzalem, aan de zuidzijde van de Zion, van de poort van Efraïm in het zuiden tot aan de Hoekpoort in het westen, vier honderd ellen.

24. Daartoe nam hij al het goud en het zilver, en al de vaten, die in het huis van God gevonden werden, bij Obed-Edom, in de onder bewaring van de Leviëten-familie Obed-Edom (1 Kronieken 26: 15) staande tempelschat, en de schatten van het huis van de koning,

mitsgaders gijzelaars, die door Amazia, wie hij de troon liet behouden, gesteld waren, en hij keerde met dit alles weer naar Samaria.

III. Vs. 25-28. De Heere, die Amazia wel heeft willen tuchtigen, maar niet verderven, neemt zijn verdrukker spoedig daarop door de dood weg, en laat hem nog vijftien jaren regeren; maar wij lezen niet, dat hij de tijd van zijn bezoeking bekend heeft, waarom ook Gods strafgerichten tegen hem aanhielden, zodat hij zich nimmer van zijn nederlagen herstelde en ook de vrucht van zijn zegepraal op de Edomieten weer verloor (Hoofdstuk 26: 2). Ja, de telkens toenemende ontevredenheid van het volk bracht het eindelijk tot een samenzwering, die hem in het 54ste jaar van zijn ouderdom het leven kostte (Vergelijk 1 Koningen .14: 17-20).

25. Amazia nu, de zoon van Joas, de koning van Juda, leefde na de niet lang daarna in het jaar 824 voor Christus gevolgde dood van Joas, de zoon van Joahaz, de koning van Israël, vijftien jaren tot 810 voor Christus.

26. Het overige nu van de geschiedenissen van Amazia, de eerste en de laatste (1 Kronieken 29: 29), zie, zijn die niet geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël (1Ch 29: 30)?

27. Van de tijd nu af, dat Amazia afgeweken was van achter de Heere (vs. 14 vv.), maakten zij in Jeruzalem een verbintenis tegen hem (2Ki 14: 18), maar hij, zijn leven in de hoofdstad niet meer zeker achtend, vluchtte naar Lachis, een sterke stad in de vlakte van Juda, op de weg van Jeruzalem naar Gaza. Toen zonden zij, de saamgezworenen, enigen uit hun midden hem na, tot Lachis en dezen doodden hem aldaar 1).

1) "2Ki 14: 19"

Uitdrukkelijk wordt hier gezegd, dat zijn verlaten van de Heere de oorzaak was van de ontevredenheid tegen hem, die eindelijk in een samenzwering uitliep.

28. En zij brachten hem van daar naar Jeruzalem op paarden, op een koninklijke lijkwagen, en begroeven hem bij zijn vaders in de stad van Juda, op de berg Zion (1Ki 2: 10), zodat zij hem ten minste in de dood nog alle eer bewezen.

HOOFDSTUK 26

UZZIA WIL OFFEREN EN WORDT MELAATS

I. Vs. 1-15. Terwijl het bericht van het Boek der Koningen boven verwachting karig is omtrent Uzzia, die, na Amazia's vermoording, door het volk ten troon werd verheven, en het land van zijn zware nederlagen weer oprichtte, om het tot grote macht en buitengewone welvaart te brengen, valt de Kroniekschrijver deze meer aanstippende dan wel verhalende berichten uit zijn bron, een niet meer aanwezig geschrift van de profeet Jesaja, aan, en groepeerde hij de gelukkige daden en ondernemingen van deze koning, die wel David niet evenaarde, maar toch een van de beste koningen van Juda was. (Vergelijk 2 Koningen 14: 21 vv. en 15: 1-4).

1. Toen nam het ganse volk van Juda, met voorbijgang van de oudste prins, de meer deugdelijk schijnende Uzzia of Azaria (2Ki 15: 1), (die nu zestien jaren oud was), en maakten hem koning in de plaats van zijn vader Amazia.

2. Deze bouwde, versterkte, terwijl hij de Edomieten opnieuw onderwierp, Eloth, de havenstad aan het noordoosteinde van de Elanitische golf (Nu 20: 1), en bracht ze weer aan Juda, nadat de koning, zijn vader Amazia, met zijn vaderen ontslapen was; want in de tweede helft van de regering van deze koning hadden de Edomieten zich weer vrijgemaakt (2Ki 14: 18).

3. Zestien jaren was Uzzia oud, zoals reeds gezegd is, toen hij koning werd, en hij regeerde tweenvijftig jaren te Jeruzalem van 810-758 voor Christus, en de naam van zijn moeder was Jecholia, van Jeruzalem.

4. En hij deed dat juist was in de ogen van de Heere, naar alles, wat zijn vader Amazia gedaan had, dus niet met standvastigheid (Hoofdstuk 15: 2).

5. Want hij begaf zich om God te zoeken, in de dagen van Zacharia, die verstandig was in de gezichten van God, die in de verborgenheden van God was ingewijd en anderen in de vrees van God onderwees (2Ki 15: 3); in de dagen nu, dat hij de Heere zocht, maakte God hem voorspoedig, liet Hij hem velerlei ondernemingen ter verheffing van de welvaart van het land lukken.

6. Want hij toog uit met zijn krijgsvolk, en streed tegen de Filistijnen, en brak de muur van Gath (Jos 13: 2), en de muur van Jabne (Joz.15: 11), en de muur van Asdod (1 Samuel 29: 5); daartoe bouwde hij steden in Asdod, in het veroverde gebied van deze landstreek, en onder de Filistijnen in het algemeen, om hen door een daarin gelegde bezetting in onderwerping te houden.

7. En God hielp hem tegen de Filistijnen en andere naburige volksstammen, en tegen de Arabieren, die te Gur-Baäl, niet nader bekend, woonden, en tegen de Meunieten in het land van Edom (Richteren 10: 12 en "Nu 21: 10).

8. En de Ammonieten gaven Uzzia geschenken; en zijn naam ging, zijn heerschappij breidde zich uit tot de ingang van Egypte 1), tot aan de grenzen van dit land, want hij sterkte zich ten hoogste, naardien hij de een zegepraal na de andere behaalde.

1) Dit betekent niet, dat het gerucht van zijn macht en sterkte tot Egypte doordrong, maar dat hij de grenzen van zijn heerschappij uitstreekte tot aan de grenzen van Egypte.

Als in dit vers van de Ammonieten gemeld wordt, dat zij de koning geschenken gaven, dan wil dit zeggen, dat zij zich aan hem vrijwillig onderwierpen en ten bewijze daarvan tribuut brachten.

9. Daartoe bouwde Uzzia torens te Jeruzalem op de muur, die de stad vooral tegen het Zuiden beschermt en de Zion omringt, namelijk aan de Hoekpoort aan de noordwestzijde (Hoofdstuk 25: 23), en aan de Dalpoort, niet ver van daar op de plaats van de tegenwoordige Jaffapoort gelegen, en aan de inspringende hoeken, van de Oostzijde en hij sterkte ze.

1) Aan de noordwest- en de westelijke zijde (bij de Hoek- en Dalpoort) was Jeruzalem het minst goed te verdedigen en daarom het gemakkelijkst aan te vallen. Daarom bouwde Uzzia aan die zijde sterke torens ter verdediging. Bovendien bouwde hij een toren aan de oostzijde en sterkte die, d.i. hij maakte daar de torens vast en sterk, zodat zij een aanval konden doorstaan.

10. Hij bouwde ook torens in de woestijn, zuidoostelijk van Jeruzalem, op de Dode Zee aan, ter bescherming van de aldaar weidende kudden, en hieuw voor haar verzorging van water, vele putten uit, overmits hij zo in deze woestijn als elders veel vee had, zowel in de laagten tussen het gebergte van Juda en de Middellandse Zee, als in de effen velden aan de andere zijde van de Jordaan in het stamland Ruben: akkerlieden en wijngaardeniers op de bergen en op de vruchtbare velden; want hij was een liefhebber van de landbouw 1).

1) Het is geen geringe eer voor de landbouw, dat een van de doorluchtigste vorsten van David's huis die beminde, voorstond en bevorderde. Deze koning behoorde niet tot degenen, die vermaak scheppen in oorlogen, noch zich met spelen en vermaken verlustigen; maar vond zijn beste smaak en lust in de onschuldige en stille bezigheden van het aangename landleven..

11. Verder had Uzzia een geordende legerkracht van geoefenden ten oorlog, uittrekkend in het leger bij benden, naar het getal van hun vooraf opzettelijk verrichte monsterring, door de hand van Jeiël de schrijver, en Mahaseja de ambtman, welke beide mannen stonden onder de hand van Hananja, een van de oversten van de koning.

12. Het gehele getal van de hoofden van de vaders van de vaderlijke huizen van de strijdbare helden, was tweeduizend en zeshonderd.

13. En onder hun hand, hun onderworpen was een leger van driehonderd zeventuizend en vijfhonderd (307.500), die met strijdbare kracht zich ten oorlog oefenden, om de koning tegen de vijand te helpen.

14. En Uzzia bereidde voor hen, bezorgde, voor het ganse leger schilden, en spiesen en helmen, en pantsieren, en bogen, zelfs tot de slingerstenen toe.

15. Hij maakte ook te Jeruzalem kunstige werken 1), kunstige slingerwerktuigen of Balisten bedenking van kunstige werkmeesters, dat zij op de torens en op de hoeken zijn zouden; om met pijlen en met grote stenen te schieten 2), zo ging zijn naam tot verre toe uit, want hij werd wonderlijk geholpen en had in al zijn ondernemingen een buitengewoon geluk, totdat hij sterk werd.

1) Doordat aan Uzzia de eer toekwam om zulke belegeringswerktuigen uitgevonden te hebben, al gebruikte hij daartoe ook kunstige werkmeesters, ging er een grote naam van hem uit, omdat van nu voortaan niet alleen te Jeruzalem, maar ook elders van die werktuigen werd gebruik gemaakt.

2) Alexander de Grote heeft tweeërlei belegeringswerktuigen op zijn veldtochten gebruikt; een (a), waardoor een pijl met grote kracht geworpen werd, zoals tegenwoordig bij ons (sinds de uitvinding van het buskruit in de 14e eeuw) de kogel uit het kanon, heet katapult; het andere (b), waarmee men stenen van enige centenaars gewicht op een afstand van een half kwartier met een boog kon werpen, heette de Balista. Aan de laatste hebben wij zeker ook hier te denken.

II. Vs. 16-23. Uzzia, steeds machtiger geworden, vervalt tot hoogmoed, die hem tot noodlottige daden drijft want hij bezondigt zich tegen de Heere zijn God, door in het heilige der Heiligen te dringen en op het reukaltaar te willen roken. Azaria, de hogepriester en tachtig andere priesters snellen hem achterna en willen zijn daad verhinderen, maar de koning ontbrandt in toorn tegen hen en Gods gericht treft hem, want hij wordt op hetzelfde ogenblik melaats en moet van nu af tot aan zijn dood en het ziekenhuis wonen, zonder de tempel ooit weer te kunnen bezoeken en de regering zelf weer in handen te kunnen nemen. Ook komt zijn lijk niet in de graven van de koningen, maar het wordt in het veld daarnaast begraven (Vgl 2 Koningen .15: 5-7).

16. Maar toen hij sterk geworden was (vs. 15), verhief zich zijn hart tot verdervens toe, en hij overtrad tegen de Heere, zijn God, doordien hij zich trotselijk inbeelde, dat het koningschap het recht van het priesterschap in zich bevatte; want hij ging in de tempel van de Heere, om te roken op het reukaltaar 1) en met de daad te tonen, hoe de priesterschap slechts als plaatsvervangster van de koning haar ambt vervulde, en deze, wanneer het hem goed dacht, ook zelf als priester werkzaam kon zijn.

1) Hierin wilde Uzzia met verkrachting van de Goddelijke wet doen, wat de Heidense koningen deden. Deze laatsten toch waren Opperpriesters en brachten zelf offeranden op de altaren van hun afgoden.

Hij beseft op dit ogenblik niet dat hij daarmee zich aan een grote zonde schuldig maakt, wanneer hij de prerogatieven van het Priesterambt aantast. De Heere God had uitdrukkelijk

het konings- en het priesterschap van elkaar gescheiden en met de dood bedreigd, degene, die geen priester zijnde, het altaar durfde naderen (Num.3: 10 en 18: 7).

De koning stoort zich echter niet aan het Goddelijk gebod. In de hoogmoed van zijn hart acht hij zich verheven boven het Priesterschap en erkent dit ambt niet als een zuivere goddelijke instelling. Vandaar dat hij in toorn opbruist (zo staat er toch letterlijk vs. 19), als hij ziet, dat de priesters hem willen stuiten in zijn plannen.

Maar vandaar ook de straf van de melaatsheid. Zoals Mirjam met die ziekte tijdelijk werd bezocht, wegens haar verzet tegen Mozes, zo wordt Uzzia, die veel hoger stond dan Mozes' zuster straks met deze ontzettende ziekte bezocht, opdat hij zou inzien en erkennen, dat hij zich vergrepen had tegen de Priesters en dat de Heere God deze Priesters in hun ambt handhaafde tegenover hem. Want toch het recht, om iemand uit de gemeenschap van het volk uit te stoten vanwege de melaatsheid, had de Heere juist aan de Priesters gegeven (Deuteronomium 24: 8).

Waar de koning nu niet vrijwillig zich laat gezeggen en afmanen, daar moet hij zich geduldig laten wegvoeren, ja laten uitstoten uit het Heiligdom, door diezelfde Priesters, die hij wilde verdringen. En dat hij melaats bleef tot aan zijn dood, overkwam hem, omdat de dood stond op het naderen tot het altaar, om daarop zelf te offeren.

Want een melaatse was maatschappelijk dood, afgesloten als hij was van het Heiligdom van God en van de gemeenschap van de mensen. Zo ondervond Uzzia op schrikkelijke wijze, dat het een grote zonde was in de ogen van God, om te willen verenigen, wat de Heere opzettelijk had gescheiden, om te schenden de wetten en ordinantiën van God in zake de dienst van Zijn Huis.

17. Maar Azaria, de toenmalige hogepriester, ging hem na, en met hem de priesters van de Heere, tachtig kloeke mannen, die gezamenlijk de moed hadden de koning tegen te gaan.

18. En zij wederstonden de koning Uzzia, en zeiden tot hem: Het komt u niet toe, Uzzia! de Heere te roken, maar de priesters, Aärons zonen, die geheiligd zijn, om te roken; (Num.18: 7), ga uit het heiligdom, want u heeft overtreden, en het zal u niet tot eer zijn van de Heere God 1), maar zal zijn strafgericht over u brengen (Num.17).

1) Niet tot eer zijn, is een hoffelijke uitdrukking tegen de koning. Zij willen daarmee zeggen, dat deze zaak, indien hij die doorzet, hem tot oneer en tot nadeel zal wezen. Het valt in het oog, dat de Priesters hem niet aanspreken met de titel van koning, maar hem noemen bij zijn naam. Was het ook, om het daarmee uit te spreken, dat hij reeds met het willen van deze daad had opgehouden een waar, d.i een theocratisch koning van Juda te zijn?

19. Toen werd Uzzia toornig, en het reukwerk was in zijn hand, om te roken, waarmee hij juist het reukoffer verrichten wilde, toen hij nu toornig werd, in toorn opbruiste, tegen de priesters, rees de melaatsheid op aan zijn voorhoofd, voor het aangezicht van de priesters, in het huis van de Heere, van boven het reukaltaar, waar naast de ganse gebeurtenis voorviel.

1) Hij stelde zich, onbeschaamd, met het aangezicht tegen de priesters aan, en gaf de blijken van zijn gramschap en grote hardnekkigheid genoeg te kennen, dies de wonderbare besmetting zich ook het eerst op zijn voorhoofd, de zetel van de schaamte zich vertoonde..

20. Toen zag de hoofdpriester Azaria op hem, en al de priesters toen hij bij het plotseling uitbreken van de melaatsheid door schrik werd aangegrepen; en zie, hij was melaats aan zijn voorhoofd, en zij stootten hem met van de haast van daar, brachten hem ijlings buiten het heiligdom, opdat hij het niet door langere aanwezigheid verontreinigde; ja hij zelf werd ook gedreven uit te gaan 1), omdat de Heere hem geplaagd en zijn hoogmoed op eenmaal verbroken had.

1) Hieruit zien we, dat Uzzia's hoogmoed gebroken was. Hij ijldde zelf uit het Heilige weg, ziende dat hij melaats was geworden. Het was een erkennen van gezondigd te hebben en tevens een erkennen van Gods Rechtvaardigheid. Wellicht dat het de eerste stap is geweest op de weg van een hartgrondig berouw.

21. Zo was koning Uzzia melaats tot aan de dag van zijn dood; en melaats zijnde, woonde hij in een afgezonderd huis (Lev.13: 46), want hij was voortaan van het huis van de Heere afgesneden 1) en moest ook van het verkeer met anderen zich onthouden. Jotham nu, zijn zoon, was over het huis van de koning, richtende het volk van het land, als eerste minister van zijn vader, in wiens naam hij het regentschap voerde.

1) Uzzia tastte de waardigheid van de Priesters aan en trad in hun ambt, waartoe hij geen recht had, en hierom verloor hij zijn eigen waardigheid en de erestand, die hem van rechtswege toebehoorde. Zij, die naar verboden eer gaan, verliezen dikwijls datgene, wat zij bezitten. Dus verwijderde Adam, door te tasten naar de Boom der kennis, waarvan hij niet eten mocht, zich en al zijn nakomelingen van de Boom des levens, waarvan hij gegeten mocht hebben..

22. Het overige nu van de geschiedenissen van Uzzia, de eerste en de laatste, heeft de profeet Jesaja, de zoon van Amos beschreven, die in het sterfjaar van deze koning de profetenwijding ontving (2Ki 15: 7).

23. En Uzzia ontsliep met zijn vaderen, en zij begroeven hem bij zijn vaderen, maar niet in het eigenlijke koningsgraf (1Ki 2: 10), maar in het veld van de begrafenissen, die van de koningen was op een dicht daarbij gelegen akker; want zij zeiden: hij is melaats en moet de gewijde plaats niet met zijn lijk verontreinigen. En zijn zoon Jotham werd koning in zijn plaats.

HOOFDSTUK 27

JOTHAM MAAKT DE AMMONIETEN CIJNSBAAR

I. Vs. 1-6. Jotham regeert 16 jaren lang over Juda op Gode-gevallige wijze, ofschoon hij wel, evenmin als zijn vader, de dienst van de hoogten kan uitroeien, maar toch niet zoals deze het priesterambt zich aanmatigt. Ook zijn regering strekt om Juda tot hoger macht en bloei te verheffen; want hij bouwt aan de tempel en de stadsmuur, legt steden aan op het gebergte van Juda, en burchten en torens in de wouden; daarenboven voert hij een zegerijke oorlog met de Ammonieten, die hij cijnsbaar maakt, en hij richt zijn wegen voor het aangezicht van de Heere, zijn God (vgl. 2 Koningen .15: 32-35).

1. Jotham was vijftientig jaren oud, toen hij, na enige jaren regent in zijn vaders plaats geweest te zijn (Hoofdstuk 26: 21) in het jaar 758 voor Christus, koning werd, en hij regeerde zestien jaren, tot 742, te Jeruzalem, en de naam van zijn moeder was Jerusa, een dochter van Zadok.

2. En hij deed dat juist was in de ogen van de Heere, naar alles, wat zijn vader Uzzia gedaan had, behalve dat hij in de tempel van de Heere niet inging, zoals deze (Hoofdstuk 26: 16 vv.); en het volk verdierf zich nog, volhardde in zijn verderfelijke weg, terwijl het voortging om op de hoogten te offeren en te aanbidden (2 Koningen .15: 35).

3. Deze bouwde aan de noordzijde van het binnenvoorhof de hoge poorten aan het huis van de Heere; hij bouwde ook veel aan de muur van Ofel, die ook de zuidelijke helling van de tempelberg in de vestingwerken van Jeruzalem moest brengen, en wilde aldus stad en tempel tegen elke aanval van het zuiden en oosten beschermen (Hoofdstuk 26: 2).

4. Daartoe bouwde hij steden op het gebergte van Juda; en in de wouden, woudstreken, bouwde hij burchten en torens ter bescherming van de herders en hun vee (zie 2 Koningen .15: 35).

5. Hij streed ook tegen de koning van de kinderen van Ammon, die de cijns hadden geweigerd te betalen, en had de overhand over hen, zodat de kinderen van Ammon in dat jaar hem gaven honderd talenten zilver ¹⁾ en tienduizend kor tarwe (Exod.16: 36), en tienduizend kor gerst, dit brachten hem de kinderen van Ammon wederom, ook in het tweede en in het derde jaar.

1) D.i. 432.000 gulden naar de Mozaïsche, of de helft daarvan, indien men berekent naar de sikkels van het heiligdom.

6. Alzo versterkte zich Jotham; want hij richtte zijn wegen voor het aangezicht van de Heere, zijn God ¹⁾, om in oprechtheid en standvastigheid naar Zijn geboden te wandelen.

1) Hij werd machtig, hij versterkte zich, hij nam toe in rijkdom, vermogen en in aanzien bij de naburige volken, die zijn misnoegen vreesden, en zijn gunst en vriendschap zochten; en dit alles verkreeg hij voor zich, door zijn wegen wél aan te stellen voor God. Hoe standvastiger,

ijveriger en getrouwer wij zijn in de Godsdienst, hoe vermogender wij zijn of worden, om alle kwaad en verleiding ten kwade tegen te staan, en alles wat goed is en welbetamelijk te betrachten..

II. Vs. 7-9. Aangaande de overige gedenkwaardigheden uit Jorams regering, verwijst de Schrijver naar zijn gewone bronnen, en hij sluit zijn bericht over hem met de reeds boven vermelde opgaven van het begin en de duur van zijn regering; de vrome en weldadige koning vond zijn rustplaats in het eervolle koninklijk graf (Vergelijk 2 Koningen .15: 36-38).

7. Het overige nu van de geschiedenissen van Jotham, en al zijn strijd, die hij, buiten de in vs. 5 vermelde, gevoerd heeft, en zijn wegen, zie, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Israël en Juda (1Ch 29: 30).

8. Hij was vijftientig jaren oud toen hij, zoals reeds in vs. 1 gezegd is, koning werd; en hij regeerde zestien jaren te Jeruzalem, van 758. tot 742 voor Christus

9. En Jotham ontsiep met zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad van David (1Ki 2: 10); en zijn zoon Achaz werd koning in zijn plaats.

HOOFDSTUK 28

REGERING VAN DE GODDELOZE ACHAZ, KONING VAN JUDA

I. Vs. 1-16. In Achaz heeft het rijk van Juda een van zijn goddelooste koningen op de troon, die geheel in de wegen van Israël's koningen wandelt. Dat wordt des te verderfelijker voor het huis van David en het volk van Juda, omdat juist in zijn tijd een gewichtige beslissing valt door de nood, waarin Rezin van Syrië en Pekah van Israël het rijk brengen, aan de ene, en het verleidende uitzicht om bij het Assyrische rijk hulp te vinden, aan de andere zijde. Het zeer korte bericht aangaande de Syrisch-Efraïmitische oorlog, in de Boeken der Koningen, wordt in dit werk door tamelijk uitgebreide en gewichtige aantekeningen aangevuld, en vooral vertelt het een schone gebeurtenis, die op de bloedige catastrofe van de oorlog door de invloed van den profeet in Efraïm volgde (vgl 2 Koningen .16: 1-9).

1. Achaz was twintig jaren oud, toen hij koning werd 1), en regeerde zestien jaren te Jeruzalem (van 742-727 voor Christus), en hij deed niet dat juist was in de ogen van de Heere, zoals zijn vader Davidgedaan had.

1) In de dagen van Uzzia en Jotham was de rijkdom en macht van Juda zeer toegenomen. Achaz vond, toen hij koning werd, het rijk wèl bevestigd, de schatkist wèl voorzien en de Godsdienst onder zijn volk wèl geordineerd. Maar ten gevolge van de weelde, die er heerste, was ook de innerlijke godsvrucht van het volk er niet beter op geworden. Integendeel, uit de profetieën van Jesaja kunnen we het opmaken, dat de godsdienstige toestand, wat het innerlijk gehalte betreft, zeer was achteruitgegaan (Jes.1-5 Het is dan ook daarom, dat toen Achaz, een man van een zeer verdorven karakter, die zelfs alle natuurlijke liefde verzaakte, geen tegenstand vond bij het volk, waar hij niet alleen wandelde in de voetsporen van Israël's meest bedorven koningen, maar ook in die van de Kanaänieten. De grote voorspoed had het volk doen achteruitslaan tegen de Heere, en de koning kon daarom zonder noemenswaardige tegenstand al de gruwelen van de afgodendienst invoeren.

2. Maar hij wandelde in de wegen van de koningen van Israël, doordat hij, evenals Joram en Ahazia (Hoofdstuk 21: 6; 22: 3), de kalverdienst huldigde; daartoe maakte hij ook gegoten beelden de Baäls, en voerde dus zelfs in Jeruzalem de Baälsdienst in;

3. Deze rookte ook in het dal van de zoon van Hinnom (1Ki 1: 33), en hij a) brandde zijn zonen (een van zijn zonen (2Ki 16: 3) in het vuur, naar de gruwelen van de heidenen, die de Heere voor het aangezicht van de kinderen Israël's uit de bezitting verdreven had (Deuteronomium 18: 9 vv. 2 Koningen .17: 15 vv.).

a) Jer.7: 31; 19: 3

4. Ook offerde hij en rookte op de hoogten en op de heuvelen, mitsgaders onder alle groen geboomte, totdat hij later de godsdienst in de tempel geheel afschafte (vs. 24).

5. Daarom a) gaf de Heere, zijn God, hem, toen in het jaar 741 de Syrisch-Efraïmitische oorlog (Isa 7: 1) uitbrak, in de hand van koning Rezin van Syrië, die door het Oostjordanland oprukte en die hij daar wilde stuiten, dat zij hem sloegen 1), en van hem gevangelijk wegvoerden een grote menigte van gevangenen, die zij te Damascus brachten. En hij werd ook gegeven in de hand van koning Pekah van Israël, die van het noorden indrong, en hem sloeg met een grote slag.

a) Jes.7: 1

1) Letterlijk: dat zij in hem sloegen. In hem, is dan, in zijn leger, zodat een groot gedeelte daarvan geslagen werd. Zo ook betekent het volgende van hem, van zijn leger.

6. Want Pekah, de zoon van Remalia, sloeg in Juda honderd en twintigduizend dood op één dag, allen strijdbare, dappere en krijgshaftige mannen, omdat zij de Heere, de God van hun vaders, verlaten hadden 1), werden zij in de macht van hun vijanden gegeven.

1) De schrikkelijke nederlaag wordt hier in verband gebracht met de afval van Juda's volk en daarom als een straf van de Heere tegen zijn volk voorgesteld, opdat Juda door deze zware tuchtiging zou leren, de afgoden vaarwel te zeggen en de dienst van de Heere weer te kiezen. Achaz was gaan wandelen in de wegen van de koningen van Israël en in de wegen van de koningen van Syrië, die de Baäl dienden. Welnu, diezelfde volken worden hem nu tot een tuchtroede, om hem en zijn volk uit te drijven tot de enige en ware dienst van God.

Helaas, Achaz werd hoe langer hoe meer verstokt en verhard. Hoe meer de Heere hem tuchtigde, hoe meer hij zich verhardde tegen de God van zijn vaders.

7. En Zichri, een geweldig man van Efraïm, sloeg Maäseja, de zoon van de koning, een prins van het koninklijke huis, niet juist een zoon van Achaz, wiens kinderen toen nog zeer klein waren, dood, en Azrikam, de huisoverste, een hooggeplaatst beambte van het koninklijke huis, mitsgaders Elkana, de tweede na de koning, zijn eerste minister.

8. En de kinderen van Israël voerden van hun broeders, de kinderen van Juda, gevangelijk weg, tweehonderd duizend, vrouwen, zonen en dochters, en plunderden ook veel door van hen; en zij brachten de door te Samaria 1).

1) Uit het karakter van de oorlog, die op een burger-, ja op een godsdienstoorlog geleek en uit de wreedheid van de Israëlieten wordt het groot aantal van de weggevoerde gevangenen begrijpelijk, omdat na de grote nederlaag van de Judeeërs het gehele land in de handen van de vijanden raakte, zodat deze naar hartelust hun haat en hun grimmigheid konden botvieren, door wegvoering van de weerloze vrouwen en kinderen, om die tot slaven te maken..

9. Aldaar nu, te Samaria, was een profeet van de Heere, wiens naam was Oded 1), een tijdgenoot en geestverwant van de profeet Hosea (2Ki 14: 29), die ging uit, het leger tegen, dat naar Samaria kwam (vgl. Hoofdstuk 15: 1 vv.), en zei tot hen: Zie, door de grimmigheid

van de Heere, de God van uw vaders, over Juda, heeft Hij hen in uw hand gegeven, en u hebt hen doodgeslagen in toornigheid, die tot aan de hemel raakt, en tot God om wraak roept.

1) Deze Oded was evenals Micha, ten tijde van Achab, een waar profeet van de Heere. Wanneer hij verneemt, dat Israël met zo'n grimmige woede tegen Juda gewoed heeft, gaat hij het overwinnende leger tegemoet, niet om het te zegenen, maar met het woord van de bestraffing, dat van heilige toorn ademt, tegen zo'n verregaande geweldenarij.

Hij stelt hen voor, hoe zij Juda hebben overwonnen, niet omdat zij zoveel machtiger waren, maar omdat de Heere God, die hij de God van uw vaders noemt, tegen Juda zich keerde, vanwege hun grote zonde.

Echter moeten zij het weten, dat hun wreedheid tot de Hemel om wraak roept, dat zij zich daarom een zware bloedschuld op de hals hebben gehaald.

En waar hij nu hen bij het diep schuldige van hun daden heeft bepaald, bestraft hij verder hun voornemen, om de kinderen van Jeruzalem en Juda tot slaven te maken, en wijst hen er op, dat ook zij volstrekt niet vrij uitgaan, dat integendeel (vs. 10) bij hen schulden zijn tegen de Heere, hun God, zodat, en dit wil hij hen onder de ogen brengen, indien de Heere God hen verlaat of zich tegen hen keert, zij evenzeer als slaven en slavinnen zullen worden verkocht. Die vermaning en bestraffing besluit hij met de raad, om de gevangenen weer los te laten en naar Juda en Jeruzalem te doen terug keren.

10. Daartoe denkt u nu de kinderen van Juda en Jeruzalem, waaraan de Heere slechts voor een kleine tijd Zijn hulp onttrokken heeft, u tot slaven en slavinnen te onderwerpen; bent u het niet alleen? Bij jullie zijn schulden tegen de Heere, uw God 1).

1) D.i.: Hebt u ook niet, als u op uzelf ziet, zonden gepleegd, die bij de Heere als schulden tegen Hem staan aangetekend?

Letterlijk staat er: Zijn niet, wat U betreft, bij jullie schulden tegen de Heere, uw God?

11. Nu dan, hoor mij, opdat u niet nog veel grotere strafgerichten van God u berokkent, dan die, welke nu de kinderen van Juda en Jeruzalem treffen, en breng de gevangenen terug, die u van uw broeders 1)gevangelijk weggevoerd hebt; want de hitte van de toorn van de Heere is over u.

1) Van uw broeders. De profeet wijst hier met opzet op de bloedverwantschap, die er bestond tussen de Tien stammen en die van Juda en Benjamin. Bovendien waren er ook velen, bij de scheiding van het rijks onder Rehabeam, uit het rijk van de Tien stammen gaan wonen in het rijk van Juda.

Dat het hun broeders waren, maakte hun schuld voor de Heere God nog veel zwaarder.

12. Toen maakten zich uit de omgeving van de profeten en van de met hem voor de poort van Samaria vergaderde volksmannen op, van de hoofden van de kinderen van Efraïm, Azaria, de zoon van Johanan, Berechja, de zoon van Mesillemoth, en Jehizkia, de zoon van Sallum, en Amasa, de zoon van Hadlaï, tegen degenen, die uit het leger met de gevangenen naar de stad kwamen.

13. En zij zeiden tot hen: U zult deze gevangenen hier niet inbrengen, tot het brengen van een schuld over ons tegen de Heere; denken jullie toe te doen tot onze zonden en tot onze schulden, hoewel wij vele schuld hebben, en de hitte van de toorn over Israël is 1)?

1) Hierin betoonden zij een bereidwillig en gehoorzaam hart en de vereiste eerbied voor Gods Woord, hun door zijn profeet aangekondigd, naast een teder medelijden, omtrent hun broeders, die in hen gewrocht werd door de bedenking van de tedere barmhartigheid van God zelf, "die de ellende en benauwdheid van Zijn arm volk aanschouwde, hun geschrei hoorde, om hun bestwil gedacht aan Zijn Verbond, en hun barmhartigheid gaf voor het aangezicht van allen, die hen gevangen hadden" (Psalm 106: 44-46)..

14. Toen lieten de toegerusten, de tot de strijd gewapende mannen, de gevangenen en de door voor het aangezicht van de vier vroeger genoemde oversten en van de ganse gemeente.

15. De mannen nu, die met namen uitgedrukt zijn (vs. 12), maakten zich op, en grepen de gevangenen, en kleeadden van de door al hun naakten; en zij kleeadden hen, en schoeiden hen, en spijsden hen, en drenkten hen, en zalfden hen, en voerden ze op ezels, allen die zwak waren, en brachten hen te Jericho, de palmstad (Jos 7: 1), bij hun broeders, tot over de grenzen van het zuidelijke rijk; daarna keerden zij weer naar Samaria.

Na zo'n gruwelijk bloedbad (vs. 6 vv.) is zo'n betoning van de met geweld tegengehoudene, en door het woord van de profeet ontvlamde broederliefde niet te verwonderen; een vroegere tegenhanger daarvan is de verhinderende van de broederoorlog door Semaja. (Hoofdstuk 11: 2 vv.)..

Deze ganse zaak vormt een parallel met het optreden van de profeet Semaja in 1 Koningen 11: 22-24 (2 Kronieken 11: 1-4), die het Judese leger, dat zich ten strijde tegen de afgevalle Tien stammen had opgemaakt, vermaant niet met hun broeders, de Israëlieten, strijd te voeren, omdat de afval door God zo was beschikt. Dat feit aan het begin van de geschiedenis van de beide gescheiden rijken en dit hier aan het einde van één, komt met elkaar op heerlijke wijze overeen. Te ener plaats is het een profeet uit Juda, die Juda, ter andere een Efraïmiet, die de Efraïmieten vermaant, om met het broedervolk in een verzoenlijke geest te handelen, en beiden met goed gevolg..

II. Vs. 17-27. De heilige geschiedschrijver vermeldt hierna nog andere straffen, die de goddeloze koning, deels gedurende de Syrisch-Efraïmitische oorlog zelf, deels tengevolge van zijn verbintenis met de koning van Assyrië troffen; maar dat alles bracht bij hem zelfs geen begin van terugkeer teweeg, veeleer nam zijn goddeloosheid telkens meer toe, totdat hij

volkomen een heiden werd, zich met geweld meester maakte van de tempelgereedschappen, en de tempeldeuren sloot. (Vergelijk 2 Koningen .16: 10-20).

17. Daarenboven, om de nood van Achaz, gedurende de boven vertelde Syrisch-Efraïmitische oorlog, nog al hoger te doen stijgen, waren ook de Edomieten gekomen, die koning Rezin van Syrië van de Judese opperheerschappij (2 Koningen .16: 6), op zijn tocht door het Oostjordanland tot aan de Elanitische zeeboezem, vrijgemaakt had, en hadden Juda, in wiens land zij invielen, geslagen en gevangen en gevangelijk weggevoerd.

18. Daartoe waren de Filistijnen in de van de laagte, in de vlakte Sephela, en het zuiden van Juda, in het zogenaamde Zuidland, ingevallen, en hadden ingenomen Beth-Semes, 3 mijlen westelijk van Jeruzalem, en Al Ion, in het stamgebied Dan (Joz.19: 42), en Gederoth, misschien het tegenwoordige Geterah, zuidwestelijk van Ekron (Joz.15: 36), en Socho, in de vlakte (Joz.15: 35) en haar onderhorige plaatsen, van haar afhankelijke kleinere plaatsen, en Timna, 3/4 uur westelijk van Beth-Semes grensstad tussen Dan en Juda (Joz.15: 10; 19: 43), en haar onderhorige plaatsen, en Gimzo, thans Dschimsu, 3/4 mijl zuidoostelijk van Lydda, en haar onderhorige plaatsen; en zij woonden aldaar.

19. Want de Heere vernederde Juda, omwille van Achaz, de koning van Israël 1), want hij had Juda (2Ch 21: 2)afgetrokken, afvallig gemaakt (Exod.32: 25) dat het gans zeer overtrad tegen de Heere.

1) Koning van Israël wordt hier Achaz genoemd, niet omdat hij in de wegen van de koningen van het rijk van de Tien stammen wandelde, maar ironisch, omdat zijn regering de bitterste satire op de naam van koning van Israël, d.i. van het volk van God was..

20. En Tiglath-Pilneser, de koning van Assyrië, wiens hulp hij ingeroepen had (vs. 16), kwam tot hem, toen aan het Syrisch rijk door de Assyriërs een einde gemaakt was (2 Koningen .16: 9), en ook het rijk van Israël zeer door hem verzwakt was (2 Koningen .15: 29); maar hij benauwde hem 1), en sterkte hem niet, maar dwong hem tot een jaarlijkse schatting (2Ki 16: 18).

1) Dit betekent niet, dat hij hem in zijn hoofdstad belegerde (de grondtekst verbiedt zo'n vertaling), maar dat hij in plaats van hem te sterken en uit zijn noden te redden, hem in nog moeilijker toestand bracht. Die moeilijke toestand is hierin gelegen, dat het rijk van Juda een vazalstaat werd van de Assyrische wereldmacht, en tevens dat hij, om de koning van Assyrië te behagen, de tempel van de Heere sloot, en zo hierbij veel dieper wegzonk in de poel van God-verlating en God-verzaking.

Het is de bedoeling van de gewijde Schrijver, om hierop de aandacht te vestigen, dat Achaz' bedoelingen volstrekt niet werden bereikt, integendeel, dat hij land en volk in nog treuriger conditie bracht.

Vs. 20 is een tussenzin.

In vs. 21 wordt de draad van vs. 16 weer opgenomen.

21. Zo bracht het in vs. 16 vermelde goddeloos gedrag van de koning een ontzaglijk onheil over het land. Want Achaz nam, om de Assyrische wereldmacht over te halen tot hulp tegen Rezin van Syrië en Pekah van Israël, een deel van de schatten van het huis van de Heere, en van de schatten van het huis van de koning, en van de vorsten, van de hoge beambten, die in het koninklijk paleis woonden, het zilver en goud, dat hij de koning van Assyrië gaf (2 Koningen .16: 8); maar hij hielp hem niet, het baatte hem niets, zoals reeds in vs. 20 gezegd is.

22. Ja, in de tijd dat men hem benauwde 1), maakte hij van de overtredens tegen de Heere nog meer, dan hij tot dusver gepleegd had; dit was de koning Achaz.

1) Hoogstwaarschijnlijk heeft de koning van Assyrië het niet onduidelijk getoond, dat hij ook wel grote lust had om Jeruzalem in te nemen. Is dit zo, dan blijkt daaruit wederzo duidelijk, dat de Heere Achaz tuchtigt met een tak van de boom, die hij zelf geplant heeft.

23. Want hij offerde, zeker in diezelfde tijd dat hij, door de Syriërs en Israëlieten in zijn hoofdstad zozeer benauwd, in het dal van de kinderen van Hinnom rookte en zijn zoon door het vuur liet gaan (vs. 3), de goden van Damascus, die, naar zijn heidense beschouwing, hem geslagen hadden (vs. 5), en zei: a) Omdat de goden van de koningen van Syrië hen helpen, zal ik hen offeren, opdat zij mij ook helpen; maar zij waren hem, juist omdat hij er zijn vertrouwen op stelde en hen diende, tot zijn val, tot telkens zwaarder zonde, mitsgaders aan gans Israël.

a) Richteren 16: 23 Habakuk.1: 11

24. En Achaz, ten gevolge van zijn toewijding aan de Assyrische wereldmacht eindelijk geheel in het heidendom verzonken, verzamelde daarna de vaten van het huis van God, en hieuw de vaten van het huis van God in stukken, en sloot de deuren van het huis van de Heere 1) toe; daartoe maakte hij zich altaren in alle hoeken te Jeruzalem, en schafte dus in de grond van de zaak, de dienst van de Heere geheel af, terwijl hij deze tot dusver naast de beelden- en afgodendienst had laten bestaan.

1) Huis van de Heere is hier het Heilige en het Allerheiligste, dus de eigenlijke Tempel. Uit 2 Koningen .16: 14-16 blijkt toch, dat hij in de voorhof zelf een zeer groot altaar liet bouwen, dat het Salomonische moest vervangen.

Hiermee echter schafte hij de dienst van de Heere, naar Diens ordinantiën en inzettingen, af.

25. Ook maakte hij in elke stad van Juda hoogten, om andere goden te roken; zo verwekte hij, door al deze gruwelijkheden, de Heere, de God van zijn vaderen, tot de uitersten toorn 1).

1) Hieruit blijkt duidelijk genoeg, dat Achaz niet alleen uit zwakheid handelde, maar in driest verzet tegen de instellingen van de Heere. Het was hem er werkelijk om te doen, om de dienst

van de Heere geheel uit te roeien. Met een echte satanische energie zet hij zijn plannen door en hoe meer hij de kastijdende hand van de Heere ondervindt, hoe dieper hij zijn vijandschap openbaart. Achaz is onder de koningen van Juda de heros van de God verzaking, het volstreckte tegenbeeld van David.

26. Het overige nu van zijn geschiedenissen, en al zijn wegen, de eerste en de laatste, zie, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël (1Ch 29: 30).

27. En Achaz ontsliep in het jaar 727 voor Christus met zijn vaderen, en zij begroeven hem in de stad te Jeruzalem, op de plaats waar Asa, Joram en Uzzia begraven waren (Hoofdstuk 16: 14; 21: 20; 26: 23), maar zij brachten hem, vanwege zijn goddeloze regering, niet in de graven van de koningen van Israël 1), die met David in een en hetzelfde graf kwamen (1Ki 2: 10) en zijn zoon Jehizkia, of Hizkia, werd koning in zijn plaats.

1) "2Ki 16: 20"

HOOFDSTUK 29

JEHIZKIA STELT DE WARE GODSDIENST WEER IN

III. Vs. 1-36. Als Hizkia (hier Jehizkia genoemd) in het 25ste jaar van zijn ouderdom de troon beklimt, bevindt zich het rijk van Juda, ten gevolge van de rampen, die het onder Achaz getroffen en eindelijk van Assyrië afhankelijk gemaakt hadden, in de uiterste staatkundige onmacht, terwijl in het rijk zelf, door de overheersing van de afgoderij en de daarmee gepaard gaande zedelijke ontaarding, de toestand het slimste is. Dienovereenkomstig zien wij Hizkia ijverig een tweevoudig doel najagen; ten eerste om door verwijdering van de afgodendienst en herstelling van de rechtmatige godsdienstplechtigheden de godsdienstig-zedelijke toestand van het volk te verheffen, ten andere om door afschudding van het Assyrische juk aan het land de zelfstandigheid weer te geven. Terwijl de profetische Schrijver van de Boeken der Koningen deze tweede werkzaamheid van de vrome en door God gezegende koning, hoofdzakelijk in het oog houdt, maar zijn reformatorische werkzaamheid slechts terloops bericht, zo is het juist de hervorming en de openbare eredienst, waarbij de Kroniekschrijver met bijzondere belangstelling verwijlt. Wij horen dus eerst, hoe reeds in de eerste maand van het na zijn troonsbeklimming beginnende nieuwe jaar, Hizkia de tempel laat reinigen door priesters en Leviëten, en nu de dienst van de Heere vernieuwt, onder plechtige offers, waarmee het volk zijn zonde verzoent en de Heere, zijn God, zijn dank toebrengt (Vergelijk 2 Koningen .18: 1-8).

1. Jehizkia, (volkomen naamvorm, Jes.1: 1 Micha 1: 1), waarvoor elders het verkorte Hizkia voorkomt) werd koning, vijftientwintig jaren oud zijnde, en regeerde negenentwintig jaren, van 727-698 voor Christus, te Jeruzalem; en de naam van zijn moeder was Abia, een dochter van Zacharia (2Ki 18: 3).

2. En hij deed dat juist was in de ogen van de Heere, naar alles, wat zijn vader David gedaan had 1), zodat hij de Heere met standvastigheid aanhing en niet van Hem afweek.

1) "2Ki 18: 3"

3. Deze deed in het eerste jaar van zijn regering, in de eerste maand 1), de maand Abib of Nisan van het jaar 726 voor Christus, nadat hij omstreeks een half jaar te voren aan de regering was gekomen, de deuren van het huis van de Heere, die zijn vader Achaz toegesloten had (Hoofdstuk 28: 24) open, en beterde ze, bouwde ze en versierde ze opnieuw (2 Koningen .18: 16).

1) Er staat hier niet, in het eerste jaar, in de eerste maand van zijn regering, maar, in het eerste jaar van zijn regering, in de eerste maand. Hieruit is op te maken, dat Hizkia in het laatste gedeelte van het jaar 727 koning werd, zodat de eerste maand van het kerkelijk jaar, de maand Nisan van het jaar 726, nog in het eerste jaar van zijn regering viel.

4. En hij bracht de priesters en de Leviëten in, en hij verzamelde ze in de Ooststraat, op de oostelijke vrije plaats voor de tempel of in de binnenvoorhof (Ezra 10: 9).

5. En hij zei tot hen: Hoor mij, o Levieten! heilig nu uzelf (Exod.19: 10 vv.), en heilig het huis van de Heere, de God van uw vaders, en breng de onreinheid 1), al wat tot de afgodendienst behoort uit van het heiligdom.

1) De onreinheid, hier en in vs. 16, is de Levitische onreinheid, n.l. de vuile afgodendienst en alles wat daartoe behoort, door Achaz in de Tempel gebracht.

6. Want onze vaders, Achaz en zijn tijdgenoten, hebben overtreden, zich aan Gods heiligdom vergrepen, en gedaan dat kwaad was in de ogen van de Heere, onze God, en hebben Hem verlaten, en zij hebben hun aangezichten van de tabernakel van de Heere omgewend, en hebben de nek toegekeerd, doordat zij de ware godsdienst in de tempel geheel lieten varen.

7. Ook hebben zij de deuren van het voorhuis, het tempelhuis (1 Koningen .6: 33 vv.), toegesloten, en de lampen uitgeblust, en het reukwerk niet geroookt 1); en het brandoffer hebben zij in het heiligdom aan de God van Israël niet geofferd 2) (Hoofdstuk 24: 18).

1) Alles wat hier wordt opgesomd, staat in het nauwste verband met het sluiten van de deuren van de voorhof, van het tempelhuis, waardoor men inging in het Heilige, waar de lampen brandden en het reukoffer werd ontstoken. Hizkia verzwijgt niet wat zijn vaders hebben misdaan.

2) Hier wordt het zo duidelijk voor ogen gesteld, dat het offer op het altaar, dat Achaz zelf gemaakt had, geen brandoffer voor de Heere was, door Hem niet als een brandoffer werd beschouwd. Eigenwillige Godsdienst kan de Heere God niet behagen. Door Zijn profeten, vooral door Jesaja, spreekt de Heere dat gedurig tegen zijn volk uit.

8. Daarom is een grote toorn van de Heere over Juda en Jeruzalem geweest, en Hij heeft hen overgegeven ter beroering, ter verwoesting, en ter aanfluiting, dat zij op het snoodst vertreden, veracht en bespot werden door de Syriërs, Efraïmieten, Filistijnen, Edomieten en Syriërs (Hoofdstuk 28: 5 vv, 17 vv., 20 vv. Jer.51: 37 Klaagt.3: 15), zoals u ziet met uw ogen.

9. Want zie, onze vaders zijn door het zwaard gevallen; daartoe onze zonen, en onze dochters, en onze vrouwen zijn daarom in gevangenis geweest 1) (Hoofdstuk 28: 6).

1) Juda moet het wèl weten, dat al de ellende, waarin zij verkeren, gevolg is van de zonde van de Godverlating en God verzaking. Hij stelt die ellende in haar ontroerende werkelijkheid voor, opdat zijn volk bij de eerste oorzaak zou worden bepaald en daarom redding uit die toestand zou zoeken in een schuldbelijdend terugkeren tot de Heere en een vernieuwen van het verbond. Daarom komt hij ook hierop terstond met de eis van bekering tot zijn onderdanen.

10. Nu is het, opdat wij uit zo'n ellende gered mogen worden, in mijn hart een verbond te maken 1) met de Heere, de God van Israël, zodat al het volk openlijk zich tot nieuwe gehoorzaamheid jegens Hem verbindt, opdat de hitte van Zijn toorn van ons afkeert, en Zijn genade en hulp zich weer tot ons wende.

1) Dit is, om Hem alleen te dienen, en wel op die wijs alleen, als Hij zelf ingesteld en bevolen heeft, want ik ben wel verzekerd, dat Hij anders Zijn hevige toorn niet van ons zal afwenden..

Verbond tussen God en de mens, dat is het tegenovergestelde van de scheiding en verwijdering tussen mens en God, die de zonde veroorzaakt; dat is voor zondaren wederbrenging tot God, vereniging met Hem, zoals het liefhebbend kind, dat onverbreekbaar aan de vader hangt.

Verbond maken is het verbond vernieuwen. Hizkia spreekt het met deze woorden uit, dat het de lust van zijn hart is, om de Heere God te dienen, hij en zijn volk, naar Zijn inzettingen. Als een koning zal hij regeren, die er zich van bewust is, dat hij zijn macht ontleent aan de Heere en dat hij dus geroepen is, Diens wetten te eren en Diens ordinantiën op te volgen.

11. Mijn zonen, priesters en Levieten! wees nu niet traag, maar betoon u echt trouw en ijverig in de plichten, die op u rusten a); want de Heere heeft u verkoren 1), dat u voor Zijn aangezicht staan zou, om Hem te dienen, en opdat u voor Hem dienaars en wierokers zou zijn.

a) Exod.28: 1 Num.3: 6; 8: 14; 18: 2

1) De koning wijst de Priesters en de Levieten er op, dat zij ambtsdragers van God, de Heere zijn, dat hun ambt een instelling van de Heere is en dat daaruit voortvloeit, om dit ambt de Heere en Hem alleen waar te nemen. Hizkia weet het, dat, indien zij dit goed verstaan en dit geloven, Zij ook met gewilligheid en ijver de Tempel van alle onreinheden zullen zuiveren.

12. Toen, door zulke vriendelijke en dringende redenen van de koning tot heilige ijver aangespoord, maakten zich de Levieten op; Mahath, de zoon van Amasaï, en Joël, de zoon van Azarja, van de kinderen van de Kehathieten; en van de kinderen van Merari, Kis (1 Kronieken 6: 5), de zoon van Abdi, en Azarja, de zoon van Jehaleël; en van de Gersonieten: Joah, de zoon van Zimma (1 Kronieken 6: 29), en Eden, de zoon van Joah;

13. En van de kinderen van Elizafan, Simri en Jeiël, en van de kinderen van Asaf, Zecharja en Mattanja.

14. En van de kinderen van Heman, Jehiël en Simeï, en van de kinderen van Jeduthun, Semaja en Uzziël.

15. En zij, deze 14 hoofden van Levitische families verzamelden hun broederen, de tot hun families behorende Levieten, en heiligden zich en kwamen, na volbrachte heiliging, naar het gebod van de koning, door de woorden van de Heere 1), om het huis van de Heere te reinigen.

1) Door het woord van de Heere is nauw verbonden aan, naar het gebod van de koning, en wil zeggen, dat het gebod van de koning zich grondde op het bevel van God, op de wetten van Mozes.

16. Maar de priesters gingen binnen in het huis van de Heere, in het eigenlijke tempelhuis, waar de Leviëten niet mochten komen, omdat te reinigen, en zij brachten uit in het voorhof van het huis van de Heere al de oneingheid van de afgodendienst, die zij in de tempel van de Heere vonden; en de Leviëten namen ze op, om naar buiten uit te brengen, in de beek Kidron 1) (2 Koningen .23: 12).

1) "2Ki 23: 6"

17. Zij begonnen nu te heiligen op de eerste van de eerste maand, op de 1ste Abib of Nisan van het jaar 726, en op de achtste dag van de maand kwamen zij, zoals vroeger verhaald werd, in het voorhuis van de Heere, en heiligden het huis van de Heere in acht dagen, bij welke gelegenheid zeker ook de koperen slang vernietigd werd (2 Koningen .18: 4), en op de zestiende dag van de eerste maand maakten zij een einde.

18. Daarna, na volbrachten arbeid, kwamen zij binnen het paleis op Zion tot de koning Hizkia, om hem de stand van zaken mee te delen, en zeiden: Wij hebben, overeenkomstig uw bevel (vs. 5), het gehele huis van de Heere gereinigd, mitsgaders het brandofferaltaar met al zijn gereedschap, en de tafel van de toerichting met al haar gereedschap.

19. Alle gereedschap 1) ook, dat de koning Achaz, onder zijn koninkrijk, door zijne overtreding of, in zijn ongerechtigheid weggeworpen, aan het heilige gebruik onttrokken had (Hoofdstuk 28: 24), hebben wij bereid, weer in orde gebracht, en opnieuw voor het godsdienstig gebruik geheiligd: en zie, zij zijn voor het altaar van de Heere, het brandofferaltaar.

1) Hieronder is te verstaan, het koperen brandofferaltaar, de koperen zee en de waterbekkens op de stellingen.

20. Toen maakte zich de koning Jehizkia, de andere dag, de 17de Abib of Nisan, vroeg op, en verzamelde de oversten van de steden en hij ging met hen op in het huis van de Heere.

21. En zij brachten zeven varren, en zeven rammen, en zeven lammeren ten brandoffer 1), en zeven geitenbokken ten zondoffer voor het koninkrijk, het volk, en voor het heiligdom en voor Juda 2); en hij zei tot de zonen van Aäron, de priesters, dat zij die op het altaar van de Heere zouden offeren.

1) Het brandoffer wordt eerst genoemd, hoewel het zondoffer het eerst gebracht werd, omdat ook in Lev.6 eerst van de brandoffers en daarna van het zondoffer sprake is.

2) Deze offers werden gebracht èn om het rijk èn om het heiligdom èn om het volk te ontzondigen en weer te wijden aan de Heere God. Want wel wordt in vs. 21 en 22 van een slachten van de offerdieren, ten brandoffer bestemd, gesproken, maar nog niet van verbranden, terwijl uit vs. 27 voldoende blijkt, dat de brandoffers eerst geofferd werden, nadat het bloed van het zondoffer had gevloeid (vs. 23 en 24).

22. Zo slachtten zij de runderen, en de priesters ontvingen het bloed, en a) spengden het op het altaar; zij slachtten ook de rammen, en spengden het bloed op het altaar; insgelijks slachtten zij de lammeren, en spengden het bloed op het altaar.

a) Lev.8: 14 Hebr.9: 21

23. Daarna brachten zij de bokken bij, ten zondoffer voor het aangezicht van de koning en van de gemeente, en zij leiden hun handen op die, terwijl zij een belijdenis van zonden uitspraken (Lev.16: 21).

24. En de priesters slachtten ze en ontzondigden met hun bloed op het altaar, bestreken met een deel van het bloed de hoornen des altaars, en goten dan het overige bloed aan de voet van het altaar uit (Lev.4: 34), om verzoening te doen voor het ganse Israëel, ook voor dat van de noordelijke stammen, omdat de tempel het gemeenschappelijk heiligdom van het ganse Israëel was; want de koning had dat brandoffer en dat zondoffer voor gans Israëel bevolen, opdat zo het reinigings- en inwijdingsfeest op plechtige wijze plaats had.

25. En a) hij stelde de Levieten in het huis van de Heere, met cimbalen, met luiten en harpen b), naar het gebod van David, en van Gad, de ziener van de koning, en van Nathan, de profeet: want dit gebod was van de hand van de Heere, door de hand van Zijn profeten, hetgeen David aangaande het godsdienstig gezang van de Levieten verordend had.

a) 1 Kronieken 16: 4; 25: 6

b) 1 Kronieken 6: 31; 23: 5; 25: 1. 2 Kronieken 6: 14

26. De Levieten nu stonden met de instrumenten van David (1 Kronieken 23: 5), en de priesters met de trompetten.

27. En Hizkia beval, dat men het brandoffer op het altaar zou offeren; ter tijd nu als dat brandoffer begon, begon het gezang van de Heere met de trompetten, en met of, de maat houdende van de instrumenten van David, de koning van Israëel

1) (1Ki 10: 12).

1) Letterlijk staat er: Begon het gezang van de Heere en de trompetten, en wel de maat houdend van de instrumenten van David de koning van Israëel. De betekenis is daarom, dat het blazen van de trompetten zich schikte of voegde naar het gezang en het spelen op de muziekinstrumenten, door David ingevoerd. Wat in onze Staten-Vertaling vertaald is door met de instrumenten, moet vertaald worden door de maat houdende van de instrumenten, terwijl ook het vorige met vervangen moet worden door en der. De trompetten en het gezang van het volk was geheel één, wat de maat aanging, in overeenstemming met het spel op de cimbalen en de luiten en harpen.

Gedurig wordt de aandacht erop gevestigd, dat Hizkia geheel en al de voetstappen van David volgde en deze grote koning van Israëel als zijn voorbeeld beschouwde, waar het aankwam op de heiliging en verheerlijking van de dienst van de Heere.

28. De ganze gemeente nu boog zich neer, toen men het gezang zong, en met trompetten trompette 1); dit alles totdat het brandoffer voleind was.

1) In dit vers wordt duidelijk het zingen van het gezang en het blazen op de trompetten van elkaar onderscheiden en behelst het de mededeling van de opvolging van het bevel van Hizkia (vs. 27).

29. Toen men nu geëindigd had te offeren, bukten, knielden de koning en allen, die bij hem gevonden waren, en bogen zich neer.

30. Daarna zei de koning Jehizkia, en de oversten, tot de Levieten, dat zij de Heere loven zouden met de woorden, de Psalmen van David en van Asaf, de ziener; en zij loofden tot blijdschap toe, en neigden hun hoofden en bogen zich neer 1).

1) Men leert hieruit, dat de smart en droefheid om de zonden ons niet moet terughouden, om Gods lof al juichend te zingen. Door het geloof moeten we ons verblijden in Christus Jezus, onze Gerechtigheid, en onze gebeden en lofzangen moeten tegelijk met zijn offeranden ten hemel stijgen, om alleen uit kracht hiervan een gunstige aanneming bij God te verlangen..

Het is duidelijk, dat dit zingen van Psalmen van David en Asaf reeds plaats had onder het offeren (vs. 27).

Het gezang van de Heere is in vs. 27 niet anders als het zingen van de Psalmen van David.

31. En Jehizkia antwoordde en zei: Nu hebt u uw handen de Heere gevuld 1), met het brengen van offers opnieuw van uw ambt bezit genomen; treedt toe, en brengt slachtoffers en lofoffers tot het huis van de Heere; en de gemeente bracht slachtoffers en lofoffers, en alle vrijwilligen van hart brandoffers.

1) D.i. u heeft u weer gewijd aan de dienst van de Heere. De volgende woorden brengt slachtoffers zijn ook tot het volk gericht.

32. En het getal van de brandoffers, die de gemeente bracht, was zeventig runderen, honderd rammen, tweehonderd lammeren; deze allen de Heere ten brandoffer.

33. Nog waren de geheiligde dingen zeshonderd runderen en drie duizend schapen 1).

1) Wel was het een grote menigte van brandoffers, die gebracht werd, maar toch welk een verschil met de dagen van vroeger.

Alleen uit het aantal de brandoffers is duidelijk genoeg op te maken, de achteruitgang van het volk, op stoffelijk en geestelijk gebied. Ook op godsdienstig, want uit vs. 34 vv. zien wij, dat niet alle priesters meededen en zich geheiligd hadden, en daarom zullen velen uit het volk zich ook nog hebben afgetrokken van de zuivere dienst van God. Velen zullen op de Priesters en wat deze deden hebben gewezen.

34. Maar van de priesters waren er te weinig; en zij konden al de brandoffers de huid niet aftrekken 1), hetgeen in dit geval ook tot hun ambtsplichten behoorde; daarom hielpen hen hun broeders, de Levieten, totdat het werk geëindigd was, en totdat de andere nog overige priesters zich geheiligd hadden, want de Levieten waren rechter van hart, om zich te heiligen dan de priesters 2), hun heiliging vereiste niet zoveel omslag dan die van de priesters; maar zij hadden er zich ook bereidwilliger toe betoond, dan de priesters, die meer betrokken waren bij de invoering van de afgodendienst door Achaz.

1) Bij de gewone offers moest een offeraar helpen aan het aftrekken van de huid, of liever dit zelf doen, maar bij feestoffers, zoals deze, was het de plicht en de taak van de Priesters.

2) Wordt in vs. 35 een tweede oorzaak aangegeven, waarom de Levieten de Priesters moesten helpen, hier wordt de eerste en voornaamste oorzaak aangeduid. Bij vele Priesters was een hinken op twee gedachten. Deze waren nog gehecht aan de meer zinnelijke dienst van Achaz en konden zich nog niet vinden in de zuivere dienst van de Heere. Bij de Priesters vond Hizkia daarom niet de genegenheid als bij de Levieten en het volk. Dit verklaart ook het feit, dat als Hizkia's zoon Manasse aan de regering is gekomen, zo opeens weer en in zo hevige mate de afgodsdienst in volle gang is.

35. En ook waren de brandoffers in menigte, met het vet van de dankoffers, en met de drankoffers, voor de brandoffers, en dat was een andere reden waarom de priesters alleen met het aftrekken van de huid niet gereed konden komen; zo werd de dienst van het huis van de Heere besteld 1).

1) Hiermee wordt aangeduid, dat wat onder Achaz in verval was geraakt, nu weer hersteld werd, n.l. de offerdienst, naar de wet van Mozes, in het Heiligdom van de Heere.

36. Jehizkia nu en al het volk verblijdden zich over hetgeen God het volk voorbereid 1) had, over hetgeen hij het volk geschonken had uit het beoogde werk van de kerkhervorming; want deze zaak geschiedde haastig, en toch betoonde het volk zo'n grote deelneming.

1) Juda's volk en koning verheugde zich door de bevinding, dat de hand van de Heere hierin had meegewerkt en hun arbeid gezegend had. Laten de bedienaars van het Heiligdom slechts welmenend en oprecht de godsdienstige handen inéén slaan, op God hun vertrouwen en hoop vestigen, hem de eer toeschrijven van alles, wat er gedaan wordt, voornamelijk als het schielijk en ordelijk wel verricht is, dan kan het niet anders, of al hun doen zal wel lukken. Want alles, wat God doet is goed en wonderbaar..

HOOFDSTUK 30

OPROEPING TOT EN VIERING VAN HET PAASFEEST

II. Vs. 1-27. Meteen na de herstelling van de tempel, nog in het eerste jaar van zijn regering, beveelt Hizkia een algemene viering van het Paasfeest, waartoe hij ook de onderdanen van het nog bestaande, maar reeds door grote rampen bezochte rijk van de Tien Stammen uitnodigt. Het moet, omdat de bij de wet bewaarde tijd voorbij was, tot op de tweede maand uitgesteld, en in de vorm van een na-Pasen gehouden worden; ook bevinden er zich slechts ettelijke deelnemers uit het noordelijke rijk bij, terwijl de meerderheid de uitnodiging van de vrome koning uitlacht en bespot; bovendien zijn er onder de deelnemers velen, die zich naar de wet niet gereinigd hebben, en waarvoor om de verschoning van de Heere moet worden gebeden. Maar overigens is het een zeer heerlijk, door een zevendaags nafeest verlengd, feest, waarbij Gods Geest de harten vervulde en de over het volk uitgesproken zegen tot Gods heilige woning in de hemel kwam.

1. Daarna 1) zond Jehizkia, nog in de tweede helft van de maand Abib, in het jaar 726 vóór Christus tot het ganse Israël in het rijk van de Tien Stammen, waar toen de iets beter dan zijn voorgangers gezinde koning Hosea regeerde (2 Koningen .17: 2), en in zijn eigen land Juda, en schreef ook brieven tot Efraïm en Manasse²), de beide hoofdstammen van het noordelijke rijk, dat zij zouden komen tot het huis van de Heere te Jeruzalem, om de Heere, de God van Israël, Pascha te houden.

1) Enkele uitleggers, zoals Keil en Caspari, zijn van gevoelen, dat dit Paasfeest gehouden is in het zesde jaar van de regering van Hizkia, dus na de verwoesting van Samaria. Hij zou dan die uitnodiging gezonden hebben tot de overgeblevenen van de Tien stammen, "omdat hij zich als koning van gans Israël beschouwde en in die eigenschap de overblijfselen van de Tien stammen als zijn onderdanen uitnodigde" (Caspari), maar een onoplosbaar raadsel blijft dan het vieren van dit feest in de tweede maand en niet in de eerste. Op de 14de dag toch van de eerste maand was het voorgeschreven en alleen om bijkomende omstandigheden mocht het op de 14de dag van de 2de maand worden gevierd (Num.9: 11). Had Hizkia het dus in het zesde jaar van zijn regering gehouden, dan is er geen ons bekende reden, waarom dit niet op de eigenlijke feestdag is gehouden. Van een man van beproefde waarheid en tedere Godsvrucht is het toch niet te denken, dat hij zonder enige gewichtige reden de dag verplaatst zal hebben, en zo er een reden was geweest, zou deze ongetwijfeld door de heilige Schrijver zijn vermeld.

Stellen wij echter vast, dat het Paasfeest gevierd is, meteen na de herstelling van de Tempeldienst, dan hebben wij de oorzaak van de vertraging in de velerlei bezigheden, die met die herstelling gepaard gingen, waardoor het onmogelijk werd, om ook nog op de veertiende van de eerste maand het Paasfeest te vieren. Waarbij nog kwam, dat niet alle Priesters nog geheiligd waren en zich weer tot de Tempeldienst beschikbaar hadden gesteld. Het is daarom, dat de koning van de bepaling (Num.9: 11) gebruik maakt, om wel op dezelfde datum, maar niet in de eerste maand het Paasfeest te houden.

En geheel uitstellen wil hij evenmin, omdat hij, en zeer terecht, van de Godgewijde stemming van het volk partij wil trekken, om ook nu tot een doortastende hervorming te komen.

Het volk was nu blij, had nu het verbond van de Heere vernieuwd, en als bewijs daarvan stelt hij nu ook voor, om het heerlijk feest van de ongezuurde broden te houden.

En dat hij nu ook boden zendt tot de Tien stammen is niet, omdat hij zich als koning wil gedragen van het gehele volk, maar komt uit zijn godvruchtige stemming van het hart voort. Het Paasfeest is het feest van de verlossing, is het feest, waarbij Israël van slavenvolk weer een volk van vrijen werd, weer een zelfstandig volk werd. Welnu, dit geldt niet alleen Juda en Benjamin, maar ook Efraïm en Manasse en de andere stammen.

Dat velen straks de boden bespotten is dan ook niet, omdat zij zich onder Hizkia niet weer willen stellen, maar omdat er bij hen een volkomen gebrek is aan ware Godsvrucht, omdat zij geheel en al met de Goddelijke instellingen hadden gebroken, omdat er bij hen was een gehele afwijking van alle eerbied voor God en Zijn dienst.

De aanneming spruit voort uit een gevoel van ware Godsvrucht, de verwerping van het aanbod uit een gemis van besef van hun verhouding tot de enige en waarachtige God.

2) Efraïm en Manasse als beide hoofdstammen worden hier genoemd in de plaats van het gehele rijk van de Tien stammen.

2. Want de koning had raad gehouden met zijn oversten, en de ganse gemeente te Jeruzalem, om het Pascha te houden in de tweede maand, zoals dit in tijd van nood bij uitzondering veroorloofd was (Num 9: 6 vv.).

3. Want zij hadden het niet kunnen houden in die tijd, in de voor het feest eigenlijk bestemde eerste maand (Exod.12: 1 vv.), omdat de priesters zich niet genoeg geheiligd hadden 1), om de op hun rustende werkzaamheden naar behoren te kunnen verrichten, en het volk zich niet verzameld had te Jeruzalem, want bij de reiniging van de tempels in Hoofdstuk 21) stonden slechts de oversten van de stad Jeruzalem de koning terzijde.

1) Deze opgave van redenen, waarom het Pascha niet in de eerste maand kon gehouden worden, sluit zich geheel aan, aan het feit van de herstelling van Tempel- en eredienst (2 Kronieken 29: 34).

4. En deze zaak was juist in de ogen van de koning en in de ogen van de ganse gemeente, dat men het feest op het latere tijdstip stelde, in plaats van het tot het volgende jaar te verschuiven.

5. Zo stelden zij zulks, dat men een stem door gans Israël, van Ber-séba, de uiterste zuidergrens, tot Dan, de uiterste noordergrens, zou laten doorgaan, opdat zij zouden komen, om het Pascha de Heere, de God van Israël, te houden in Jeruzalem; want zij hadden het in lang, sinds de scheuring van het rijk namelijk (vs. 26), niet gehouden, onder deelneming van

het gehele Israël, zoals het beschreven was in de wet, die eist, dat het feest door het gezamenlijke volk moet worden gehouden (Exod.12: 14; 23: 17).

6. De lopers dan, de soldaten van de koninklijke lijfwacht (1 Samuel 22: 17), gingen heen met de brieven van de hand van de koning, en zijn vorsten, door gans Israël en Juda, en naar het gebod van de koning, zeggende, terwijl zij aan de schriftelijke uitnodiging nog mondeling vermanende woorden moesten: U kinderen van Israël, bekeert u tot de Heere, de God van Abraham, Izaak en van Israël, zo zal Hij zich keren tot de ontkomenen, die jullie overgebleven zijn uit de hand van de koningen van Assyrië 1).

1) Onder Pekah, de zoon van Remalia, had Tiglath-Pilezer een groot gedeelte van Israël gevangelijk weggevoerd. Hizkia wijst de overgeblevenen daarop en maant hen tot bekering. Uit wat hij verder zegt blijkt zo zonneklaar, dat hij niet een staatkundige daad bedoelt, maar een godsdienstige. Bekering stelt hij in het laten van de afgoden- en beeldendienst en in een komen tot het Heiligdom (vs. 8).

7. En wees niet als uw vaders, en als uw broeders, die tegen de Heere, de God van hun vaders, overtreden hebben, waarom Hij hen tot verwoesting overgeven heeft, zoals u ziet (Hoofdstuk 29: 8).

8. Verhard nu jullie hart niet, zoals uw vaders, die van het huis van de Heere en Zijn dienst zich afgewend hebben; geef de Heere de hand 1), beloof Hem, dat u zich weer aan Hem zult onderwerpen en voortaan gehoorzaam zult zijn, en kom tot Zijn heiligdom, dat Hij geheiligd heeft tot in eeuwigheid, en dien de Heere, uw God; zo zal de hitte van Zijn toorn van u afkeren.

1) Geef de Heere de hand is hier gezegd in de zin van, de Heere weer trouw beloven, met de Heere weer het verbond vernieuwen, door de afgoden te laten varen en de dienst van de Heere alleen te kiezen. Bij de verbondmaking werd de rechterhand van de ene in de rechterhand van de andere gelegd (dextram jungere dextrae). Hizkia wilde daarom de Tien stammen terugvoeren tot de dienst bij Jeruzalems tempel, waar alleen de Heere God naar Zijn instellingen werd vereerd. Van een lokken, om zich onder zijn koninklijke heerschappij te zetten, is hier geen spoor te vinden.

9. Want als u zich bekeert tot de Heere, zullen uw broeders en uw kinderen, die in ballingschap naar Assyrië; weggevoerd zijn, barmhartigheid vinden voor het aangezicht van degenen, die hen gevangen hebben, zodat zij in dit land zullen terugkomen; want de Heere, uw God, is genadig en barmhartig, en zal het aangezicht van u niet afwenden, als u zich tot Hem bekeert 1).

1) Deze verzekering van Hizkia grondt zich op het gebed van Salomo (2 Kronieken 6: 24,25) en op de openbaring van God aan Mozes (Exod.34: 6). Wanneer toch Israël gehoor gaf aan Hizkia's roepstem, dan zouden de overgeblevenen komen tot het heiligdom te Jeruzalem en de Heere zou hen genadig zijn. In het komen zouden zij tonen, dat zij het in ernst met hun bekering meenden.

10. Zo gingen de lopers door, van stad tot stad, door het land van Efraïm en Manasse, tot Zebulon toe; maar zij, de overige bewoners van die delen van het land, belachten hen, en bespotten hen 1).

1) De verdelging van het koninkrijk van de Tien stammen was nu voorhanden, want slechts twee...drie jaren na deze tijd werd Samaria door de koning van Assyrië belegerd en veroverd en zijn de Tien stammen gevangelijk weggevoerd. Nochtans gaf God hun de genade, om niet alleen een koning op de troon van zijn land te zien, die hun de uitvoering van hun Godsdienst te Jeruzalem wel wilde toelaten, maar ook een op de troon van Jeruzalem, die hun een vriendelijke uitnodiging liet toekomen, om tot Gods heiligdom op te komen en een plechtig Pascha te vieren. Hadden zij deze aanbieding in het algemeen aangenomen, het moest hun ondergang voorgekomen hebben, terwijl nu deze verachting en versmading hun schuld verzwaarde en hun onheil verhaastte..

11. Evenwel verootmoedigden zich sommigen 1) van Aser, en Manasse, en van Zebulon, in wie Gods oordelen over Israëls bekering en geloof gewerkt hadden, en kwamen te Jeruzalem.

1) Niettemin waren er enige weinigen, die deze uitnodiging aannamen. Deze uitnodiging, die voor sommigen een reuk van de dood ten dode was, verstrekke aan anderen tot een reuke van het leven ten leven. In de ergste tijden heeft God altijd nog een gering overschot van ware aanbidders behouden..

12. Ook was de hand van God, ook werkte Zijn Geest aan de harten in Juda, hun enerlei hart gevend, dat zij het gebod van de koning en van de vorsten deden (vs. 2 vv.), Terwijl zij erkenden dat dit was naar het woord van de Heere.

13. En te Jeruzalem verzamelde zich veel volk, om het feest van de ongezuurde broden te houden, in de tweede maand, een zeer grote gemeente.

14. En zij maakten zich op, vóórdat zij het feest van de ongezuurde broden hielden, om de stad te zuiveren van alle zuurdeeg van de afgoden, en namen de door Achaz opgerichte (Hoofdstuk 28: 24) brandofferaltaren weg, die te Jeruzalem waren; daartoe namen zij alle rooktuig, reukaltaren, weg, dat zij in de beek Kidron wierpen (Hoofdstuk 29: 16);

15. Toen slachtten zij het Pascha op de veertiende van de tweede maand (vs. 2); en de priesters en de Levieten, die bij de tempelreiniging in de eerste maand zich in spijt van de vermaning van de koning nalatig betoond hadden (Hoofdstuk 29: 34), waren, toen zij de ijver van het volk zagen, beschaamd geworden over hun verzuim, en hadden zich geheiligd, en hadden brandoffers gebracht in het huis van de Heere.

16. En zij stonden in hun stand, op hun plaats, naar hun wijze, overeenkomstig de hun voorgeschreven orde, naar de wet van Mozes, de man van God; de priesters spregden het bloed van de Paaslammeren, die geslacht werden (vs. 15), dat nemende uit de hand van de Levieten, die het hun overreikten.

Deze slachting van de lammeren door de Levieten en de aanbidding van het bloed was een afwijking van het gewone gebruik, volgens hetwelk de huisvaders zelf beide bezorgden (Num.9: 5), maar het was een afwijking, die voortvloeide uit de omstandigheden (vgl. vs. 17 en 18)..

17. Want een menigte was in die gemeente, die zich niet geheiligd hadden, deels wegens de kortheid van tijd, deels uit voorbijzien van de eenmaal in gebruik geraakte wet; daarom waren de Levieten over de slachting van de Paaslammeren, voor iedereen, die niet rein was, om die de Heere te heiligen 1), door besprenging met het offerbloed van hun lammeren.

1) Dit vers verklaart, hoe het kwam, dat de Levieten voor hen, die zich niet geheiligd hadden, de slachting van het Pascha verrichtten d.i. het bloed bij het slachten opvingen en de Priesters toereikten. Hadden de Levitisch onreinen het gedaan, dan was het verzoenende offerbloed verontreinigd geworden. Het eten van het Paaslam, of het deelnemen aan het Paasmaal was weliswaar in de Wet ook slechts de reinen veroorloofd, maar was toch niet een zo heilige, d.i. zo nauw met de, bij het altaar, voor zijn volk, tegenwoordige God in verbinding brengende handeling, dat onder zekere omstandigheden niet ook niet-reinen daartoe konden worden toegelaten. Hier nu liet men dit toe, want Hizkia had voor hen gebeden, dat God deze overtreding van het gebod mocht vergeven..

18. Want een menigte volk, velen van Efraïm, en Manasse, Issaschar en Zebulon, hadden zich niet gereinigd, maar aten het Pascha, in deze onreine toestand, dus niet zoals geschreven is, omdat slechts Levitisch reine personen van het vlees van het dankoffer eten mogen (Lev.7: 21 Num.9: 6). Maar Jehizkia bad voor hen, dat de Heere hun zodanige overtreding van de ceremoniële wet omwille van de tijdsomstandigheden niet als zonde aanrekenen zou, zeggende, van de genadige verhooring van zijn bede in het harte verzekerd: De Heere, die goed is, maakt verzoening voor die.

19. Die zijn ganse hart gericht heeft, om God, de Heere, de God van zijn vaders, te zoeken, hoewel niet naar de reinheid van het heiligdom¹⁾, de Levitische reinheid.

1) God ziet het hart aan; wanneer dit oprecht is voor God, vraagt Hij niet maar uitwendige reinheid, die volgens de wet heilig is..

Hizkia spreekt hier de overtuiging uit, dat het in de eerste plaats aankomt op de overtuiging van het hart. Het was de begeerte van die mannen, om de Heere, de God van de vaders, te zoeken. Zij waren daartoe uit het rijk van de Tien stammen overgekomen, maar hun ontbrak nu de tijd, om zich volgens de Wet te heiligen. Het was dus, en dit moet wèl in het oog gehouden worden, geen moedwil, geen onachtzaamheid, geen verachten daarom van de Wet, omtrent het Pascha, maar het was hun door de omstandigheden onmogelijk geworden. Aan Juda zou het niet toegestaan zijn. Aan Juda zou het tot zonde zijn toegerekend, omdat Juda de tijd ertoe had gehad, maar dit was bij deze Israëlieten niet het geval. De Heere ziet op het hart, dit weet Hizkia bij zijn diep ingeleide kennis van Gods Wezen, en daarom neemt hij vrijmoedigheid niet alleen, om die Levitisch onreinen toe te laten, maar ook om van de Heere te vragen, Zijn toorn niet te openbaren. En de uitkomst leert, dat de koning goed gezien heeft.

20. En de Heere verhoorde Jehizkia, en heelde 1) het volk, wendde de straf, in Lev.15: 31 toegezegd, aan allen die onrein van het heilige vlees genieten zouden, van hen af, zodat niemand de dood stierf.

1) Heelde, niet van lichamelijke kwalen, maar van geestelijke. Hier is van een helen van de ziel sprake, zoals Psalm 41: 5 Jer.3: 22 Hos.14: 5

21. Zo hielden de kinderen van Israël, die te Jeruzalem gevonden werden, het feest van de ongezuurde broden zeven dagen, met grote blijdschap; de Levieten nu, en de priesters prezen de Heere, dag op dag, zeven dagen, met sterk luidende instrumenten van de Heere 1), met de snaar-instrumenten, die men gewoon was bij de lofzangen te bespelen en met trompetgeschal.

1) Letterlijk: Met instrumenten van de macht van de Heere, d.i. met de snaar-instrumenten en de trompetten, om op bijzondere wijze de macht en heerlijkheid van de Heere te roemen en te prijzen.

22. En Jehizkia sprak bemoedigende, opwekkende woorden naar het hart aller Levieten, die verstand hadden in de goede kennis van de Heere 1), die door hun spel en goede kennis van de heilige muziek uitmuntten: en zij aten, niet alleen de Priesters en Levieten, maar alle feestvierenden, de offeranden van de gezette hoogtijd van het Paasfeest zeven dagen, offerende dankoffers, en lovende de Heere, de God van hun vaders.

1) Hiermee wordt bedoeld, dat Hizkia zijn koninklijke en hoge goedkeuring uitsprak over de wijze, waarop de Levieten zich van hun ambt hadden gekweten. De Levieten hadden hem nog meer terzijde gestaan dan de priesters. Bij de Levieten had hij meer een geopend oor en een gewillig hart gevonden, om de dienst van de Heere te herstellen en de afgoderij uit te roeien. Is het wonder, dat zij bovenal hun blijde stemming uitspraken in het heerlijk snarenspeel, wat zij hadden aangeheven?

23. Toen nu de ganse gemeente raad gehouden had, om andere zeven dagen te houden tot een nafeest, als een soort van hervormingsfeest, hielden zij nog zeven dagen met blijdschap.

24. Want Jehizkia, de koning van Juda, gaf de gemeente, om haar tot dit nafeest in staat te stellen, een vrijwillige gave van duizend varren, en zeven duizend schapen, en de vorsten gaven de gemeente duizend varren en tien duizend schapen; de priesters nu hadden zich in menigte geheiligd, en nu kwam de ongeriefelijkheid niet meer voor, dat de krachten van de priesters tot het slachten van de talrijke offers ontoereikend waren (Hoofdstuk 29: 34; 30: 3).

25. En de ganse gemeente van Juda verblijdde zich, mitsgaders de priesters en de Levieten, en de gehele gemeente van degenen, die uit Israël gekomen waren, ook de vreemdelingen, die van de dagen van Rehabeam af, uit het land van Israël gekomen waren, en die in Juda woonden.

26. Zo was er grote blijdschap te Jeruzalem; want van de dagen van Salomo, de zoon van David, de koning van Israël, was vanwege de scheuring van het rijk onder zijn zoon

Rehabeam desgelijks in Jeruzalem niet geweest 1); maar dit feest leek met betrekking tot de duur, de rijkdom van de offeranden, de menigte van de deelnemers en de blijde stemming van het volks op het door Salomo ingestelde feest bij de inwijding van de tempel (Hoofdstuk 7: 8 vv.).

1) Hieruit op zichzelf is niet op te maken, dat van af Salomo er geen Paasfeest was gevierd. Deze woorden wijzen uitdrukkelijk op het feit, dat, zoals men bij de tempelinwijding twee maal zeven dagen te Jeruzalem had vertoefd, om feest te vieren, dit nu ook geschiedde èn vanwege de grote menigte van offeranden, èn als bewijs van de grote blijdschap van het volk in de dienst van de Heere. Men voelde zich nog weer eens één, zoals uit vs. 25 duidelijk is op te maken.

27. Toen stonden de Levitische priesters op, traden, toen de godsdienstoefening geëindigd was, op hun plaats, en zegenden, op de Num.6: 22 vv. voorgeschreven wijze, het volk; en hun stem werd gehoord, want hun gebed kwam tot Zijn heilige woning in de hemel 1).

1) Dit kon opgemaakt worden uit de goddelijke zegen, die de feestvierenden te beurt viel, waar zij zich zo verblijdden over de dienst bij Gods heilige tempel, maar ook hieruit, dat de Heere straks op verrassende wijze uitkomst gaf, toen Assyrië Juda gans en al dreigde te vernielen.

HOOFDSTUK 31

AFSCHAFFING VAN DE AFGODERIJ. VERZORGING VAN DE PRIESTERS EN LEVIETEN

Vs. 1-21. Nadat in Jeruzalem zelf de afgodsaltaren nog vóór de viering van het Pascha verwoest waren (Hoofdstuk 30: 14), maken thans, meteen na het feest, al de deelnemers daaraan zich op, om het gehele land van de godsdienst te reinigen en de afgodsbeelden uit de weg te ruimen; daarop begeeft ieder zich weer naar zijn woonplaats; maar Hizkia maakt van de bevestiging van de herstelde godsdienstige verordeningen en de vaststelling van het onderhoud van de priesters en Levieten, een voorwerp van zijn bijzondere zorg. Tot dit alles dringt hem zijn aan de Heere oprecht toegewijd hart, en de Heere laat zich aan hem ook niet onbetuigd, maar doet zijn ondernemingen wel lukken en verleent aan zijn rijk een dertienjarige ongestoorde vrede.

1. Toen zij nu dit alles voleind hadden, wat naar de wet tot een plechtige viering van het Paasfeest behoorde, togen uit de stad Jeruzalem alle Israëlieten, die er ter feestviering gevonden werden, uit, tot de steden van Juda, en braken al de opgerichte beelden 1), de zullen, waarop afgodsbeelden stonden, en hieuwen de bossen, Ascheren (De 16: 21) af, en wierpen de hoogten en de altaren af, uit gans Juda en Benjamin, ook in Efraïm en Manasse, zonder dat men hier in het noordelijke rijk een poging had aangewend, om de heilige ijver van de door de feestviering in geestdrift ontvlamden met kracht tegen te streven, totdat zij alles geheel teniet gemaakt hadden; daarna keerden al de kinderen van Israël weer, een ieder tot zijn bezitting in hun steden.

1) "2Ki 18: 4"

2. En Hizkia bestelde de verdelingen van de priesters en van de Levieten, zoals zij door David gemaakt waren (1 Kronieken 23-26 hun verdelingen, een ieder naar zijn dienst, de priesters en de Levieten namelijk tot het brandoffer en tot de dankoffers, om te dienen, en om te loven, en om te prijzen in de poort van de legers van de Heere; in de Tempel en de voorhof (1Ch 9: 18).

3. Ook het deel van de koning van zijn have (Hoofdstuk 32: 29 vv.) tot de brandoffers, tot de brandoffers 's morgens en 's avonds, en de brandoffers van de sabbatten, en van de brandoffers op de nieuwe maanden, en van de gezette hoogtijden, zoals geschreven is in de wet van de Heere, d.i. vooral de brandoffers, die naar de wet (Num.28: 3 vv.; 9,11,19 vv.) gebracht en waar van de onkosten anders uit de tempelschat bestreden moesten worden, werd in die tijd volkomen gezorgd.

4. En hij zei tot het volk, tot de inwoners van Jeruzalem, dat zij het deel, het bij de wet bepaalde onderhoud (Num.18: 8 vv.) van de priesters en Levieten geven zouden, opdat zij versterkt mochten worden in de wet van de Heere 1), de hun opgelegde verplichtingen met ernst konden vervullen, zonder door eigen arbeid in hun onderhoud te voorzien.

1) Dit betekent, dat zij gans en al Priesters en Levieten behoorden te zijn volgens de Wet van de Heere, getrouw hun ambt zouden waarnemen en niet van de dienst van het Huis van de Heere zouden worden afgetrokken, door op andere wijze, zoals door enig handwerk, in hun levensonderhoud te voorzien.

Tengevolge van Achaz' goddeloze regering, het sluiten van de tempel en het afschaffen van de eredienst van de Heere, waren ook de inwoners van Jeruzalem en Juda opgehouden, om de tienden enz. te brengen. Nu echter de zuivere eredienst weer hersteld is, dringt Hizkia er ook op aan, dat aan de dienaren van de Tempel zou worden gegeven, waarop zij, naar de Wet van God, recht hadden.

5. Toen nu dat woord van de koning uitbrak, overal in de stad bekend werd, brachten de kinderen van Israël 1) vele eerstelingen van koren, most, en olie, en honing, en van al de inkomsten van het veld; ook brachten zij de tienden van alles in met menigte.

1) Kinderen van Israël is hier een andere benaming voor, inwoners van Jeruzalem, omdat in vs. 6 van de overige bewoners van Juda wordt gesproken. De kinderen van Israël in laatstgenoemd vers bedoeld, zijn degenen, die van de Tien stammen in het rijk van Juda hun verblijf hadden gekozen.

6. En de kinderen van Israël en Juda, die buiten Jeruzalem in de steden van Juda woonden, brachten ook tienden van de runderen en van de schapen, en tienden van de heilige dingen 1), die de Heere, hun God, geheiligd waren, en maakten vele hopen. Zij brachten de eerstelingen en tienden in grote menigte aan.

1) Tienden van de heilige dingen. Hiervan wordt in de Wet (Num.18: 8 vv.) niet gesproken. De heilige dingen zijn die delen of stukken van de offers (de spijs-, zond-, schuld- en dankoffers), die niet op het altaar werden verbrand, maar de Priesters toekwamen. Maar zoals de tienden ook gedeelten waren van hetgeen de Heere God toekwam, zo zijn ook hier de heilige dingen als tienden aangemerkt geworden.

7. In de derde maand 1), de maand Sivan, overeenkomende met onze Juni (Ex 12: 2), dus onmiddellijk na volbrachte graanoogst, begonnen zij de grond van die hopen te leggen, en in de zevende maand, in Tisri = Oktober, na volbrachten ooft- en wijnoogst, voleindden zij, hadden zij de eerstelingen en tienden in hun geheel gebracht.

1) In de derde maand had het Pinksterfeest plaats en in de zevende het Loofhuttenfeest. Men begon deze hopen te leggen met het feest van Pinksteren en voltooide ze met het Loofhuttenfeest.

8. Toen nu Jehizkia en de vorsten in de voorhof van de tempel kwamen, om zich te overtuigen, of het bedrag van het aangebrachte toereikend was voor het onderhoud van de priesters en Levieten, en die hopen zagen, zegenden zij de Heere en Zijn volk Israël, want de uitkomst van het onderzoek gaf alle stof tot tevredenheid.

9. En Jehizkia ondervroeg de priesters en de Levieten aangaande die hopen, of zij nog niet het hun genomen hadden, omdat er nog zoveel voorhanden was.

10. En Azaria, de hoofdpriester, van het huis van Zadok, een andere hogepriester van deze naam, zie 1 Kronieken 6: 9,10,13 sprak tot hem en zei: Van dat men deze heffing begonnen heeft (Ex 25: 2) tot het huis van de Heere te brengen, d.i. sinds de derde maand (vs. 7), is er te eten geweest en verzadigd te worden, ja over te houden tot overvloed toe; want de Heere heeft zijn volk gezegend, zodat deze veelheid overgebleven is 1).

1) Het is merkwaardig, dat zij, die zo onlangs de smaak van de goedheid van de Heere op het Pascha genoten hadden, en geproefd hoe troostelijk het is, zich te schikken naar Gods wetten, die niets dan tijdelijk en eeuwig heil bedoelen, dus gewillig en ongedwongen in alle delen van hun plicht schenen te zijn, en nu zoveel hart en ijver voor de te voren versmaden Tempeldienst betoonden. Zulke, die de voordelen en zegeningen van een vastgestelde Godsdienst onder hen juist inzien en waarderen, zullen nooit iets tegen de onkosten ter onderhouding hiervan in te brengen hebben..

11. Toen zei Jehizkia, dat men kamers, cellen tot bewaring van het graan en de vruchten aan het huis van de Heere bereiden zou; en zij bereidden ze, richtten de reeds voorhanden kamers in de gebouwen rondom de voorhof tot magazijnen in.

12. Daarin brachten zij die heffing, en de tienden, en de geheiligde dingen, in getrouwigheid, met alle zorgvuldigheid en nauwgezetheid, en daarover, over de daarin bijeengebrachten voorraad, was Chonanja, de Leviet, overste, hoofdopzichter of schatmeester, en Simeï, zijn broeder (Hoofdstuk 29: 14), de tweedeopziener.

13. Maar Jehiël (Hoofdstuk 28: 14), en Azazia, en Nahath, en Asahel, en Jerimoth, en Jozabad, en Eliël, en Jizmachja, en Mahath, (Hoofdstuk 29: 12) en Benaja, deze tien waren opzieners, onder de hand, tot helpers van Chonanja en Simeï, zijn broeder; door het bevel van de koning Jehizkia en van Azaria, de overste van het huis van God (vs. 10).

14. En Kore, de zoon van Jimna, de Leviet, de portier tegen het oosten (1 Kronieken 9: 18), was opziener over de vrijwillige gaven van God, om het hefoffer van de Heere (Num.5: 9) en het allerheiligste 1) (Lev.6: 6,16 vv.; 7: 6 vv.) uit te delen.

1) Onder het allerheiligste hebben wij te verstaan, het aandeel van de zond-, schuld- en spijsoffers, dat door de Priesters bij het heiligdom gegeten moest worden (Lev.6: 10,29; 7: 6 en Lev.2: 3,10).

15. En aan zijn hand, hem ondergeschikt, waren Eden (Hoofdstuk 29: 12), en Minjamin, en Jesua, en Semaja, Amarja en Sechanja, in de steden van de priesters (1 Kronieken 6: 57 vv.) met getrouwigheid, om aan hun broeders in de verdelingen, de afdelingen, zowel aan de kleinen als de groten 1), uit te delen.

1) Dit is, zowel aan de oudsten als aan de jongsten, zowel aan degenen, die uitgediend hadden als aan hen, die nog in de dienst van het huis van de Heere waren. Het is duidelijk, dat hier bedoeld worden, zowel degenen, die volgens hun dagorder dienst deden als zij, die tijdelijk, omdat zij geen dienst hadden in de Priestersteden woonden (vs. 19).

16. (Benevens die gesteld waren 1) in het geslachtsregister van de manspersonen, drie jaren oud en daarboven), deze konden mee naar de tempel komen en daar het hun toekomende aandeel genieten, allen die in het huis van de Heere gingen, tot het dagelijks werk op elke dag 2), voor hun dienst, in hun wachten, naar hun verdelingen, en waarvan een ieder het hem voor iedere dag toegelegde aandeel voor de diensten ontving, dat hij volgens zijn ambt en naar zijn afdeling verrichtte.

1) In het Hebr. *Milbad Hithjachsâm lizkarim*. D.i. behalve hun gestelden van het mannelijk geslacht op de geslachtsregister. De bedoeling is, dat zij, die op de geslachtsregister ingeschreven waren 3 jaren oud en daarboven, niet hun deel kregen in de steden, maar in de tempel, omdat zij ook konden optrekken naar Jeruzalem en daar van de offergaven gebruiken. Het eerste woord heeft altijd de betekenis van behalve en niet van benevens (zie Exod.12: 37 Num.29: 39 Joz.17: 5. e.a.).

2) In het Hebr. *Lidbar-joom bejoomo*. D.i. het voor iedere dag, dagelijks zijn deel. Ieder, die in het huis van de Heere ging, kreeg van de beambte zijn dagelijks aandeel van hetgeen voor de Priesters en Levieten werd ingebracht.

17. En met die gesteld waren in het geslachtsregister van de priesters, naar het huis van hun vaders, ook de Levieten van twintig jaar oud en daarboven, in hun wachten naar hun verdelingen;

1) Vs. 17 is een tussenzin, bevattende een opmerking over de geslachtsregisters en luidt: De geslachtsregisters nu van de Priesters, zo waren zij naar de vaderhuizen vervaardigd, en de Levieten zij waren van 20 jaren en daarboven in hun ambten, naar hun afdelingen..

18. Ook rekenden zij tot of met de geslachtsrekening met al d.i. wat betreft hun kinderen, hun vrouwen, en hun zonen, en hun dochters, door of met de ganse gemeente 1); want zij hadden zich in hun ambt in heiligheid geheiligd 2).

1) Uit dit vers ziet men dat de in vs. 14 opgenoemde mannen ook tot taak hadden, om de kinderen en vrouwen van de gehele gemeente of het lichaam van de priesters en Levieten op te schrijven, ten einde op ordelijke wijze de voor hen bestemde gaven te kunnen verdelen, terwijl zij in deze verdeling in trouw handelden (vs. 12.).

2) Beter: want met getrouwigheid (zoals het Hebr. woord ook in vs. 15 vertaald is) handelden zij heilig omtrent de heilige dingen. Dat is, zij gingen er heilig mee om en zorgden er voor, dat ieder ontving, waarop hij recht had, maar ook, dat er niets van verloren ging.

Wij hebben er wel op te letten, dat de koning, geleid als hij werd door de Geest van de Heere, de uitdeling aan de Dienaars van de Tempel niet zelf ter hand nam, of aan zijn rijksambtenaren toestond, dus niet aan wereldlijke, maar aan geestelijke personen toevertrouwde.

19. Ook waren onder de kinderen van Aäron, de priesters, die op de velden van de voorsteden van hun steden wonen (Num.35: 3 vv.) in elke stad mannen, die met namen uitgedrukt waren, aangesteld, om aan alle manspersonen onder de priesters, en aan allen, die in het geslachtsregister onder de Leviëten gesteld waren, delen te geven.

20. En zo deed Jehizkia in geheel Juda, hij gaf aan het heiligdom zijn vroegere luister, aan de priesters en Leviëten hun levensonderhoud, en aan het volk de ware godsdienst, die tot dusver als begraven was geweest, terug; en hij deed dat goed, en juist, en waarachtig was (Rom.12: 2), voor het aangezicht van de Heere, zijn God 1).

1) Wij zien, dat hij met dit alles oprechtelijk bedoelde, alleen aan God te behagen en zijn eigen goedkeuring te mogen vinden in zijn gemoed, nopens alles, wat hij ondernam en deed. Al zijn zorg liep uit, om niets te doen, dan hetgeen God welgevallig en aangenaam wezen kon, alles wat echt en met de natuurlijke billijkheid overeenkwam; alles wat met de waarheid, met de goddelijke openbaring en met het Verbond van God overeenstemde, achtervolgende de goede, rechtvaardige en allerheiligste wetten van de Heere..

21. En in alle werk, dat hij begon in de dienst van het huis van God, en in de wet en in het gebod, om de ware godsdienst en het recht van de Wet te herstellen, om zijn God te zoeken, deed hij met zijn ganse hart, en had voorspoed bij zijn ondernemingen.

Wat de Schrift hier duidelijk betuigt dat Hizkia bij zijn godsdienstige maatregelen door ware drang van het hart geleid werd, blijkt reeds uit het standpunt, dat hij persoonlijk tegenover de profeten en hun vrijmoedig bestraffende woorden innam; karakteristiek is in dit opzicht vooral de in Jer.26: 18 vv. vermelde gebeurtenis die nog in de eerste jaren van de koningen moet vallen. Hoe echter bij het volk nochtans door de uitwendige hervorming van de eredienst als zodanig geen inwendige verandering bereikt werd, daarover vergelijk men "2Ki 18: 16".

HOOFDSTUK 32

HIZKIA'S WONDERBARE BESCHERMING TEGEN SANHERIB

IV. Vs. 1-23. Schetsgewijze, zoals overal waar de Boeken der Koningen de gang van een gebeurtenis reeds uitvoerig voorgesteld hebben, wordt nu de inval van de Assyrische koning in het land van Juda bericht. Aanvankelijk is Hizkia vol moed en troost, en neemt hij alle maatregelen tot verdediging van zijn hoofdstad, maar als daarop het vijandelijk leger de een stad na de andere hem ontkomen heeft, en hij Sanberibs aftocht ook met zware offers niet heeft kunnen kopen, maar deze veeleer overgang op genade of om genade eist, onder bespotting van de God van Israël, dan zoekt hij zijn kracht in het gebed voor het aangezicht van de Heere. En daarop ondervindt hij ook, naar Gods belofte, zo'n spoedige en krachtige hulp door de Engel, die in de eerstvolgende nacht een groot verderf in het Assyrische leger aanricht, dat hij niet slechts van zijn benauwer zonder enige moeite bevrijd wordt, maar ook in eer en achting staat bij alle naburige volken (Vergelijk 2 Koningen 18: 13-19: 37).

1. Na deze geschiedenissen, de in de drie vorige hoofdstukken medegedeelde zaken, die Hizkia tot aan het 14de jaar van zijn regering ter hand nam, en haar bevestiging 1), kwam Sanherib, de koning van Assyrië (2Ki 15: 20), en toog, toen hij in het jaar 713 voor Christus de tegen Egypte gerichte veroveringsplannen van zijn voorgangers weer opnam, in Juda, om eerst dit land wegens zijn afval van hem te tuchtigen en geheel aan zich te onderwerpen (2Ki 18: 13) en legerde zich tegen de vaste steden (vgl. Hoofdstuk 11: 5 vv. met Jes.10: 28 vv.) en dacht ze tot zich af te scheuren, wat hem dan ook tot aan de steden Lachis en Libna gelukte.

1) Het eerste nieuws, dat men hoort, na de blijde viering van een Godvruchtig Pascha, bestond daarin, dat een vijandelijk leger het land introk en schrik, verwarring en verwoesting alom aanbracht, waar het kwam, en al de overige gewesten met gelijke ramp bedreigde. Dus blijkt het, dat men zich plichtmatig voor God gedragen kan en toch met gevaren en wederwaardigheden bezocht worden, die God ons toezendt, om ons te beproeven, of wij ook wel gegrond zijn in ons vertrouwen op Hem, als ook om te tonen, hoe getrouwe zorg Hij zelf ten opzichte van de vromen draagt..

2. Jehizkia nu ziende, dat Sanherib kwam, om met zijn legerscharen in zijn land te vallen, en zijn aangezicht was tot de strijd tegen Jeruzalem, om die stad te veroveren;

3. Zo hield hij raad met zijn vorsten en zijn helden, om de fonteinwateren te stoppen, door overdekking en afleiding en onderaardse kanalen het water van de bronnen te verbergen, die buiten de stad waren; en zij hielpen hem, terwijl zij om de vereiste arbeidskrachten te krijgen een oproep tot het volk richtten.

4. Want veel volk werd ten gevolge van deze oproep vergaderd, dat al de fontein stopte, mitsgaders de beek Gihon (1Ki 1: 33), die door het midden van het land, waar Jeruzalem lag, heen vloeide, zeggende, als doel van hun werk (vgl. vs. 30): waarom zouden de koningen van Assyrië, Sanheribs krijgsscharen, komen en veel waters vinden?

5. Zo versterkte hij, Hizkia, door de toespraak van de profeten Jesaja (Jes.10: 24 vv.) in het geloof gesterkt, zich, en bouwde de hele muur om Jeruzalem op, die gebroken was, dien hij optrok tot aan de torens, ter betere verdediging van de stad met een andere muur daarbuiten, om de noordwestelijk van de Zion gelegen heuvel Akra, en hij versterkte Millo, de hoofdbastion van de burcht in de stad van David; en hij maakte, tot behoorlijke uitrusting van zijn krijgsliden, geweer (liever "wapentuig") en schilden in menigte (1Ch 28: 14" en zie "1Ch 28: 15).

6. En hij stelde de nodige krijgsoversten over het volk, en hij vergaderde hen, het leger tot zich in de straat van de stadspoort, op de marktplaats, waarschijnlijk aan de Westpoort (Hoofdstuk 20: 20) en sprak naar hun hart, sprak opwekkende woorden (Hoofdstuk 30: 22), zeggende:

Bij de Oosterse steden ligt de marktplaats niet midden in de stad, maar vormt zij een vrije ruimte aan of vóór de poort. (Hoofdstuk 18: 9 Nehemia 8: 1,16).

7. Wees sterk en heb een goede moed, vrees niet en ontzet u niet voor het aangezicht van de koning van Assyrië, noch voor het aangezicht van de ganse menigte, die met hem is; want (Hoofdstuk 29: 34) met ons is er meer dan a) met hem.

a) 2 Koningen .6: 16

8. Met hem is een vleselijke arm 1), de grote menigte van zijn leger, waarop hij zich verlaat (Jer.17: 5), maar met ons is de Heere, onze God, om ons te helpen en om onze strijd te strijden. En het volk steunde op de woorden van Jehizkia, de koning van Juda 2), dat hem de zege niet zou ontgaan.

1) Het van vs. 2 af verhaalde valt in de eerste tijd van de Assyrische inval in het land, en Hizkia's opwekkende rede (vs. 6 vv.) berust gedeeltelijk insgelijks nog op de vleselijke arm; toen Sanherib met snelheid voortrukke, en de ene stad na de andere innam, werd de koning zelf verslaagd, liet door gezanten bij Sanherib om vrede vragen, en bracht deze ook de grote schatting van 300 talenten zilver en 30 talenten goud (2 Koningen .18: 13 vv.). Toen Sanherib het geld ontvangen had, brak hij echter de overeenkomst, en eiste hij onvoorwaardelijke overgave van de stad: dit is het tijdstip, van waar ons bericht in het volgende vers het verhaal voortzet..

2) Deze mededelingen zijn niet in tegenspraak met de berichten in 2 Koningen .18: 14-16 dat Hizkia met de Assyrische koning Sanherib, als deze de vaste steden van het land, tot Lachis toe, had ingenomen, begon te onderhandelen, hem cijns te betalen beloofde en de gevorderde sommen werkelijk betaalde, waartoe hij het goud van de Tempeldeuren afsneed. Deze onderhandelingen zijn niet slechts in ons verhaal, maar ook Jes.36 weggelaten, omdat zij op het verder verloop en de beslissing van de oorlog geen invloed hadden, omdat Sanherib zich door de betaling van de gevorderde sommen niet tot de aftocht liet bewegen, maar meteen na het ontvangen ervan een legerafdeling vanuit Lachis naar Jeruzalem zond, om de stad op te

eisen. De bevestiging van Jeruzalem, die hier bericht wordt, is wat haar begin betreft, aan die handeling voorafgegaan en gedurende deze voortgezet..

9. Hierna zond Sanherib, de koning van Assyrië, zijn knechten, de veldheer Tharthan, benevens zijn minister van financiën Rabsaris en zijn hoofdschenker Rabsake met een grote legermacht naar Jeruzalem (maar hij zelf was voor Lachis en zijn heerschappij zijn rijksmacht met hem) tot Jehizkia, de koning van Juda en tot het ganse Juda, dat te Jeruzalem was, zeggende, van de oppersten vijver aan Jeruzalem's westzijde, waar Hizkia drie van zijn voornaamste beambten die afgezanten tegemoet gezonden had, de volgende woorden, die de spreker Rabsake met slimme berekening hoofdzakelijk uitsprak, om op het volk, dat op de stadsmuur stond, invloed uit te oefenen:

10. Zo zegt Sanherib, de koning van Assyrië 1): Waarop vertrouwt u, dat u te Jeruzalem blijft in de vesting?

1) Van de rede van Rabsake is slechts een korte inhoud, maar dan ook het meest kenschetsende teruggeven.

11. Ruit u Jehizkia niet op, dat hij u overgeeft, om door honger en door dorst te sterven zeggende: De Heere, onze God, zal ons uit de hand van de koning van Assyrië redden?

12. Heeft niet deze Jehizkia Zijn hoogten en Zijn altaren weggenomen, en tot Juda en Jeruzalem gesproken, zeggende: Voor het enige altaar zult u zich neerbuigen en daarop roken?

17. Ook schreef hij, zoals dit alles in 2 Koningen 18 en 19 en Jes. 36 en 37 uitvoeriger te lezen is, brieven, om de Heere, de God van Israël, te honen en om tegen Hem te spreken, zeggende: zoals de goden van de natiën van de landen, die hun volk uit mijn hand niet gered hebben, zo zal de God van Jehizkia Zijn volk uit mijn hand niet redden.

18. En zij, Sanheribs gezanten (vs. 9),riepen met luider stem, in het Joods, tegen het volk van Jeruzalem, dat op de muur was, om die bevreesd te maken en die te beroeren, opdat zij de stad mochten innemen.

19. En spraken van de God van Jeruzalem als van de goden van de volken van de aarde, een werk van mensenhanden 1).

1) Met deze woorden, wil de heilige Schrijver zeggen, sprak Rabsake zijn eigen vonnis uit. Daardoor zou hij het ervaren, dat de Heere God voor Zijn eigen eer niet alleen zou waken, maar die ook krachtig handhaven.

20. Maar de koning Jehizkia en de profeet Jesaja, de zoon van Amos, baden daarentegen, en zij riepen naar de hemel.

21. En de Heere zond, in de nacht, die volgde op de dag, waarin het vs. 17 vv. verhaalde voorviel, en Sanherib met zijn legermacht reeds tegen Jeruzalem oprukte, een Engel, die alle strijdbare helden, en vorsten, en oversten in het leger van de koning van Assyrië verdelgde. Zo is hij met schaamte des aangezichts in zijn land wedergekeerd; en toen hij, omstreek 15 jaar later, in het huis van zijn god ingegaan was, velden hem daar met het zwaard, die uit zijn lijf voortgekomen waren, zijn zonen Adramelech en Sarezzer.

22. Alzo verlost de Heere Jehizkia en de inwoners van Jeruzalem, uit de hand van Sanherib, de koning van Assyrië, en uit de hand van allen; en Hij geleidde hen rondom heen.

Zoals een herder zijn schapen voor de wolven bewaart en beschermt, zodat zij zonder vrees kunnen weiden, zo konden de inwoners van Jeruzalem in veiligheid in- en uittrekken.

23. En velen 1) uit de naburige volkeren brachten geschenken tot de Heere te Jeruzalem, en kostelijkheden tot Jehizkia, de koning van Juda, zodat hij daarna voor de ogen van alle heidenen verheven werd, en hij niet slechts in groot aanzien bij hen stond, maar zij ook bevreesd waren om tegen hem te oorlogen.

1) Velen. Deze zijn ongetwijfeld de naburige volken, die nu ook van de macht van Assyrië waren bevrijd en in Hizkia de God van Israël hun hulde brachten, in elk geval Hizkia eerden, zoals zij vroeger David en Salomo hadden geëerd.

25. Maar Jehizkia deed geen vergelding naar de weldaad, aan hem geschied, omdat zijn hart verheven werd; niettegenstaande hij in zijn gebed de Heere had beloofd in alle ootmoed voor Hem te wandelen (Jes.38: 15); hoe het echter met deze zelfverheffing gesteld was, daarover leest men 2 Koningen .20: 12 vv. en Jes.39: 1 vv.; daarom kwam over hem en over Juda en Jeruzalem een grote toorn, want hij werd met een zwaar gericht bedreigd, dat zijn volk en zijn kinderen treffen zou (Jes.38: 5).

26. Maar Jehizkia verootmoedigde zich om de verheffing van zijn hart, hij en de inwoners van Jeruzalem, zodat de grote toorn van de Heere over hen niet kwam in de dagen van Jehizkia. (Jes.38: 8).

27. Jehizkia nu had zeer veel rijkdom en eer; en hij maakte zich schatkamers voor zilver, en voor goud, en voor kostelijke gesteente, en voor specerijen, en voor schilden, en voor alle begerlijk gereedschap;

28. Ook schathuizen voor de inkomsten van koren, en most, en olie; en stallen voor allerlei beesten, en kooien voor de kudden 1).

1) Hier wordt van de rijkdom van Hizkia gewag gemaakt, zoals vroeger van die van David, Salomo en Josafat. Alles wat tot het meer private leven van Hizkia betrekking heeft, wordt hier in het kort aangegeven, omdat voor de gewijde Schrijver de hoge betekenis van Hizkia ligt in zijn herstelling van de eredienst, naar de wet. Hij verzwijgt evenmin echter zijn zonde

als zijn berouw, maar wijst er op, hoe de Heere in zijn kinderen bezoekt of bedreigt de zonde, maar ook hoe op oprecht berouw de Heere komt met Zijn vergevende liefde en genade.

29. Daartoe had hij zich steden 1) gemaakt, mitsgaders bezitting van schapen en runderen in menigte; want God gaf hem zeer grote have.

1) Onder steden hebben wij hier te verstaan, wachttorens ter bescherming van de herders en het vee.

30. Deze Jehizkia stopte ook de opperuitgang van de wateren van Gihon, en leidde ze recht af, beneden naar het westen van de stad van David (vs. 3); want Jehizkia had voorspoed in al zijn werk.

31. Maar is het alzo, als de gezanten van de vorsten van Babel, die tot hem gezonden hadden, om te vragen naar dat wonderteken, dat in het land geschied was, waarvan wij boven bij vs. 25 niets naders mededeelden, omdat wij het als bekend veronderstellen mochten, bij hem waren, verliet hem God, om hem te verzoeken, om te weten al wat in zijn hart was; dit is het enige treurige punt in zijn overigens gelukkige en goede regering.

32. Het overige nu van de geschiedenissen van Jehizkia, en zijn goeddadigheden, bewezen aan het huis van de Heere en aan Zijn volk, zie, die zijn geschreven in het gezicht van de profeet Jesaja, de zoon van Amos, en in het boek der koningen van Juda en Israël (1Ch 29: 30).

33. En Jehizkia ontsliep met zijn vaderen, en zij begroeven hem in de hoogste 1) van de graven van de zonen van David aan de weg, die tot genoemde begraafplaats voerde; daartoe deden gans Juda en de inwoners van Jeruzalem hem eer aan in zijn dood, door bij zijn begrafenis veel specerijen te verbranden; en zijn zoon Manasse werd koning in zijn plaats (Hoofdstuk 16: 14; 21: 19).

1) In het hoogste dat wil zeggen op een hogere plaats. De graven van de koningen waren vol, zodat nu voor hem en zijn opvolgers nieuwe graven op een hoger gelegen plaats werden aangelegd.

HOOFDSTUK 33

REGERING VAN MANASSE EN AMON

I. Vs. 1-20. Manasse's 55-jarige regering telt drie afdelingen: 1. de tijd van zijn goddeloosheid (van 698-676), toen hij meer dan een van de vroegere koningen van Juda deed, wat kwaad was in de ogen van de Heere, en veel onschuldig bloed vergoot; 2. de tijd van zijn gevangenschap (van (676-668), toen hij leerde erkennen, dat de Heere God is, en hij zijn hart tot Hem wendde; 3. de tijd van zijn geloofstrouw (van 668-643), toen hij de gruwelen van de tot dusver gepleegde afgoderij verwijderde, en zijn rijk naar buiten in veiligheid stelde, maar nogmaals weinig goeds bij het volk wekte (Vergelijk 2 Koningen .21: 1-18).

1. Manasse 1) was twaalf jaar oud, toen hij koning werd, en regeerde vijfenvijftig jaren te Jeruzalem, van 698-643 voor Christus

1) De naam Manasse (d.i. God doet vergeten: Genesis41: 51) kan zijn vrome vader hem gegeven hebben, bij zijn 3 jaar na de dodelijke ziekte (Hoofdstuk 32: 24 vv.) gevolgte geboorte, en dat met het goede doel om de grootte van zijn vreugde uit te drukken, waardoor God hem al zijn vroeger leed wilde doen vergeten. Maar de zoon heeft op geheel andere wijze de betekenis van zijn naam bewezen, naardien hij niet slechts zelf een Godvergetend mens was, maar ook anderen God heeft doen vergeten.

6. En hij deed een van zijn zonen (2Ki 21: 6)

a) door het vuur gaan in het dal van de zoon van Hinnom (1Ki 1: 33), en pleegde huichelarij tegen het uitdrukkelijk gebod (Deuteronomium 18: 10 vv.), en gaf op vogelgeschrei acht, en toverde; en hij stelde waarzeggers en duivelskunstenaars; hij deed zeer veel kwaads in de ogen van de Heere, om Hem tot toorn te verwekken.

a) Lev.18: 21 Deuteronomium 18: 10. 2 Koningen .16: 3. 2 Kronieken 28: 3

7. Hij stelde ook de gelijkenis van een gesneden beeld van Aschera of Astarte, die hij gemaakt had, in het huis van de, het eigenlijke tempelgebouw, waarvan God gezegd had tot David en tot zijn zoon Salomo (Hoofdstuk 6: 5 vv.; 7: 16 vv.): in dit huis, en te Jeruzalem, dat Ik uit alle stammen van Israël verkoren heb, zal Ik Mijn naam zetten tot in eeuwigheid 1).

1) Dit wordt hier nadrukkelijk herhaald, om te tonen, dat Manasse niet slechts de genadige belofte teniet gemaakt heeft, maar ook met die invoering van de vervloekte afgodendienst in het Huis van de Heere niet anders gehandeld heeft dan wanneer een echtbrekster haar hoerengezellen in het huwelijksbed van haar man bracht.

8. En Ik zal de voet van Israël niet meer doen wijken van het land, dat Ik uw vaderen besteld heb; alleen zo zij waarnemen te doen al hetgeen Ik hun geboden heb, naar de ganse wet, en inzettingen, en rechten, door de hand van Mozes.

9. Zo deed Manasse Juda en de inwoners te Jeruzalem dwalen, dat zij erger 1) deden dan de heidenen, die de Heere voor het aangezicht van de kinderen van Israël verdelgd had.

1) Dit erger doen bestond ongetwijfeld hierin, én dat zij zich aan allerlei uitspatting van ongerechtigheid schuldig maakten, maar ook, en bovenal, dat zij allen heilige eerbied en vrees voor hun God hadden uitgeschud. De heiden bleef als hij ook tot zijn eigen afgoden nog andere goden nam, zijn eigen afgoden getrouw, maar Juda koos de afgoden ten koste van de enige en ware God. Dit zetten van een beeld van Aschera en daarom dit ontuchtig dienen van deze afgodische beelden in heilig huis, deed de zonde ten hemel stijgen op ontzettende wijze. De Heere en Aschera, er was geen groter tegenstelling denkbaar. Manasse ging zo ver als hij maar gaan kon. Want de Heere te dienen, dat was te leven als een heilig volk, en Aschera te dienen, dat was zich aan de ergste onheiligheid overgeven.

Manasse gedroeg zich als een onbandig dier, dat zich aan alle band van rede en tucht en plicht onttrok.

10. De Heere sprak wel tot Manasse en tot zijn volk, door de profeten, als bijvoorbeeld Habakuk, dat zij zich zouden bekeren, als Hij hun afval niet op het strengste zou straffen (2 Koningen .21: 10- 15), maar zij merkten daar niet op, ja vergrepen zich aan de profeten van de Heere, en maakten de afval hoe langer hoe erger (2 Koningen .21: 16).

1) In 2 Koningen .21 wordt ons meegedeeld, wat de Heere tot Manasse liet zeggen, op welke wijze de Heere Zijn goddelijk misnoegen te kennen liet geven.

Hier wordt slechts de indruk weergegeven, die dat spreken van de Heere op Manasse maakt en op zijn volk, en die indruk was, dat zij de zonde bleven dienen.

Ontzettend getuigenis voor wie ook, dat de Heere wel spreekt, maar dat daarop niet wordt gelet. Want toch, dan gaat het, óf tot volslagen volharding, óf naar het eeuwig welbehagen door een ontzettende diepte van ellende, opdat er ten leste toch een opmerking zou zijn. Manasse ging, door de genade, wel door een ontzettende diepte, maar toch, hij leerde ten slotte opmerken, ja bekennen, dat de Heere God is.

11. Daarom a) bracht de Heere over hen, omstreeks het jaar 676 voor Christus, de krijgsoversten, die de toenmalige koning van Assyrië 1), Esar-Haddon geheten (2Ki 15: 20) had, die Manasse gevangen namen onder de doornen 2); en zij bonden hem met twee koperen ketenen, en voerden hem naar Babel, dat in die tijd onder Assyrische opperheerschappij stond (2Ki 20: 12).

a) Deuteronomium 28: 36 Job 36: 8

1) Iets naders omtrent de inval van Esar-Haddon in het rijk van Juda en de wegvoering van Manasse naar Babel, laat zich bij het duistere van de Assyrische geschiedenis ook in die tijd, niet opgeven; hier zij alleen opgemerkt, dat de invoering van Assyrische kolonisten in het

ontvolkte Rijk van de Tien stammen (2 Koningen .17: 24) waarschijnlijk het tijdstip van onze geschiedenis is (Jes.7: 8)..

2) in het Hebr. Bachochim. Dit woord betekent wel doornen, maar ook haken (Zo is het Job 40: 26 ook vertaald). En die laatste betekenis moeten hier hebben. Zoals een onbandig dier een haak in zijn neus werd gedaan, zo werd ook hier met Manasse gehandeld, en daarom bonden zij hem met twee ketenen aan de voeten, om hem het vluchten te beletten. Zoals een beeld van overwonnen kracht en van machteloosheid, werd de koning van Juda naar Babel gevoerd, om daar tot erkenning van zijn schuld en tot belijdenis van zijn zware zonde te komen.

12. En toen Hij hem benauwde, zodat bij de angst van zijn gevangenschap ook gewetensangst kwam, vanwege de door hem begane gruwelen en aangerichte ergernissen, bad hij het aangezicht van de Heere, God zijns van de, ernstig 1) aan, en vernederde 2) zich zeer voor het aangezicht van de God van zijn vaderen.

1) Manasse bad tot de Heere, zowel om vergiffenis van zonden, als om het wenden van de toorn van hem, en het verlenen van Zijn genade. Het gebed is de steun en toevlucht van de rechtvaardigen en de hulp en troost van de bekommerden en verlegenen..

2) Waarin dat zich zeer vernederen heeft bestaan, wordt ons hier niet gezegd, maar in verband met 1 Koningen .21: 29 waar ook dezelfde uitdrukking wordt gebruikt (ook in de grondtekst) van Achab, mogen wij vaststellen, dat dit vernederen moet worden opgevat, als bewijs van de inwendige beroering, in deze zin dat hij een zak om zijn lenden zal hebben gedaan en gevast heeft, om daarmee te kennen te geven, dat hij zeer gezondigd had tegen de Heere God. Met het bidden wordt dan in dit vers de inwendige, met dit zich vernederen de uitwendige gestalte aangegeven. In het volgende hij bad Hem ligt dan de samenvatting van vs. 12 opgesloten, daar dit bidden eigenlijk betekent, een als smekeling naderen tot de Heere. Manasse naderde tot de Heere in het boetgewaad, met een gebroken geest en een verslagen hart, als smeking, dit wil hier de Heilige Geest ons op het hart binden.

13. En bad Hem 1) en Hij, de Heere, zijn God, wiens oor tot het geroep van de ellendigen geneigd is (Psalm 10: 17), liet zich van Hem verbidden, en hoorde zijn smeking, en Hij bracht hem weer te Jeruzalem, in zijn koninkrijk 2). Toen kende Manasse, dat de Heere God is en besloot, Hem voortaan in alle getrouwheid te dienen 3).

1) De vergeving van de zonden bevrijdt niet alleen van de toorn, maar herstelt ook de zondaar in de gunst en vriendschap van God. Want zoals uit de liefde van goedheid en de voorkomende genade van God, de vergeving van de zonden voortkomt, zo stelt die vergeving de zondaar in die staat, dat God hem achtervolgt met de liefde van het welbehagen en hem verwaardigt met het deelgenootschap van Zijn allerliefelijkste genade. Dan mag hij het aangezicht van God van de als een verzoend, toegenegen Vader aanschouwen, en genieten de aanspraak van Zijn vriendelijke woorden, en zich verlustigen in het gevoelen en smaken van Zijn zeer aangenomen en gemeenzame omgang en vriendschap, waarmee geen zoetheit van wijn vergeleken kan worden (Jes.57: 16-18)..

2) Waarschijnlijk geschiedde dit na de dood van Esar-Haddon in het jaar 688 voor Christus toen Samughes op de troon kwam, en deze gebeurtenis door een genadedaad wilde vieren (vgl. 2 Koningen .25: 27). Joden en Christenen hebben echter over Manasse's bevrijding uit de kerker vele fabelachtige dingen verhaald, die wij hier niet in bijzonderheden willen optellen..

3) De schepping is vol levende wezens, verschillend bewerktuigd en op verschillende wijze levende, maar allen de heerlijkheid van dezelfde Schepper verkondigend. Zo is het ook in de Schrift. Men vindt er een rijke verscheidenheid van allerlei natuurlijk en geestelijk leven, van allerlei overtredingen en bekeringen. Nadat wij in de Schrift velerlei zondaren ontmoet hebben, komen wij tot een zeer groot zondaar, Manasse. Zijn grootvader Achaz was de goddelooste van de koningen geweest, zijn vader de vroomste na David; maar, als twaalfjarige knaap op de troon gekomen, was zijn grootvader Achaz zijn toonbeeld, en verdierf hij al het goede, dat zijn vader Hizkia had gesticht, en herstelde al de gruwelijke afgoderijen van Achaz, en nog zo vele andere afgoderijen erbij; hij liet zijn zonen door het vuur gaan (een soort van vuurdoop, om ze de afgoden te heiligen), hij pleegde allerlei huichelarij, hoerarij, waarzeggerij, en was daarbij zo wreed en bloeddorstig, dat hij het onschuldig bloed te Jeruzalem deed stromen, ja hij deed meer, hij deed met geweld al het volk zondigen. Wij kunnen rekenen, dat het volk ten minste twintig jaren lang onder dat ondraaglijk juk gezucht heeft, maar toen God de koning en het volk meermalen vruchteloos gewaarschuwd had, bracht Hij een zwaar oordeel over beide. Manasse werd, aan koperen ketenen gesloten, naar Babel gevoerd en in de gevangenis geworpen. Daar kwam hij, als de verloren zoon, ook in het vreemde land tot de Heere; verootmoediging heette het oudtijds, nu heet het bekering. Niets kon ook Manasse redden dan zelfvernedering. Die zich hoog verheft, moet vallen, wil hij behouden worden. Wij willen er wel niet aan, maar tot vernedering moet het komen met ons allen. Het kan niet anders. De rechtvaardigen zullen blinken als de zon in het koninkrijk van de Vader, maar zij moeten door de nacht van het lijden heen. Laat ons dan de koperen ketenen niet los maken uit verkeerd medelijden, maar laat ons het dragen ervan verzachten, zoveel wij kunnen, en voorts wachten, totdat God ze los maakt, of ons de gelegenheid geeft ze los te maken. Er zijn commentaren op de Bijbel van Gods eigen hand. Zo is de bekering van Manasse een commentaar van Gods eigen hand op het woord: Keer weer tot Mij en Ik zal tot u wederkeren.

Even als een koning op gewichtige staatsstukken eigenhandig hier en daar een enkele aantekening aan de kant zet, zo hier. God verklaart altijd Zijn eigen woorden door levende voorbeelden. Wij hebben dan ook waarlijk geen bekeringsgeschiedenissen te verdichten; hier is een bekeringsgeschiedenis, als het ware geschreven in letteren, zoals men in Engeland soms op de aanplakbiljetten ziet, van een el lang, want er zijn mensen, die klein schrift kunnen lezen, maar ook anderen, die zeer groot schrift moeten hebben, zullen zij kunnen lezen. En zie hier nu zo'n schrift. Nee, Manasse was geen klein zondaar, maar een groot zondaar; hij was zoals men zegt: "een duivel in mensengedaante," een gruwelijk monster. Maar voor God kunnen geen zonden te groot zijn; als ze met verootmoediging beleden worden, worden ze ook vergeven. Daarom scheiden ook nooit onze zonden ons van God, maar onze eigen gerechtigheid, onze onwil om vergeving te ontvangen, zoals dan ook de Heere tot Jeruzalem zei: Ik heb u willen vergaderen, maar u hebt niet gewild. Die wil, die kome en neme de

wateren des levens om niet. Om niet. Zo'n vreemd woord noemde Luther de dood van de eigen gerechtigheid en van de Roomse Kerk. En dat is het ook; voor zo'n woord kunnen zij niet bestaan, daarom moeten zij sterven. God vergeeft om niet, enkel door geloof, zonder de werken. Wij zien het bij Manasse. In zijn benauwdheid bad hij tot God en God liet zich verbidden en vergaf hem niet alleen, maar herstelde hem weer in zijn koninkrijk. Wat een koninklijke edelmoedigheid! Wat is God in het vergeven overvloedig mild! Wij zouden zeggen: zo'n goddeloze te vergeven is veel, is genoeg; maar hem daarenboven met eer en heerlijkheid te overladen, waartoe zou dat dienen, dan om de zondaars stoutmoedig te maken en hen in hun kwaad te sterken. Maar God spreekt en denkt zo niet. Al wat God doet is volkomen, er ontbreekt niets aan.

Newton, die jaren lang een boos zondaar was en toen bekeerd werd, verhaalt van een predikant, die, na jaren lang tegen van de waarheid gepredikt te hebben, bekeerd werd. Deze predikte nu wel anders en kon ook wel geloven, dat God hem persoonlijk vergaf, maar dat hij zo vele jaren lang zo vele zielen naar het verderf had geleid, dat kon hij niet vergeten en niet voor vergeven houden. Newton, aan wie hij dit bezwaar te kennen gaf, bracht hem tot rust, met het voorbeeld van Manasse. Hij vergeeft alles, de zonde, de schuld en haar gevolg in..

In deze weinige woorden ligt de ganse bekering van Manasse opgesloten. Want kennen hier is erkennen en God de Heere, staat hier tegenover de afgoden, die hij gediend en verheerlijkt had. Hiermee wordt het gezegd, dat hij het soevereine recht van de erkende, om met hem te handelen, als Hij gehandeld heeft, maar ook dat hij het schadelijke en schandelijke van de valse dienst van de afgoden had leren erkennen, maar ook verfoeien, en de dienst van de enige en waarachtige God leren liefkrijgen en beminnen. Van die God, die hem in de diepte van de benauwdheid had gebracht, maar ook de bede op zijn lippen had gelegd, maar ook hem had verhoord en zijn voeten in de ruimte gesteld.

14. En hierna, toen hij weer in zijn koninkrijk regeerde, bouwde hij, ter versterking van zijn hoofdstad, de buitenmuur, die ter insluiting van de heuvel Akra reeds door zijn vader Hizkia was opgericht (Hoofdstuk 32: 5), aan de stad van David, aan de westzijde van Gihon in het dal, van de westzijde van de Zion, van het Gihondal af, noordwestwaarts op en tot aan het noordoosten tot de ingang van de Vispoort, in de noordoostelijke hoek van de Beneden- of Nieuwstad, en omsingelde Ofel; de muur liep verder van de noordoosthoek naar het Zuiden om het spitse uiteinde van de Moria-heuvel, rondom de Ofel (Hoofdstuk 26: 9), en verhief die zeer; hij leide ook ter beveiliging van het overige land, krijgsoversten in alle vaste steden van Juda.

15. En hij nam de vreemde goden en die gelijkenis (vs. 7), uit het huis van de Heere weg, mitsgaders al de altaren, die hij gebouwd had op de berg van het huis van de Heere, en te Jeruzalem (vs. 3 vv.), en hij wierp ze buiten de stad 1).

1) Hieruit blijkt, dat Manasse's bekering oprecht was. Alles, wat met de afgodendienst in verband stond, deed hij weg, en hij herstelde het altaar van de Heere. Dit was bij Manasse een lust krijgen in de dienst van de Heere en bewijs van de opstanding van de nieuwe mens.

Er staat niet, dat zij vernietigd werden; wellicht dat Manasse dit niet nodig achtte. Het is daarom, dat zij volkomen door Josia zijn vergruisd, omdat Amon, Manasse's zoon en opvolger, ze weer had opgericht.

16. En hij richtte het altaar van de Heere, hij herstelde het brandofferaltair in de voorhof van de priesters toe, en offerde daarop dankoffers en lofferen, en zei 1) tot Juda, dat zij de Heere, de God van Israël, dienen zouden.

1) Dit zeggen was een koninklijk bevel en niet alleen een aanmaning. Een zeggen bij een Oosters monarch staat met ons bevelen gelijk, vooral in de Boeken, die na de Ballingschap geschreven zijn.

17. Maar het volk offerde nog niet uitsluitend op deze enig rechtmatige offerplaatsen, als ten tijde van Hizkia (Hoofdstuk 32: 12), maar zoals onder de vroegere koningen, ook op de hoogten, hoewel de Heere, hun God, en niet de afgoden.

18. Het overige nu van de geschiedenissen van Manasse 1), en zijn gebed tot zijn God (vs. 13), ook de woorden van de ziener, die tot hem gesproken hebben in de naam van de Heere, de God van Israël (vs. 10), zie, die zijn geschreven in de geschiedenissen van de koningen van Israël (1Ch 29: 30).

1) Wij weten, dat Assar-haddon in zijn inscriptie zegt, dat hem 22 koningen van Syrië hebben gehoorzaamd. Hij telt onder dezen Minasi (Manasse van Juda) en de koning van Cyprus op.

19. En zijn gebed, en hoe zich God van hem heeft laten verbidden, ook al zijn zonde, en zijn overtreding, en de plaatsen, waarop hij hoogten gebouwd, en bossen, en gesneden beelden gesteld heeft, eer hij vernederd werd, zie, dat is beschreven in de woorden van de ziener, volgens een andere vertaling: in de geschiedenissen van Hosai, een ons niet nader bekende profeet.

20. En Manasse ontsiep met zijn vaderen en zij begroeven hem in zijn huis, juist: in de tuin van zijn lustslot, dat hij zich op de Ofel had laten bouwen, ook hof van Uzza geheten (2 Koningen .21: 18); en zijn zoon Amon werd koning in zijn plaats.

II. Vs. 21-25. Amon regeert geheel in dezelfde geest, als zijn vader in de 22 jaren van zijn goddeloosheid, zonder dat bij hem, zoals bij Manasse tot een ware bekering gekomen is; hij werd echter reeds na twee jaren van zijn heerschappij door hofbeambten omgebracht, waaraan het volk van het land zijn dood wreekt, terwijl het zijnen, eerst 8 jaar oude zoon op de troon zet, misschien wel met voorbijgang van een oudere prins (Vergelijk 2 Koningen .21: 19-26).

21. Amon was tweeëntwintig jaren oud, toen hij koning werd, en regeerde twee jaren, (van 643- 641 voor Christus), te Jeruzalem 1).

1) "2Ki 21: 19" en "2Ki 21: 20" en "2Ki 21: 21" en "2Ki 21: 22" en "2Ki 21: 23" en "2Ki 21: 24" en "2Ki 21: 25" en "2Ki 21: 26"

22. En hij deed dat kwaad was in de ogen van de Heere, zoals zijn vader Manasse gedaan had (vs. 2 vv.); want Amon offerde al de gesneden beelden, die zijn vader Manasse gemaakt had, en diende ze, omdat zij wel door Manasse waren weggeworpen, maar niet vernield of vergruisd.

23. Maar hij vernederde zich niet voor het aangezicht van de Heere, zoals Manasse, zijn vader zich later (vs. 12 vv.), vernederd had, maar deze Amon vermenigvuldigde de schuld, hoopte zonde op zonde.

24. En zijn knechten, enigen van zijn hofbeambten, maakten een verbintenis tegen hem, en doodden hem in zijn huis, in het lustslot op de Ofel.

25. Maar het volk van het land sloeg, doodde hen allen, die de verbintenis tegen de koning Amon gemaakt hadden, en het volk van het land maakte (vgl. Hoofdstuk 26: 1-26.1), zijn zoon Josia koning in zijn plaats, maar hij zelf, Amon, begroef men in het graf, dat hij zich had laten maken, naast dat van zijn vader, in de hof van Uzza.

HOOFDSTUK 34

JOSIA REINIGT EN BETERT DE TEMPEL

I. Vs. 1-13. In Josia bezit het rijk van Juda weer een vrome koning, ja de vroomste en getrouwste koning, die na David op de troon heeft gezeten. Wel is hij nog zeer jong aan de regering gekomen, maar hij zoekt reeds vroeg de Heere, de God van zijn vader David, begint met het 12de jaar van zijn regering het land te zuiveren van de gruwelen van de afgoderij, en bereidt een herstelling van de tempel voor, die in het 18de regeringsjaar ook wordt uitgevoerd (Vlg. 1 Koningen .22: 1-7).

1. Josia was acht jaren oud, toen hij koning werd, en regeerde eenendertig jaren te Jeruzalem, van 641-610 voor Christus

2. En hij deed dat juist was in de ogen van de Heere, en wandelde in de wegen van van zijn vader David, en week niet af ter rechter- noch ter linkerhand (2Ki 23: 25).

3. Want in het achtste jaar van zijn regering, toen hij nog een jongeling was, van 16 jaren, begon hij, onder leiding van zijn vrome moeder Jedida en van getrouwe mannen, die tot dusver de regering in handen gehad hadden, de God van zijn vader David te zoeken (2Ki 22: 2), en in het twaalfde jaar, sinds het jaar 629 begon hij Juda en Jeruzalem van de hoogten 1) en de bossen, en de gesneden en de gegoten beelden te reinigen.

1) De hoogten, zijn de hoogten, waarop de altaren stonden, aan Baäl gewijd. Als dan ook in het volgende vers gezegd wordt, dat zij de altaren afbraken, dan worden daar tevens bedoeld de hoogten, waarop die altaren stonden.

5. En de beenderen van de priesters verbrandde hij op hun altaren (2 Koningen .23: 14), en hij reinigde Juda en Jeruzalem.

6. Daartoe in de steden van Manasse, en Efraïm, en Simeon

1) (Hoofdstuk 15: 8), ja tot Nafthali toe, het noordelijk gedeelte van Palestina, in haar woeste plaatsen d.i. puinhopen want zij waren sinds Salmanasser verwoest, rondom (2 Koningen .23: 15 vv.),

1) Het kan bevreemding wekken, dat hier Simeon bij het voormalige rijk van de Tien stammen wordt geteld, maar men bedenkt, dat hier van een godsdienstige en niet van een burgerlijke zaak gesproken wordt. En nu, hoewel Simeon burgerlijk tot Juda werd gerekend, had deze stam op godsdienstig gebied, ten opzichte van de afgoderij en de beeldendienst, zich veel meer met het rijk van de Tien stammen verenigd.

7. Brak hij ook de altaren af en de bossen, Ascheren en de gesneden beelden stampte hij, die vergruizend, en al de zonnebeelden hieuw hij af in het ganse land van Israël: daarna keerde hij weer naar Jeruzalem.

8. In het achttiende jaar nu van zijn regering, over dit jaar zullen wij thans inzonderheid spreken, als hij het land en het huis van de Heere ten minste gedeeltelijk gereinigd had, zond hij Safan, de zoon van Azalia, de staatssecretaris, en Maäseja de overste van de stad, en Joha, de zoon van Joahaz, de kanselier, om het huis van de Heere, zijn God, te verbeteren, nadat men reeds veel hiertoe had voorbereid.

9. En zij kwamen tot Hilkia, de hogepriester (1 Kronieken 6: 13), en zij gaven het geld, dat ten huize van God gebracht was op dergelijke wijze opgebracht was als eenmaal bij de herstelling van de tempel onder Joas (Hoofdstuk 24: 6 vv.), dat de Levieten, die de dorpel bewaarden, vergaderd hadden uit de hand van Manasse en Efraïm, en uit het ganse overblijfsel van Israël, en uit gans Juda en Benjamin, en te Jeruzalem wedergekomen waren;

11. Want zij gaven het, zonder dat zij later van ontvangst en uitgaaf rekening hoefden te doen, de werkmeesters en de bouwlieden, om gehouwen stenen te kopen, en hout tot de samenvoegingen, en om de huizen te zolderen, die de koningen van Juda door nalatigheid verdorven hadden.

13. Zij waren ook over de lastdragers en de voortdrijvers van allen, die in enig werk arbeidden: want uit de Levieten waren schrijvers en ambtlieden en portiers 1) (1 Kronieken 26).

1) De bedoeling is ongetwijfeld, dat ook van de schrijvers, ambtlieden en portiers uit de Levieten, evenals van de zangers, bij de verbetering van de Tempel tegenwoordig waren.

II. Vs. 14-33. Terwijl bij gelegenheid van de herstelling van de Tempel, het sedert meer dan 70 jaren verdwenen en vergeten Wetboek van de Heere gevonden en bij de koning gebracht wordt, zendt deze, ontsteld over de daarin uitgesproken dreigingen, die men zich naar zijn eigen bekentenis zo waardig gemaakt had, een boodschap aan de profetes Hulda, met de vraag, hoe men het gericht zou kunnen ontgaan. De profetes geeft nu wel ten antwoord, dat dit niet meer mogelijk is, en dat slechts de vrome koning verschoond zou worden, nochtans doet Josia alles, wat hij tot heil van zijn volk nog doen kan, laat zijn onderdanen in de Tempel verzamelen, hun daar de wet voorlezen en hen weer is het verbond met de Heere treden, waardoor hij toch dit bereikt, dat de gruwelen van de afgoderij uit het land verwijderd worden, en het volk de Heere dient zolang hij leeft (Vergelijk 2 Koningen .22: 8-23: 20).

14. En als zij, de in vs. 8 genoemde beampten van de koning, onder medewerking van de priesters het geld uitnamen uit de lade (Hoofdstuk 24: 8 vv.), dat in het huis van de Heere gebracht was, vond de hogepriester Hilkia het sinds vele jaren reeds verdwenen en in de Tempel te bewaren exemplaar van het wetboek van de Heere, gegeven door de hand van Mozes.

15. En Hilkia antwoordde en zei, terwijl hij het ontdekte en aanstonds voor een belangrijke vondst erkende, tot Safan, de schrijver, staatssecretaris (2 Samuel .8: 17): Ik heb het wetboek gevonden in het huis van de Heere. En Hilkia gaf Safan dat boek, om daarin te lezen en het de koning over te brengen.

17. En zij hebben het geld samen gestort, dat in het huis van de Heere gevonden is, en hebben het gegeven in de hand van de bestelden de opzichters, en in de hand van degenen, die het werk maakten.

18. Voorts gaf Safan, de schrijver, van dit bericht nu overgaande tot de mededeling van de gebeurtenis (vs. 14), de koning te kennen, zeggende: Hilkia, de priester, heeft mij een bijzonder gewichtig boek gegeven, dat hij bij het geld uitschudden gevonden heeft en ook u van groot gewicht zal zijn. En Safan las daarin voor het aangezicht van de koning, met welke zware oordelen de Heere Zijn volk bedreigd had in Lev.26 en Deuteronomium 28, wanneer het van Hem afviel.

19. Het geschiedde nu, toen de koning de woorden van de wet hoorde, dat hij, vol ontzetting, omdat het volk door zijn afgoderij zich al die gerichten in hoge mate waardig gemaakt had, zijn kleren scheurde en weende (vs. 27).

20. En de koning gebod Hilkia, de hogepriester, en Ahikam, de zoon van Safan (Jer.26: 24; 40: 5), en Abdon, juist naar 2 Koningen .22: 12 Achbor, de zoon van Micha (Jer.26: 22; 36: 12), en Safan, de schrijver (vs. 8,15 vv. 34.8,15), en Asaja, de knecht van de koning, welke hooggeplaatste mannen hij schielijk bij zich geroepen had, zeggende:

21. Ga heen tot de profetes Hulda (2Ki 22: 13), vraag de Heere voor mij, en voor het overgeblevene in Israël en in Juda 1), over de woorden van dit boek, dat gevonden is, wat wij ter afwending van de door Hem gedreigde gerichten doen kunnen; want de grimmigheid van de Heere is groot, die over ons uitgegoten is, omdat onze vaders met ons niet hebben gehouden het woord van de Heere, om te doen naar al hetgeen in dat boek geschreven is.

1) Dat is voor degenen, die van de verwoesting van het rijk van de Tien stammen, door de koning van Assyrië zijn overgebleven, en voor degenen, die nog in Juda woonden na de tuchtiging van Manasse of de overwinningen van Sanherib, vóórdat hij door een Engel van de Heere geslagen werd.

22. Toen ging Hilkia heen, en die verder de afgezanten van de koning waren, tot de profetes Hulda, de huisvrouw van Sallum, de zoon van Tokhath, of Thikwa, de zoon van Hasra, of Harhas, de klederbewaarder van de koning. Zij nu woonde te Jeruzalem in het tweede deel, d.i. in de benedenstad: en zij spraken zulks tot haar.

23. En zij zei tot hen: Zo zegt de Heere, de God van Israël: Zeg de man, die jullie tot Mij gezonden hebben:

24. Zo zegt de Heere: Zie, Ik zal kwaad over deze plaats, de stad Jeruzalem, en over haar inwoners brengen; al de vloeken, die geschreven zijn in het boek, dat men voor het aangezicht van de koning van Juda gelezen heeft.

25. Daarom dat zij Mij verlaten, en anderen goden geroekt hebben, opdat zij Mij tot toorn verwekten 1) met alle werken van hun handen, met de afgoden, die zij gediend hebben; zo zal

Mijn grimmigheid uitgegoten worden tegen deze plaats, en niet uitgeblust worden, de straf, die Ik besloten heb, te zenden, kan niet meer worden afgewend.

1) Hieruit kon de koning weten, dat de toorn van de Heere over Juda reeds gekomen was. Het onweer van Gods toorn en grimmigheid had zich reeds boven Juda samengetrokken en niets kon meer de uitbarsting verhoeden.

26. Maar tot de koning van Juda, die jullie gezonden heeft, om de Heere te vragen, tot hem zult u zo zeggen: Zo zegt de Heere, de God van Israël, aangaande de woorden, die u gehoord hebt;

28. Zie, Ik zal, vóórdát het geschiedt, u verzamelen tot uw vaderen, en u zult met vrede, zonder dat u de gruwel van de verwoesting zult aanschouwen, in uw graf verzameld worden, en uw ogen zullen al dat kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats en over haar inwoners brengen zal. En zij, de vijf gezanten (vs. 20), brachten de koning dit antwoord van de profetes weer.

29. Toen, om van zijn zijde niets te verzuimen, wat tot een grondige verootmoediging van het volk en tot een matiging van de over hen beslotene gerichten dienen kon, zond de koning henen, en verzamelde alle oudsten van Juda en Jeruzalem.

30. En de koning ging op de voor het werk, dat hij in de zin had, bepaalde dag op in het huis van de Heere, en al de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem, die hij uitgenodigd had (vs. 25), mitsgaders de priesters en de Levieten, en al het volk, dat zich vrijwillig er bij begaf, van de groten tot de kleinen toe; en men las voor hun oren al de woorden van het boek van het verbond, dat in het huis van de Heere gevonden was (2Ki 23: 2).

31. En de koning stond in zijn standplaats, bevond zich gedurende deze handeling op de koningsplaats in de voorhof van de priesters, en a) maakte een verbond voor het aangezicht van de Heere, door allereerst zijnerzijds als zijn plicht te erkennen, om de Heere na te wandelen, en om Zijn geboden, en Zijn getuigenissen, en Zijn inzettingen met zijn ganse hart en met zijn ganse ziel te onderhouden, doende de woorden van het verbond, die in dat boek geschreven zijn.

a) Joz.24: 25

32. En hij deed allen, die te Jeruzalem en in Juda en in Benjamin gevonden werden, staan of treden in dat verbond; en de inwoners van Jeruzalem deden van stonde aan, althans uiterlijk naar het verbond van God, de God van hun vaderen, door aanstonds op deze dag alle overblijfselen van de afgoderij, die ergens in de stad nog voorhanden waren, te vernietigen.

33. Josia dan deed, in de overige jaren van zijn regering, alle gruwelen weg uit alle landen, die van de kinderen van Israël waren, dus niet alleen uit zijn eigen regeringsgebied, maar ook uit dat van het vroegere noordelijke rijk (vs. 6), en maakte onder medewerking van de profeten, vooral van Jeremia, allen, die in Israël gevonden werden, overeenkomstig het

voorbeeld van degenen, die te Jeruzalem en in Benjamin aanwezig waren (vs. 32), te dienen, te dienen de Heere, hun God; al zijn 1), Josia's dagen weken zij niet af van de Heere, de God van hun vaders, na te volgen, ofschoon zij niet innerlijk bekeerd werden (Hoofdstuk 11).

1) Zolang als Josia leefde, duldde hij geen afgodendienst en het volk gehoorzaamde hem. Het bleef echter bij een uitwendige en werd niet een hartgrondige bekering. Als straks Josia tot zijn vaders verzameld is en zijn opvolgers zijn wegen verlaten, valt ook het volk weer van de God van de vaders af en vertreedt het verbond, wat zij nu onder deze koning hebben vernieuwd.

HOOFDSTUK 35

JOSIA HOUDT PASCHA EN KOMT OM IN DE STRIJD

III. Vs. 1-19. Na de viering van het Paasfeest vermeld te hebben, dat in het 18de regeringsjaar van Josia, na de zuivering van het land van alle afgoderij, na de herstelling van de tempel en de vernieuwing van het verbond met de Heere, op last van de koning algemeen en overeenkomstig de voorschriften van de wet nauwkeurig gehouden werd, spreekt de Schrijver, die naar de aard van dit werk het Paasfeest uitvoerig beschrijft, met bijzondere belangstelling over de diensten, die de Priesters en Levieten, naar hun ambt, daarbij moesten verrichten. Zijn beschrijving is des te gewichtiger, omdat zij in vele punten ons een vollediger voorstelling geeft van hetgeen op het Paasfeest voorviel, dan de meer onbepaalde opgaven uit de Boeken van Mozes en de daarop betrekking hebbende voorschriften en mededelingen (Vergelijk 2 Koningen .23: 21-23).

1. Daarna, nadat hij van de steden van het voormalige Rijk van de Tien stammen, waarin hij de afgoderij afgeschaft had, naar Jeruzalem teruggekeerd was (2 Koningen .23: 21), hield Josia, nog in hetzelfde 18de jaar van zijn regering d.i. 624 voor Christus het Pascha van de Heere te Jeruzalem; en zij slachtten het Pascha, naar het voorschrift van de wet (Exod.11: 1 vv.), op de veertiende dag van de eerste maand.

2. En hij stelde de priesters op hun wachten, verdeelde hen in de verschillende ordeningen, zoals zij door David vastgesteld waren (1 Kronieken 24); en hij sterkte hen, moedigde hen op grond van de Goddelijke wet aan tot de dienst van het huis van de Heere (Hoofdstuk 29: 5 vv.).

3. En hij zei tot de Levieten, die gans Israël onderwezen (Hoofdstuk 17: 8 vv. Nehemia 8: 9 en 7), die de Heere heilig waren: Zet de heilige ark in het huis 1), dat Salomo, de zoon van David, de koning van Israël, gebouwd heeft; u heeft nu voortaan geen last meer op de schouders, maar kunt ze eens voor altijd op de voor haar bestemde plaats laten staan, en daarentegen het overige van uw ambt des te ijveriger waarnemen; dien nu de Heere, uw God, en Zijn volk Israël;

1) Niet weinige uitleggers zijn van gevoelen, dat de Ark onder afgodische koningen van haar plaats was genomen en dat nu Josia hier het bevel geeft, om haar weer in het Heilige der heiligen in te brengen. Anderen, dat de Levieten van mening waren, dat zij bij het Pascha de Ark moesten ronddragen, zoals dat vroeger bij bijzondere gelegenheden geschiedde, vóór Salomo's tempelbouw, en dat nu de koning hen dit wil verhinderen.

Men vergeet dan echter, wat het eerste geval betreft, dat dit bevel dan niet tot de Levieten, maar tot de Priesters had moeten geschieden, omdat de Priesters geroepen waren, de Ark in het Allerheiligste in te brengen.

Voor het tweede is geen enkel bewijs.

Naar ons gevoel, wil Josia hier aan de Levieten zeggen, om de Ark over te laten aan het Heiligdom, (in Joël 4: 3 hebben wij in de grondtekst dezelfde constructie van het werkwoord met het voorzetsel b) en zich nu, omdat zij niet meer verplicht waren, de Ark, zoals geschreven was in het Wetboek, dat onlangs was teruggevonden, te dragen, van hun ambt te kwijten, door het volk te onderwijzen in de rechten en wetten van de Heere. Daarom wordt ook in het eerste gedeelte van ons vs. er op gewezen, dat de Levieten het volk onderwezen, en aan het slot tot hen het woord gesproken: "Dien nu de Heere, uw God, en Zijn volk Israël." Want wèl moesten de Priesters de Ark inbrengen, maar in de woestijn waren de Levieten geroepen, om op hun tocht de Ark te dragen. De koning wijst hen er daarom op, dat zij nu veel vrije tijd hadden gekregen, die zij nu moesten besteden in het dienen van de Heere en Zijn volk, niet alleen, door bij de offeranden te helpen, en bij dit Paasfeest de behulpzame hand te bieden, maar ook door als leraren van het volk op te treden.

4. En bereid schik u naar de huizen van uw vaders, naar uwe verdelingen, naar het voorschrift van David, de koning van Israël, en naar de beschrijving van zijn zoon Salomo;

5. En sta, ook nu, nu het de viering van het Paasfeest betreft, in het heiligdom, naar de onderscheiding van de vaderlijke huizen, voor uw broeders, het volk, en naar de afdeling van de vaderlijke huizen van de Levieten, dus op zo'n wijze, dat op ieder vaderlijk huis van het volk of de gewone Israëlieten slechts een deel van een vaderlijk huis van de Levieten komt;

6. En slacht het Pascha, de Paaslammeren, (Hoofdstuk 30: 16 vv.), en heilig u, en bereid dat voor uw broeders, doende naar het woord van de Heere, door de hand van Mozes, zoals verder met deze lammeren geschieden moet.

7. En Josia gaf voor het volk, dat zelf zich geen lam kon aanschaffen, van klein vee, lammeren en jonge geitenbokken, die allen tot Paaschofferden, naar al hetgeen er gevonden werd, in getal dertigduizend; maar van runderen drie duizend: dit, die ganse menigte van 30.000 lammeren en 3.000 runderen was, werd gegeven van de have van de koning 1).

1) Men merke hier op, hoe betamelijk het is, dat zij, die zich met ernst op de godsdienst toeleggen en er anderen toe willen aanzetten, volgens hun plicht, die zo gemakkelijk moet maken als mogelijk is, en met zo weinige moeite die vergezeld moet gaan, als wezen kan, dat God in dit opzicht mild onder hen gezaaid mocht hebben, verwacht Hij ook een volle oogst. Hier zou Israël misschien verre te kort geschoten zijn in de plechtigen dienst en het werk van de Heere ongedaan gelaten hebben, was de koning niet geneigd en in staat geweest, om uit zijn eigen voorraad het algemeen gebrek te vervullen..

8. Ook gaven zijn vorsten de Rijksvorsten tot een vrijwillig offer voor het volk, voor de priesters en voor de Levieten, een aantal van lammeren en runderen, die hier niet nader opgegeven worden (vgl. Hoofdstuk 30: 24). Maar ook de priestervorsten brachten een offergave, namelijk: Hilkia en Zacharia, en Jehiël, de oversten van het huis van God, gaven de priesters tot Paaschofferden, tweeduizend en zeshonderd klein vee (lammeren en geiten vs. 7), en driehonderd runderen.

9. Daartoe Chonanja, en Semaja, en Nethaneël, zijn namelijk Chonanja's geestelijke broeders, mitsgaders Hasabja, en Jeiel en Jozabad, de oversten van de Levieten, gaven de Levieten tot Paaschofferen, vijfduizend klein vee en vijfhonderd runderen.

10. Zo werd de dienst toebereid, en de priester stonden in hun standplaats op hun post, en de Levieten in of, naar hun verdelingen, naar het gebod van de koning.

11. Daarna slachtte men het Pascha, en de priesters spengden het bloed uit hun handen, en de Levieten trokken de lammeren de huiden af (Hoofdstuk 30: 16 vv.).

12. En zij namen het brandoffer daar af, zonderden daarna van de zo geslachte en gevilde lammeren die delen af, die op het altaar verbrand moesten worden, opdat zij die, naar de verschillende verdelingen van de vaderlijke huizen, waarin de gewone Israëlieten gescheiden waren, aan het volk geven mochten, en deze in plechtigen optocht het brandofferaltair naderend, het aan de priesters brachten, om de Heere te offeren, zoals geschreven is in het boek van Mozes (Lev.3: 6-17); en zo deden zij ook met de runderen, waarvan insgelijks alleen de bepaalde delen ter verbranding werden afgezonderd, terwijl het overige vlees gebraden en gegeten werd (vs. 13).

13. En zij kookten 1) het Pascha, het vlees van de Paaslammeren, nadat de vetdelen op het brandofferaltair waren verbrand, bij het vuur, naar het recht, zoals het behoort, d.i. zij braadden het (Exod.12: 7-9); maar de andere geheiligde dingen, het vlees van de runderen, kookten zij in potten, en in ketels, en in pannen, zoals men met het vlees van de dankoffers gewoon was te doen; en zij deelden het haastig onder al het volk.

1) Beter: braadden, omdat dit in de Wet van Mozes was voorgeschreven.

Tegenover de mening van sommigen, dat het braden van de Paaslammeren en het koken van het dankoffervlees gelijktijdig plaats vond aan de avond van de 14de Nisan, de dag van het eigenlijke Paasfeest, merkt Keil volkomen waar aan: "Dit ligt noch in het "alzo deden zij met de runderen" (vs. 12), noch in het bericht (vs. 14), dat de Priesters tot in de nacht met het brandoffer en het vet bezig waren. Volgens vs. 17 hielden de Israëlieten in die tijde niet slechts het eigenlijke Pascha, maar ook het feest van de ongezuurde broden zeven dagen. De beschrijving van het brengen en van de toebereiding van het offer, deels voor het altaar, deels voor de maaltijd in vs. 13-15 meegedeeld, heeft betrekking niet slechts op het Pascha in engere zin, maar tegelijk op het feest van zeven dagen van de ongezuurde broden, zonder dat dit uitdrukkelijk wordt aangegeven, wijl deels uit de Wet, deels uit de gewoonte genoeg bekend was, dat tot de Paasmaaltijd slechts lammeren of bokken gebraden en gegeten werden, op de daarop volgende zeven dagen van de ongezuurde broden echter, behalve de dagelijkse brandoffers (Num.28: 16-25), ook nog dankoffers gebracht en offermaaltijden gehouden werden. Een verbinding, of veel meer een vermenging van de maaltijden, bereid uit het gebraden lam met het eten van het gekookte rundvlees, zou zo'n grote overtreding tegen de wettige voorschriften over het Paasmaal geweest zijn, dat men deze nooit van de koning Josia en de Priesters zou mogen verwachten."

14. Daarna bereidden zij ook voor zichzelf en voor de priesters; want de priesters, de zonen van Aäron, waren tot aan de nacht in het offeren van de brandoffers en het vet 1), zodat zij geen tijd hadden om het Pascha zelf voor zich te bereiden; daarom bereidden de Levieten voor zichzelf en tevens voor de priesters, de zonen van Aäron.

1) Dit vet geldt niet van de dankoffers, maar van het brandoffer. Wat hier gezegd wordt van de eerste dag, geldt ook voor de volgende dagen. Men kan zich voorstellen, dat de Priesters het buitengewoon volhandig hadden, omdat in die dagen niet alleen 37.600 lammeren en bokken, maar ook 3.800 runderen werden geofferd. Dat hier het vet van het brandoffer wordt bedoeld, wordt bevestigd door vs. 16, waar alleen van brandoffers sprake is.

15. En de zangers, de zonen van Asaf, waren in hun standplaats op hun post, waar zij de godsdienstige zangen moesten uitvoeren, naar het gebod van David, en Asaf, en Heman, en Jeduthun, de ziener van de koning (1 Kronieken 26), mitsgaders de portiers aan elke poort; zij hoefden niet te wijken van hun dienst, omdat hun broeders, de Levieten, voor hen het Paaslam bereidden, opdat zij hun ambt ongestoord zouden kunnen uitoefenen.

16. Zo werd de ganse dienst van de Heere op die dag beschikt, om Pascha te houden en van de vetstukken van de Paaslammeren en de brandoffers, brandoffers op het altaar van de Heere te offeren, naar het gebod van de koning Josia.

17. En de kinderen van Israël, behalve de burgers van Jeruzalem en Juda, ook de onderhorigen van het vroegere rijk van de Tien stammen, die er gevonden werden, hielden het Pascha op die tijd, en het feest van de ongezuurde broden zeven dagen.

18. Daar was ook geen Pascha als dat in Israël gehouden, van de dagen van Samuel, de profeet af; en geen koning van Israël hadden zo'n Pascha gehouden, zoals Josia dat hield met de priesters en de Levieten, en gans Juda en Israël, dat er gevonden werd in het gehele land, en de inwoners van Jeruzalem 1) vgl. 2 Koningen .23: 22).

1) Deze mededeling heeft betrekking op de uitgebreidheid van het feest en hierop, dat het nu geheel volgens de Wet werd gehouden. Wel was ook onder Hizkia het Pascha op treffelijk wijze gevierd, maar niet op de veertiende van de eerste maand, zoals nu, en zoals het eigenlijk behoorde, maar op die van de tweede maand.

19. In het achttiende jaar van het koninkrijk van Josia werd dit Pascha gehouden.

IV. Vs. 20-27. Hierop wordt Josia's laatste tijd verhaald. Als Farao Necho van Egypte naar Circesium trekt, om in de strijd tussen Assyrië en Babylonië het voordeel van zijn land waar te nemen, en zijn weg door het Israëlietisch gebied neemt, stelt Josia met een goede bedoeling, maar uit verkeerde staatkunde, zich tegen hem, wordt in de strijd hij Megiddo zwaar verwond en bezwijkt aan zijn wonden, nog voordat de wagen, die hem wegvoert, Jeruzalem bereikt. Hier wordt zijn lijk onder bijzonder diepe rouw van het volk, en een rouwklacht van de profeet Jeremia, op de berg Zion begraven, en het wordt een gewoonte in

Israël, om over bijzonder geliefde doden rouw te betonen als over Josia (Vergelijk 2 Koningen .23: 24-30).

20. Na dit alles, toen Josia het huis toebereid, de tempel weer tot geregelde godsdienst ingericht had, toog, in het jaar 610 voor Christus, Necho, de Iide van deze naam, de koning van Egypte, uit de 26ste dynastie (1Ki 3: 1) op, om te strijden tegen Karchemis, aan de Frath, om in de juist heden uitbrekende oorlog tussen Assyrië aan de een en Medië en Babylonië aan de andere zijde (2Ki 20: 12" en "2Ki 20.22) bij Circesium aan de Eufraat een vaste stelling aan te nemen, en Josia toog uit hem tegemoet, om zijn voortdringen naar de Eufraat te verhinderen.

21. Toen zond hij, Necho, boden tot hem, zeggende: Wat heb ik met u te doen, koning van Juda? Wat u aangaat, ik ben heden tegen u niet, maar tegen een huis, dat oorlog voert tegen mij, tegen mijn ervvijand, de koning van Assyrië; en God heeft gezegd, dat ik mij haasten zou; houd u af van God, weerstreef niet langer de wil van God, die met mij is, opdat Hij u niet verderft.

Farao Necho II, die 15-16 jaren regeerde (omstreeks 614-598 voor Christus) was een zoon van Psammetichus I; Het was hem, zoals zijn vader, te doen om de herstelling van de Egyptische oppermacht. Met telkens toenemende ijver en moed werkte hij op dit doel aan, maar zeer luttel waren de vruchten, die hij inoogstte. Had zijn vader de havens van de Nijl-Delta voor de buitenlanders opengesteld, Necho trachtte de zeehandel van de Middellandse zee met het verkeer op de Rode zee in onmiddellijke samenhang te brengen en tot dat doel beide zeeën door een kanaal van de Pelusische Nijlarm, tot aan de Arabische zeeboezem, met elkaar te verbinden. Maar nadat 120.000 mensen bij de arbeid omgekomen waren, zonder die te voleinden, verklaarde een orakel aan de koning, dat hij slechts tot voordeel van de buitenlanders werkte, waarop hij het werk liet liggen. Op zijn bevel ondernamen later Fenicische mannen, van de Rode zee, uit de omzeiling van Afrika tot aan de zullen van HERCULES, hetgeen zij in 3 jaren volbrachten. Maar Necho dacht niet enkel aan de werken van de vrede, hij wilde aan zijn land ook grote uitbreiding buiten zijn natuurlijke grenzen bezorgen, opdat het als wereldrijk kon optreden. Daartoe werd een oorlogsvloot gebouwd om Fenicië en Syrië onder de Egyptische heerschappij te brengen, en de steeds toenemende macht van de Babylonische koning Nabopolassar (2Ki 20: 12) te verbreken; met deze vloot landde hij ook met een groot leger noordelijk van de Karmel in de baai van Akko en zond aan Josia, die hem de weg door het Israëlitische gebied wilde beletten, de boven vermelde boodschap af. Als Necho zich daarin op een goddelijke opdracht beroept, die hem gebiedt zich met het bedoelde werk te haasten, en hem de doortocht door Palestina uitdrukkelijk vergunde, is daarbij zeker aan niets anders dan aan een heidens orakel te denken, dat hem in zijn onderneming gesterkt heeft; maar anderzijds kon Josia door de uitspraken van de profeten van zijn tijd ook in deze waarschuwing van een heidense koning een stem van God erkennen, die hem naar de juiste staatkunde wilde heen leiden (2Ki 23: 29). Intussen hoorde hij naar deze stem niet, hield aan zijn eigen wegen vast en bereidde zich daardoor zijn ondergang, zoals de volgende verzen verhalen. Hoe echter ook Necho in het jaar 606 de slag bij Karchemis tegen Nebukadnezar verloor, en uit geheel Azië verdreven werd, hebben wij in "2Ki 23: 37" verhaald. Op hem volgde gedurende 8 jaren Psammetichus

II en later Apriës, in de Bijbel Hofra genoemd (2Ki 24: 20), die de koning Zedekia tot afval van Nebukadnezar verleidde, maar hem daarna toch in niets helpen kon, en die zijn troon aan de opstandeling Amasis II verloor. Deze verhief door verschillende weldadige inrichtingen het land tot een hoge trap van welvaart, stelde zich echter ook in een vijandige verhouding tot het te zijner tijd opkomende Perzische rijk, en bewerkte daardoor de tocht van Kambyzes tegen Egypte zonder echter de inval van de laatstgenoemde in zijn land nog te beleven (Het verdere zie bij Ezra 1: 4)..

Wat Dächsel hier zegt, dat we hier aan een heidens orakel hebben te denken, is het gevoelen ook van andere uitleggers. Maar ons inziens ten onrechte. Er is hier sprake van de ware God en niet van een heidens orakel. Uit vs. 22 blijkt dit volkomen duidelijk. De koning van Egypte zegt hier, dat de levende God hem dit gezegd heeft, en dat Josia daarom hem niet moet tegenstaan. Sommige uitleggers nemen dan ook aan, dat hij een droom heeft gehad, of dat een profeet tot hem gezonden is, maar hiervoor is geen bewijs. Wat Necho wilde en van voornemen was te doen, erkende hij als de wil van God. Dit spreekt hij hier uit. In elk geval was de waarschuwing van Necho voor Josia een stem van God (vs. 22), een waarschuwing van Gods zijde.

22. Maar Josia keerde zijn aangezicht niet van hem, maar hij verstelde zich 1), om tegen hem te strijden, en hoorde niet naar de woorden van Necho, uit de mond van God, maar hij kwam om te strijden in het dal Jizreël bij Megiddo.

1) Verstelde zich. Hier wordt van Josia hetzelfde gezegd, als wat van Achab wordt meegedeeld. Hij trok andere kleren aan, opdat hij niet herkend zou worden. Anderen vatten het op in geestelijke zin, en dan in deze, dat, terwijl hij vroeger altijd naar Gods wil had geluisterd, hij in dit geval zich anders gedroeg. Dit komt ons echter zeer gezocht voor, omdat het veel meer voor de hand ligt, dat Josia de koning van Egypte niet vertrouwd heeft, en zijn woorden niet als een openbaring van de Goddelijke wil heeft beschouwd.

"2Ki 23: 29"

23. En de schutters schoten, toen het nu werkelijk bij Megiddo tot een treffen kwam, de koning Josia. Toen zei de koning tot zijn knechten: Voer mij weg, breng mij meteen van de krijgswagen af, want ik ben zeer gewond.

24. En zijn knechten namen hem weg van de krijgswagen, en voerden hem op de tweede wagen, die hij had, zijn gewone reishagen, die grotere gemakken aanbood, en brachten hem te Jeruzalem; en hij stierf nog onderweg bij Hadad Rimmon, niet ver ten zuiden van Megiddo, en werd begraven in de graven van zijn vaderen, in een kamer bij die graven (1Ki 2: 10); en gans Juda en Jeruzalem bedreven rouw over Josia.

25. En Jeremia, die diep voelde, hoeveel het volk in deze laatste vrome koning verloor, en die door de Geest vooruit zag, dat het nu met alle heerlijkheid van Israël gedaan en het gericht over Juda en Jeruzalem nabij was, maakte een ons niet nader bekend klaaglied over Josia, zoals alle zangers en zangeressen spraken in hun klaagliederen van Josia, tot op deze dag;

want zij gaven ze tot een inzetting in Israël, zodat als men over iemand, die een langer leven waardig geweest was, rouw bedrijven wilde, men gewoon was te zeggen: "Hij is te betreuren als Josia." En zie zij zijn geschreven in de klaagliederen 1).

1) Niet te verwarren met de Klaagliederen van Jeremia, die ons zijn overgeleverd.

26. Het overige nu van de geschiedenissen van Josia, en zijn goeddadigheden aan zijn volk, naar dat geschreven is in de wet van de Heere;

27. Zijn geschiedenissen dan, de eerste en de laatste, zie die zijn geschreven in het boek der koningen van Israël en van Juda (1Ch 29: 30).

HOOFDSTUK 36

VAN JOSIA'S OPVOLGERS EN DE BABYLONISCHE GEVANGENSCHAP

I. Vs. 1-4. De verering van Joahaz die slechts 3 maanden duurde, wordt ons zeer kort beschreven, zonder dat de geest, waarin zij gevoerd werd, ons nader wordt uiteengezet; de Kroniekschrijver gaat meteen over tot Joahaz' afzetting door Farao Necho van Egypte, die in diens plaats zijn oudere broeder Eljakim, onder de naam van Jojakim, op de troon van Juda verheft (Vgl 2 Koningen .23: 31-35).

1. Toen nam het volk van het land (vgl. Hoofdstuk 26: 1) Jehoahaz, de zoon van Josia (1Ch 3: 15), en zij maakten hem koning, in zijn vaders plaats, te Jeruzalem.

2. Drieëntwintig jaar was Joahaz oud, dus twee jaar jonger dan zijn broeder Eljakim (vs. 5), toen hij, in het jaar 610 voor Christus koning werd, en hij regeerde drie maanden te Jeruzalem in de geest van de afgodische koningen van Juda.

3. Want de koning van Egypte, die Farao Necho (Hoofdstuk 35: 20), die na de slag bij Megiddo zich in Syrië gevestigd en zijn hoofdkwartier te Riblath opgeslagen had, van waar hij ook Palestina beheerste (2Ki 23: 37), zette hem af te Jeruzalem: en hij leide het land een boete op van honderd talenten zilver en één talent goud (2 Koningen .23: 33).

4. En de koning van Egypte maakte zijn broeder Eljakim koning over Juda en Jeruzalem, en veranderde zijn naam Eljakim in de verwante naam Jehojakim; maar zijn broer Joahaz nam Necho, en bracht hem in Egypte; waar hij later stierf.

II. Vs. 5-8. Ook aangaande Jojakim's elfjarige regering is ons bericht zeer kort; het vermeldt wel Jeruzalem's eerste inneming in het jaar 606, waarbij ook Daniël werd weggevoerd, maar hij slaat de treurige toestand over, waarin Jojakim sinds 602 voor Christus, door zijn afval van Nebukadnezar, het rijk bracht, en evenzeer hoe zijn leven een einde genomen heeft (Vergelijk 2 Koningen .24: 1-7).

5. Vijfentwintig jaar was Jehojakim oud, toen hij, nog in het jaar 610 voor Christus, koning werd, en regeerde elf jaar te Jeruzalem, tot 599, en hij deed dat kwaad was in de ogen van de Heere, zijn God.

6. Nebukadnezar, de koning van Babel, toog, na de slag bij Karchemis, in het jaar 606 voor Christus, nadat hij de koning van Egypte geslagen en uit Azië geworpen had, op zijn tocht naar dit land, tegen hem op, veroverde Jeruzalem, en bond hem, Jojakim, met twee koperen ketenen, om hem te voeren naar Babel, maar liet hem daarna, tegen overgave van gijzelaars en heffing van een jaarlijkse schatting, in het land en in zijn heerschappij (2Ki 23: 37).

7. Nebukadnezar bracht ook reeds toen enige van de vaten van het huis van de Heere naar Babel, en stelde ze in zijn tempel te Babel.

8. Het overige nu van de geschiedenissen van Jehojakim 1), zijn afval van Nebukadnezar sedert het jaar 602 voor Christus, benevens het beklagenswaardig einde, dat hij toen vond (2 Koningen .24: 1 vv.), en zijn gruwelen, die hij deed, en wat aan hem gevonden werd, zie, dat is geschreven in het boek der koningen van Israël en Juda (1Ch 29: 30): en Jehojachin, zijn zoon, werd koning in zijn plaats.

1) Hieruit blijkt voldoende, dat de Schrijver van de Kronieken niet, zoals sommigen willen, heeft willen melden, dat Jojakim naar Babel is weggevoerd. Alleen het voornemen van de koning van Babel. In dit vers laat hij duidelijk genoeg doorschemeren, dat Jojakim in Jeruzalem gebleven is en daar nog een geruime tijd heeft geregeerd.

Vs. 9 en 10. Midden in een tijd, waarin ten gevolge van de verwoestingen van Chaldeeuwse scharen, de verwarring in het land van Juda niet erger kon zijn, wordt Jehojachin koning in de plaats van zijn vader, die in een strijd tegen die krijgsscharen was omgekomen. Hij doet wat kwaad is in de ogen van de Heere, maar raakt reeds, na 100 dagen geregeerd te hebben, in de macht van de koning van Babel, die thans de kastijding van Juda's koningen voor hun afval van hem met grotere nadruk doet voelen. Jehojachin wordt met zijn hofstoet en de voornaamsten van zijn volk gevangelijk naar Babel gevoerd; in zijn plaats treedt zijn oom Zedekia op als laatste koning van Juda (Vergelijk 2 Koningen .24: 8-17).

9. Acht 1), volgens 2 Koningen .24: 8 achttien (Jer 22: 19) jaar was Jehojachin oud, toen hij, in het jaar 599 voor Christus, koning werd, en regeerde drie maanden en tien dagen te Jeruzalem, en deed, zeker door zijn moeder Nehustha tot het kwade opgestoot, dat kwaad was in de ogen van de Heere.

1) Men heeft hier of een fout van de vertaler, of wat ook mogelijk is, dat Jojakim hem reeds op zijn achtste jaar als regent heeft aangewezen, om aldus zijn koninkrijk te bevestigen en er zeker van te zijn, dat zijn zoon hem zou opvolgen. In elk geval, begon zijn eigen regering met zijn achttiende jaar. Zie Ezechiël.19: 5-9, wat wel van iemand van 18 jaren, maar niet van een van 8 jaren gezegd kan worden.

10. a) En met de wederkomst van het jaar, met het eerstvolgende voorjaar, toen na de winterrust de veldtocht heropend werd (2 Samuel .11: 1), zond de koning Nebukadnezar zijn veldheren heen naar Jeruzalem, om de stad in zijn macht te krijgen, hetgeen hem ook gelukte, toen hij zich persoonlijk bij het belegeringsleger bevond, en liet hem, de koning Jojachin, naar Babel halen, met de kostelijkste vaten van het huis van de Heere en de ganse kern van de bevolking, en b) hij maakte zijn broeder Zedekia, d.i. zijn neef of oom (1 Kronieken 3: 15), koning over Juda en Jeruzalem.

a) Dan.1: 1,2

b) 2 Koningen .24: 17 Jer.37: 1

IV. Vs. 11-23. Koning Zedekia valt, ofschoon hij Nebukadnezar met een eed trouw en onderwerping beloofd had, nochtans in het negende jaar van zijn koninkrijk, van de

Babylonische opperheerschappij af, en verhaast daardoor het sinds lang door de Profeet voorzeggde gericht over Juda en Jeruzalem. De Schrijver van ons Boek bedoelt minder de voorstelling van de afzonderlijke omstandigheden en gebeurtenissen, dan wel een herinnering aan de zware zonde tegen de Heere, waaraan het volk, zijn vorsten en priesters zich had schuldig gemaakt, en die des te groter was, naarmate zij aanhoudend door Gods profeten tot terugkeer van hun valse wegen waren vermaand, en voor de eindelijke afloop van hun goddeloosheden waren gewaarschuwd, maar zij hadden Gods Woord veracht en hadden aan zijn Profeten hun moedwil betoond. Nochtans zou de tijd van het gericht er ook niet langer duren, de totdat de Goddelijke gerechtigheid bevredigd en de Goddelijke voorspelling vervuld was; en zo grijpt ons Boek met zijn verhaal ook reeds in die tijd in, waarmee later het Boek Ezra opnieuw begint te verhalen, in de tijd van de bevrijding uit de ballingschap in het eerste jaar van Cyrus.

11. Eenentwintig jaar was Zedekia oud, toen hij koning werd, en regeerde elf jaren te Jeruzalem van 598-588 voor Christus.

12. a) En hij deed dat kwaad was in de ogen van de Heere, zijn God; hij verootmoedigde zich niet voor het aangezicht van de profeet Jeremia, sprekend uit de mond van de Heere (2Ki 25: 19).

a) Jer.52: 2,3

13. Daartoe werd hij, in het 9de jaar van zijn koninkrijk, d.i. 590 voor Christus (2Ki 24: 20), ook afvallig tegen de koning Nebukadnezar, die, bij zijn aanstelling tot koning (vs. 10), hem beëdigd had bij God; en verhardde zijn nek en verstokte zijn hart 1), dat hij, ondanks de vermaning van de profeten (zie Jer.22: 26,27,28 enz), zich niet bekeerde tot de Heere, de God van Israël.

1) Zijn nek verharden en zijn hart verstokken zijn twee uitdrukkingen die hetzelfde bedoelen en betekenen, namelijk dat de koning niet alleen ongevoelig bleef voor de vermaningen van de Heere, maar zelfs met alle kracht inging tegen de waarschuwingen van God. Hij verachtte het woord van God en volgde geheel zijn eigen zondige plannen en dwaze wensen.

14. Ook maakten alle oversten van de priester, en het volk, zeer veel overtredingen, naar alle gruwelen van de Heidenen 1), en zij verontreinigden het huis van de Heere, dat Hij geheiligd had te Jeruzalem.

1) Dit ziet niet alleen op vroegere tijden, maar ook op de tegenwoordige. Ook in de dagen van Zedekia, zoals in die van Jojakim gingen de priesters en hun oversten in het dienen van de afgoden en het verontreinigen van de tempel voor. Daardoor werd de zonde zeer groot. Koning en priesterschaar, wereldlijke en geestelijke personen verdierven het voor de Heere. De afval was volkomen geworden, zodat nu de grimmigheid van de Heere (vs. 16) werd uitgestort, dat er geen helen van de breuk meer aan was.

15. En de Heere, de God van hun vaders, zond tot hen vermaning en waarschuwing, door de hand van zijn boden, vroeg op zijnde¹⁾ om die te zenden (Jer.26: 5; 29: 18; 35: 14 vv.); want Hij verschoonde Zijn volk en Zijn woning²⁾ en wilde de straf niet spoedig zenden, maar het gericht van Juda en Jeruzalem zo mogelijk nog afwenden.

1) Vroeg op zijnde, dat wil zeggen van de vroege morgen af, een uitdrukking, die veel overeenkomst heeft met die van, dag en nacht. De Schrijver wil ermee zeggen, dat het hun geen ogenblik aan waarachtige vermaningen had ontbroken, maar dat de Heere, door middel van Zijn profeten, hen van de vroege morgen tot de late avond deed vermanen.

Waarom? omdat Zijn barmhartigheid nog roemde tegen het oordeel, omdat Hij taal was van geduld. Opdat Israël het goed zou weten, dat het een eigen schuld en door eigen zonde zich het oordeel van God op de hals haalde.

2) Men let hierop, hoe alle de middelen, die God gebruikt, om zondaren van hun boze weg terug te roepen, door Zijn woord, door Zijn genade, door de inspraak van hun geweten en door Zijn goede Voorzienigheid, allen voorbeelden zijn van Zijn ontferming, genade en mensenliefde, en dat Hij niet wil, dat iemand verloren gaat, maar dat ze allen tot bekering komen..

16. Maar zij spotten met de boden van God, en verachtten Zijn woorden; zij verleidden zichzelf tegen, verachtten (Ezechiël.33: 32) Zijn profeten¹⁾; totdat de grimmigheid van de Heere tegen Zijn volk opging, dat er geen helen aan was (Jer.30: 12).

1) Dit blijkt duidelijk uit de behandeling Jeremia, de getrouwe profeet van de Heere, aangedaan. Helaas, Juda's volk en Juda's koning bedachten niet, dat, wat zij tegen Jeremia deden, zij deden tegen de Heere, hun God, en dat de behandeling, de profeet van de Heere aangedaan, het oordeel verhaastte.

Wat hier dan ook gezegd wordt, is niet een verachten en spotten uit onkunde, maar een daad met volle bewustzijn verricht, een zich drierig verzetten tegen de waarschuwingen van God. Het was een welbewust handelen tegen al wat God nog deed, om hen voor het verderf te bewaren.

17. Want Hij deed tegen hen opkomen, na die afval van Zedekia (vs. 13), nog in hetzelfde jaar 590 voor Christus, de koning van de Chaldeeën, die toen de stad na een anderhalfjarige belegering was ingenomen (Jer.52: 4 vv.), hun jongelingen met het zwaard in het huis van hun heiligdom doodde, dat zij voorheen zo gruwelijk ontheiligd, maar thans tot hun toevluchtsoord gekozen hadden, in de mening, dat zij daar redding zouden vinden, en hij verschoonde de jongelingen niet, noch de maagden, de ouden noch de stokouden; Hij gaf hen allen in zijn hand (Deuteronomium 32: 22 vv.).

18. En alle vaten van het huis van God, de grote en de kleine, en de schatten van het huis van de Heere, en de schatten van de koning en zijn vorsten, dit alles voerde hij naar Babel, met de

koning zelf, nadat hij hem tot straf voor zijn meened (vs. 13) had laten verblinden, en vooraf zijn kinderen en alle vorsten van Juda voor zijn aangezicht had laten neerhouwen.

19. En zij, de Chaldeeën, onder aanvoering van Nebuzaradan, de overste van de koninklijke lijfwacht, verbrandden het huis van God, en zij braken de muur van Jeruzalem af, en al de paleizen daarvan verbrandden zij met vuur, verdervende ook alle kostelijke vaten van deze.

20. En wie overgebleven was van het zwaard, voerde hij, de koning van de Chaldeeën (vs. 17), weg naar Babel; en zij, de weggevoerden met de in het land achtergeblevenen, werden, volgens de voorspelling in Jer.37: 6 vv., hem nebuchadnezar en zijn zonen en opvolgers (2Ki 25: 27) tot knechten, tot het regeren van het koninkrijk van Perzië, totdat in het jaar 537 voor Christus, het Medisch-Perzische koninkrijk in de plaats van het Chaldeeus-Babylonische trad

1) (Dan.2: 49).

1) Bij 2 Koningen .25: 27 hebben wij een overzicht gegeven van de opvolging van de Chaldeeus-Babylonische heersers, die met de beide Nabonedussen eindigde. De eerste heerser van deze naam was door een samenzwering van de groten tegen Laborosoarchod, de kleinzoon van Nebukadnezar, aan de regering gekomen, maar kon haar slechts, door zich onder Medië te stellen, handhaven, totdat hij later met andere koningen, vooral met Egypte en Lydië zich verbond, om zich de onafhankelijkheid te verwerven. Cyaxares II, die, zoals wij bij 2 Koningen .22: 2 zagen, bij Laborosoarchod's val eerst zijn rechten op de Chaldeeus troon had doen gelden, maar zich later naar Medië, in zijn onmiddellijk gebied, had teruggetrokken, zond zijn neef Cyrus (in Jes.44: 28 vv. Kores geheten (1Ki 13: 2), met een Medisch-Perzisch leger op de opstandelingen af, en zijn nu diens daden tegen Nabonedus I en II in Dan.5: 31 kort samengevat; maar wij moeten hier op de geschiedenis van de inneming van Babel nog nader ingaan.

Nadat Cyrus de Babyloniërs in een open veldtocht overwonnen en de, in het noorden van de stad, door Nebukadnezar tot bescherming tegen de Mediërs opgerichte, de Eufraat en Tigris met elkaar verbindende muur, verwoest had, wierp zich Nabonedus II met het overschot van zijn troepen in de vesting Borzippa, die een bijzonder deel van de stad Babel uitmaakte, en de Babyloniërs konden achter hun sterke muren, die zeer grote graanvelden benevens voorraad voor 20 jaren insloten, zonder snoeverij met het Medische belegeringsheer spotten, en hoefden niet eenmaal een uitval te doen. Twee jaren had dan ook reeds de belegering geduurd, en nog was er niet te denken aan een inneming van de stad, die door de, midden door haar heen stromende, Eufraat in twee helften verdeeld en aan haar beide oevers door ontzaglijke muren met koperen poorten beschermd werd. Maar toen besloot Cyrus haar door middel van het water te nemen, evenals Ninevé ook door het water gevallen was. Hij liet een deel van het leger voor Babel met het bevel achter, dat, als men de Eufraat zo ver uitgedroogd zou zien, dat men er doorheen kon waden, men dan door het rivierbed in de stad moest dringen; met het andere deel toog hij naar Sippara, waar zich het grote opstuivings- en waterbekken van de Eufraat bevond, leidde door een kanaal het water van de stroom in dit bekken, van waar het dan zijn afloop naar de Tigris en in het land had, en maakte zo het rivierbed enige tijd droog. in Babel had men het allerm minst van de waterzijde een aanval verwacht; toen dus de Medische

troepen gedurende de nacht in alle stilte van daar binnendrongen, vonden zij de waterpoorten open en werden zij spoedig meester van de stad.

Naar gewone opvatting geschiedde dit in het jaar 538 voor Christus. Cyrus ontving tot loon voor zijn grote diensten, die hij aan Cyaxares betoonde, diens dochter tot vrouw, en de verzekering van de toekomstige troonopvolging; deze had twee jaren later reeds plaats, en men rekent dus het begin van de Medisch-Perzische monarchie van het jaar 536. Bij de Griekse schrijvers komen omtrent deze belangrijke man echter zeer verschillende opgaven voor, zowel met betrekking tot zijn verwantschap met het Medische koningshuis, als tot het lot, dat hem na zevenjarige alleenheerschappij (van 536-529 voor Christus) trof. In de regel houdt men zich bij de beschrijving van Cyrus' geschiedenis aan het bericht van Herodotus, die nu eenmaal voor de vader van de geschiedenis geldt. Volgens hem had koning Astyages van Medië (2Ki 22: 2:) eenmaal gedroomd, dat zijn dochter Mandane zoveel water verloor, dat geheel Azië daarvan overstroomd werd, en de droomuitleggers hadden het hem aldus uitgelegd, dat zijn dochter een zoon zou hebben, aan wie de heerschappij over geheel Azië te beurt zou vallen. Voor zijn eigen kroon bezorgd, gaf Astyages Mandane aan ene geringe Pers Kambyzes tot vrouw, nam de uit haar geboren zoon Cyrus in beslag en droeg aan zijn vertrouweling Harpagus op om het kind te doden; deze vergenoegde er zich mee om het te vondeling te leggen, het werd door een herder gevonden, wiens vrouw het in de plaats van haar eigen, eerst onlangs gestorven kind opvoedde, en later kwam het aan het hof van de koninklijke grootvader, waar hij ook spoedig door zijn familietrekken herkend werd. De koning, door de droomuitleggers aangaande deze droom gerustgesteld, behield nu wel de knaap bij zich, maar wreekte zich op vreselijke wijze op Harpagus voor het niet-opvolgen van het vroegere bevel; want hij vergastte hem aan zijn tafel met het vlees van zijn eigen zoon. Om zich te wreken probeerde Harpagus zich van Cyrus te bedienen; hij deelde hem mee, wat in zijn jeugd met hem was voorgevallen, en hitste hem tot opstand tegen zijn grootvader op; Astyages viel in de handen van zijn kleinzoon, die hem tot aan zijn dood met achting behandelde, het rijk kwam echter aan de Meden en de Perzen, en het is uit heerszucht, dat Cyrus van het ene koninkrijk tot het andere trekt, om het te veroveren, Croesus van Lydia overwint, Nabonedus van Babylonië van de troon bonst, totdat hij eindelijk van de koningin van de Massageten in handen valt en een schandelijke dood vindt.

Tegenover deze opgaven van Herodotus hebben wij ons te liever aan die van Xenophon gehouden, omdat de laatste niet slechts meer met de Heilige Schrift overeenstemmen, maar ook door een onlangs ontdekte tafel, volgens welke spijkerschrift Cyrus een zoon van Cyaxares geweest is, bevestigd worden. Dit was hij nu volstrekt niet in de eigenlijke, rechtstreekse betekenis, integendeel is hij ook volgens Xenophon een zoon van de Perzische stadhouder Kambyzes en van Mandane, de dochter van Astyages; maar in zover Cyaxares II, de broeder en opvolger van laatstgenoemden op de Medische koningstroon hem tot zijn schoonzoon en opvolger in het Medisch-Babylonische koninkrijk maakte, kan hij zeer goed diens zoon heten. Xenophon laat de grote koning in vrede en in zijn eigen woning sterven, terwijl hij ook volgens Ktesias, een derde schrijver, die ons van hem verhaalt, zijn dood op het slagveld vindt. Iets naders over Perzië en de koningen van de Medisch-Perzische Dynastie zie bij Ezra 1: 4.

2) Omdat na iedere zes jaren in ieder zevende jaar het land ter ere van de Heere een sabbat moest vieren, zo zouden 70 jaren de sabbatjaren van een tijdruimte van gezamenlijk 490 jaren aanduiden; in deze tijdruimte zouden, als de wet in Lev.25: 1 vv. was opgevolgd, 70 rustjaren in ieder zevende jaar gevierd geworden zijn. Rekenen wij van het begin van de Babylonische ballingschap 606 voor Christus terug, zo komen wij met dat getal op het getal 1096 voor Christus, dus tot in de tijd, dat Samuëls werkzaamheid teneinde liep en spoedig daarna het koningschap ingesteld werd. Wanneer hier de Babylonische ballingschap van de zijde van de goddelijke wedervergelding of van de straffende gerechtigheid van de Heere opgevat wordt, zo had zij toch ook naar Ezechiël.6: 8 vv. 36: 31 een pedagogische of opvoedende zijde, het overgebleven volk moest onder de Heidenen berouw hebben over al hun boosheid en afgoderij. En zo zien wij ook werkelijk in de gevangenschap een gehele verandering van het volkskarakter plaats hebben, die tot de merkwaardigste gebeurtenissen in de geschiedenis van het Godsrijk behoort, wat de wonderbaarste Goddelijke openbaringen, wat een reeks van de grootste Goddelijke gezanten, wat de gehele godsdienst-inrichting met al haar plechtigheden in Kanaän niet had kunnen bewerken, dat bewerkte de Babylonische gevangenis: een volksbeking in de geest van het Oude Testament. Want terwijl nog de laatste Profeten onmiddellijk voor en gedeeltelijk reeds in de ballingschap de overhelling van het volk tot afgoderij als tot waanzin gestegen voorstellen, vinden wij na de ballingschap daarvan niets meer, en de na-exilische profeten onthouden zich zelfs van elke waarschuwing daartegen; ja zelfs zijn de leraars en voorgangers van het volk met goed gevolg werkzaam in de afschaffing van veel geringer misbruiken. Wat de profeten zo dikwijls voorspeld hadden, geschiedde: Israël schaamde zich over zijn boelen, waarmee het in vriendschap geleefd had; en terwijl zij de vervulling van alle door de Heere gedreigde straffen voor ogen zagen, kregen zij een diepe indruk van de waarheid van de levende God en Zijn Profeten..

21. Opdat het woord van de Heere vervuld werd, door de mond van Jeremia, dat het land moest woest liggen 70 jaar (Jer.25: 11 vv.; 29: 10), totdat het land aan zijn sabbatten een welgevallen had 1), totdat de sabbats- of rustjaren waren gekomen, die het volk niet had gehouden in overtreding van de wetten van de Heere; het rustte al de dagen van de van 606-536 voor Christus durende verwoesting 2), het land genoot de rust, die de Heere het had verleend, maar de gehoorzaamheid van het volk het niet had gegund, totdat de zeventig jaren vervuld waren.

1) Een welgevallen hebben is hier in de zin van, genoten hebben. Dit wil nu niet zeggen, zoals sommigen menen, dat voor ieder van de zeventig jaren een sabbatjaar gold, dat wil zeggen dat Israël in 490 jaren (70 x 7) het sabbatjaar niet gehouden had, maar het betekent, dat in het algemeen het land nu rust kreeg, waar het van God afgefallen volk, het die rust had onthouden.

Men weet, dat eens in de zeven jaren het land niet bebouwd mocht worden. Wanneer nu Israël, onder de goddeloze koningen vooral, zich niet aan de ordinantiën van God had gehouden, had het zich ook niet bekommerd om het sabbatjaar. Welnu, en dit wil de heilige Schrijver zeggen, wanneer dit van God afgefallen volk, om zijn overtreding van de wetten van de Heere, naar Babel was gezonden, daar deelde ook het land in de rust, daar ondervond ook het land, dat de van God afgefallen bezitters weg waren.

Zeventig is tien maal zeven. Tien is ook hier het getal van de volkomenheid. Omdat zij zo dikwijls het gebod, omtrent het sabbatjaar hadden overtreden, zou het land nu tienmaal zeven jaren stil liggen.

Men vergelijkt hier Jer.34: 8-11; 6-22.

2) Dat vruchtbaar geweest, dat heerlijke Palestina, de glorie en roem aller landen eertijds, werd nu in een dorre woestijn veranderd, omdat geen eg, geen ploeg meer gebruikt werd. De velden waren nu niet meer als voortijds met kudde, noch de valleien met koren bedekt en versierd, maar schenen allen in een wildernis veranderd.

Dit moet ons doen opmerken, hoe dit een rechtvaardige straf voor Juda was, wegens het misbruik van die grote zegeningen. Zij hadden de Baäls gediend met de vruchten van het veld, met eerstelingen van hun vee, hierom werd de grond omwille van hen vervloekt en bracht niets dan doornen en distels voort, geheel de tijd van de verwoesting, gedurende die lange reeks van zeventig jaren..

22. Maar in het eerste jaar van de alleenheerschappij van Kores, koning van Perzië, d.i. in het jaar 536 voor Christus, opdat volbracht werd het a) woord van de Heere, door de mond van Jeremia, waarbij het einde van de verwoesting bepaald werd (Jer.25: 11 vv.; 29: 10 vv. Dan.9: 1 vv.), verwekte de Heere de geest van Kores, koning van Perzië, die Hij lang te voren door de profeet Jesaja (Jes.44: 28 vv.) als het werktuig ter uitvoering van Zijn raadsbesluiten had aangeduid, dat hij het besluit nam om het Joodse volk weer in vrijheid te stellen, en hun niet slechts verlof te geven tot herbouw van de tempel in Jeruzalem, maar hun ook de nodige middelen daartoe te geven; waarom hij door herauten een stem liet doorgaan door zijn ganse koninkrijk, zelfs ook in geschrift, in een zogenaamd koninklijk edict bekend liet maken, zeggende:

a) Ezra 1: 1

23. Zo zegt Kores, koning van Perzië: De Heere, de God van de hemel, die Israël als zijn God erkent, maar die ook ik voor de Koning aller koningen op aarde erkend heb, heeft mij alle koninkrijken van de aarde gegeven, mij tot bestuurder gemaakt over vele landen: Perzië, Medië, Babylonië, Klein-Azië, Syrië, Fenicië en Palestina; en Hij heeft mij door het mij voorgehouden Woord van zijn profeten en door de inwendige drang van zijn Geest, bevolen hem een huis te bouwen te Jeruzalem 1), hetwelk in het aan mijn heerschappij onderworpen land van Juda is, welk bevel ik dan hiermee wil opvolgen: wie is onder jullie, onder mijn onderdanen, die dit mijn koninklijk edict hoort of leest, van al Zijn volk, een Jood? de Heere, zijn God, zij met hem, zij zijn Gids op de reis, en hij trekt op naar Jeruzalem in Juda, en bouwt het huis van de Heere, de God van Israël (Ezra 1: 1-4).

1) In deze woorden is reeds aangeduid wat Cyrus bewogen heeft om de Joden uit de ballingschap te ontslaan niet, zo als vele nieuwere geleerden de zaak beschouwen, uit staatkundige inzichten om de plaats, die de Joodse volksplanting moest innemen met meer voordeel te gebruiken tot bestorming van andere overwonnen volken en vooral om een

steunpunt te vinden voor de ontworpen verovering van Egypte; de verdere loop van de geschiedenis toont duidelijk genoeg, dat men aan het Perzische hof volstrekt niet gezind was om de Joden weer een staat van politieke betekenis te laten worden. Maar wel was het van de grootste betekenis, dat door de verplaatsing van het profetendom op Heidense grond, vooral in het hoofdgebied van de oude Mantië (waarzeggingskunst), naar Babel, voor de heiden zelf een licht van het Goddelijke woord was opgericht, en hun waarzeggers en wichelaars gelegenheid werd gegeven, om zich aan de openbaring van de levende God te toetsen. De strijd, die de Heere bij de verlossing van het volk uit de Egyptische slavernij met de afgoden van Egypte gevoerd had (Ex 7: 9" en "Ex 7: 13" en "Ex 7: 22), keer hierop hoger gebied terug; waar werkelijk een weten van de Goddelijke raad, die de weg van de volken leidt, waar voorspelling van toekomstige zaken te vinden is, moet het heidendom proeven, en daaruit moet de realiteit (het werkelijk bestaan en werken) van zijn goden afleiden.

Tot het voeren van deze strijd is bij uitnemendheid Daniël geroepen, en een vrucht van deze strijd is de bevrijding van het volk door Cyrus. Dat Daniël zo'n erkenning van de levende God en zo'n zuivere godsdienstige belangstelling voor de Joden wist te verwekken, wordt ons duidelijk als men bedenkt, welk een stelling Daniël zowel aan het Babylonische (Dan.2: 14 vv.; 4: 31 vv.; 5: 10 vv.), als aan het Medische hof (Dan.6: 1 vv.) innam, en hoe Cyrus de hoogste eerbied voor hem en zijn profetische gave als het ware als erfenis ontving, toen hij Babylon veroverde en daar een koninkrijk van de Perzen oprichtte (Dan.6: 28), waarbij wij nog geheel buiten rekening laten, of niet misschien aan de beide Apocriefe stukken van Bel te Babel en van de Draak te Babel een geschiedkundige gebeurtenis tot grondslag ligt. Dit mag echter als ontwijfelbaar worden beschouwd, dat de mededeling van Josefus aangaande de diepe indruk, die Cyrus ontving toen hem Jesaja's profetie aangaande zijn persoon werd voorgelegd, en het ogenblikkelijk genomen besluit om die profetie ook tot vervulling te brengen, en aldus zich een gedenkteken in de geschiedenis op te richten, op historische waarheid berust, hoe weinig Josefus overigens ook bij dergelijke opgaven een betrouwbare autoriteit is..

Met deze woorden sluit het 2de Boek van de Kronieken en begint het Boek Ezra. Het 2de Boek van de Kronieken sluit ermee, om te doen uitkomen, dat, ofschoon de Heere Zijn volk heeft getuchtigd, Hij het toch niet heeft verlaten. Dat God niet eeuwig zal twisten.

Om daarmee te leren, dat de Kerk wel door God in de smeltkroes van de verdrukking wordt geworpen, maar niet geheel afgesneden, en daarmee te bevestigen, dat de Heere niet eindeloos kastijdt en nooit doet naar de zonden en overtredingen.

INHOUD VAN HET TWEEDE BOEK DER KRONIEKEN

I. De zegen van Salomo's regering voor zijn volk.

1) 2 Kronieken 1: 1-13 Salomo's offerande en gebed te Gibeon.

2) 2 Kronieken 1: 14-17 Salomo's rijkdom.

- 3) 2 Kronieken 2. Salomo's voorbereidselen voor de tempelbouw.
- 4) 2 Kronieken 3. en 4. Salomo's tempelbouw.
- 5) 2 Kronieken 5: 1-10 De tempelinwijding voorbereid.
- 6) 2 Kronieken 5: 11-14 De tempel vervuld met Gods tegenwoordigheid.
- 7) 2 Kronieken 6: 1-11 Salomo's aanspraak tot het volk.
- 8) 2 Kronieken 6: 12-42 Salomo's gebed.
- 9) 2 Kronieken 7: 1-11 Plechtige feestviering bij de inwijding van de Tempel.
- 10) 2 Kronieken 7: 12-22 De Heere verschijnt andermaal aan Salomo.
- 11) 2 Kronieken 8: 1-6 Salomo's stedenbouw.
- 12) 2 Kronieken 8: 7-10 Salomo's regeling van de vroondiensten.
- 13) 2 Kronieken 8: 11-18 Regeling van de eredienst en Salomo's scheepvaart.
- 14) 2 Kronieken 9: 1-12 Het bezoek van de koningin van Scheba bij Salomo.
- 15) 2 Kronieken 9: 13-31 Salomo's rijkdom, wijsheid, macht, en dood.

II. De regering van Salomo's opvolgers over het rijk van de Twee stammen.

- 1) 2 Kronieken 10 Rehabeam alleen koning over het rijk van de Twee stammen.
- 2) 2 Kronieken 11 Rehabeam's koninkrijk versterkt.
- 3) 2 Kronieken 12 Rehabeams nederlaag tegen Sisak, zijn uitredding en dood.
- 4) 2 Kronieken 13 Abia's gelukkige oorlog met Jerobeam.
- 5) 2 Kronieken 14 Abia's dood en Asa uit de handen van Zera, de Moor, gered.
- 6) 2 Kronieken 15 Asa's hervormingswerk in Juda.
- 7) 2 Kronieken 16 Asa's verbond met Benhadad, zijn bestraffing daarover door Hanani, zijn ziekte en zijn dood.
- 8) 2 Kronieken 17 Josafat's hervorming, zijn rijkdom en eer.

- 9) 2 Kronieken 18 Josafat in bondgenootschap met Achab van Israël tegen de Syriërs.
- 10) 2 Kronieken 19 Josafat zet zijn hervormingswerk voort.
- 11) 2 Kronieken 20 Josafat, in de strijd met de kinderen van Moab en hun bondgenoten, door de Heere geholpen.
- 12) 2 Kronieken 21 Josafat's dood en Joram koning.
- 13) 2 Kronieken 22: 1-9 Ahazia volgt Joram op en zijn dood.
- 14) 2 Kronieken 22: 10-12 Athalia koningin en redding van Joas.
- 15) 2 Kronieken 23 Athalia gedood en Joas tot koning uitgeroepen.
- 16) 2 Kronieken 24 Joas' regering, dood van Jojada, smadelijk uiteinde van Joas.
- 17) 2 Kronieken 25 Amazia's strijd met Joas van Israël. Zijn vermoordding door zijn trawanten.
- 18) 2 Kronieken 26 Uzzia koning, zijn regering, zijn hoogmoed en straf daarvoor.
- 19) 2 Kronieken 27 Jotham koning over Israël.
- 20) 2 Kronieken 28 De regering van de goddeloze koning Achaz.
- 21) 2 Kronieken 29 Hizkia's hervorming en heiliging van de Tempel.
- 22) 2 Kronieken 30 Hizkia's Paschaviering.
- 23) 2 Kronieken 31 Hizkia zet zijn hervorming voort.
- 24) 2 Kronieken 32 Hizkia's strijd met Sanherib. Zijn uitredding, zijn ziekte en zijn dood.
- 25) 2 Kronieken 33: 1-19 Manasse's regering, zijn zonden, zijn straf en zijn berouw.
- 26) 2 Kronieken 33: 20-25 Manasse's dood. Amon's regering en zijn uiteinde.
- 27) 2 Kronieken 34 Josia vernieuwt het verbond.
- 28) 2 Kronieken 35 Josia's Paschaviering, zijn strijd met Farao Necho, en zijn dood.
- 29) 2 Kronieken 36: 1-10. Regering van Joahaz, Jojakim en Jojachin.
- 30) 2 Kronieken 36: 11-21 Regering van Zedekia, en de verwoesting van Jeruzalem.

31) 2 Kronieken 36: 22 en 23 Edict van Cyrus, Koning van Perzië.

SLOTWOORD

op de Boeken der Kronieken

Buiten alle twijfel moeten de Boeken der Kronieken geschreven zijn na de Babylonische ballingschap, en dan wel kort na de terugkeer van de Joden uit de landen van de ballingschap.

Voor het eerste pleit de vermelding van het Edict van Cyrus, de koning van Perzië, en de vermelding van de geslachtsregister van de nakomelingen van Zerubbabel e.a.; voor het tweede, dat niets anders dan dit edict uit de tijd van de terugkeer van Israël naar Jeruzalem wordt vermeld.

Dit aangenomen en vastgesteld, is het niet moeilijk, om in de Schrijver Ezra te zien, de vervaardiger van het volgende Boek in onze Kanon.

Immers, niet alleen luidt het slot van deze Boeken en het begin van het Boek Ezra schier gelijk, waar vermeld wordt, dat Cyrus, overeenkomstig het Woord van de Heere, gesproken door Jeremia, de profeet, de Joden bevel gaf, de verwoeste tempel weer op te bouwen, maar ook de taal en wijze van uitdrukking hebben zeer grote overeenkomst.

Hebben wij het bij de verklaring van de Boeken opgemerkt, of doen opmerken, dat de Schrijver, geleid door de Heilige Geest, inzonderheid wijst op de eredienst, zoals deze door God, de Heere, is ingesteld: is het zijn oogmerk, om te doen zien, wat Juda's vrome koningen deden, om de eredienst te herstellen en zuiver te houden, schrijft hij daarom uitvoerig over de heilige muziek en het aandeel van de Levieten daaromtrent: wij vinden hetzelfde terug bij de Schrijver van het Boek Ezra.

Deelde de Schrijver van de Kronieken de geslachtsregister mee tot onderwijs en besturing voor het volk na de Ballingschap, ook bij Ezra treffen we dit aan.

En eindelijk vinden we bij de Schrijver van de Kronieken gedurig een heen wijzing naar de Wet van de Heere, met de bij hem vaststaande formule: "zoals geschreven is in de wet van Mozes, de man van God," ditzelfde treffen we ook gedurig in Ezra aan.

Wij kunnen derhalve met betrouwbare zekerheid aannemen, dat Ezra na of bij de terugkeer uit Babel de Boeken der Kronieken geschreven heeft, om daarmee het nakroost van Israël te wijzen op zijn heerlijke geschiedenis en op de nadrukkelijke voorwaarde, om in het herkgrenen vaderland gelukkig te zijn, namelijk wanneer het zich als het volk van het Verbond gedroeg en God, de Heere, eerde en diende naar Zijn wetten en ordinantiën, en dat hij later zijn ander Boek heeft vervaardigd.

Doet hij zich in de geschiedenis kennen als een man van een levendig gestel, van een vurig gemoed, die alle zijn krachten en gaven had leren stellen in de dienst van zijn God en tot het

heil van zijn volk, in wie een vurige ijver blaakt voor de aloude instellingen van Israël, door God geopenbaarde Godsdienst: in de Boeken der Kronieken komt dit zo duidelijk en treffend uit.

Levendig en in verheven stijl dikwijls beschrijft hij de toestanden van Juda's volk en Juda's koningen, en bij alles legt hij het richtsnoer aan van Gods Wet en Zijn Getuigenis.

Geïnspireerd als hij is door Gods Geest, beschouwt hij alle daden van koningen en onderdanen in het licht van de Wet van de Heere.

Hij houdt de geschiedenis van het voorgeslacht zijn tijdgenoten voor als een spiegel en daarom tot waarschuwing en vermaning.

Waar Israël's volk weer de heilige erfenis betreedt, daar ontvangt het in deze Boeken een heerlijk Godsgeschenk, een betrouwbare Gids, om voor wankelen en afvallen, voor verdwalen en afdwalen behoed te worden, maar ook, om bij het licht van de onvervalste geschiedenis te weten, dat de God van de vaders, de God van het Verbond, zowel een heilig en rechtvaardig, als een barmhartig en genadig God is.

Om te weten, dat vloek en zegen in het nauwste verband staan met het houden en onderhouden van het Verbond van de Heere en Zijn ordinantiën.

SLOTWOORD

op de Boeken der Kronieken

Buiten alle twijfel moeten de Boeken der Kronieken geschreven zijn na de Babylonische ballingschap, en dan wel kort na de terugkeer van de Joden uit de landen van de ballingschap.

Voor het eerste pleit de vermelding van het Edict van Cyrus, de koning van Perzië, en de vermelding van de geslachtsregister van de nakomelingen van Zerubbabel e.a.; voor het tweede, dat niets anders dan dit edict uit de tijd van de terugkeer van Israël naar Jeruzalem wordt vermeld.

Dit aangenomen en vastgesteld, is het niet moeilijk, om in de Schrijver Ezra te zien, de vervaardiger van het volgende Boek in onze Kanon.

Immers, niet alleen luidt het slot van deze Boeken en het begin van het Boek Ezra schier gelijk, waar vermeld wordt, dat Cyrus, overeenkomstig het Woord van de Heere, gesproken door Jeremia, de profeet, de Joden bevel gaf, de verwoeste tempel weer op te bouwen, maar ook de taal en wijze van uitdrukking hebben zeer grote overeenkomst.

Hebben wij het bij de verklaring van de Boeken opgemerkt, of doen opmerken, dat de Schrijver, geleid door de Heilige Geest, inzonderheid wijst op de eredienst, zoals deze door

God, de Heere, is ingesteld: is het zijn oogmerk, om te doen zien, wat Juda's vrome koningen deden, om de eredienst te herstellen en zuiver te houden, schrijft hij daarom uitvoerig over de heilige muziek en het aandeel van de Levieten daaromtrent: wij vinden hetzelfde terug bij de